

DR. RUDOLF STEINER

**ČOVJEK
KAO
SAZVUĆJE
DJELOTVORNE
I
STVARAJUĆE
SNAGE
SVEMIRSKJE
RIJEĆI**

PRIREDIO :

MATPET

2009

SADRŽAJ

I DEO

VEZA ČOVEKA SA KOSMOSOM, ZEMLJOM I ŽIVOTINJSKIM CARSTVOM

Prvo predavanje - Dornah, 19. oktobar 1923.....	7
Drugo predavanje - 20. oktobar 1923.....	23
Treće predavanje - 21. oktobar 1923.....	39

II DEO

UNUTRAŠNJA VEZA IZMEĐU POJAVA U SVETU I BIĆA SVETA

Četvrto predavanje - 26. oktobar 1923.....	53
Peto predavanje - 27. oktobar 1923.....	65
Šesto predavanje - 28. oktobar 1923.....	81

III DEO

BILJNI SVET I DUHOVI ELEMENATA

Sedmo predavanje - 2. novembar 1923.....	97
Osmo predavanje - 3. novembar 1923.....	113
Deveto predavanje - 4. novembar 1923.....	126

IV DEO

TAJNE ČOVEKOVE ORGANIZACIJE

Deseto predavanje - 9. novembar 1923.....	143
Jedanaesto predavanje - 10. novembar 1923.....	162
Dvanaesto predavanje - 11. novembar 1923.....	177

I DEO

VEZA ČOVEKA SA KOSMOSOM, ZEMLJOM I ŽIVOTINJSKIM CARSTVOM

Prvo predavanje - 19. oktobar 1923.

U našim predavanjima se često govorilo - a to igra takođe i izvesnu ulogu u poslednjim predavanjima o toku godine i o Mihailo-problemu¹ - da je čovek po svojoj građi, životnim uslovima i po svemu što on jeste, jedan mali svet, mikrokosmos, prema velikom svetu, makrokosmosu. On zaista sadrži u sebi sve zakone i sve tajne sveta. Ali ne smete da stvorite predstavu da je jednostavno potpuno razumevanje ovih apstraktnih rečenica. Čovek mora prvo da prođe u raznolike tajne sveta da bi se te tajne ponovo našle u čoveku.

Danas ćemo posmatrati svet, a zatim čoveka sa određenog stanovišta, da bismo na taj način otkrili kako se čovek, kao mali svet, nalazi u velikom svetu. Naravno da će to biti samo mali deo onoga što se o velikom svetu može reći. Ne može se nikada predstaviti sve u potpunosti, u suprotnom bi pri razmatranju morao da se, u najmanju ruku, pređe celi svet.

Pogledajmo prvo na ono što nam se predstavlja pre svega ostalog. Pogledajmo prvo na onu čovekovu okolinu, na onaj deo životinjskog carstva, koji svoj život ima u vazduhu, i to onu klasu koja na najupadljiviji način živi u vazduhu: to je ptičiji rod.

Nikome ne može izmaći da ptica koja živi u vazduhu, koja iz vazduha crpi uslove za svoje postojanje, da je kao životinja suštinski drugačije građena nego one životinje koje su nastanjene neposredno iznad zemlje, ili one koje su nastanjene čak nešto ispod zemlje. I kada pogledamo na ptičiji rod, onda nalazimo za potrebno, naravno po opštim, uobičajenim ljudskim shvatanjima, da govorimo

o glavi i udovima i sličnom kod ptica. Ali, to je u osnovi potpuno neumetnički način posmatranja. Često sam skretao pažnju na činjenicu, da ako hoćemo zaista da upoznamo svet ne možemo ostati pri intelektualističkim pojmovima, da intelektualističko postepeno mora preći u umetničko shvatanje sveta. Tako onda nećete shvatiti, u stvarnom odnosu spram glave drugih životinja, izuzetno zakržljalu tkz. ptičiju glavu kao neku stvarnu glavu. Izvesno, spoljašnje intelektualistički posmatrano, može se reći: ptica ima telo, glavu i udove. A zamislite, kako su zakržljale ptičije noge u odnosu, na primer, na noge neke kamile ili slona; i kako je zakržljala ptičija glava spram glave nekog lava ili slona. U osnovi uzevši, baš ništa nije normalno kod te ptičije glave. Ptičija glava je, takoreći, jedva jedan deo njuške psa, slona ili mačke. Mogao bih reći, da je glava ptice samo malo komplikovaniji deo njuške nekog sisara. I ono što su udovi nekog sisara, pa to je potpuno zakaržljalo kod ptice. Naravno, neumetnički način posmatranja o tome jednostavno kaže, kako su se prednji udovi preobrazili u krila. Ali, to je potpuno neumetnički, neimaginativan način posmatranja stvari. Ako hoćemo stvarno da razumemo prirodu, ako želimo da proniknemo u vasionu, moramo dublje da posmatramo te stvari - pre svega u njihovim oblikujućim i izgrađujućim snagama.

Predstava da bi i ptica jednostavno imala glavu, trup i udove ne vodi nikada ka tome da se posmatranje eterskog tela neke ptice zaista i shvati. Jer, ako se kroz imaginativno posmatranje prelazi od gledanja onoga što je na ptici fizičko ka onome što je na ptici etersko, onda se upravo na eterskoj ptici ima samo glava. Polazeći od eterskog ptice, ptica je samo glava; polazeći od eterskog ptice, odmah se shvata da se ptica ne može uporediti sa glavom, trupom i udovima drugih životinja, nego da se ona može shvatiti samo kao glava, koja je upravo kao glava preoblikovana. Tako da ptičiju glavu predstavlja, u stvari, samo nepce i

• CIJELA PTICA JE GLAVA - u ETIČKOM SMISLU
• OD SUNCA NAM PLOTIČEM DUHOVNE SNAGE - ONO DAJE RAZVASTALOST I
• ISTE SNAGE KOJE FORMIRAJU PERJE, FORMIRAJU I NAŠ MORAL KOJI JE
NOSTIČNAŠIH MISLI, ALI NE PROIZVODIŠ MISLI.

prednji deo usta, a ono što dalje ide unazad, svi delovi skeleta, koji izgledaju slični rebrima i kičmi, to treba gledati ipak kao glavu, glavu koja je doduše metamorfozirana, * preoblikovana. Cela ptica je zapravo glava. To ima davno * poreklo, tako da se mi moramo vratiti u vrlo, vrlo davni razvoj Zemlje, u planetarni razvoj Zemlje, ako hoćemo da razumemo neku pticu.

Ptica ima dugu planetarnu istoriju iza sebe. Ta planetarna istorija ptice je duža nego, na primer, kod kamile. Kamila je životinja koja je nastala mnogo kasnije nego ptica. One ptice koje su više vezane za Zemlju, kao što je to noj, kasnijeg su porekla. Ptice koje slobodno kruže vazduhom, kao orlovi i jastrebovi, vrlo su stari životinjski stanovnici Zemlje. Dok su one za vreme ranijih perioda Zemlje, perioda *Meseca*, perioda *Sunca*, imale u sebi već sve ono što je zatim prešlo iznutra napolje do kože, kasnije se u bitnom izgradilo u rodu ptica ono što vi danas vidite u perju, što vidite u rožnatom kljunu. Spoljašnjost ptice je kasnijeg porekla, a nastala je tako što je ptica, srazmerno rano, razvila prirodu glave i pod uslovima u koje je ušla u kasnijem periodu razvoja Zemlje moglo joj se spolja dodati samo još ono što se nalazi u njenom perju. Ptici su *Mesec* i *Zemlja* dali to perje, dok ostali deo njene prirode vodi poreklo iz mnogo ranijih vremena.

Ali, stvar ima još jednu mnogo dublju stranu. Pogledajmo jednom pticu u vazduhu, na primer veličanstveni let orla, kome je dato njegovo perje, njegov rožnati kljun u izvesnom smislu kao spoljni dar milosti Sunčevih zraka i njihovog delovanja - navešću još i druga delovanja; pogledajmo tog orla, kako on leti u vazduhu. Na njega tu deluju izvesne snage. Sunce ne poseduje samo fizičke snage svetlosti i toplote, o kojima mi obično govorimo. Kada sam ranije govorio o Misterijima druida² želeo sam da obratite pažnju na činjenicu, da od Sunca dolaze takođe duhovne snage. Na te snage moramo da obratimo pažnju. To su one

snage koje različitim rodovima ptica daju njihovu raznolikost i naročiti sklop njihovog perja. Kada taj uticaj Sunca vidimo duhovnim pogledom, shvatamo zašto orao ima baš takvo perje.

Zatim, kada istinski duboko uronimo u ovu prirodu orla i razvijemo unutrašnje, umetničko razumevanje prirode i duhovnog koje je sadržano u njoj, kada uspemo da vidimo kako se umetnički izgrađuje impulsima Sunca, pojačanim i drugim impulsima, koje ću kasnije spomenuti, pa kada te impulse Sunca vidimo kako lebde nad orlom još pre no što je izašao iz jajeta, kako se stvara perje kao nekom čarolijom, ili, bolje rečeno, učarava u njegov telesni oblik, upitaćemo se: pa, od kakvog je to značaja za čoveka? - Da, to je od značaja za čoveka, jer na njega deluju iste te snage i čine njegov mozak nosiocem misli. Pravilno ćete gledati makrokosmos, veliku prirodu, ako za orla budete mogli da kažete: orao ima svoje raznobojno perje, svoje šareno perje; u tom perju živi ista snaga koja živi i u tebi, kada ona od tvog mozga pravi nosioca misli. Ono što razvija tvoj mozak i osposobljava ga da primi unutrašnju snagu soli, koja je osnova mišljenja, što tvom mozgu omogućava da od tebe napravi mislioca, to je ista snaga koja orlu u vazduhu daje njegovo perje. - Tako osećamo sebe srodnim kada mislimo, u izvesnom smislu ljudski ekvivalent u nama oseća da je srodan perju orla; naše misli struje iz mozga isto onako kao što iz orla izrasta perje³.

Kada iz fizičkog nivoa uđemo u astralni nivo, pojavljuje se nešto kao paradoks; one snage koje na fizičkom planu prouzrokuju stvaranje perja, na astralnom planu prouzrokuju stvaranje misli. One daju orlu izgradnju perja i to je fizički aspekt stvaranja misli; čoveku daju misli i to je astralni aspekt stvaranja perja. Te stvari je genije narodnog jezika znao čudesno da izrazi. Kada se pero gore odseče i izvadi se ono što je unutra, to narod zove duša. Izvesno će mnogi videti u tom imenu "duša" jednu spoljnu vezu. To nije spoljna veza, jer pero sadrži, za one koji proziru stvari, nešto neizmerno: ono sadrži tajnu stvaranja misli.

Odvratimo sada pogled sa orla koji je nastanjen u vazduhu, pa pogledajmo, da bi opet imali jednog reprezentanta, na takvog sisara kao što je lav. Lava ćemo samo onda razumeti, ako razvijemo osećaj za to, kakvu radost i unutrašnje zadovoljstvo ima lav što živi sa svojom okolinom. Nema druge životinje, izuzev onih koje su u srodstvu sa lavom, sa tako čudesnim, zagonetnim disanjem. Kod svakog životinjskog bića moraju ritmovi disanja biti usklađeni sa ritmovima cirkulacije, samo što ritmovi cirkulacije postaju teški zbog probavnog aparata koji se nadovezuje na njih, a ritam disanja postaje lakši nastojeći da postigne lakoću građe mozga. Kod ptice je to tako, da ono što živi u njenom disanju živi ujedno i u njenoj glavi. Ptica je sva glava, ona nosi glavu, takoreći, spolja u svet. Njene misli su forme njenog perja. Nema ničeg lepšeg za onoga ko ima pravilan osećaj za prirodu, ko može živeti u lepoti, ništa dirljivije, nego kada oseti prisnu srodnost onoga što je čovekova misao - kada ona postaje konkretna, kada ona postaje u sebi sasvim živa - sa nekim perom ptice. Onaj, ko u tome ima iskustva, tačno zna kada misli na način pauna, kada na način orla, a kada drsko kao vrabac. Izuzev činjenice da je jedno astralno, a drugo fizičko, ove stvari odgovaraju jedna drugoj na čudesan način. To je tako. Odatle se može reći: ptica živi pretežno u disanju, a sve drugo, kao cirkulacija krvi, sva težina probave, posebno težina cirkulacije krvi, u samoosećaju ptice je zapravo odstranjeno, nije tu.

Kod lava je to tako, da postoji jedna vrsta ravnoteže između disanja i cirkulacije krvi. Svakako da je cirkulacija krvi i kod lava otežana, ali ne toliko koliko, na primer, kod kamile ili goveda. Kod njih varenje do izuzetnog stepena opterećuje cirkulaciju krvi. Kod lava, čiji je probavni trakt srazmerno kratak i kod koga se probava odvija brzo, proces varenja ne otežava mnogo cirkulaciju. S druge strane je opet tako, da se princip glave razvio na takav način u lavljoj glavi, da su disanje i ritam cirkulacije zadržani

u ravnoteži. Lav je ona životinja kod koje se u najvećoj meri unutrašnji ritam disanja i ritam otkucaja srca unutrašnje uravnotežuju i harmonizuju. Zato lav ima - ako, rekao bih, uđemo u njegov lični život - takođe i taj naročiti način, da prosto sa beskrajnom halapljivošću proždire svoju hranu, jer je on jednostavno radostan kada je ima u sebi, unutra. On je lakom na hranu, jer mu glad zadaje prirodno mnogo više muke nego drugim životinjama. Lav je pohlepan na hranu, ali se ne može reći da je sladokusac. On uopšte ne haje da se puno naslađuje, jer je on životinja koja svoje unutrašnje zadovoljenje nalazi u ravnomernosti disanja i cirkulacije krvi. Tak kada je lavu hrana prešla u krv, koja reguliše puls, i kada ovaj puls dođe u uzajamni odnos sa disanjem, u kome lav ponovo ima svoje uživanje, pošto struju disanja prima sa dubokim unutrašnjim zadovoljstvom, tek kada on u sebi oseća dejstvo hrane, tu unutrašnju ravnotežu između disanja i cirkulacije krvi, tek tada živi lav u svom elementu. On živi, u stvari, sasvim kao lav, kada ima duboko unutrašnje zadovoljenje što mu krv bije naviše, što mu disanje pulsira nadole. I u tom uzajamnom doticanju dva ritmična strujanja živi lav.

Pogledajte toga lava, kako trči, kako skače, kako drži svoju glavu, naročito kako gleda. Videćete da se sve to svodi na neprestanu igru ritmičnog smenjivanja nekog ispadanja iz ravnoteže i ponovnog vraćanja u ravnotežu. Skoro da nam se ništa ne čini tako zagonetnim kao izuzetan lavlji pogled, iz koga toliko toga izviruje, koji odaje nešto od unutarnjeg savlađivanja, gospodarenja nad suprotstavljenim dejstvima. To je ono što odaje lavlji pogled: savladavanje srčanih otkucaja kroz ritam disanja na jedan skoro sasvim savršen način.

I opet, onaj ko ima smisla za umetničko shvatanje oblika, on posmatra lavlja usta, sklop lavlje njuške koji pokazuje: otkucaji srca pulsiraju nagore sve do njuške, ali ih dah zadržava. Kada biste mogli da naslikate ovo međusobno doticanje srca i disanja, došli biste do oblika lavljih usta.

LAV JE USTVARNI ORGAN GRUDI. - IZRAŽAVA RITMIČKI SISTEM.
- NAŠ SISTEM GRUDI (RITMIČKI SISTEM ODGOVORA POKRETI LAVU.

Lav je upravo sav organ grudi. On je stvarno životinja koja u svom spoljašnjem obliku i u svom načinu života dovodi do savršenog izražaja ritmički sistem. Lav je tako organizovan, da naizmenična igra otkucaja srca i disanja takođe dolazi do izražaja u uzajamnom odnosu njegovog srca i pluća.

Tako da mi zaista moramo reći: ako kod čoveka tražimo ono što je najbližije sa pticom, samo što je to naravno metamorfozirano, onda je to čovekova glava; ako tražimo ono što je najbližije sa lavom, onda je to oblast čovekovih grudi, gde se susreću ritmovi cirkulacije i disanja.

Skrenimo sada pogled sa svega onoga što nam se ukazuje gore u vazduhu kao ptičiji rod i sa onoga što zapravo živi sa cirkulacijom vazduha, pošto je u vazduhu koji neposredno okružuje Zemlju, kao što je to kod lava. Posmatrajmo goveče. Često sam ukazivao na to, u drugim okolnostima, kako je lepo posmatrati sito stado koje leži na livadi, posmatrati taj posao oko varenja, koji se ispoljava u pogledu, položaju tela, u svakom pokretu. Pokušajte jednom da posmatrate kravu koja leži na livadi, kada tu ili tamo nešto šušne. Tako je divno gledati kako krava diže glavu, kao da je u tom dizanju osećanje da je sve to teško, da se glava ne diže tako lako, kao da je nešto sasvim naročito u njoj. Ne može se doći ni do čega drugog, kada se na livadi vidi neka krava koja je u uznemirenju podigla visoko glavu, nego da se kaže: ova krava se čudom čudi što treba da dignu glavu ne zbog paše, nego zbog nečeg drugog. Zašto ja sada zapravo dižem glavu? Pa ja ne pasem i nema nikakve svrhe da dižem glavu ako ne pasem. - Pogledajte samo to! To što se nalazi u dizanju glave ove životinje. Ali, to nije samo u podizanju glave životinje. Vi ne možete da zamislite, da lav diže glavu na način na koji je diže krava. To se nalazi u formi glave. I ide li se dalje, uđe li se u celokupnu formu ove životinje - cela životinja je, rekao bih, narastao probavni aparat! Težina varenja tako opterećuje cirkulaciju krvi, da to nadvladava sve, i glavu i

disanje. Sva je varenje, ta životinja. Zaista je čudesno, kada se pogled podigne ka ptici, a onda spusti dole na kravu.

Naravno, ma koliko se krava podizala u vazduh, ona neće postati ptica. Ali, ako bi se u isto vreme fizičko na kravi moglo da prenese u vazduh - najpre tako da se postavi u vazduh koji je neposredno do Zemlje, u vlažno-vazdušno, i ako bi se istovremeno mogla prevesti do preobražaja u njen eterski sklop, koji bi odgovarao toj vlažnosti, pa kada bi se zatim i dalje dizala i podigla sve do astralnog, onda bi krava visoko gore bila ptica. Astralno bi ona bila ptica.

Vidite, kako se ovde čoveku nameće upravo nešto tako čudesno, da će se reći, kada se to prozre: ono što ptica astralno ima gore u visinama iz svog astralnog tela, što tu deluje, kao što sam rekao, na stvaranju njenog perja, to je nešto što je krava unela u meso, mišiće i kosti. Kod krave je postalo fizičko ono što je kod ptice astralno. Naravno da to u astralnom drugačije izgleda, ali je tako.

Ako bih, opet obrnuto, ono što pripada astralitetu ptice pustio da padne dole i ako bi se pri tom preduzelo preinačenje u etersko i fizičko, tada bi orao postao krava, jer ono što je astralno kod orla, to je postalo meso i telo kod krave, kada ona preživa ležeći na tlu. Jer, tom preživljanju kod krave pripada razvijanje čudesnog astraliteta. Krava postaje lepa dok preživa. Astralno gledano, ima nečeg neizmerno lepog u tom preživljanju. I kada se iz uobičajenog filistarskog idealizma kaže: delatnost varenja je nešto najniže, - onda se ta laž kažnjava, kada se sa visoke osmatračnice u duhovnom gledanju vidi ovaj rad na probavi kod krave. To je lepo, to je veličanstveno, to je nešto neizmerno duhovno.

Do takve produhovljenosti ne dolazi lav, a pogotovo ne ptica. Kod ptice je probava skoro sasvim fizička. Naravno, postoji etersko telo kod organa probave ptice, ali gotovo nimalo astralnog kod procesa varenja. Nasuprot tome, kod krave je u procesima varenja, astralno gledano,

-METAMORFOZIRANA LAVNA SE NALAZI u UDUSNOH SISTEMU PROBAVE I UDOVA.
-ČOVEK JE ROĐEN IZ CELE PRIRODE.

nešto savršeno veličanstveno, to je ceo jedan svet. I tu se ima, ako sada hoće da se vidi nešto slično kod čoveka, ponovo korespodencija između toga što krava jednostrano izgrađuje, fizičko utelotvorenje izvesnog astralnog, (sa onim) što se kod čoveka nalazi harmonično utkano uz ostalo u njegovim probavnim organima i njihovom nastavku, u udovima. Tako da zaista to što ja vidim visoko gore u vazduhu u orlu, što ja vidim tu gde se životinja raduje neposredno u vazduhu, kao kod lava, što vidim zatim kada je životinja povezana sa podzemnim zemaljskim snagama, koje deluju dalje u njenim organima probave, kada ja, dakle, umesto u visine gledam u dubine i sa puno razumevanja odatle prodiram u biće krave, onda imam tri uobličena koja su kod čoveka harmonično spojena i time uravnotežena: metamorfoza ptice u čovekovoju glavi, metamorfoza lava u čovekovim grudima, metamorfozirana krava u organima probave i udovima; naravno, u sistemu udova ponovo kolosalno metamorfozirana, kolosalno preoblikovana.

Kada se ove stvari danas tako pogledaju i kada se ponovo dođe na to kako je čovek, u stvari, rođen iz cele prirode i kako u sebi, opet, nosi celu prirodu, tako kako sam to predstavio, kako on nosi u sebi ptičije carstvo, lavlje carstvo, biće krave, tada se dobijaju pojedinačni sastavni delovi onoga, što se kaže apstraktnom rečenicom: čovek je mali svet. - On je već mali svet, a veliki svet je u njemu, i sve životinje koje žive visoko u vazduhu, i životinje koje svoj osnovni element imaju u vazduhu koji kruži oko Zemlje, i životinje koje imaju svoj osnovni element ispod površine zemlje u snagama teže, one zajedno deluju u čoveku u harmoničnoj ucelovljenosti. I čovek je onda sažimanje orla, lava, bika ili krave.

Kada se ove stvari ponovo otkriju iz istraživanja novije duhovne nauke, stiće se veliko poštovanje pred stariim, instinktivnim vidovitim gledanjima kosmosa, o čemu sam već često govorio; tada se stiće veliko poštovanje pred moćnom slikom o nastanku čoveka iz orla, lava, krave ili

bika, koji zajedno, primereno se harmonizujući, grade čoveka kao jednu celinu.

Ali, pre nego što pređem na to da govorim - to može biti sutra - o pojedinim impulsima koji se nalaze, na primer, u snagama koje lebde oko orla, koji su u snagama koje lebde oko lava, koje lebde oko krave, govorio bih o još jednoj korespondenciji unutrašnjeg u čoveku sa onim što je napolju u vasioni.

Sada dobijamo, posle onoga što već znamo, predstavu o tome. Čovekova glava traži ono što odgovara njejoj prirodi: mora se dići pogled ka rodu ptica. Ako čovek želi da shvati, kao jednu od tajni među tajnama prirode, čovekove grudi, otkucaje srca, disanje, mora uputiti pogled na tako nešto kao što je lav. Čovek mora aparat razmene materija pokušati da razume iz konstitucije, iz organizacije govečeta. Ali, čovek ima u svojoj glavi nosioca svojih misli, u svojim grudima nosioca svojih osećanja, u svom aparatu razmene materija nosioca svoje volje. Tako da je čovek, takođe, duševna slika onih predstava koje sa ptičijim rodom prolaze svetom, predstava koje nalaze svoj izraz u ptičijem perju; slika sveta osećanja koja okružuju Zemlju, što se može naći kod lava u životu unutrašnje uravnoteženosti između otkucaja srca i disanja; ona su ublažena u čoveku, ali još uvek predstavljaju kod ljudi upravo unutrašnju hrabrost - grčki jezik je stvorio reč "pun hrabrosti" za ta svojstva srca i grudi. A ako čovek hoće da nađe svoje impulse volje, koji su prvenstveno smešteni u njegovoj razmeni materija, ako hoće da im da spoljašnju formu, onda gleda na ono što je kod krave oblikovano kao telo od mesa.

Ono što danas zvuči groteskno, paradoksalno, što se možda čini ludo u vreme koje nema više nikakvog razumevanja za duhovne veze u svetu, to ipak sadrži istine koje nas upućuju na stare tradicije. Vidite, ipak je čudna pojava, da Mahatma Gandhi⁴, koga je sada više loše nego dobro opisao Romen Rolan u jednoj ne baš usrećujućoj knjizi ovog sveta, da taj Mahatma Gandhi, koji je svoju delatnost

dođuše potpuno okrenuo ka spoljašnjem, ali koji pri tom stoji unutar indijskog naroda, rekao bih, kao jedan u Indiju premešten prosvetitelj XVIII veka naspram stare hindu-religije, da je on u svom prosvetiteljskom hinduizmu ipak jedno sačuvao: obožavanje krave. Ono se ne može napustiti, rekao je Mahatma Gandhi, koji je, kao što znate, od Engleza dobio šest godina teškog zatvora zbog svoje političke delatnosti u Indiji.

Takve stvari, koje su se žilavo održale u duhovnijim kulturama, shvataju se samo kada se poznaju ovi odnosi, kada se stvarno zna koje sve neizmerne tajne žive u životinji probave, u kravi, i kako se može poštovati, rekao bih, jedno zemaljski postalo i zato samo niže postalo, zemaljski postalo ono visoko astralno u kravi. Iz takvih stvari se shvata, takođe, religiozno poštovanje koje pripada kravi u hinduizmu, dok se ono nikada ne može shvatiti uplitanjem u svo to racionalističko i intelektualističko pojmovno šipražje.

Sada upravo vidimo kako se napolju u kosmosu mogu tražiti volja, osećanje i mišljenje, i da se mogu tražiti u mikrokosmosu u njihovoj korespodenciji.

Ali, vidite, postoje i razne druge snage u čoveku, a mnogo toga je i napolju u prirodi. Molim vas, da sada obratite pažnju na sledeće. Obratite pažnju jednom na onu metamorfozu kroz koju prolazi životinja koja postaje leptir.

Vi znate da leptir polaže svoje jaje. Iz jajeta izlazi gusenica. Gusenica je, dakle, izašla iz jajeta. U jajetu je sadržano zatvoreno sve ono što je klica kasnije životinje. Gusenica izlazi iz jajeta. Stupa na vazduh pun svetlosti. To je sredina u koju ulazi gusenica. Morate imati pred očima kako, u stvari, ova gusenica živi u vazduhu obasjanom svetlošću. Zatim to morate proučavati, kada recimo noću ležite u krevetu, upalili ste sveću i neki moljac leteći ka svetlosti nalazi smrt u svetlosti. Ova svetlost deluje na moljca tako, da on sebe potčinjava traženju smrti. Time već imate dejstvo svetlosti na životno.

Ali, gusenica ne može - nagoveštavam ove stvari tek aforistički, razmatraćemo ih detaljnije sutra i preko sutra - ona ne može da dođe do izvora svetlosti, naime do Sunca, da bi se bacila u njega, iako bi ona to htela; i ona to želi isto tako jako kao i moljac, koji se baca u plamen sveće pored vašeg kreveta i u njemu propada. Moljac se baca u plamen i nalazi smrt u fizičkom plamenu. Gusenica isto tako traži plamen, plamen koji joj dolazi od Sunca. Ali ona ne može da se baci u Sunce: prelazak u svetlost i toplotu ostaje kod nje nešto duhovno. Svo delovanje Sunca prelazi na nju kao nešto duhovno. Ona prati svaki zrak Sunca, po danu gusenica ide zajedno sa Sunčevim zrakom. Isto kao što se moljac u trenutku baca u plamen, predajući svu svoju materiju svetlosti, tako gusenica polako tka svoju gusenica-materiju u svetlosti; noću prestaje, danju opet nastavlja, prede i obavija oko sebe celu čauru. U čauri, u nitima čaure, nalazi se ono što je gusenica iz svoje sopstvene materije istkala neprestano tkajući u strujećoj svetlosti Sunca. Sada je gusenica, koja je postala čaura, istkala oko sebe, iz svoje sopstvene gusenica-supstance, Sunčeve zrake, koje sada ima otelotvorene. Moljac brzo izgori u fizičkoj vatri. Gusenica pada, žrtvujući se, u Sunčevo svetlo i tka oko sebe niti Sunčeve svetlosti prateći pravac te svetlosti. Kada uzmete čauru svilene bube, ono što vidite je izatkana Sunčeva svetlost, samo što je ta Sunčeva svetlost otelotvorena kroz supstance same gusenice svilene bube. A time je prostor unutrašnje zatvoren. Spoljašnja Sunčeva svetlost je donekle savladana, unutra je. Da li se sećate kada sam govorio o druidskim misterijima, pominjao sam kako u kromleh⁵ ulazi deo Sunčeve svetlosti; to je sada tu unutra. I sada je Sunce dejstvovalo nad unutrašnjošću, - dok je ranije dejstvovalo fizički i prouzrokovalo da gusenica tka svoju sopstvenu čauru - iz tog unutrašnjeg stvarajući leptira koji sada izlazi. I ceo ciklus počinje iznova. - Tako imate pred sobom razloženo ono što je kod ptica zbijeno.

Uporedite sa celim tim procesom proces kod ptice koja leže jaja. Tu unutar same ptice, kroz proces koji je još metamorfoziran, obrazuje se ljuska. Tu supstanca kreča biva izmenjena snagama Sunčeve svetlosti, da bi se sažeo ceo onaj proces koji je ovde razdeljen na jaje, gusenicu, čauru. Sve je primaknuto tu gde se, kao na primer kod ptice, obrazuje uokolo direktno tvrda ljuska. Tu, kroz ovo sažimanje jednog razloženog procesa, postaje ceo embrionalni proces kod ptica upravo nešto drugo. Kod leptira imate razloženo ono što je kod ptice izvršeno do ovog trećeg stadijuma; kod leptira imate to razloženo u građenje jajeta, građenje gusenice, građenje larve, građenje čaure. Tu možete to da posmatrate spolja. A onda izmili leptir.

Ako sada ceo taj proces pratimo astralno - šta tada vidimo? Tada ptica, celom svojom građom, predstavlja čovekovu glavu. Ona predstavlja organ obrazovanja misli. A šta predstavlja leptir, koji isto tako živi u vazduhu, a koji je po svom embrionalnom sklopu nešto neizmerno komplikovano? Dolazi se na to, da leptir predstavlja ono što pokazuje funkciju glave u njenom nastavljanju, što snage glave u izvesnoj meri proširuju na celog čoveka. Tu se onda u celom čoveku dešava nešto što u prirodi odgovara jednom drugačijem procesu, nego što je to obrazovanje ptice.

U čovekovojoj glavi imamo, ako dodamo etersko i astralno, nešto vrlo slično stvaranju jajeta, samo metamorfozirano. Ali, kada bismo imali samo tu delatnost glave,

PERJE → MISLI
LEPTIR → SEĆANJE

obrazovali bismo jedino trenutne misli. Ne bi se više u nas spuštale misli, koje pokreću celog čoveka, a zatim ponovo izronjavaju kao sećanja. Ako obratim pažnju na moje trenutne misli, koje gradim sebi na spoljašnjem svetu, i podignem pogled ka orlu, mogu da kažem: u perju orla vidim izvan sebe utelovljene misli; ono u meni postaje mislima, ali samo trenutnim mislima. Ako pogledam na ono što nosim u sebi kao moja sećanja, onda je tu jedan komplikovaniji proces. Dole u fizičkom telu se dešava, na jedan svakako duhovan način, neka vrsta izgradnje jajeta, koja je svakako nešto sasvim drugo u eterskom, nešto što je spolja fizički slično izgradnji gusenice, a u astralnom telu nešto što je unutrašnje slično izgradnji larve, izgradnji čaure. I ono što u meni izaziva i gura na dole neku misao, kada nešto opažam, to je tako kao kada leptir leže jaja. Preobražaj je nešto slično onome što se dešava sa gusenicom: život u eterskom telu se žrtvuje duhovnoj svetlosti, upreda u izvesnoj meri misli sa unutrašnjim, astralnim tkivom čaure, a onda tu izlaze sećanja. Ako vidimo perje ptica u trenutnim mislima, onda moramo videti krila leptira, krila leptira koja se presijavaju u bojama, na duhovan način ostvarena u našim mislima sećanja.

*** Tako gledamo oko sebe i osećamo kako nam je priroda neobično srodna. Mislamo - i vidimo svet misli u pticama koje lete. Sećamo se, imamo neku uspomenu - i vidimo svet slika sećanja koje žive u nama u treptavim, lepršavim leptirima koji lete u svetlosti Sunca. Da, čovek je mikrokosmos i u sebi sadrži tajne velikog spoljnog sveta. I to je tako, da u izvesnoj meri ono što opažamo iznutra - naše misli, naša osećanja i našu volju, predstave sećanja, - ponovo prepoznamo u carstvu prirode, kada to posmatramo sa druge strane, spolja, makrokosmički. ***

Ovo znači gledati stvarnost. Ali, ta se stvarnost ne može obuhvatiti golim mislima, jer su same misli ravnodušne prema stvarnosti; one se drže samo logike. A sa istom logikom se mogu pravdati najrazličitije stvari u stvarnosti.

Da bih to predočio, dozvolite mi da završim sa jednom basnom, koja treba da bude prelaz ka našem sutrašnjem razmatranju.

Kod jednog afričkog plemena, plemena Felata, postoji jedna vrlo lepa metafora, koja mnogo toga predstavlja: krenuli jednom na put lav, vuk i hijena. Naiđu na antilopu i jedna od zveri je rastrgne. Sve tri zveri su bile dobri prijatelji, pa je trebalo da podele antilopu. Najpre lav reče hijeni: Podeli ti. - Hijena je imala svoju logiku. Ona je životinja koja se ne drži živog, već mrtvog. Njena logika je određena vrstom njene hrabrosti, ili, bolje rečeno, plašljivosti. Pa na osnovu te ili-tako-ili-ovako hrabrosti, ide ili-takva-ili-ovakva stvarnost. Hijena reče: Podelićemo antilopu na tri jednaka dela. Jedan deo će dobiti lav, jedan deo vuk, a jedan deo će dobiti hijena, ja lično. - Tada lav rastrgnu hijenu na mrtvo. Sada ona više nije bila tu, pa je trebalo ponovo da se deli. Lav reče vuku: Vidiš, dragi moj vuče, sada moramo drugačije da delimo. Sada deli ti. Kako bi ti to uradio? - Vuk reče: Da, sada moramo drugačije deliti, sada ne može svako dobiti jednako kao pre. Pošto si nas ti oslobodio hijene, podrazumeva se da kao lav moraš dobiti prvu trećinu. Drugu trećinu bi i onako dobio, kao što je i hijena rekla, a i treću trećinu moraš dobiti, jer si ti najmudriji i najhrabriji među svim životinjama. - Tako je podelio vuk. Onda lav reče: Ko te je naučio da tako deliš? Vuk odgovori: Hijena me je naučila! - Tako lav nije prožderao vuka, već je po vukovoj logici uzeo sva tri dela.

Da, matematika, intelektualno - bili su isti i kod hijene i kod vuka. Oni su napravili deobu na tri dela, oni su delili. Ali se razlikovao način na koji su taj intelekt, tu matematiku primenili na stvarnost. Time im se i sudbina suštinski drugačije okrenula. Hijena je bila prožderana, jer je ona, u odnosu njenog principa deljenja prema stvarnosti, dala upravo nešto drugo nego vuk, koji ne beše prožderan, jer je u tom odnosu njegove hijena-logike - sam je rekao, da ga je hijena njoj naučila - ova logika primenjena na sasvim

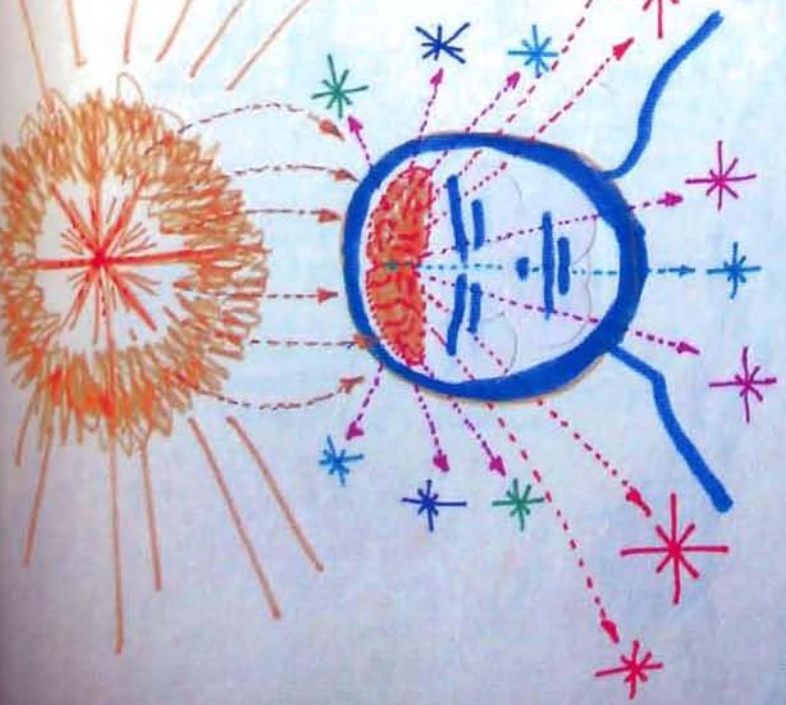
НЕ ЧОВЕКА ПЛОКАТИ СЯ ІНТЕЛЕКТОМ І ЛОГІКОМ, ВЕЧ ТО ЗАКРЕМІТИ
УМЕТНИЧКИМ НАЧІНОМ ГЛЕДАНАЯ,

drugačiju stvarnost. Upravo ju je tako primenio na stvarnost, da lav više nije bio primoran na to da i njega proždere.

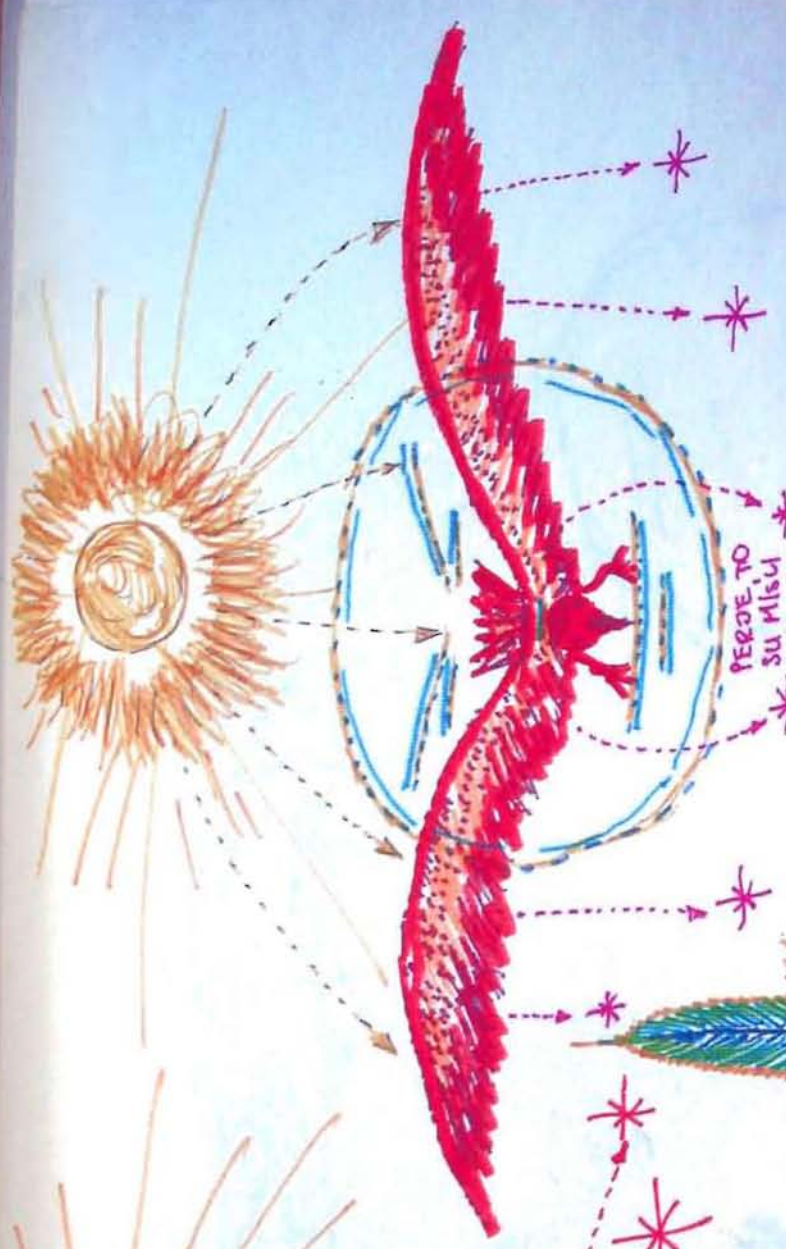
Vidite: tu je logika hijene, logika hijene je i kod vuka; ali u primeni na stvarnost postaje to intelektualno, to logično nešto sasvim različito.

Tako je to sa svim apstrakcijama. Sa njima možete učiniti sve na svetu, već prema tome da li ih u stvarnosti primenjujete na ovaj ili onaj način. Odatle se već mora sagledati tako nešto, kao što je realitet usaglašenosti čoveka, kao mikrokosmosa, sa makrokosmosom. Čoveka ne smemo gledati samo logički, već i u jednom smislu koji se nikada neće postići, ako se iz intelektualnosti ne pređe u umetničko u svetu. Ali onda, kada možete da u izvesnoj meri metamorfozirate intelektualističko u umetničko shvatanje i da obrazujete umetničko kao princip saznanja, tada nalazite ono što u čoveku živi na jedan ljudski način - ne na neki prirodan način - napolju u makrokosmosu, u velikom svetu. Tada ćete u istinskom smislu naći srodnost čoveka sa velikim svetom.

* 29.07.2009. *

U PRILICNOJ SVIJETLOJ PTERICA IMA
 ETRESENOJ SVIJETLOJ I ETRESENOJ
 ČIJEVA SE PTERICA KREĆE I ETRESENOJ
 VARNOSTIMA PTICE JE VARNOSTI
 GLAVU I TO SPRAVIMO VRIJEDNO
 TA PRIBODAKA JE PTICAMA IMA ŽENJATI
 ŽNO JAROSKO PTICE. NA ČOVJEKA ŽENJATI
 NARAVNO KREĆE NA ČOVJEKA ŽENJATI
 ŽENA LEZI I KREĆE. NARAVNO PTICE. ONO ŠTO
 TEMELJ NARAVNO JE PTICAMA IMA ŽENJATI
 ME ŠNO ŽENJATI SA PTICAMA, ŽENJATI ŽENJATI

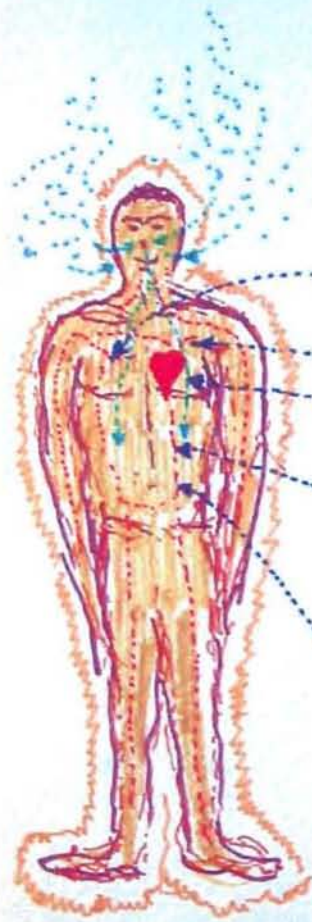
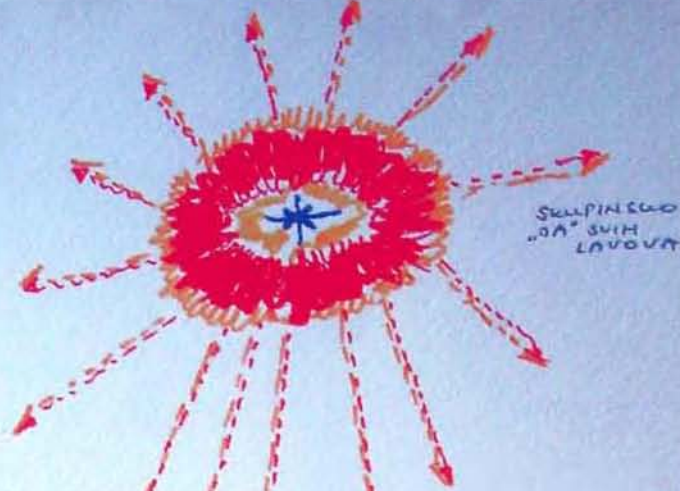
PERJE TO
 SU MISLI
 PTICE

- GLAVU, TEMELJ I ČIJEVA. MO TO OMA NIEMA I
- SVIJELOJ PTICA IMA ŽENJATI GLAVU, ETRESENOJ
- RAZLIČNA GLAVA. PTICA JE ŽENJATI IMA ŽENJATI
- A ŽENJATI SE JE ŽENJATI, ŽENJATI JE ŽENJATI ŽENJATI
- OD ŽENJATI I ŽENJATI JE "GLAVA" A ŽENJATI ŽENJATI
- ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
- ISTE ŽENJATI ŽENJATI I NA ŽENJATI (PTICE) I ŽENJATI ŽENJATI
- ŽENJATI I ŽENJATI ŽENJATI LEZI ISTE ŽENJATI ŽENJATI
- ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
- ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
- ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
- ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI

ONO ŠTO JE ŽENJATI I ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
 SE ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
 ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
 ONO ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI

NA ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
 ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI

ONO ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
 ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI
 ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI ŽENJATI

- LAV -
(SISAVCI)

LAVA ČEMO SAMO

ONDA RAZUMJETI AKO

OSJETIMO NJEGOVO VESELE

I RADOST ŠTO ŽIVI SA SVOJOM ONO.

LINOM. - NEMA NIŠTA LJEŠE ZA ONO.

SA KO IMA PRAVILAN OSJEĆAJ PREMA

PRIRODI. - KOD LAVA POSTOJI RAVNOTEŽA

IZMEĐU DISANJA I CIRKULACIJE KRVI (KOD

NJEGA PROBAVA ZNAČADNO NE OMETA CIRKULACIJU)

TEK KADA PRIMIJENA HRANA PREĐE U KRV, KAD SE PULS SRCA

REGULIRA I DOĐE U RAVNOTEŽU SA DISANJEM, OSJEĆA LAV DUBOKO

ŽADOVOLJSTVO, TADA LAV ŽIVI U SVOJEM ELEMENTU. POGLEDASTE LAVA -

KAKO SE KREĆE, KAKO DRŽI GLAVU, POGLEDASTE NJEGOV POGLED, VIDJET ČETE

- DA JE TO STALNA RITMIČKA PROMJENA, KOJA DOĐAZI IZ RAVNOTEŽE I VRACA SE U

- RAVNOTEŽU - LAV JE ORGAN GRUDI. ON U SVOM VANJSKOM OBLIKU I U SVOJ

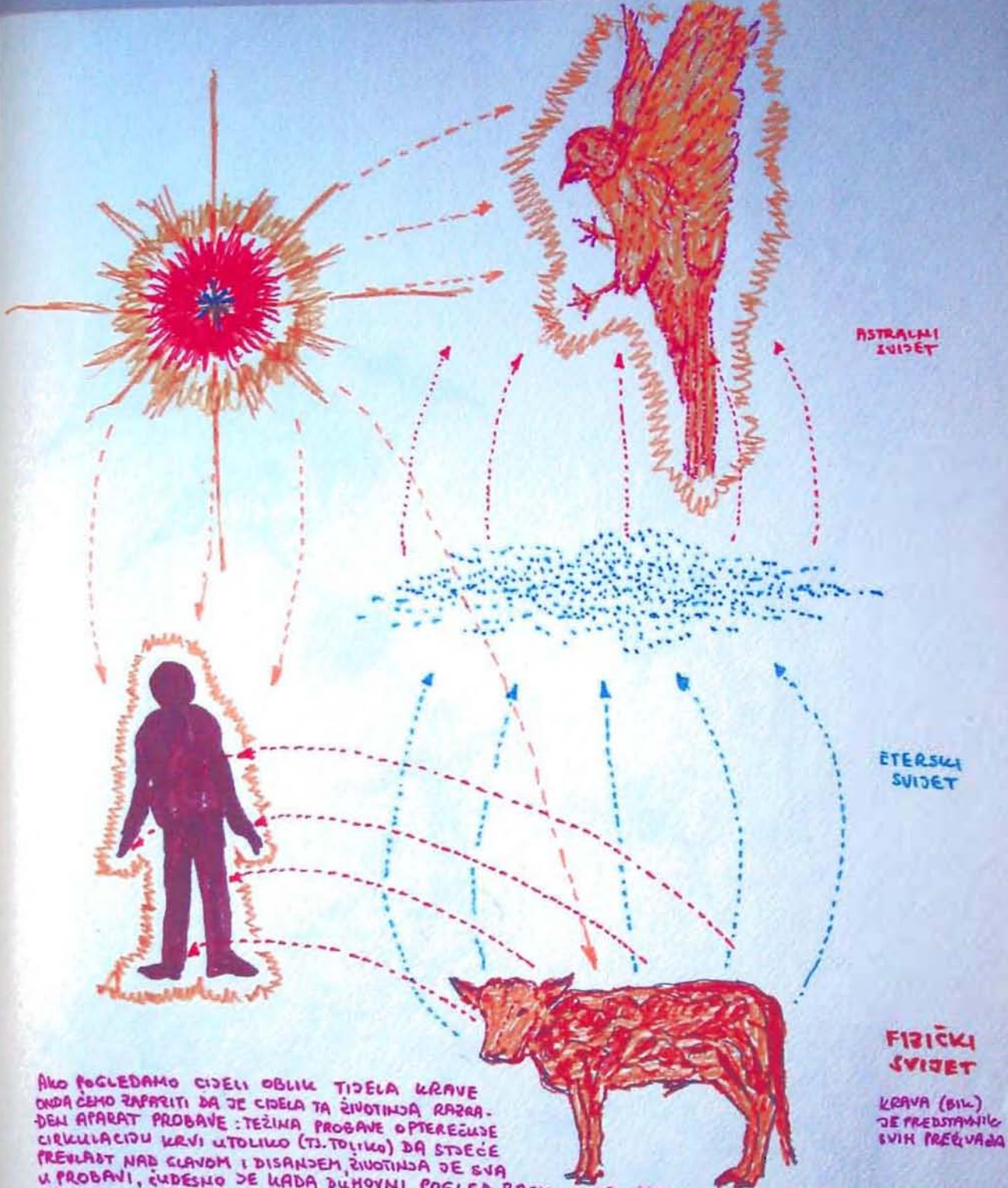
... NAČINU ŽIVJENJA DOVODI DO IZRAŽAJA RITMIČKI SISTEM. - MOŽEMO REČI SLJEDEĆE:

... ALI KOD COVEKA TRAJIMO ONO ŠTO JE NASLIČNIJE JA PTICOM (SAMO ŠTO JE METAMORFORIRANO)

... ONDA JE TO ČOVJEČJA GLAVA, ALI TRAJIMO NASLIČNIJE S LAVOM, ONDA SU TO GRUDI TO. RI

... TAM CIRKULACIJE KRV I DISANJA.

ANTROPOZOFSKI SLIKOVNI
PRILAG VEZE ČOVJEKA SA SI-
SIVCIMA (LAVOM) - UZ 1. POG-
LAVIJE IZDANJE R. B. "C.K.S.D.S. 10.
S.S.R." - MAT. PETROV. 7. 2. 1984.

ASTRALNI SVIJET

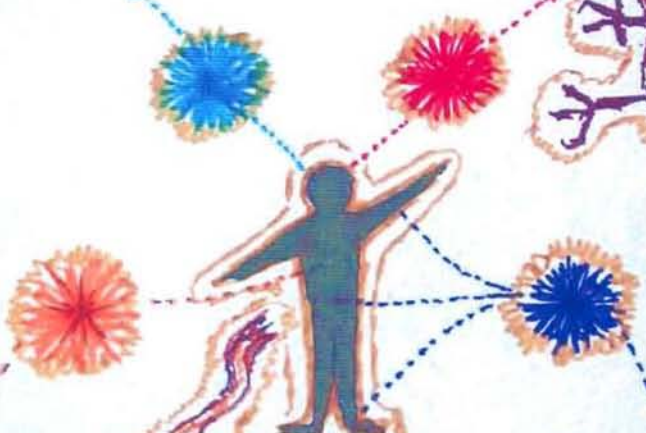
ETERSKI SVIJET

FIZIČKI SVIJET

KRAVA (BILU) JE PREDSTAVLJICA SVIH PRETVORABA

Ako pogledamo cijeli oblik tijela kравe onda ćemo zapaziti da je cijela ta životinja razra-
 den aparat probave: težina probave opterećuje
 cirkulaciju krvi utoliko (tj. toliko) da stječe
 prevlast nad glavom i disanjem, životinja je sva
 u probavi, čudno je kada duhovni pogled bacimo na pticu, a onda ga spustimo
 na kравu... Ako bismo u isto vrijeme ono fizičko na kравu preneli u zrak u vlačnost bra-
 i dalje dizali i podigli sve do astralnog, onda bi kравa u astralnom bila ptica - ono što tu
 ptica ima gore astralno iz svog astralnog tijela, ono što tu radi na stvaranju nekog perja,
 što je kod ptica astralno (naravno da to u astralnom drugačije izgleda, ali tako je) - ako
 tada bi orao postati kравa, jer je ono što je astralno kod orla postalo meso i tijelo -
 kod kравe, koja leži na zemlji dok preživa. Kada kравa preživa ona razvija neobičan
 astralitet. kравa je lijepa dok preživa, veličanstvena, neobično produkovljena, do talove
 produkovljenosti ne dolazi ni lav ni ptica. - kod kравe je probava, astralno gleda-
 nje, svijet za sebe - ako dakle na gore, umjesto na dole, razumno pogledamo bice kравe, onda
 ćemo razumjeti da je soeto kod čovjeka harmonizirano, sažeto, i da je metamorfzirana ptica
 čovjekova glava, metamorfzirani lav čovjekove grudi, metamorfzirana kравa organi uđova
 i probave kod čovjeka.

ANTRAPOLOGIJE ŽIVJENICE U SVIJETI
 UZ A. POGANDE I WIGGE K. E. "E.V. S.D.S. 1.0.
 S.F.R. MATPET 7.2. 1984.

*
 MISEĆANJE
 GLAVA
 *
 SVEĆANJE
 TUMBLANJE
 - POKRETNOST
 *
 OSVEĆANJE
 CRUBI
 *
 VOLJA
 UBEVI
 PRANJE

ČOVEK JE PRODIRAŠO U CIBELE PRIRODE I U SEBI NOSI CIBELU
 PRIRODU, TI U SEBI NOSI ČAROVNO PUTOVANJE I URAVNE. - ČOVEK
 JE MALI SVIJET. ON JE MALI SVIJET, A VELIKI SVIJET JE U NJEMU. ČOVEK JE ŽBIR ILI ČEKLINA OKLA LAVA
 I KRAVE (T. BILJA) - ČOVEKA ČIJEVA TRAJA ONO ŠTO ODGOVARA NJENOM PRIRODI IMA DVE RUCI POCETAK RODU PTI-
 CA. ČOVEK JE CRUBI, OTUČANI SRCA, DISANJE, ALU IH SE ŽELI RAZUMJETI KAO TRAJU MEĐU TRAJANJA PRIRODE HORAMO
 UPUTITI POGLED NA TAJO NEŠTO KAO ŠTO JE LAV, SVIJE PROBAVITI APARAT HORA POKUŠATI RAZUMJETI IZ KONSTITU-
 CIDE, IZ ORGANIRACIJE ČOVEKA. ČOVEK IMA U SVIJE ČIJEVI NOSIOCA MISLI, U GRUBIMA NOSIOCA OSVEĆANJA, A U
 PLODANI NOSIOCA VOLJE. - PTICA PREDSTAVLJA CIBELU SVIJE OBLIKOM ŽIVJEĆU GLAVU. ONA PREDSTAVLJA DEGAN
 STVARANJA MISLI. - LEPTIR PREDSTAVLJA FUNKCIJE ČIJEVE U SVIJE PRODUKCIJAMA. ONA PREDSTAVLJA DEGAN
 CIBELAC. ČOVEKA I ONA SE U ČOVEKU BODADA NEŠTO ŠTO ODGOVARA JEDNOM DUGOM PROCESU U PRIRODI.
 - U POKRE DOLA VIDIM UTELIVLJENJE MISLI IZNAD MENE. ALU POGLEDAN NA ONO ŠTO NOSIM KAO USPOHENE, ONDA JE DO-
 ČIJA KONKURIRAN PROCES. MOJE U FIZIČKOM TIJELU, BODADA SE NA PRODUKCIJAMA NAČIN KAO NEKO STVARANJE PAKETA
 ČIJEVI I KUMULACIJE: ŽIVOT U ETERIJUM TIJELU, BODADA SE DUHOVNO SVIJETLOSTI, OBLIVADA DOKUČE MISLI
 I NITRANJIM ASTRAČNIM MITIJA KUMULACIJE (BUDUĆEG LEPTIRA) - ALU DE POKRE FERU U JEVI I TREKUTNIM MISLIJA, MOJE
 DE JARENOM KILLO LEPTIRA U VEZI S MISLIJA DO PAMĆENJU. ITAKO GUDAMO NAPOLJE I OSVEĆAMO PRIRODU NEOBILNO
 SROBOM S NANA - TAJO MISLIJO IVIDIMO SVIJET SIVA (VIDIMO SVIJET MISLI U SVIJETU PTICA). ITAKO SE BODAJAMO MITIJO
 IVIDIMO SVIJET SIVA, MOJE U SVEĆANJU U NANA ŽIVJE, U LEPTIRIMA KOLI U SVIJETU PTICA). ITAKO SE BODAJAMO MITIJO
 IVIDIMO SVIJET SIVA, MOJE U SVEĆANJU U NANA ŽIVJE, U LEPTIRIMA KOLI U SVIJETU PTICA). ITAKO SE BODAJAMO MITIJO
 IVIDIMO SVIJET SIVA, MOJE U SVEĆANJU U NANA ŽIVJE, U LEPTIRIMA KOLI U SVIJETU PTICA). ITAKO SE BODAJAMO MITIJO

Drugo predavanje - 20. oktobar 1923.

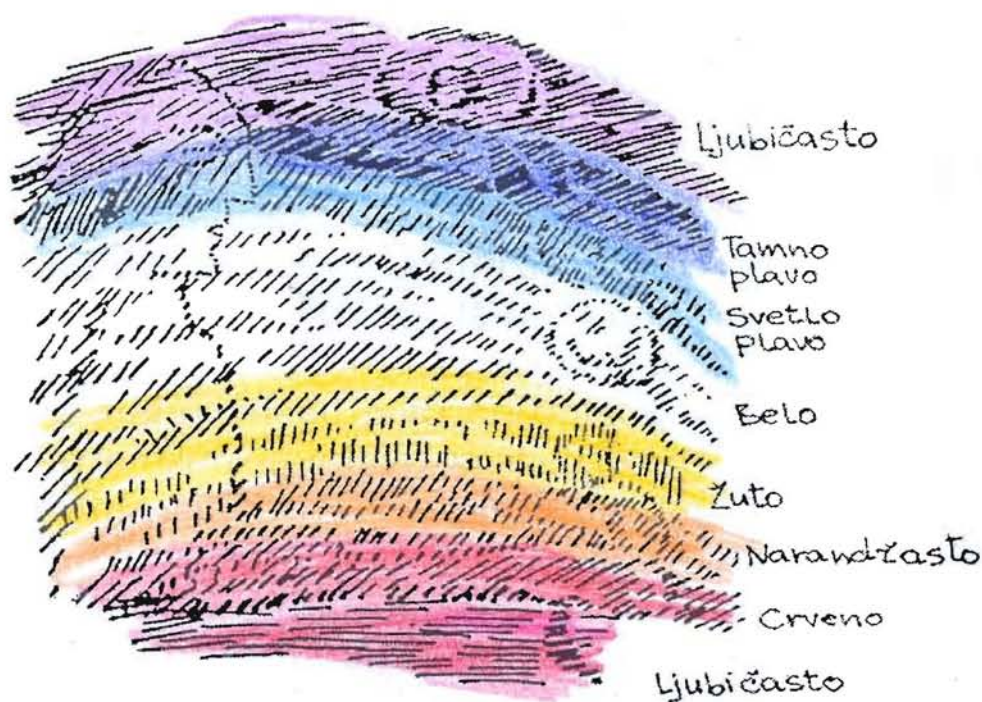
Pošto smo na jučerašnjem predavanju upoznali odnos između životinja visina, čiji je predstavnik orao, životinja sredine, koje predstavlja lav i životinja Zemljine dubine, koje predstavlja goveče ili krava, možemo upravo danas da razmotrimo čovekov odnos prema kosmosu sa stanovišta koje sleduje baš iz odnosa unutrašnje uobličeno-
sti čoveka prema tim predstavnicima životinjskog carstva.

Usmerimo prvo pogled na one oblasti za koje smo juče morali da kažemo: kada životinja iz njih crpi naročite snage, one od cele životinje, u stvari, čine organizaciju glave. Pogledajmo naviše u te regione. Tu vidimo kako ova životinja, ono što ona jeste, postoji zahvaljujući atmosferi kroz koju prosijava Sunce. Suncem ispunjena atmosfera mora biti sve ono, što ta životinja privlači sebi u izvesnoj meri, tako da najvažniju stvar svog postojanja ona zahvaljuje atmosferi kroz koju struje Sunčevi zraci. Takođe sam juče rekao: odatle zapravo potiče oblikovanje perja. Ta životinja ima, u izvesnom smislu, svoje biće u spoljašnjem. Šta spoljni svet čini od nje, otelotvoruje se u njenom perju. I kada ono što može biti napravljeno iz tog Suncem prožetog vazduha nije nanešeno od spolja na biće, kao kod orla, nego je pokrenuto iznutra, kao kod ljudskog nervnog sistema, tada nastaju, kao što rekoh, misli, misli trenutka, misli neposredne sadašnjosti.

Kada naš pogled na ovaj način, rekao bih, otežan sa svim tim što proizilazi iz ovakvog posmatranja, okrenemo u visine, bićemo upućeni upravo na atmosferu koja miruje i na Sunčevu svetlost koja je prostrujava. Ali, u tom slučaju nećemo moći da posmatramo Sunce samo po sebi. Sunce održava svoju snagu time što stupa u odnose sa različitim predelima univerzuma. Čovekova saznanja o ovim odnosima izražena su kroz dovođenje u vezu Sunčevih

dejtava sa onim što se naziva Zodijsak. Tako da kada Sunčev sjaj pada na Zemlju iz Lava, iz Vage, iz Škorpiona, to za Zemlju uvek znači nešto drugo. Ali, za Zemlju on ima takođe neko drugo značenje i po tome, da li biva oslabljen ili pojačan drugim planetama našeg planetarnog sistema. tu nastaju različiti odnosi prema različitim planetama našeg planetarnog sistema. Nastaju različiti odnosi, jedni sa takozvanim spoljnim planetama - Marsom, Jupiterom i Saturnom, a drugi sa takozvanim unutrašnjim planetama Merkurom, Venerom i Mesecom.

Kada imamo u vidu organizaciju orla, tada treba pre svega da posmatramo koliko su Sunčeve snage modifikovane, pojačane ili oslabljene u zajedničkom uticaju Sunca sa Saturnom, Jupiterom, Marsom. Ne govori uzalud legenda o tome, da je orao u stvari Jupiterova ptica. Jupiter uopšte stoji kao predstavnik spoljnih planeta. Ako hoćemo šematski da nacrtamo o čemu se tu radi, moramo da označimo sferu koju u svetskom prostoru, u kosmosu, ima Saturn, sferu koju ima Jupiter, sferu koju ima Mars.

Predočimo to sebi jednom ovako: sfera Saturna, sfera Jupitera, sfera Marsa; onda tu nalazimo prelaz ka sferi Sunca i onda imamo takoreći u najspoljašnjijem delu našeg planetarnog sistema zajedničko delovanje Sunca, Marsa, Jupitera i Saturna. I kada vidimo orla kako kruži u vazduhu, izreći ćemo nešto sasvim realno, ako kažemo: one snage koje struje sa Sunca kroz vazduh, a koje su zajedničko delovanje Sunca sa Marsom, Jupiterom i Saturnom, to su one snage koje žive u celom obliku i biću orla. Ali one žive istovremeno i u sklopu čovekove glave. Ako bismo hteli da postavimo čoveka u vasionu, s obzirom na njegovo pravo postojanje, - može se reći, da je on na Zemlji samo u svojoj minijaturnoj slici - onda ga moramo postaviti u sferu orla u odnosu na njegovu glavu. Moramo, dakle, čoveka u odnosu na njegovu glavu predstaviti smeštenog u sferi orla, a time imamo dato ono u čoveku što je u vezi sa gornjim snagama.

Lav je predstavnik onih životinja koje su u pravom smislu životinje Sunca, u kojima Sunce u izvesnoj meri razvija svoju sopstvenu snagu. Lav najbolje napreduje onda, kada je konstelacija sazvežđa iznad i ispod Sunca takva, da vrši najmanji uticaj na Sunce. Onda nastaje ona naročitost, koju sam vam juče opisivao, da snage samog Sunca, prodirući kroz vazduh, izazivaju kod lava upravo takav sistem disanja, da je taj sistem disanja u svom ritmu u potpunoj ravnoteži sa ritmom cirkulacije krvi, ne u numeričkom smislu, već u dinamičkom. To je kod lava izbalansirano na čudesno lep način. Lav suprotstavlja cirkulaciji krvi zastoje u disanju, a cirkulacija krvi neprestano podstiče struju disanja. Rekao sam vam, da se to čak može videti u samom obliku lavlje njuške. U tom obliku se izražava taj divni, čudesan odnos između ritma krvi i ritma daha. Možemo to videti i iz njegovog neobičnog pogleda koji miruje, a ipak smelo gleda napred. A ono što kod lava živi u pogledu, to ponovo živi pripojeno na druge elemente čovekove prirode,

na organizaciju glave, na organizaciju probavnog sistema, u organizaciji grudi i srca, u ritmičkoj organizaciji čoveka.

Ako postavimo pred nas stvarno delovanje Sunca, onda moramo označiti sferu Sunca saobrazno čoveku tako, da njegovo srce i pluća koja spadaju uz to, postavimo u region Sunčevog dejstva; u toj oblasti imamo lavlju prirodu čoveka.

Kada pređemo ka unutrašnjim planetama, ka planetama koje stoje bliže Zemlji, onda imamo prvo sferu Merkura, koja sad već ima posla naročito sa finijim partijama sistema razmene materija, organizmom razmene materija kod čoveka, tu gde se hranljive tvari pretvaraju u materiju limfe i gde se ona zatim prenosi u cirkulaciju krvi.

Idući dalje dolazimo do oblasti Venerinog delovanja. Dolazimo do nešto grubljih partija čovekovog sistema razmene materija, dolazimo do onoga što je u ljudskom organizmu prva prerada primljenih namirnica u stomaku. Zatim dolazimo u sferu Meseca. Idem ovim redosledom onako kako je danas uobičajeno u astronomiji; mogao bih to i drugačije da prikažem. Dakle, dolazimo sada u sferu Meseca, u onaj region gde se na čoveka deluje i delovano je u onim procesima razmene materija koji su u odnosu sa Mesecom.

Na ovaj način smo postavili čoveka u čitavu vasionu. Ako posmatramo ono kosmičko delovanje koje vrši Sunce zajedno sa Merkurom, Venerom i Mesecom, ući ćemo u područje snaga koje prima ona vrsta životinja čiji je predstavnik krava, u onom smislu kako sam to juče izložio. Tu imamo ono što Sunce ne može da čini samo od sebe, već što Sunce može da učini kada se kroz planete koje su blizu Zemlje, njihovim snagama, navodi na Zemlju. Kada sve te snage dalje deluju, kada ne prostrujavaju samo vazduh, nego kada na razne načine prodiru kroz površinu Zemlje, onda deluju te snage opet naviše iz dubine Zemlje. I to što deluje iz dubine Zemlje pripada onoj oblasti koju vidimo spolja utelovljenu upravo u organizaciji krave.

Krava je životinja varenja. Ali je krava istovremeno ona životinja koja izvodi varenje na takav način, da u tom procesu leži zemaljska slika i prilika istinski nadzemaljskog, da je taj celi proces probave kod krave prožet astralitetom koji jasno i divno odražava celi kosmos. U tom astralnom organizmu krave nalazi se ceo svet - kao što sam juče već rekao - ali sav zasnovan na teži, sav tako uređen da težina Zemlje može da se ispolji. Setimo se da je kravi potrebno da svaki dan u sebe unese 1/8 sopstvene težine. Čoveku je dovoljna 1/40 od njegove težine u hrani, pa da pri tome ostane zdrav. Kravi je, dakle, potrebna Zemljina teža, kojom ona može potpuno da ispuni svoju organizaciju. Njena organizacija je orijentisana na to, da materije imaju težinu. Kod krave svakoga dana mora biti razmenjeno 1/8 težine. To kravu vezuje sa njenom supstancom za Zemlju, dok je kroz njenu astralnost ona u isto vreme upravo odraz visina, odraz kosmosa.

Zato je krava za pripadnika hinduizma - kao što sam juče rekao - objekat dostojan poštovanja, jer on može da kaže: krava živi ovde na Zemlji; samim tim odslikava ona u fizičkoj težini materije nadzemaljsko - tako se može reći, kada se govori u duhu pripadnika hindu-religije. I sasvim je to tako, da čovekova priroda ima tek onda svoju normalnu organizaciju kada su ta tri kosmička delovanja u skladu, kada je čovek zaista zbir delovanja orla, lava i krave, odnosno bika.

Ali, po opštem hodu sveta, mi živimo u vreme u kome razvoju sveta pretilo - ako smem tako da se izrazim - izvesna opasnost: opasnost da ti jednostrani uticaji i u čoveku dođu jednostrano do izraza. Počevši od XIV i XV veka, pa sve do naših dana, sve više i više se pojačavajući, stanje stvari u zemaljskom razvoju čovečanstva je takvo, da se uticaj orla jednostrano nameće čovekovoј glavi, dejstvo lava se nameće jednostrano ritmičkom sistemu čoveka, a dejstvo krave polaže jednostrano pravo na razmenu materija i na svo čovekovo delovanje na Zemlji.

✧ To je znak našeg vremena, da čovek treba da bude takoreći, podeljen na tri dela kroz kosmičke moći, i da jedna forma kosmičkih snaga uvek teži da potisne druge elemente. Orao teži da potisne važnost lava i krave; isti takvu težnju imaju i ovi drugi, uvek da druga dva elementa puste da potonu u ništavnost. Upravo u naše doba nešto izuzetno primamljivo neprestano deluje na ljudsku podsvest; primamljivo je već i iz tog razloga, što je u izvesnom smislu i lepo. Čovek svojom višom svešću to danas ne opažaju, ali kroz njegovu podsvest se talasa i orlovi svet trojnog zova, koji hoće da namami ljude. I rekao bih, da je taj zov današnjeg vremena to što iz regiona orla zvuči na dole ono što orla čini orlom, što orlu daje njegovo perje, što orla oblaće astralno. Samo biće orla je ono koje je čujno za čovekovu podsvest. Ovo je taj primamljujući zov:

Uči da upoznaš moje biće!
Ja ti dajem snagu
Da u sopstvenoj glavi
Stvoriš vasionu.

✧ Tako govori orao. To je taj zov odozgo, koji danas hoće da učini ljude jednostranim.

Postoji još jedan primamljivi zov. To je onaj koji dolazi iz srednje oblasti, iz koje snage vasiona stvaraju prirodu lava i gde snage kosmosa iz zajedničkog strujanja Sunca i vazduha stvaraju ravnotežu između ritma disanja i cirkulacije, od čega se konstituiše priroda lava. To što titra kroz vazduh, rekao bih, u lavljem smislu, to što hoće da na načini čovekov ritmički sistem jednostranim, to danas namamljujući govori čovekovo podsvesti. Dakle:

Uči da upoznaš moje biće!
Ja ti dajem snagu
Da u sjaju okolnog vazduha
Otelotvoriš vasionu.

Tako govori lav.

I ti glasovi koji govore podsvesti čoveka, imaju veće dejstvo, nego što se veruje. Da, dragi moji prijatelji, na Zemlji su različite organizacije ljudi naročito za to organizovane, da prime ova delovanja. Tako na primer, svi koji nastanjuju Zapad su posebno skloni da postanu očarani, zavedeni glasom orla. Posebno je američka kultura, kroz naročitu organizaciju njenog ljudstva, izložena zavodjenju kroz ono što govori orao. Centralna Evropa, koja ima u sebi mnogo toga što je antička kultura, koja sadrži u sebi mnogo od onoga što je podstaklo, na primer Getea, da krene u Italiju, ka oslobođenju svoga života - ona je naročito izložena onome što govori lav.

Orientalna civilizacija je izložena pre svega onome što govori krava. I kao što prve dve životinje bruje u svojim kosmičkim predstavljajima, razleže se, može se reći, dole iz dubina Zemlje kao tutnjajući, brundajući zov ono što živi u težini krave. To je stvarno onako, kako sam vam to već juče opisao: vidi se stado, koje pase do zasićenja, na njegov svojstven način predano Zemljinoj teži, smešteno u jedan oblik, u oblik koji izražava ovo podleganje Zemljinoj teži, ovo podleganje okolnostima, da se svaki dan 1/8 svoje sopstvene telesne težine mora u sebi razmeniti za svoje opterećenje. Ovome moramo dodati, da ove dubine Zemlje, koje pod uticajem Sunca, Merkura, Venere i Meseca sve ovo rade u kravljnoj organizaciji ishrane, da ove dubine Zemlje, kao sa nekom demonskom tutnjavom, odjekuju kroz takvo stado sa rečima:

Uči da upoznaš moje biće!
Ja ti dajem snagu
Da vagu, metar i broj
Svemiru otrgneš.

Tako govori krava. Tom pozivu je naročito izložen Orijent. Radi se o tome, da je Orijent doduše prvi izložen

★ ovom zovu krave, pošto on u hinduizmu ima staro ob-
vanje krave, no da bi se ono što nastaje iz tog zova, ako
taj zov zaista zahvatio svet tako da bi ono što nastaje
toga zova odnelo pobjedu, onda bi se upravo to što delo
sa Orijenta preko Centra i Zapada ispoljilo kao sputa-
juće i dekadentno delovanje jedne civilizacije na dalji
predak. Zemljine demonske snage bi jednostrano delova-
na zemaljsku civilizaciju. Šta bi se tada zapravo dogodilo

Ono što bi se potom desilo jeste sledeće: mi si-
na Zemlji u toku poslednjih vekova dobili tehniku ko-
stoji pod uticajem spoljašnje nauke, jedan tehnički živo-
spoljnom. Divna je ta naša tehnika na svim područjima
Snage prirode deluju u tehnici u svojoj beživotnoj uob-
čenosti. A ono što je tu važno, da bi se te snage priro-
stavile u igru, da bi se načinio jedan, takoreći, baš tak-
civilizacijski sloj širom Zemlje - to su vaga, metar i broj.

Vaga, mera, vaganje, brojanje, merenje - to je ide-
današnjeg naučnika, današnjeg tehničara, koji danas sv-
poziv u potpunosti ima zahvaljujući, u stvari, spoljašn-
nauci. Dovedi smo to tako daleko, da jedan poznati sav-
meni matematičar na pitanje: šta jemči postojanje? - da-
sledeći odgovor. Filozofi svih vremena su pokušavali
odgovore na pitanje: šta je zapravo stvarno? - a ovaj po-
nati fizičar kaže: stvarno je ono što se može meriti; ono š-
se ne može meriti, nije stvarno. - Ideal je, takoreći, da-
celo postojanje sagleda tako, što će se uneti u laboratorij-
gde se može vagati, meriti i brojati, i iz toga što je i iz-
gano i izmereno i izbrojano biva zapravo uspostavljeno
ono što se uvažava kao nauka, koja zatim utiče na tehnik-
Broj, mera i težina su postali ono što treba da deluje, tak-
reći, kao orijentacija za celu civilizaciju.

★ U tome nema ničeg naročito lošeg, sve dok lju-
razumno primenjuju merenje, brojanje i vaganje. Ljudi s-
istina, vrlo pametni, ali sigurno je da nisu još ni blizu toli-
pametni koliko vasiona. Zato ne može nastati ništa nar-
čito loše sve dok se, takoreći kosmosu nasuprot, okolo ši-

sklonost ka merenju, vaganju i brojanju. Ali, ako upravo ta današnja civilizacija dođe do posvećenja, a ostane pri svom ubeđenju, onda će biti zlo. A to može da se desi ako civilizacija Zapada, koja je sasvim u znaku vage, metra i broja, bude preplavljena onim što se na Istoku sme dogoditi: da se kroz nauku inicijacije zasnuje ono što, u stvari, duhovno živi u organizmu krave. Jer, ako prodrete u organizaciju krave, vi upoznajete kako se tu organizuje ta osmina hranljivih materija, opterećena Zemljinom težom, sa svim onim što se može vagati, meriti i brojati; upoznajete ono što u kravi duhovno organizuje ovu Zemljinu težu, upoznajete celi organizam krave, kako ona leži i preživa na livadi i kako u svom varenju astralno otkriva ono predivno iz vasion; zatim upoznajete kako da izvagano, izmereno, izbrojano upregnete u sistem sa kojim možete da pobedite sve ostalo u civilizaciji i da date celoj zemaljskoj kugli samo i jedino civilizaciju koja jedino još vaga, broji i meri, i čini da iz civilizacije iščezne sve drugo. Jer, šta bi proizašlo iz inicijacije u organizaciju krave? To je duboko i neizmerno važno pitanje: šta bi ona dala?

Načini na koje se, na primer, konstruišu mašine, vrlo su različiti od mašine do mašine; za sada su mašine još uvek nesavršene i primitivne, ali sve vodi postepeno ka nastajanju takve mašine koja bi bila zasnovana na njihanju: gde se bilo šta njiše i gde se efekat mašine postiže kroz njihanje, kroz oscilaciju, kroz periodično odvijanje pokreta. Sve se završava na ovakvim mašinama. Kada bi jednom mogle da se konstruišu ove mašine u njihovom zajedničkom dejstvanju, kao što se to može učiti na raspodeli hrane u organizaciji krave, tada bi se treptajima, koji bi na Zemljinoj kugli bili proizvedeni takvim mašinama, te male zemaljske oscilacije tako protezale da bi sa njima zajedno, sa onim što se na Zemlji dešava, zazvučalo, osciliralo ono što je iznad Zemlje; onda bi naš planetarni sistem morao da oscilira zajedno sa sistemom naše Zemlje, baš kao što jedna odgovarajuće naštimovana žica zazvuči, kada se udari neka druga žica u istom prostoru.

To je taj užasan zakon zajedničkih vibracija, koji bi se ispunio ako bi primamljivi zov krave zaveo Orijent tako, da on može da prodre na ubedljiv način u neduhovnu, sasvim mehanicističku civilizaciju Srednje Evrope i Zapada. Tada bi bilo moguće proizvesti na Zemlji mehanički sistem koji bi se tačno uklopio u mehanički sistem svemira. Sa tim bi bilo iskorenjeno iz ljudske civilizacije ono što je delovanje vazduha, delovanje okoline i sve što je delovanje zvezda. Ono što čovek, na primer, doživljava u toku godine, ono što on doživljava time što uzima učešća u kličajućem, pupećem životu proleća, u odumirućem, malaksavajućem životu jeseni, sve bi to izgubilo svoje značenje za čoveka. Ljudska civilizacija bi bila prožeta zvukom zveke i kloparanja oscilirajućih mašina, a eho tog kloparanja bi strujao iz kosmosa na Zemlju kao neka reakcija na zemaljski mehanizam.

Ako pogledamo na jedan deo onoga što se već danas dešava, onda moramo reći: jedan deo današnje civilizacije je potpuno na putu da ovo, što vodi u tu strašnu propast, ima za cilj.

A zamislite, ako Sredina bude zavedena onim što govori lav, onda doduše ne bi bila prisutna opasnost o kojoj sam maločas govorio. Mehanizmi bi postepeno opet nestali sa lica Zemlje. Civilizacija ne bi postala mehanička, ali bi se čovek predao drugoj jednostranoj snazi, svemu onome što živi u vetru i vremenu, u godišnjem ciklusu. Čovek bi postao upregnut u tok godine, a time bi morao da živi naročito u naizmeničnom odnosu svog ritma disanja i ritma cirkulacije. On bi u sebi obrazovao ono što mu može dati njegov nehotični život. On bi u izvesnom smislu naročito razvio prirodu grudi. Time bi preko čoveka u zemaljsku civilizaciju ušao takav egoizam, da bi, u stvari, svako želeo da živi samo za sebe i niko se ne bi brinuo ni za šta drugo sem za svoje trenutno dobro stanje. Tome je izložena civilizacija Sredine; ona bi svuda preko zemaljske civilizacije mogla da rasprostire jedan takav život.

A opet, ako bi zov orla zaveo Zapad, tako da bi mu uspelo da raširi preko cele Zemlje svoj način mišljenja i raspoloženje i da sam zastrani u tom načinu mišljenja i raspoloženja, tada bi u čovečanstvu uopšte nastala žudnja za neposrednim povezivanjem sa nadzemaljskim svetom na način koji je postojao ranije, koji je bio tu kada je Zemlja bila na svom ishodištu, na svom početku. Dobila bi se jaka potreba da se uguši ono što je čovek osvojio kroz svoju slobodu i samostalnost. Došlo bi se na to, da se sasvim živi samo u onoj nesvesnoj volji koja dopušta da bogovi žive u ljudskim mišićima i nervima. Čovek bi se vratio u primitivna stanja, u praizvornu, primitivnu vidovitost. Čovek bi tražio da se oslobodi od Zemlje time što bi se vratio na zemaljski početak.

Rekao bih, za egzaktno jasnovidi pogled, sve to postaje još potkrepljeno time što ga krava koja pase neprestano prožima jednom vrstom glasa koji govori: ne gledaj gore, sva snaga dolazi iz Zemlje. Upoznaj se sa svim onim što leži u delovanjima Zemlje. Bićeš gospodar Zemlje. Učinićeš trajnim ono što na Zemlji stekneš. - Da, ako čovek podlegne tom namamljivanju, onda se ona opasnost o kojoj sam govorio - mehanizacija zemaljske civilizacije - ne bi mogla otkloniti. Jer astralitet preživara hoće da sadašnjost učini trajnom, hoće da je ovekoveči. Iz organizacije lava izlazi ono što ne želi da od sadašnjosti napravi nešto trajno, već što želi da načini sadašnjost što prolaznijom, što će od svega napraviti samo igru godišnjih ciklusa koji se stalno ponavljaju, što želi da pređe u vetar i nevreme, u igru Sunčevih zraka, u strujanja vazduha. Takav bi karakter poprimila civilizacija.

Ako sa razumevanjem posmatramo orla kako kruži nebom, izgledaće nam kao da on u svom perju nosi sećanje na ono što je bilo tu na početku Zemlje. On je u svom perju zadržao snage koje su odozgo već delovale na Zemlju. Moglo bi se reći, da se na svakom orlu vide zemaljski milenijumi, iako orao sa svojim fizičkim Zemlju skoro ni ne

✧ dodiruje, najviše da bi uhvatio svoj plen, u svakom slučaju ne radi zadovoljenja sopstvenog života. No, on kruži u vazduhu kada želi da neguje svoj sopstveni život, on je ravnodušan prema onome što je postalo na Zemlji, jer on svoju radost i svoje oduševljenje ima u snagama vazduha, jer on čak potcenjuje zemaljski život i hoće da živi u onom elementu u kome je i sama Zemlja živela dok još nije bila Zemlja, nego dok je još na početku svog postojanja bila prožeta nebeskim snagama. Orao je ona ponosna životinja koja nije htela da proživi sa Zemljom njen razvoj u čvrstom, ona se povukla od uticaja čvrstog razvoja Zemlje i htela je da ostane povezana samo sa onim snagama koje su ✧ bile na Zemljinom ishodištu.

To su učenja koja nam daju ove tri životinje, kada možemo da ih posmatramo kao jedno veliko, moćno pismo koje je upisano u svemiru kao objašnjenje zagonetki sveta. Jer u osnovi uzevši, svaka stvar u svemiru je jedno slovo, ako možemo da ga čitamo; naročito, ako možemo da čitamo njihov uzajamni odnos, tada razumemo zagonetke kosmosa.

Kako je ipak važno da sebi kažemo: sve što radimo ✧ kada merimo sa šestarom ili metrom, kada vagamo sa vagom, kada brojimo, tada, u stvari, sastavljamo nešto što su sve sami fragmenti. Celinu ćemo imati ako organizaciju krave shvatimo u njenoj unutrašnjoj duhovnosti. To znači ✧ čitati tajne vasionne. A čitanje tajni vasionne uvodi u razumevanje postojanja sveta i čoveka. To je moderna mudrost inicijacije. To je ono o čemu se danas mora govoriti iz du- ✧ bina duhovnog života.

Teško je danas čoveku da bude čovek. Jer, rekao ✧ bih, da se čovek danas odnosi prema ta tri životinjska tipa kao antilopa u jučerašnjoj priči. Sve što želi da bude jedno- ✧ strano, poprima naročiti oblik. Lav ostaje lav, ali on želi da ✧ svoje grabljive drugove ima kao metamorfoze za druge ✧ životinje. On umesto orla upotrebljava grabljivu hijenu, ✧ koja u osnovi živi od mrtvog - od onog mrtvog što nastaje ✧

u našoj glavi, a što stalno, u svakom trenutku isporučuje čestice za naše umiranje. Tako u ovoj priči hijena dolazi na mesto orla, hijena koja jede strvinu; na mesto krave, primereno Zapadu - legenda je mogla da nastane u crnačkoj kulturi - lav opet postavlja svog druga-grabljivca, vuka. I tako imamo u fabuli opet druge tri životinje: lava, hijenu i vuka. Kao što danas ova mamljenja stoje jedna naspram drugih, tako, rekao bih, stoji takođe i kosmički simbolizam, time što se postepeno, dok se razležu ta mamljenja, spušta orao na zemlju i postaje hijena, a goveče ne želi više da u svetoj strpljivosti odslikava svemir, već postaje opaki vuk.

Mogli bismo ovu legendu, sa kojom sam završio moje jučerašnje predavanje, da prevedemo sa jezika crnaca na moderan jezik naše civilizacije. Juče sam vam je ispričao, moglo bi se reći, sa stanovišta crnaca: pošli su u lov lav, vuk i hijena. Ulovili su antilopu i hijena je trebalo prva da deli. Ona je delila logikom hijene, pa je rekla: svakom jedna trećina, jedna trećina lavu, jedna vuku, a jedna meni. - Hijena je tu bila pojedena. Onda je rekao lav vuku: sada ti deli. - Vuk tad reče: prvu trećinu ćeš dobiti ti, jer si ti ubio hijenu i hijenin deo pripada tebi. Drugu trećinu ćeš dobiti ti, jer bi je i inače dobio po mišljenju hijene, da svako treba da dobije po jednu trećinu. A i treću trećinu ćeš dobiti ti, jer si najmudriji i najhrabriji od svih životinja. - Lav reče vuku: ko te je tako izvrsno naučio delenju? - Vuk odgovori: naučila me je hijena. - Logika je kod obe životinje jednaka, ali u primeni u stvarnosti pokazuje se nešto sasvim drugo, već prema tome da li logiku primenjuje hijena ili vuk, sa iskustvom koje je stekao od hijene. Ono suštinsko leži u primeni logike na stvarnost.

Možemo sada takođe, rekao bih, prevedeno u moderni civilizacijski milje, stvar ispričati nešto drugačije. Ali, imajte u vidu to, da ja pričam uvek o onome, o čemu se radi u velikom hodu kulture. Dakle, na moderan način priča bi se možda mogla ovako ispričati: antilopa je ulovljena; hijena se povlači, nemo posmatra i prosuđuje; ona

se ne usuđuje da izazove kod lava kivnost: povlači se. Nemo prosuđuje, čeka u pozadini. Lav i vuk počinju da se bore oko plena, bore se i bore i bore tako dugo, sve dok se toliko ne izranjave, da oboje umiru od rana. Onda se pojavljuje hijena i proždire i antilopu i vuka i lava, pošto su prešli u stanje raspadanja. Hijena odslikava ono što leži u ljudskom intelektu, ono umrtvljujuće u čovekovoј prirodi. Ona je naličje, karikatura civilizacije orla.

Ako osećate šta hoću da kažem ovom evropeiziranom starom crnačkom basnom, onda ćete razumeti, u stvari, da te stvari treba danas tačno da se razumeju. A razumećete ih tačno samo onda, ako trostrukom pozivu, od orla, od lava i od krave, čovek uči da suprotstavi svoju izreku, onu izreku koja danas treba da bude lozinka i ljudske snage i mišljenja i delovanja:

Ja moram da naučim:
 O kravo,
Tvoju snagu iz govora
Koji zvezde u meni objavljuju.

Treba da učimo ne samo o Zemljinoj teži, ne samo da vagamo, merimo i brojimo, ne samo ono što leži u fizičkoj organizaciji krave, već ono što je u njoj utelovljeno; stidljivo odvratiti pogled od organizacije krave ka onome što ona utelovljuje; uputiti pogled ka visinama: tada će se produhoviti ono, što bi inače postala mehanistička civilizacija Zemlje.

Drugo što bi čovek trebalo sebi da kaže je:

Ja moram da naučim:
 O lave,
Tvoju snagu iz govora
Kojim u toku godine i dana
Okolina deluje u meni.

Obratite pažnju na "objavljivati" i "delovati"! I treće što čovek mora da nauči jeste:

O orle:

Tvoju snagu iz govora

Koji zemaljsko nicanje u meni stvara.

Čovek mora svoje tri izreke da suprotstavi jednostranom primamljivom zovu, one tri izreke čiji smisao može jednostranosti da dovede u jednu harmoničnu ravnotežu. On mora da nauči da posmatra kravu, ali i da zna da digne pogled od krave, pošto ju je dobro osetio, na ono što objavljuje govor zvezda. On mora da nauči da usmeri pogled ka orlu i nakon što je prirodu orla temeljno osetio u sebi, sa tim pogledom, sa tim što mu je dala priroda orla, pogleda dole na ono što iz zemlje niče i klija i što, takođe, u čoveku, u njegovoj organizaciji deluje odozdo naviše. I on mora da nauči da posmatra lava tako, da mu lav objavi šta mu duva u vetru, seva u munji, šta oko njega tutnji u gromu, šta izazivaju vetar i kiša u toku godine u celom životu Zemlje u koji je čovek upleten. Kada je čovek, dakle, u stanju da - fizički pogled prema gore sa prema dole usmerenim duhovnim pogledom, fizički pogled prema dole sa prema gore usmernim duhovnim pogledom, pravo na Istok usmerenim fizičkim pogledom sa pravo nasuprot usmerenim duhovnim pogledom prema Zapadu - kada je čovek, dakle, u stanju gore i dole i napred i nazad, duhovni pogled i fizički pogled jedan sa drugim da prožme, tada će moći da čuje prave osnažujuće, a ne oslabljujuće pozive orla iz visine, lava iz okoline i krave iz Zemljine nutrine.

To je ono što čovek treba da nauči o svom odnosu prema kosmosu, da bi bio sve sposobniji da deluje na civilizaciju Zemlje, da bi služio njenom napretku, a ne padu.

Upoznaj moje biće!
Ja ti dajem snagu,
Da u sopstvenoj glavi
Stvoriš vasionu.

Tako govori orao
Zapad

Upoznaj moje biće!
Ja ti dajem snagu,
Da u sjaju okolnog vazduha
Uteloviš vasionu.

Tako govori lav
Sredina

Upoznaj moje biće!
Ja ti dajem snagu,
Da vagu, metar i broj
Svemiru otrgneš.

Tako govori krava
Istok

Ja moram da učim

O kravo: tvoju snagu
Iz govora
Koji zvezde u meni objavljuju -

O lave: tvoju snagu
Iz govora
Kojim u godini i danu
Okolina deluje u meni -

O orle: tvoju snagu
Iz govora
Koji zemaljsko nicanje u meni stvara.

★ 31.07. 2009. ★

Treće predavanje - 21. oktobar 1923.

Ponovo smo pokušali da sa izvesne tačke gledišta postavimo čoveka u kosmos. Danas ćemo sprovesti jedno posmatranje koje bi, rekao bih, moglo da obuhvati celinu. U našem fizičkom životu živimo na Zemlji, okruženi onim događajima i činjenicama koji su tu kroz fizičku supstancu Zemlje, koja na različite načine biva oformljena, uobličena u bića prirodnih carstava, u sam ljudski oblik. U svemu tome postoji upravo fizička supstanca Zemlje. Nazovimo danas tu fizičku materiju fizičkom supstancom Zemlje, jer odmah zatim moraće da bude govora o njejoj suprotnosti. Dakle, od onoga što materijalno leži u osnovi različitih oblika na Zemlji razlikujemo ono što postoji u kosmosu kao suprotnost ovoj fizičkoj supstanci - duhovnu supstancu - koja, na primer, leži u osnovi naše sopstvene duše, ali koja i inače u vasioni postoji u osnovi onih stanja koja se kao duhovna povezuju sa fizičkim oblicima.

Čovek ne može sa tim izaći na kraj, ako govori samo o fizičkoj materiji, ili o nekoj fizičkoj supstanci. Pomislite samo na činjenicu da u ukupnu sliku sveta moramo postaviti bića viših hijerarhija. Ta bića viših hijerarhija nemaju zemaljsku supstancu, fizičku supstancu, u onome što bi mogli nazvati njihovom telesnošću. Ona poseduju upravo duhovnu supstancu. Kada gledamo na zemaljsko, opažamo fizičku supstancu, a kada gledamo na nadzemaljsko opažamo duhovnu supstancu.

Danas se vrlo malo zna o duhovnoj supstanci, zato se i govori o onom zemaljskom biću koje istovremeno pripada i fizičkom i duhovnom svetu, o čoveku, kao da ima samo fizičku supstancu. Ali, to nije tako. Čovek u potpunosti nosi u sebi i fizičku i duhovnu supstancu i to ih nosi na tako poseban način, da to prvo mora biti iznenađujuće za one koji nisu navikli da paze na takve stvari. Ako naime

posmatramo na čoveku ono što čoveka upravo stavlja u pokret, dakle, ono što su udovi kod čoveka, i ono što se onda na njih nastavlja ka unutra kao delatnost razmene materija, bilo bi netačno ako bi uglavnom govorili o fizičkoj supstanci. Ovo ćete ubrzo uvideti još tačnije. O čoveku govorimo samo onda tačno, ako baš tu njegovu, takozvanu, nižu prirodu gledamo tako što joj u osnovi leži duhovna supstanca. Tako da, ako bismo hteli čoveka šematski da nacrtamo, morali bismo to da učinimo na sledeći način.

Moramo reći: donji čovek nam predstavlja jednu uobličenu u duhovnoj supstanci, a što se više penjemo prema glavi čoveka, on je sve više građen iz fizičke supstance. Glava je u suštini načinjena iz fizičke supstance. Ali, onogama moramo reći: one su suštinski od duhovne supstance; tako rečeno, to zvuči vrlo groteskno. Što više idemo prema glavi, sve više prelazi duhovna supstanca u fizičku; i u glavi čoveka je naročito prisutna fizička supstanca. Nasuprot tome, duhovna supstanca se izvanredno lepo širi baš tu, rekao bih, gde čovek pruža svoje noge ili ruke u prostor. Stvarno je tako, kao kada bi za ruku i nogu bila glavna stvar što ih tu ispunjava ova duhovna supstanca i da joj je to suštinsko. U slučaju ruke i noge, stvarno je to tako, da fizička supstanca u izvesnoj meri pliva u duhovnoj supstanci, dok je glava, u stvari, kompaktni oblik sastavljen iz fizičke supstance. - Međutim, kod tvorevine kao što je čovek, ne razlikujemo samo supstancu, već u njegovom sklopu imamo i sile. Tako i tu moramo opet razlikovati duhovne sile i zemaljsko-fizičke sile.

A kod sila je sada upravo obrnuto. Dok je za udove i razmenu materija supstanca duhovna, sile su tu unutra fizičke, na primer, sila teže u nogama. Dok je supstanca glave fizička, sile koje u njoj deluju su duhovne. Duhovne sile prožimaju glavu, fizičke sile prožimaju duhovnu supstancu čovekovih udova i razmenu materija. Čovek se može potpuno razumeti samo onda, kada se u njemu razlikuju

njegovi gornji delovi, njegova glava i takođe gornji deo grudi, koji su, u stvari, fizička supstanca prerađena duhovnim silama - najniže duhovne sile, rekao bih, deluju u disanju - a donji deo čoveka moramo posmatrati kao tvorevinu duhovne supstance u kojoj rade fizičke sile. Samo nam mora naravno biti jasno, u kakvom su odnosu te stvari kod čoveka. Čovek, naime, širi svoju prirodu glave po celom organizmu, tako što je glava, svakako i ono što je ona time što je fizička supstanca, prerađena duhovnim snagama, što ona ovo svoje celo biće pruža i u donjeg čoveka. Ono šta je čovek svojom duhovnom supstancom, u kojoj deluju fizičke sile, to se opet šalje u gornjeg čoveka. To što tu deluje u čoveku se uzajamno prožima. Ali, čovek se može samo onda razumeti, ako se na ovaj način posmatra kao fizičko-duhovna supstancijalnost i dinamičnost, tj. kao biće snaga.

To već ima svoje veliko značenje. Ako skrenemo pogled sa spoljnih pojava i priđemo unutrašnjem biću, videćemo, na primer, da kod čoveka ne sme da nastupi nikakva nepravilnost u raspodeli supstancijalnog i sila.

Ako, na primer, u ono što treba da bude čisto duhovna supstanca kod čoveka prodre fizička materija, ako, na primer, kod razmene materija fizička supstanca, koja bi trebalo da teži prema glavi, prevlada, odnosno priroda glave previše jako prodre u metabolizam, onda se čovek razboli. Onda nastaju sasvim određeni tipovi bolesti. I zadatak lečenja je u tome, da se ovo rasprostiranje fizičke supstance u duhovno supstancijalnom ponovo parališe i odstrani. S druge strane, kada je čovekov probavni sistem, na njegov naročiti način, potpuno obrađen fizičkim snagama u duhovnu supstancu, i kada ovo biva odaslato prema glavi, tada čovekova glava postaje prejako - ako smem tako da se izrazim - spiritualizovana, tada nastupa suviše jaka spiritualizacija glave. Tada se moramo pobrinuti za to, pošto to predstavlja bolesno stanje, da se glavi pošalje dovoljno fizičkih hranljivih sila, tako da pristižu glavi ne postajući spiritualizovane.

Ko pogleda na zdravog i bolesnog čoveka, vrlo brzo može da uvidi nužnost ovog razlikovanja, ako mu je uopšte stalo do istine, a ne samo do spoljašnjeg privida. Ali, u toj stvari igra ulogu još nešto suštinski drugačije. Ono što se tu odigrava, ako čovek sebe oseća kroz to što je postao jedno takvo biće, kao što sam predstavio, to ostaje najpre kod normalne današnje svesti upravo u podsvesti. Tu je to već prisutno. Tu to nastupa kao jedna vrsta raspoloženja, životnog raspoloženja čoveka. Do potpunog saznanja o tome dolazi se samo duhovnim gledanjem, a to bih mogao ovako da vam opišem: onaj ko zna tajne čoveka iz današnje nauke inicijacije, ko zna da je najvažniji, najbitniji organ kome je potrebna fizička supstanca zapravo glava, time da tu fizičku supstancu može da obrađuje duhovnim snagama, i ko dalje zna da je udovima i razmeni materija čoveka bitna duhovna supstanca, kojoj su potrebne fizičke sile da bi to moglo da postoji - sile teže, ravnoteže i druge fizičke sile - onaj, dakle, koji ove tajne čoveka prozire duhovno, pa onda pogleda na čovekovo zemaljsko postojanje, njemu izgleda kao da je sam čovek veliki dužnik Zemlje. Jer, sa jedne strane on mora sebi da kaže, da su mu potrebni izvesni uslovi da bi on održao svoje ljudsko biće. A kroz te uslove on postaje zapravo Zemljin dužnik. On stalno nešto oduzima od Zemlje. On dolazi naime na to, da sebi mora da kaže: ono što on od duhovne supstance nosi u sebi tokom svog postojanja na Zemlji, potrebno je, u stvari, samoj Zemlji. To bi on trebalo da ostavi Zemlji kada umre, jer su Zemlji neprestano potrebne duhovne supstance radi njenog obnavljanja. Čovek to ne može, jer on ne bi mogao da prevali svoj ljudski put kroz vreme posle smrti. On mora da ponese sa sobom tu duhovnu supstancu za život između smrti i novog rođenja; njemu je to potrebno, jer bi, takoreći, iščezao posle smrti, kada tu duhovnu supstancu nakon smrti ne bi poneo sa sobom.

On može proći kroz preobražaje koje mora proći, samo tako što on ovu duhovnu supstancu svog čoveka udova

i razmene materija prenosi kroz dveri smrti u duhovni svet. Čovek ne bi doživljavao nove inkarnacije kada bi on Zemlji davao ono što joj zapravo duguje, kada bi joj davao te duhovne supstance. On to ne može. On ostaje dužnik. To se za sada, dok se Zemlja nalazi u svom srednjem stanju, ne može popraviti. Ali, sve će biti drugačije na kraju zemaljskog postojanja.

Dragi moji prijatelji, ko život posmatra vidovito, ne oseća samo onu bol i patnju, što se mene tiče takođe i onu sreću i onu radost, koje daje obični život, već sa gledanjem duhovnog nastupaju i kosmička osećanja, kosmičke patnje i radosti. Inicijacija je nerazdvojiva od nastupanja takvih kosmičkih patnji, kao što je, na primer, ona, da se kaže: jednostavno time što ja održavam moje ljudsko biće, moram od sebe da pravim Zemljinog dužnika. Ne mogu da dam Zemlji ono što bih joj morao dati, kada bih kosmički bio potpuno pošten.

Slično je i sa onim što se nalazi u supstanci glave. Zato što tokom celog zemaljskog života duhovne sile rade u materijalnoj supstanci glave, zato se ta supstanca glave otuđuje od Zemlje. Čovek mora da oduzme od Zemlje supstancu za svoju glavu. Ali, on takođe mora, da bi bio čovek, tu supstancu svoje glave stalno da prožima vanzemaljskim duhovnim silama. A kada čovek umre, za Zemlju je izuzetno uznemirujuće što sada mora da uzme natrag materiju čovekove glave koja joj je postala tako tuđa. Kada je čovek prošao prag smrti i kada svoju supstancu glave preda Zemlji, supstancu glave koja je zapravo sva produhovljena i koja u sebi nosi duhovne rezultate, tada ona u osnovi truje celokupni život Zemlje, zapravo smeta tom životu Zemlje. Kada sve to vidi, čovek mora sebi da kaže: bilo bi poštenije od njega da tu supstancu pronese sa sobom upravo kroz dveri smrti, jer bi ona zapravo mnogo bolje odgovarala duhovnim regionima, kroz koje čovek prolazi između smrti i novog rođenja. On to ne može. Jer, kada bi čovek uzeo sa sobom tu produhovljenu zemaljsku

supstancu, neprestano bi stvarao neprijatelja celom svojem razvoju između smrti i nekog novog rođenja. Bilo bi to nešto najstrašnije što bi se čoveku moglo dogoditi, kada bi to produhovljenu supstancu glave poneo sa sobom. To bi neprestano radilo na poništenju njegovog duhovnog razvoja između smrti i novog rođenja.

Tako se mora reći, kada se te stvari prozru: čovek postaje takođe i kroz to dužnik Zemlje, jer nešto, na čemu joj se čovek zahvaljuje, ali što je za nju postalo neupotrebljivo, to joj ostavlja, to ne može da ponese sa sobom. Ono što joj se oduzima je ono što bi joj trebalo ostaviti; ono što bi trebalo da ponese, što je postalo neupotrebljivo za nju, to predajemo sa svojim zemnim ostacima Zemlji, koji zbog toga u svom celokupnom životu, kao celo biće, moraju neizmerno da pati.

No, to je tako, da najpre upravo kroz duhovno gledanje čovekovu dušu pritiska nešto, što je jedan neizmerno tragični osećaj. I samo kada se pregledaju velike vremenske epohe, kada se sagleda razvoj čitavog sistema, tada se otkriva da će čovek moći, na primer, kako Zemlja bude išla u susret svom kraju, tek u kasnijim stupnjevima razvoja čovečanstva - na stupnju Jupitera, Venere i Vulkana - da takoreći, izjednači taj dug, da ga se oslobodi.

Karmu ne stvaramo samo jednim ljudskim životom, već karmu, svetsku karmu, kosmičku karmu uopšte stvaramo time što smo zemaljski ljudi, što nastanjujemo Zemlju i iz Zemlje crpemo svoju supstancu.

Tu je onda moguće da se skrene pogled sa čoveka da se gleda na ostalu prirodu i da se vidi kako čovek, reka bih, mora na sebe da natovari taj dug, o kome sam vam upravo sada pričao, ali kako se ipak pomoću kosmičkih bića neprestano stvara izjednačenje. Tu čovek prodire u čudesne tajne postojanja, u tajne koje tek kada se istinski potpuno sagledaju, postaju ono što se dobija kao predstava o mudrosti sveta.

Skrenimo pogled sa čoveka na nešto o čemu smo poslednjih dana mnogo govorili, skrenimo pogled na svet ptica koji nam je bio predstavljen sa orlom. Govorimo o orlu kao reprezentantu sveta ptica, kao o onoj životinji koja obuhvata osobine i snage sveta ptica. Posmatrajući orla, u stvari, posmatramo ono što u kosmičkim odnosima ispunjava celo ptičije carstvo. Dakle, ubuduće ću govoriti jednostavno o orlu. - Govorio sam vam o tome, kako orao zapravo odgovara glavi čoveka i da one sile koje u čovekovo-voj glavi izazivaju misli, kod orla izvlače perje. Tako da zapravo u perju orla deluju Suncem prostrujane vazdušne snage, svetlošću prostrujane vazdušne snage. To je ono što treperi u perju orla: snaga vazduha prožeta svetlošću.

Orao poseduje pored nekih loših osobina, koje mu se mogu pripisati, ipak i jednu izuzetnu osobinu u odnosu na njegovo kosmičko postojanje: da u izvesnoj meri van njegove kože, u građi njegovog perja ostaje sve ono što na njemu grade ove Suncem prožete vazdušne delatne sile. Ono što se ovde dešava može se naime primetiti tek kada orao ugine.

Tek onda kada orao ugine, postaje jasno kakvu čudnu, površnu probavu ima orao u poređenju sa temeljnom probavom krave, sa njenim preživljavanjem. Krava je stvarno životinja probave - ponovo kao predstavnik mnogih iz tog životinjskog roda. Tu je varenje temeljno. Orao vari kao i svaka ptica - površno. Sve biva tek na početku, takoreći, posao varenja tek počinje. Rekao bih, u buću orla je ovo varenje, kada ga sagledamo u celini, jednostavno sporedna životna radnja; to je u orlu obrađeno kao neka sporedna radnja. Nasuprot tome, u orlu se temeljno dešava sve što se upotrebljava za njegovo perje. Kod drugih ptica je to još više izraženo. Sve u perju je tu izrađeno sa neizmernom brižljivošću. Ptičije pero je divna tvorevina. Tu se naime najjače ostvaruje ono što se naziva zemaljskom materijom koju orao oduzima od Zemlje, a koju sile visina produhovljuju, ali tako da ih orao ne prisvaja, jer orao ne polaže

pravo na reinkarnaciju. Njemu je svejedno šta se događa sa njegovim perjem kada duhovne sile visina rade na zemaljskoj materiji u njegovom perju i kako to dalje deluje u duhovnom svetu.

Tako vidimo, da kada orao uginu i kada i njegov perje propadne, - kao što je rečeno, to važi za svaku pticu produhovljena zemaljska materija prelazi u duhovnu oblast i ponovo se pretvara u duhovnu supstancu.

Vidite, imamo čudnovato srodan odnos između naše glave i orla. Ono što mi ne možemo, orao može: orao neprestano uklanja od Zemlje ono što se produhovilo na Zemlji kroz rad duhovnih sila na fizičkoj supstanci.

To je takođe i ono zbog čega imamo čudan osećaj kada posmatramo orla u letu. Osećamo ga kao nešto što je Zemlji tuđe, kao nešto što ima više posla sa nebom nego sa Zemljom, iako on uzima svoju supstancu od Zemlje. Ali kako je to uzima? On uzima supstancu Zemlje jedino tako što je otima. Rekao bih, nije predviđeno uobičajenim banalnim zakonom zemaljskog života da orao dobije još nešto. On grabi, on otima svoju materiju, kao što materiju na različite načine otima čitav ptičiji rod. Ali, orao to izjednači. On krade potrebnu fizičku materiju, ali dopušta da se ona produhovi silama koje se kao duhovne sile nalaze u gornjim oblastima, i on nosi posle svoje smrti te produhovljene zemaljske sile koje je oteo u oblast duha. Sa orlovima odlazi produhovljena zemaljska materija u zemlju duhova.

Život životinja nije završen ni kada uginu. One imaju svoj značaj u vasioni. I kada orao leti kao fizički orao, to je u izvesnom smislu samo simbol njegovog postojanja; tako on leti kao fizički orao. O, on leti dalje i posle svoje smrti! Leti produhovljena fizička materija orlove prirode u daljine, da bi se sjedinila sa duhovnom materijom zemlje duhova.

Vidite, dolazi se do čudesnih tajni univerzuma kada se kroz ove stvari prodre pogledom. Onda tek razumemo

zašto zapravo tu na Zemlji postoje tako različiti životinjski i drugi oblici. Svi oni imaju svoj veliki, izuzetan značaj za čitavu vasionu.

Krenimo sada ka drugom ekstremu, koji smo takođe posmatrali ovih dana, krenimo ka kravi, koju Indusi tako obožavaju. Tu imamo svakako drugi ekstrem. Kao što je orao sličan čovekovojoj glavi, tako krava u mnogome ima sličnosti sa sistemom razmene materija kod čoveka. Ona je životinja probave. I ma kako to čudno zvučalo, ta se životinja probave u suštini sastoji iz duhovne supstance u koju je samo upredena i položena fizička materija koja biva razgrađena. U kravi je duhovna supstanca, a fizička materija prodire svuda, biva primljena od duhovne supstance i prerađena. Varenje je kod krave tako podrobno, temeljno, zato što se i sve to događa sasvim temeljno. To je najtemeljnije varenje koje se može zamisliti i u odnosu na to krava zaista najtemeljnije zbrinjava biće životinje. Krava je bazično životinja. Ona stvarno unosi životinjsko biće, taj životinjski egoizam, to životinjsko jastvo iz svemira na Zemlju, u područje Zemljine teže.

Ni kod jedne druge životinje nije odnos između težine krvi i ukupne telesne težine kao kod krave; druge životinje imaju u odnosu na telesnu težinu ili više, ili manje krvi nego krava. Težina je u vezi sa težom, a krv sa egoitetom. Ne sa egom, jer to ima samo čovek, već sa egoitetom, sa pojedinačnim postojanjem. Krv takođe životinju čini životinjom, bar više životinje. Moglo bi se reći: krava je rešila svetsku zagonetku u pogledu pravilnog odnosa između težine krvi i težine celog tela - ako se hoće životinja u najpotpunijem smislu te reči.

Vidite, stari narodi nisu uzalud nazvali Zodijski "životinjskim krugom". On je dvanaestodelan, njegovo ukupno postojanje je razdeljeno u izvesnoj meri na dvanaest pojedinačnih delova. Sile koje dolaze iz kosmosa, iz Zodijskoga, uobličavaju se upravo u životinjama. Ali, druge životinje se ne upravljaju baš tačno prema njima. Kod magarca

je to dvadeset treći deo, kod psa deseti. Sve druge životinje imaju neku drugu srazmeru. Kod čoveka je težina krvi trinaestina od njegove telesne težine.

Vidite, krava - i ne uzimajući u obzir to što težinski izražava celo životinjsko biće - ima da izrazi kosmičko što je moguće potpunije. Ono što sam stalno ponavljao ovih dana jeste, da se na astralnom telu krave može videti da ona zapravo ono gornje ostvaruje u fizičko-materijalnom, a to se izražava u tome da krava održava podelu na dvanaest u svojim unutrašnjim težinskim odnosima. Tu je u njoj kosmičko. Sve na kravi je tako, da u njoj sile Zemlje deluju u duhovnoj supstanci. U kravi Zemljina teža prodiere do raspodele po zodijačkim proporcijama. Zemljina teža mora da se povinuje tome, da jedna dvanaestina otpada na egoitet. Sve što krava ima od duhovne supstance, prisiljava je da uđe u zemaljske odnose.

Tako je krava koja leži na livadi, u stvari, duhovna supstanca koja prima u sebe materiju Zemlje, apsorbuje je i pravi je sličnom sebi

Kada krava ugine, onda je ta duhovna supstanca koju krava nosi u sebi spremna da je Zemlja primi zajedno sa zemaljskom materijom, za dobrobit cele Zemlje. Ispravno je kada se prema kravi ima osećaj: ti si prava žrtvena životinja, jer ti stalno daješ Zemlji ono što joj je potrebno, bez čega ona ne bi mogla dalje da postoji, bez čega bi ona otvrdla i usahla. Ti joj stalno daješ duhovnu supstancu i obnavljaš unutrašnju pokretljivost, unutrašnju živost Zemlje.

Ako pogledamo s jedne strane krave na paši, a s druge strane orla kako leti, onda imamo neobične suprotnosti: orla, koji kada ugine odnosi u duhovne svetove zemaljsku materiju koja je za Zemlju postala neupotrebljiva, jer se produhovila; kravu, koja kada ugine daje nebesku materiju Zemlji i tako je obnavlja. Orao odnosi od Zemlje ono što joj više nije potrebno, što mora da vrati u svet duhova. Krava unosi u Zemlju iz sveta duhova one snage koje su Zemlji neprestano potrebne da bi se obnovila.

Ovde ste videli nešto što je kao izranjanje osećaja iz nauke inicijacije. Uobičajeno je da se misli: ta nauka inicijacije, koja se, eto, studira, zapravo nema ništa sem pojmova, sem ideja. Čovek napuni svoju glavu idejama o natčulnom, kao što obično svoju glava napuni idejama o čulnom. Ali, to nije tako. Što se više prodire u nauku inicijacije, sve se više dolazi do toga da se iz dubine duše uspinju osećaji, o kojima se ranije nije imalo pojma, ali koji se nesvesno nalaze u svakom čoveku; čovek dolazi do toga da sva bića oseća drugačije, nego što ih je osećao pre toga. Tako vam mogu opisati jedno osećanje koje upravo pripada životnom shvatanju duhovne nauke, nauke inicijacije. To je ono zbog čega se mora reći: kada bi na Zemlji postojao samo čovek, tada bi moralo, u stvari, da se očajava, poznavajući pravu prirodu čoveka, zbog toga što Zemlja uopšte dobija ono što joj je potrebno, što joj u pravo vreme biva oduzeta produhovljena materija, a materija duha biva data. Mora se jednostavno osetiti jedna takva suprotnost između ljudskog i zemaljskog postojanja, koja jako, jako boli, koja toliko boli, jer čovek kaže sebi: ako čovek treba da bude istinski čovek na Zemlji, onda Zemlja ne može da bude istinski Zemlja kroz čoveka. Čovek i Zemlja su potrebni jedno drugom, čovek i Zemlja ne mogu uzajamno da se podupiru! Šta je potrebno jednom biću - drugo gubi, šta je drugom potrebno - prvo gubi. I čovek ne bi bio siguran u životnu povezanost između čoveka i Zemlje, da tu nije izronio okolni svet, a onda se mora reći: ono što čovek ne može u pogledu odnošenja produhovljene zemaljske supstance u svet duhova, to izvršava svet ptica. A ono što čovek ne može da dâ od duhovne supstance, to izvršavaju životinje preživari, odnosno kao njihov reprezentant: krava.

Sve to zajedno čini jednu celinu. Ako gledamo samo čoveka, ulazi u naše osećanje nesigurnost u pogledu života na Zemlji; a ako gledamo na ono što okružuje čoveka, ponovo zadobijamo sigurnost.

Sada ćete se još manje čuditi što jedan religiozni pogled na svet, koji tako duboko zalazi u duhovno, kao što je to hinduizam, poštuje kravu, jer je ona životinja koja ne prestano produhovljava Zemlju, neprestano joj daje on duhovnu supstancu koju ona sama uzima iz kosmosa. Morala bi, u stvari, da postane potpuno realna slika o tom kako ispod nekog stada krava koje pase radosno oživljava Zemlja, i kako tu dole elementarni duhovi kliču od radosti jer dobijaju svoju obećanu hranu iz kosmosa kroz postojeće nje bića koja tu pasu. Morao bi se zapravo oko orla slika lebdeći vazdušni krug elementarnih duhova koji igraju klikću. Tada bi duhovne realnosti bile ponovo slikane videlo bi se fizičko u duhovnim realnostima. Video bi se orao nastavljen u svojoj auri, a unutra u auri klicanje elementarnih duhova vazduha i vazdušnih duhova vatre koji igraju.

Videla bi se i čudnovata aura krave, koja toliko protivreči zemaljskom postojanju, jer je sasvim kosmička, videla bi se razveseljena čula zemaljskih elementarnih bića koja ovde gledaju ono što je za njih izgubljeno time što moraju da održavaju svoj život u tami zemlje. Za te duhove je Sunce ono što se pojavljuje u kravama. Ovi u zemlji nastanjeni elementarni duhovi ne mogu da se raduju fizičkom Suncu, ali se raduju astralnom telu preživara.

Da, dragi moji prijatelji, postoji upravo još jedna drugačija istorija prirode od one koja se danas nalazi u knjigama. A šta je, u stvari, krajnji rezultat te prirodne istorije, koja se danas nalazi u knjigama?

Ovih dana je objavljen nastavak knjige Alberta Švajcera⁶ o kojoj sam govorio pre izvesnog vremena. Možda se sećate moje rasprave od pre nekog vremena u *Geteanum* o toj knjižici, koja za temu ima stanje današnje kulture. Predgovor toga nastavka je, u stvari, vrlo tužno poglavlj savremene duhovne produkcije; jer dok u prvom delu - kome sam govorio - još i ima izvesne snage i uvida, da se doda ono što nedostaje našoj kulturi, dotle je taj predgovor

zaista tužan odeljak. Tu renomirani Švajcer iznosi, da je on prvi koji je uvideo da znanje u osnovi ništa ne može da pruži i da se pogled na svet i etika moraju graditi na bilo čemu drugom, samo ne na saznanju.

Prvo, o granicama saznanja se mnogo govorilo i spada već malo u ograničenost, kada čovek veruje, da je prvi koji je govorio o granicama saznanja. Mnogi naučnici su na mnogo načina govorili o tome. Dakle, nije potrebno ponositi se time, kao da je ta kolosalna zabluda tek otkrivena.

Ali, ako se ne uzme to u obzir, onda se upravo pokazuje da jedan tako vrsan mislilac kao Švajcer - jer je on ipak odličan mislilac, sudeći po prvom delu - dolazi na to da kaže: ako hoćemo da imamo pogled na svet, ako hoćemo da imamo etiku, onda se uopšte ne obzirimo na znanje i saznanje, jer nam oni to ne daju. Znanje i saznanje, onako kako stoje upravo danas u knjigama i kakvi su zvanično priznati, ta nauka i to znanje ne vode ka tome - kako kaže Švajcer - da se u svetu otkrije neki smisao. U osnovi, ako se svet posmatra na način na koji ga posmatraju te ličnosti, onda se ne dolazi ni do čega drugog nego do toga da je besmisleno što orao leti, bez obzira što može da posluži kao amblem na grbu; zemaljski je korisno što krava daje mleko i tako dalje. Ali, pošto je čovek takođe samo fizičko biće, zato on ima samo fizičku korisnost; to ne daje bilo kakav osećaj za svet kao celinu.

Svakako, kada čovek ne želi da ide dalje, onda on ne stoji na onom nivou na kome smisao sveta može da se pojavi. Mora se preći upravo na ono, što o svetu može da se kaže duhovno, što o svetu može da kaže nauka inicijacije; tada će čovek već naći smisao sveta. Onda će se otkriti smisao sveta i čak čudesne tajne celokupnog postojanja, kao što su ove koje se odigravaju između umirućeg orla i umiruće krave, između kojih se nalazi umirući lav, koji u sebi opet održava ravnotežu između duhovne i fizičke supstance pomoću saglasja između ritma disanja i ritma krvi.

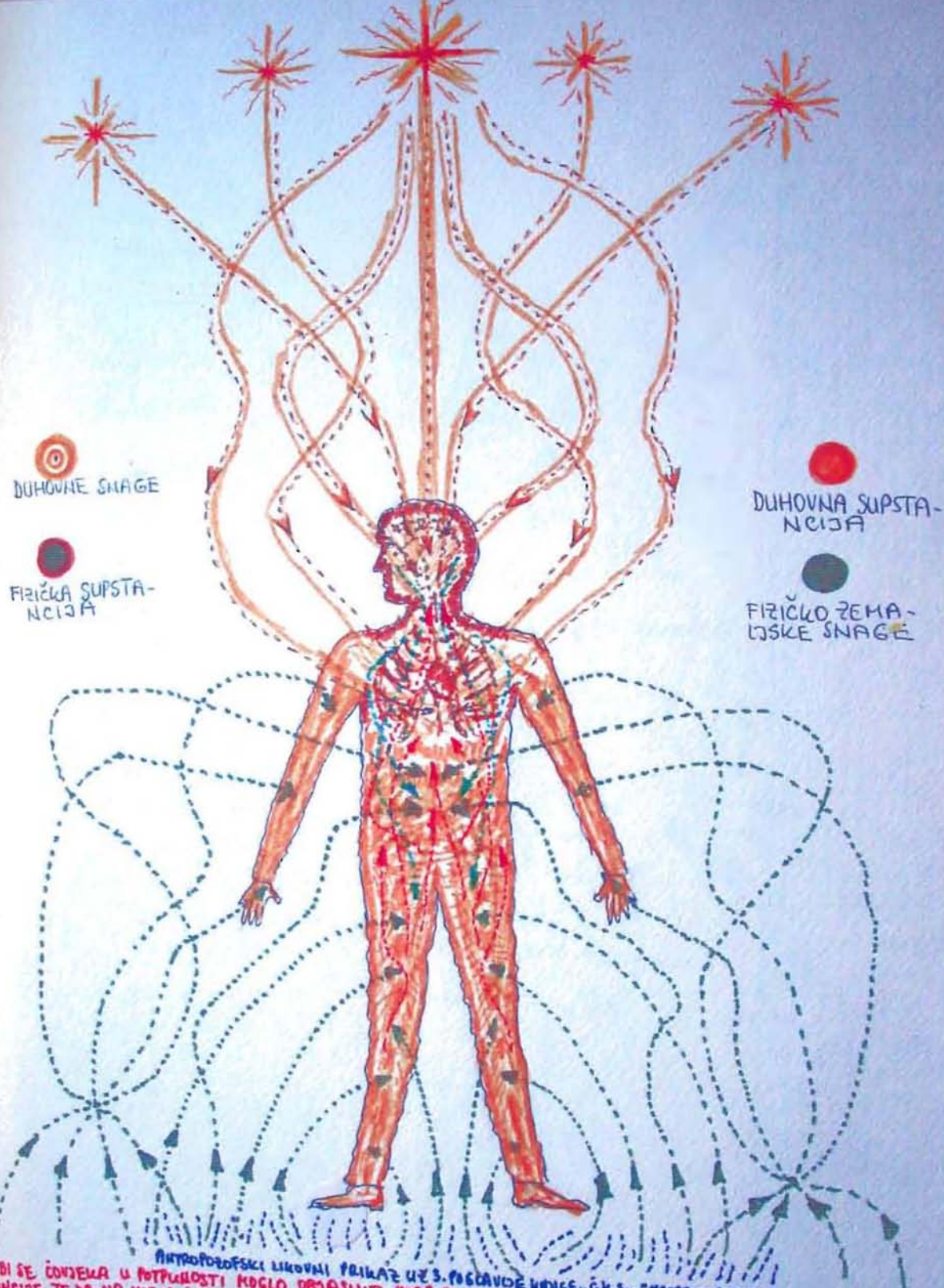
* Otkrićemo da je lav ono, što kroz svoju grupnu dušu uređuje koliko je orlova neophodno i koliko je krava neophodno da bi se odigravao pravilan proces nagore i nadole, kao što sam vam već opisao.

Vidite, te tri životinje, orao, lav, bik ili krava, one su upravo iznete iz jednog čudesnog instinktivnog saznanja. Osećala se njihova srodnost sa čovekom. Čovek koji te stvari upozna, morao bi reći: orao uzima od mene zadatke koje ja sam ne mogu da ispunim kroz moju glavu; krava preuzima zadatke koje ne mogu sam da ispunim kroz moju razmenu materija, kroz moj sistem udova; lav preuzima od mene one zadatke koje ne mogu sam da ispunim kroz moj ritmički sistem. Tako od mene i te tri životinje postaje jedna celina u kosmičkim odnosima.

Tako čovek živi u kosmičkoj povezanosti. Tako oseća duboku srodnost u svetu i upoznaje kako su zapravo mudre one snage koje vladaju postojanjem, u koje je čovek utkan i kojima je čovek opet obavijen i okružen.

Vidite, mogli smo na taj način da obuhvatimo ono što je stupilo pred nas, time što smo potražili odnos čoveka sa te tri životinje, o kojima smo govorili protekle nedelje.

* 05.08.2009.*

АНТРОПОЛОШКИ ЛИКОВНИ ПРИКАZ УЗ 3. ПОГЛАВЉЕ КНИГЕ „С.С.“ - МАЈЕТ 19.2.1984.

DA BI SE ČOVEKA U POTPUNOSTI MOGLO OBJASNITI MORAJE SE ZNATI DA SE ON SASTOJI OD FIZIČKE I DUHOVNE SU-
 PSTANCE TE DA NA NJEGA DOELUJU FIZIČKE ZEMALJSKE SNAGE I DUHOVNE SNAGE. - ČOVEK NOSI U SEBI I FIZIČKU
 I DUHOVNU SUPSTANCIJU I TO MU NOSI NA TAJNO POSEBAN NACIN, DA TO KAKO NADJUJE ONE KOJI NISU NAJBLIJE DA TO OPRAŠTA.
 I ČOVEKA GOTOVIMO ZAMO ONDA TOČNO AKO BAŠ NJEGOVU TAJNOVANU NISU PRERODU (UĐOVU I IZMENA MATERIJE) VIDIKU ČOVEKA.
 - MOŽE BII ČOVEKA JE SLIKA DUHOVNE SUPSTANCIE, (SVA BIIČA DUHOVNIH HIERARHIJA REHAJU FIZIČKIM VEĆ IMAJU DUHOVNU SUPSTANCIJU)
 I DUHOVNU SUPSTANCIJU. (SVA BIIČA DUHOVNIH HIERARHIJA REHAJU FIZIČKIM VEĆ IMAJU DUHOVNU SUPSTANCIJU)
 - MOŽE BII ČOVEKA JE SLIKA DUHOVNE SUPSTANCIE, A ŠTO SE VIĆE IDE REHA GLAVI SVE JE VIĆE PRISUTNA FIZIČKA SU-
 PSTANCE. GLAVA JE U SUŠTINI NAPRAVIENA OD FIZIČKE SUPSTANCIE, A ŠTO SE VIĆE IDE REHA GLAVI SVE JE VIĆE PRISUTNA FIZIČKA SU-
 PSTANCE. GLAVA JE U SUŠTINI NAPRAVIENA OD FIZIČKE SUPSTANCIE, A ŠTO SE VIĆE IDE REHA GLAVI SVE JE VIĆE PRISUTNA FIZIČKA SU-
 PSTANCE. ZA RUKU I NOĆU (I PREDNI SISTEM) KAO DA JE GLAVNO ŠTO MU ISPUKAVA DUHOVNA SUPSTANCIJA, DOU JE
 DUHOVNE SUPSTANCIE. ZA RUKU I NOĆU (I PREDNI SISTEM) KAO DA JE GLAVNO ŠTO MU ISPUKAVA DUHOVNA SUPSTANCIJA, DOU JE
 GLAVA KONTAKTU PROIZVOD FIZIČKE SUPSTANCIE. NO NA ČOVEKA DOELUJU DO I SPUKAVA DUHOVNA SUPSTANCIJA, DOU JE
 FIZIČKE SNAGE PROIZVOD DUHOVNE SUPSTANCIE UĐOVA I IZMENE MATERIE. DAKLE GLAVA I GORNJI PREDNI SRUĐI IMAJU FIZI-
 ČKU SUPSTANCIJU ALI SU PREDNJI DUHOVNIM SNAZAMA - GLAVA ŠIRI CIJELO SVOJE BIĆE U DONJE PODRUĆJE ČOVEKA, A OPE-
 KU ŠTO JE ČOVEK NADOM DUHOVNIM SUPSTANCIJU U KODU RABE FIZIČKE SNAGE TO ŠALJE GORNJEM PODRUĆJU ČOVEKA. U
 ČOVEKA SE SVE UZAJAMNO PROIZMA, ČOVEKA TREBA PROMATRATI KAO FIZIČKU DUHOVNU SUPSTANCIJU I DUHOVNU SU-
 PSTANCE FIZIČKE SUPSTANCIE (HRANE) POTREBNO JE GLAVI, A UĐOVIMA SU POTREBNE ZA OPTIČKALU FIZIČKE SNAGE, ŽENA, DAVANJE I T.D.

II DEO

UNUTRAŠNJA VEZA IZMEĐU POJAVA U SVETU I BIĆA SVETA

Četvrto predavanje - 26. oktobar 1923.

Posmatrali smo na određen način vezu zemaljskih odnosa, svetskih odnosa i sveta životinja sa čovekom. O tome ćemo dalje govoriti narednih dana; danas bih hteo da nađem prelaz ka narednim posmatranjima, kojima ćemo ubuduće morati da se bavimo. I tu bih ukazao najpre na ono što je kao razvoj Zemlje u kosmosu već predstavljeno u mojoj "Tajnoj nauci u skici". Kada je u pitanju ovaj razvoj Zemlje, kao polaznu tačku uzimamo prastaru Saturn-metamorfozu Zemlje. Ova metamorfoza *Saturna* je tako predstavljena, da je u njoj još sadržano sve što uopšte pripada našem planetarnom sistemu. Zasebne planete našeg planetarnog sistema, počevši od Saturna pa sve do Meseca, bile su tada u starom Saturnu - koji se, kao što znate, sastojao samo od toplotnog etera - još uvek rastvorena vasijska tela. Dakle, taj *Saturn*, koji još nije bio dostigao gustinu vazduha, koji je tada još bio samo toplotni eter, sadržavao je eterski rastvoreno sve ono što se kasnije samostalno oblikovalo, individualizovalo u pojedinačnim planetama.

Zatim razlikujemo kao drugu metamorfozu razvoja Zemlje onu, koju sam sažeto nazvao starom Sunčevom metamorfozom Zemlje. Tu se radilo o tome, da se polagano iz vatrene kugle *Saturna* obrazovala vazдушna kugla, svetlom prostrujana, sjajem ispunjena blešteća vazдушna kugla *Sunca*.

Potom imamo treću metamorfozu, gde se obrazuje, posle ponavljanja starih stanja, na jednoj strani *Sunce*,

koje je tada još obuhvatalo Zemlju i Mesec, i ono što je spoljašnje, - imate to već opisano u "Tajnoj nauci" - a čemu pripada upravo *Saturn* u svom otcepljenju.

Ali, istovremeno se u tadašnjoj *Mesečevoj* metamorfozi radilo o tome, da se razdvajaju Sunce i ono što je potom veza između Zemlje i Meseca. Često sam opisivao kako prirodna carstva, kakva danas poznajemo, tada još nisu postojala, kako naime Zemlja nije obuhvatala mineralnu masu, već je bila - ako tako smem da se izrazim - rožnata, tako da su se čvrsti sastavni delovi odvajali formirajući stenama slične rožnate izbočine koje su štrčale iz *Mesečeve* mase, koja je već postala vodenasta. Tada su nastali odnosi četvrte metamorfoze, koji su naši današnji zemaljski odnosi.

Tu sada imamo, kada te četiri metamorfoze označimo jednu iza druge, najpre Saturn-metamorfozu, toplo telo koje je sadržavalo rastvoreno u sebi sve ono što je kasnije sadržano u našem planetarnom sistemu, metamorfozu Sunca, metamorfozu Meseca i metamorfozu Zemlje. U odnosu na ova četiri stupnja, možemo razlikovati dve stvari.

Pomislite samo, kako kod razvoja *Saturna* pa sve do *Sunca*, imamo posla sa onim što je napredovalo tek do gasovite supstance! Evolucija je započela iz vatrene kugle; vatrena kugla se onda preobražavala i zgušnjavala do vazdušne kugle, koja je već prožeta svetlošću, koja je već blještila. Tu imamo prvi deo razvoja.

Onda imate onaj deo razvoja u kome *Mesec* igra svoju prvu ulogu. Jer *Mesec* igra baš onu ulogu koja mu omogućava da oblikuje rožnate tvorevine stena. Za vreme Zemljine metamorfoze on istupa, postaje satelit i Zemlji ostavlja iza sebe unutrašnje zemaljske snage. Tako, na primer, sile teže su nešto što je sasvim *Mesečev* ostatak, fizički gledano. Zemlja ne bi razvila sile teže, da nisu zaostali ostaci starog Meseca; on sam je otišao dalje. Mesec je ona kolonija u svetskom prostoru o kojoj sam sa duhovnog aspekta govorio proteklih dana. On ima sasvim drugu

supstancijalnost nego Zemlja, ali je Zemlji ostavio ono što se može u širem smislu nazvati magnetizmom Zemlje; sile Zemlje, naime sile teže, dejstva koja se označavaju kao dejstva teže, ostala su od *Mesece*. Tako možemo reći: sa jedne strane imamo stanje *Saturna* i stanje *Sunca*, koja su u suštini tople, svetlom prosijane metamorfoze, kada ih uzmemo zajedno; s druge strane imamo stanje *Mesece* i Zemlje, *Mesecom* nošenu vodenastu metamorfozu, vodeno stanje koje se razvilo za vreme metamorfoze *Mesece* i koje se onda zadržalo za vreme metamorfoze Zemlje; čvrsti element je izazvan upravo silama teže.

Obe metamorfoze se izrazito razlikuju jedna od druge, ali bi moralo da bude jasno, da se sve što je nekada bilo, nalazi opet u kasnijem. Ono što je bila stara vatrena kugla *Saturna*, ostalo je kao toplotna supstanca i u svim kasnijim metamorfozama, i kada danas idemo okolo i u zemaljskoj oblasti svuda nailazimo na toplotu, ta toplota koju svuda nalazimo je ostatak razvoja starog *Saturna*. Svuda gde nalazimo vazduh ili vazdušasta tela, imamo ostatke razvoja starog *Sunca*. Kada pogledamo Suncem obasjan vazduh, trebalo bi zapravo, prožimajući sebe osećajem za tu evoluciju, da kažemo: u tom Suncem obasjanom vazduhu imamo ostatke razvoja starog *Sunca*; jer da nije bilo tog razvoja starog *Sunca*, ne bi bilo ni srodstva između našeg vazduha i Sunčevih zraka koji su sada tu napolju. Samo zato što je Sunce nakada bilo sjedinjeno sa Zemljom, što je svetlost samog *Sunca* sijala u Zemlji koja je još bila u vazdušnom stanju, što je Zemlja bila vazdušna kugla koja je zračila unutrašnju svetlost u kosmički prostor, samo zato je mogla kasnije da nastupi današnja metamorfoza Zemlje, u kojoj je Zemlja obavijena vazdušnom atmosferom u koju spolja padaju zraci *Sunca*. A ti zraci *Sunca* su duboko unutrašnje srodni sa Zemljinom atmosferom. Ti Sunčevi zraci ne prolaze, kao što to današnji fizičari grubo kasapski kažu, kao puščani meci kroz gasovitu atmosferu, već ti Sunčevi zraci imaju duboku unutrašnju srodnost sa

atmosferom. Ta srodnost je posledica nekadašnje zajednice tokom metamorfoze Sunca. Tako je sve međusobno srodno jedno sa drugim kroz to, što su ranija stanja uvek u igri na razne načine u kasnijim stanjima. Ali, tokom vremena, u kome je opšti razvoj Zemlje napredovao tako kako je to opisano u "Tajnoj nauci", a ja ukratko skicirao ovde, razvijalo se sve ono što se nalazi na Zemlji i oko Zemlje, takođe i ono što je u Zemlji.

I možemo reći, kada posmatramo današnju Zemlju, da u njoj imamo ono što stvara čvrsto stanje, unutrašnji Mesec, suštinski usidreno u magnetizmu Zemlje. Unutrašnji Mesec deluje tako da uopšte postoji čvrsto, da postoji nešto što ima težinu, a sile teže su ono što iz tečnog pravi čvrsto. Onda imamo stvarnu zemaljsku oblast, vodeno, koje se opet ukazuje na različite načine, bilo kao čista voda, ili takođe, kao ona voda koja je u pari koja se penje i u kiši koja pada dole i tako dalje. Dalje imamo unaokolo vazdušno, koje je svo prožeto vatrenim elementom, ostatkom sa starog Saturna. Tako da i u današnjoj Zemlji imamo naznačeno nešto, što je tu gore *Sunce-Saturn* ili *Saturn-Sunce*. Možemo uvek reći: sve što je tu u toplom vazduhu, kroz koji prosijava svetlost, jeste *Saturn-Sunce*. Kada pogledamo gore, nalazimo zapravo naš vazduh protkan onim što je delovanje *Saturna* i delovanje *Sunca* i što se tokom vremena razvilo kao stvarni vazdušni omotač, koji je ipak samo posledica metamorfoze Sunca. To imamo u određenoj meri kada uputimo pogled naviše.

Kada pogledamo nadole, onda imamo više ono što je nastupilo tokom poslednje dve metamorfoze: težinu i čvrsto, bolje rečeno, težinu koja deluje idući u čvrsto: imamo i vodeno, imamo Mesec-Zemlju. Ta dva dela Zemljinog stanja možemo striktno da razlikujemo jedno od drugog. Ako sa ovim na umu ponovo pročitate "Tajnu nauku" videćete, da se kroz celo to stilizovanje pojavljuje duboki jaz na onom mestu gde prelazi metamorfoza Sunca u metamorfozu Meseca. Tako je još i danas oštar kontrast

između onoga što je gore, što je *Saturnovo*, i onoga što je dole, što je zemaljsko-*Mesečevo*-vodeno. Dakle, možemo sasvim dobro da razlikujemo ono *Saturn-Sunčevo*-vazdušno od onog *Mesec-Zemljino*-vodenog. Jedno je gore, drugo je dole.

Pošto se u razvoju Zemlje sa njom zajedno razvijalo i sve ono što pripada Zemlji, to pada pogled onoga koji na te stvari gleda kroz nauku inicijacije na raznoliki svet insekata. Trebalo bi verovati, da već samo osećanje ovaj lepršavi, treperavi svet insekata mora dovesti u izvesnu vezu sa gornjim područjem, sa *Saturn-Sunčevo*-vazdušnim. A tako u potpunosti i jeste. Ako pogledamo leptira, videćemo kako leprša u vazduhu, u vazduhu koji je prožet svetlošću i sjajem, prelivajući se u bojama. Nose ga talasi vazduha. On jedva da dodiruje ono što je zemaljsko-mesečasto-vodeno. Njegov elemenat je ono što je gore. Ako potom istražujemo kakav je njegov razvoj, dolazi se baš kod ovog malog insekta začudo u vrlo rano doba metamorfoze Zemlje. Ono što danas treperi kao krila leptira u vazduhu kroz koji sija svetlost, položilo je svoju klicu još u doba starog Saturna i razvijalo se dalje u toku perioda starog Sunca. Tu je nastalo ono što još danas omogućava leptiru da bude stvorenje svetlosti i vazduha. Sunce ima da zahvali samom sebi dar da širi svetlost. Sunce ima dar da njegova svetlost izaziva u supstancama ono što je vatreno, što sija, zahvaljujući uticaju Saturna, Jupitera i Marsa. I zapravo ne razume prirodu leptira onaj ko je traži na Zemlji. One snage koje su delatne snage u prirodi leptira moramo tražiti gore kod Sunca, Marsa, Jupitera i Saturna. Ako se ispravno uživljavamo u ovaj čudesni razvoj leptira - u izvesnoj meri sam već govorio ovde jednom o njemu u vezi sa čovekom i onim što se može nazvati kosmičkim utelovljenjem pamćenja - onda nalazimo najpre, ali ako u to tačno ulazimo, da leptir blistajući, nošen vazduhom, leprša iznad Zemlje. On polaže svoje jaje. Da, grubi materijalista kaže: leptir polaže svoje

jaje - jer se najvažnije stvari uopšte ne studiraju pod uticajem savremene ne-nauke. Pitanje je ovo: kome zapravo poverava leptir svoje jaje, kada ga polaže?

Ispitajte gde su sve položena jaja leptira i svuda ćete naći: jaje leptira je tako položeno da ne može izmaći uticaju Sunca. A uticaj Sunca nije samo onde gde Sunce neposredno sija na Zemlju. Već sam često skretao pažnju na to da seljaci polažu svoj krompir preko zime u zemlju, pokrivaju ga sa zemljom, jer Sunčeva svetlost koja stiže ovamo preko leta, upravo je zimi unutra u zemlji. Krompir se smrzne na površini zemlje. Krompir ostaje pravi dobar krompir ako se zakopa u neku rupu i pokrije zemljom, jer je letnje dejstvo Sunca preko zime unutra u zemlji. Letnje dejstvo Sunca moramo zimi tražiti ispod zemlje. Na primer, dođemo li u decembru do izvesne dubine u zemlji, tada imamo u decembru julsko dejstvo Sunca. U julu šalje Sunce svoju svetlost i toplotu na površinu Zemlje. Toplota i svetlost polagano prodiru dublje. Ako hoćemo u decembru da potražimo onu snagu Sunca koju doživljavamo u julu na površini Zemlje, onda moramo iskopati rupu i tu je, na izvesnoj dubini, ono što je bilo u julu na površini Zemlje u decembru ispod zemlje. Tu se krompir polaže u julske Sunce. Sunce, dakle, nije samo onde gde ga grubim, materijalističkim razumom tražimo, već je ono prisutno zapravo u mnogim oblastima; u kosmosu je to upravo prema godišnjim dobima tačno regulisano.

A leptir ne polaže nikada svoje jaje tamo gde to jaje ne može ostati u nekoj vezi sa Suncem. Loše se izražavamo, kada kažemo: leptir polaže svoje jaje u zemaljskom području. On to uopšte ne radi. On polaže svoje jaje u području Sunca. Leptir se ne spušta do Zemlje. Svuda gde je u zemaljskom Sunce, tu on nalazi svoja mesta da bi položio svoja jaja, tako da to leptirovo jaje stoji potpuno pod uticajem Sunca.

Zatim, kao što znate, iz jajeta leptira izmili gusenica. Gusenica izmili i ostaje pod uticajem Sunca, ali potpada

sada i pod drugi uticaj. Gusenica ne bi mogla da puži kada ne bi došla pod još jedan drugi uticaj. A to je uticaj Marsa.

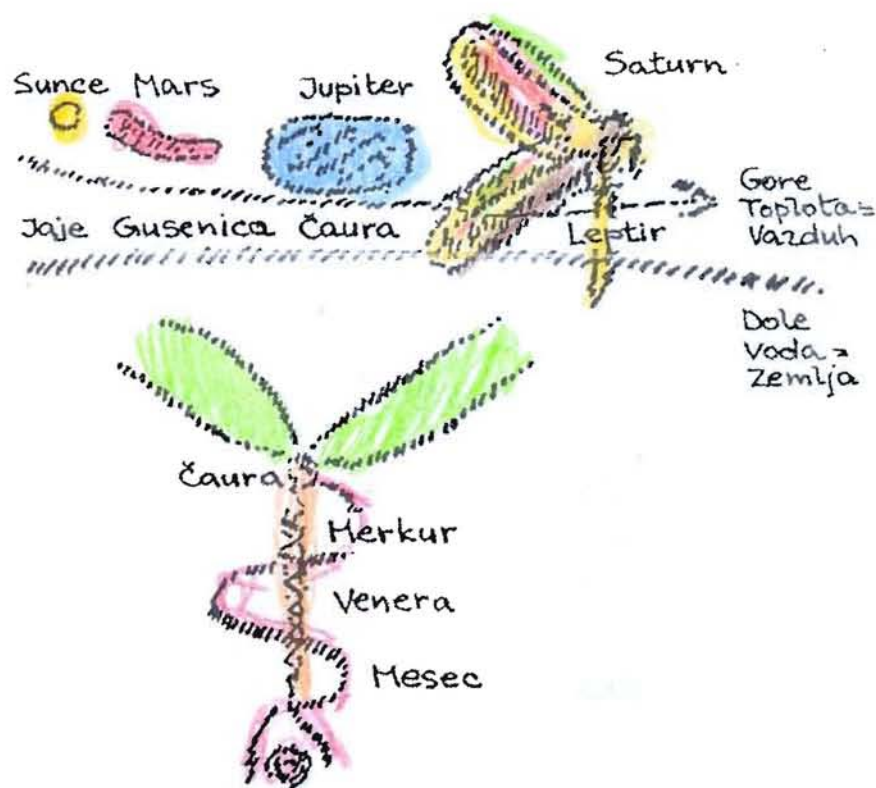
Ako sebi predstavite Zemlju i kako oko nje kruži Mars, onda su strujanja Marsa svuda u gornjim regionima i tu i ostaju. Ne radi se o tome da je Mars tu negde, nego imamo celu sferu Marsa i kada gusenica mili, ona mili u smislu Marsove sfere. Onda se gusenica začauri, načini oko sebe čauru. Dobijamo jednu čauru. Opisao sam vam kako se gusenica predaje Suncu i kako prede svoje niti u pravcu linije svetlosnih zraka. Gusenica je izložena svetlosti, prati svetlosne zrake, prede, kada se smrači prestaje, a danju opet nastavlja. To sve je, u stvari, kosmička Sunčeva svetlost, Sunčeva svetlost prožeta materijom. Kada, dakle, imate čauru svilene bube, na primer, koja je upotrebljena za vašu svilenu haljinu, tada je to što se nalazi u svili sve sama Sunčeva svetlost, upredena materijom svilene bube. Svilena buba tka iz svog sopstvenog tela supstancu u pravcu Sunčevih zraka i tako stvara oko sebe čauru. Ali, da bi se sve to dogodilo, potreban je i uticaj Jupitera. Sunčevi zraci moraju biti modifikovani kroz uticaj Jupitera.

Onda iz čaure, kao što znate, izmili leptir, nošen svetlošću, ozaren svetlošću. On napušta mračan prostor u koji je Sunce moglo da uđe samo kao u kromlehe, kao što sam vam to već opisao kod kromleha starih druida. Tu dolazi Sunce pod uticaj Saturna i samo zajedno sa Saturnom može Sunce da šalje svetlost u vazduh na takav način da leptir može u vazduhu da zatreperi u svim svojim mnogobrojnim bojama.

Kada pogledamo na to predivno more leptira koji lete u atmosferi, tada u tome imamo nešto o čemu moramo reći: pa to, u osnovi, i nisu zemaljska stvorenja. To je odzgo rođeno na Zemlji. Leptir spušta svoja jaja samo tamo dokle dopire Sunce. Kosmos poklanja Zemlji more leptira. Saturn daje boju leptirima. Sunce daje snagu letenja, koja je izazvana nosećom snagom svetlosti i tako dalje.

Dakle, u leptirima stvarno gledamo, rekao bih, ona mala bića koja kao da su rasuta po Zemlji onim što je Sunce i onim što je iznad Sunca u našem planetarnom sistemu.

Leptiri, uopšte insekti, vilin-konjici, isto kao i drugi insekti, jesu darovi Saturna, Jupitera, Marsa i Sunca. Sama Zemlja ne bi mogla da stvori ni jednog jedinog insekta, pa čak ni buvu, kada to ne bi Zemlji poklanjale planete koje se nalaze iznad Sunca zajedno sa Suncem. Zaista, da Saturn, Jupiter i tako dalje, mogu da budu tako izdašni, da mogu pustiti svet insekata da nam doleprša, to je tako zahvaljujući dvema prvim metamorfozama, koje je doživeo zemaljski razvoj. (Pogledati crtež.)

Pogledajmo sada, koliko su u tome sadejstvovale dve poslednje metamorfoze, metamorfoza Meseca i metamorfoza Zemlje. Ako već jaje leptira nije povereno Zemlji, to mora pak ukazivati na to, da u vreme kada je Mesečeva

metamorfoza, treća metamorfoza, bila na svom početku, leptiri još nisu bili kao što su danas. Ni Zemlja nije toliko zavisila od Sunca. Sunce je početkom treće metamorfoze još bilo zajedno sa Zemljom, tek se kasnije odvojilo. Prema tome, ni leptiri nisu tada bili tako lomni, da uopšte ne bi poverili svoju klicu Zemlji. Poverena Zemlji, ona je u isto vreme bila poverena i Suncu. A tada je došlo do diferencijacije. U slučaju prve dve metamorfoze može se govoriti samo o ranim precima sveta insekata. Ali, poveriti nešto kosmosu, spoljnim planetama i Suncu, tada je još uvek značilo poveriti nešto i Zemlji. Tek kada se Zemlja zgusnula, kada je dobila vodu i magnetske snage Meseca, tada je stvar postala drugačija i nastupilo je diferenciranje.

Uzmimo sada sve ovo što pripada gornjem: toplota-vazduh, i uzmimo donje: voda-zemlja. Posmatrajmo one klice čija je sudbina bila da budu poverene samo Zemlji, dok su druge bile upravo zadržane i nisu bile poverene Zemlji, nego samo Suncu unutar zemaljskog.

Uzmimo one klice koje su poverene Zemlji u ono vreme kada je nastala treća metamorfoza, metamorfoza Meseca. Te su klice došle pod uticaj Zemljinog delovanja, pod vodeni uticaj Zemlja-Mesec-delovanja, kao što su zamci insekata došli pod uticaj *Sunčevog* dejstva i onoga što je iznad Sunca. Time što su te klice došle u područje uticaja Zemljino-vodenog dejstva, postale su one klice biljaka. A one klice koje su ostale u gornjem (području), ostale su zamci insekata. A kada je potom počela treća metamorfoza, iz onoga što je tada bilo *Sunčevo* nastale su preinačenjem u *Mesečevo*-zemaljsko klice biljaka unutar treće metamorfoze zemaljskog razvoja. Ono što sada imate pod uticajem vanzemaljskog kosmosa, ovaj celi razvoj od zametka preko gusenice, preko čaure do leptira, to možete ovako propratiti: time što je seme postalo zemaljsko, nije se razvijao leptir, nego se time što je seme postalo zemaljsko, povereno Zemlji, - a ne Suncu - razvijao koren biljke, prvo što nastaje iz semena. I umesto da gusenica mili snagama koje potiču

* od Marsa, nastaje list koji spiralnim putem mili naviše. List je gusenica koja je došla pod uticaj zemaljskog. Pogledate li gusenicu koja mili, onda imate ono što u gornjem odgovara onom donjem, listu biljke koja se metamorfozirala iz onoga što je postalo koren kroz seme, koje je premešteno iz oblasti Sunca u zemaljsku oblast.

* Krenete li naviše, tada imate, sve više se skupljajući do gore, gde je čašica, ono što je čaura. I konačno se razvija leptir u cvetu, koji je isto tako obojen kao i leptir gore u vazduhu. Krug je zatvoren. Kako leptir leže svoje jaje, tako se u cvetu ponovo razvija seme za ubuduće. Uviđate: gledamo prema gore u vazduhu leptira i mi ga razumemo kao u vazduh uzdignutu biljku. Leptir, od jajeta do leptirice, pod uticajem Sunca sa gornjim planetama jeste isto ono što je dole biljka pod uticajem Zemlje. Kada to dođe do lista (pokazuje crtež) tada imamo od Zemlje Mesečev uticaj, zatim Venerin uticaj i Merkurov uticaj. Tada se to ponovo vraća ka zemaljskom uticaju. Seme je ponovo zemaljski uticaj.

Vidite, dakle, pred nas možemo staviti dve rečenice, koje izražavaju veliku tajnu prirode:

Pogledaj biljku:
* ona je od Zemlje
okovani leptir.

Pogledaj leptira:
* on je od kosmosa
oslobođena biljka.

Biljka - leptir koga je okovala Zemlja! Leptir - biljka koju je od Zemlje oslobodio kosmos.

Pogleda li se leptir, insekt uopšte, od zametka pa do insekta koji leprša: to je ona u vazduh podignuta, od kosmosa u vazduhu uobličena biljka. Pogleda li se biljka: to je leptir koji dole postaje okovan. Jaje je ono na šta Zemlja polaže pravo. Čaura se metamorfozira u obrazovanje lista. U ono što je sažima, metamorfozira se obrazovanje larve. Zatim se razvija u cvetu kod biljke ono što se odvija u leptiru. Nikakvo čudo, da postoji taj prisni odnos između

sveta leptira, i uopšte sveta insekata, i biljnog sveta. Jer zapravo, ona duhovna bića koja se nalaze u osnovi sveta insekata, leptira, moraju reći: ovde dole su naši rođaci, do kojih mi moramo držati, mi se moramo sa njima povezati, moramo se uživajući njihove sokove i tako dalje, sa njima spajati, jer su oni naša braća. To su naša braća koja su promenjena dole u području Zemlje, koja su okovana od Zemlje, koja su zadobila drugačije postojanje.

A opet, mogli bi duhovi koji oživljavaju biljke, gledati naviše ka leptirima i mogli bi reći: to su nebeski rođaci zemaljskih biljki.

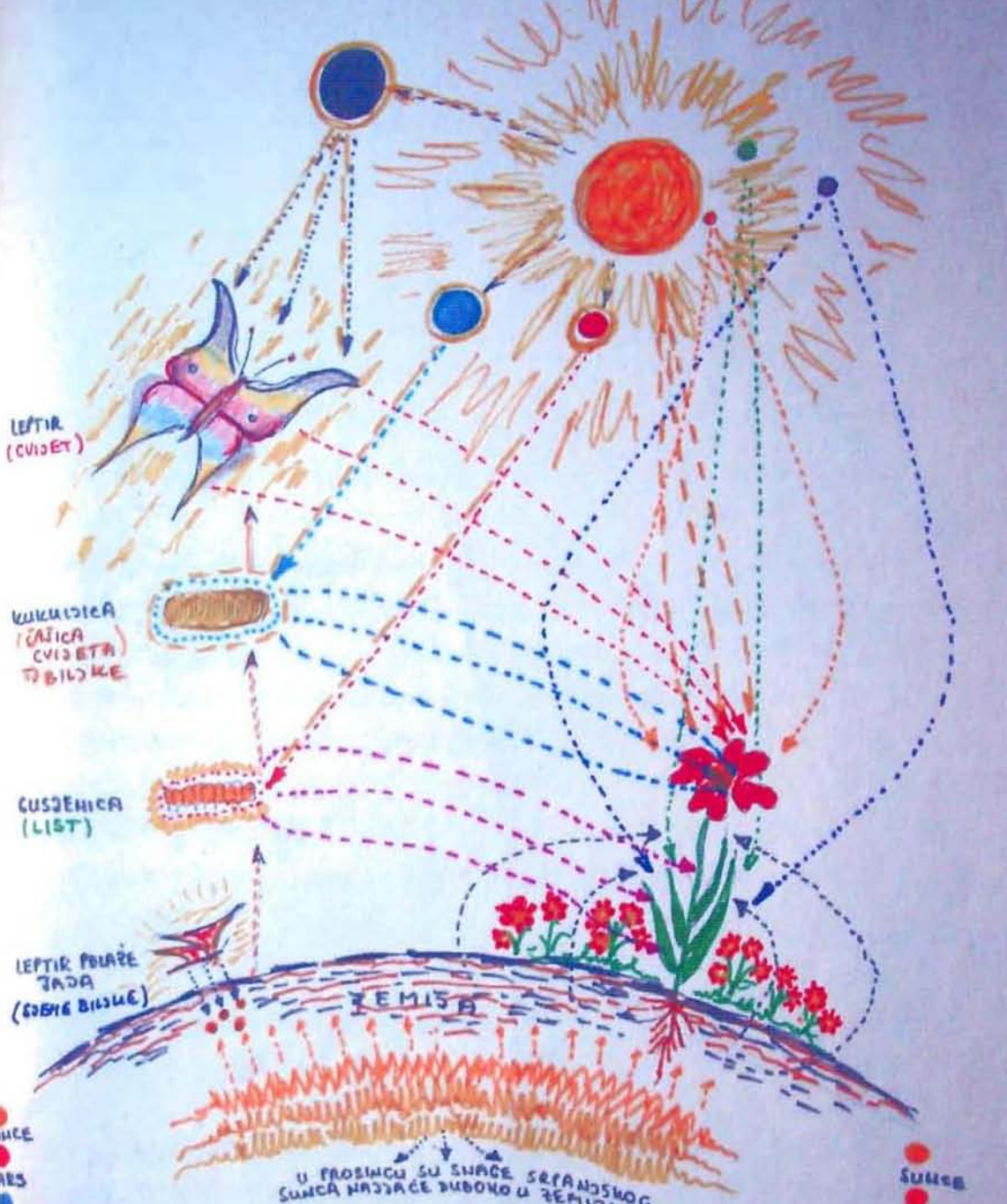
Vidite, već se može reći: razumevanje sveta ne može nastati sa apstrakcijama, jer apstakcije ne dosežu do razumevanja. Jer ono što dejstvuje u kosmosu je najveći umetnik. Kosmos sve oblikuje po zakonima koji u najdubljem smislu zadovoljavaju umetnički osećaj. Niko ne može leptira utonulog do Zemlje razumeti drugačije, nego tako da umetničkim smislom metamorfozira ono što su apstraktne misli. Niko ne može razumeti svetlošću i kosmičkim snagama u vazduh podignut sadržaj biljnih cvetova u leptiru, sem onoga ko apstraktne misli ne može ponovo dovesti do umetničke pokretljivosti. Ali, uvek ostaje nešto neizmerno uzvišeno, kada ovo duboko, unutrašnje srodstvo stvari u prirodi i bića prirode imamo pred očima.

Nešto sasvim izuzetno je videti insekta kako sedi na biljci i onda u isto vreme videti kako nad cvetom biljke deluje astralno. Tu biljka stremi napolje iz zemaljskog. Čežnja biljke za nebom vlada nad treperavim bojama cvetnih latica. Sama biljka ne može da zadovolji ovu čežnju. Njoj u susret zrači iz kosmosa ono što je leptir. U njemu ona vidi, a on to opaža, zadovoljenje njene sopstvene želje. To je ona predivna veza u Zemljinoj okolini, da je čežnja biljnog sveta utišana pogledima insekata, naročito sveta leptira. To što cvet bojom latica žudno želi, time što zrači svoje boje u svetski prostor, to postaje kao jedno sazajno ispunjenje njegove čežnje, kada mu u susret dolazi leptir sa

svojim sjajnim bojama. Zračeca, toplotom zračeca čežnja, sa neba na ovamo zračece zadovoljenje: to je saobraćanje sveta biljnih cvetova sa svetom leptira. To je ono što treba da vidimo u zemaljskoj okolini.

Sada ću biti u položaju - pošto je učinjen prelaz ka biljnom svetu - da proširim u narednom periodu ona posmatranja koja su išla od čoveka do životinja. Možemo sada da uključimo biljni svet i tako ćemo postepeno doći do odnosa čoveka prema celoj Zemlji. Ali, za to je bilo neophodno da se, takoreći, naprave mostovi od one lepršave biljke vazduha, leptira, ka onom sa Zemljom dobro pričvršćenim leptirom, ka biljci. Zemaljska biljka je dobro pričvršćen leptir. Leptir je leteća biljka. Ako smo upoznali ovu vezu između za Zemlju vezane biljke i nebom oslobođenog leptira, onda smo upravo napravili most između životinjskog sveta i sveta biljki; tada možemo sasvim izvesno sa određenom ravnodušnošću da gledamo na sve one trivijalnosti, koje neprestano ponavljaju kakvo beše prarađanje i slično. Sa takvim prozaičnim pojmovima se ne dopire u područja univerzuma, u koja se mora dospeti. U njih se dolazi tek kada prozaični pojmovi mogu da se prevedu u umetničke pojmove i kada se potom dolazi do predstava o tome, kako od nebu umaklog jajeta leptira, koje je bilo povereno samo Suncu, nastaje tek kasnije biljka, tako što se to jaje leptira metamorfozira usled toga što je ono sada povereno Zemlji, dok je ranije bilo povereno samo Suncu.

★ 30.02.2009 ★

LEPTIR (CVIČET)

KURČAK
(ČIČKA
CVIČETA
I BILJKE)

GUSZENICA
(LIST)

LEPTIR POLAŽE
JAJA
(ODNE BILJKE)

ZEMlja

U PROSINCU SU SNAGE SADRŽANJSKOG
SUNCA NADJACE DUBOKU U ZEMLJI

SUNCE
MERCUR
VENERA
MJESEC

MUNCE
MARS
JUPITER
SATURN

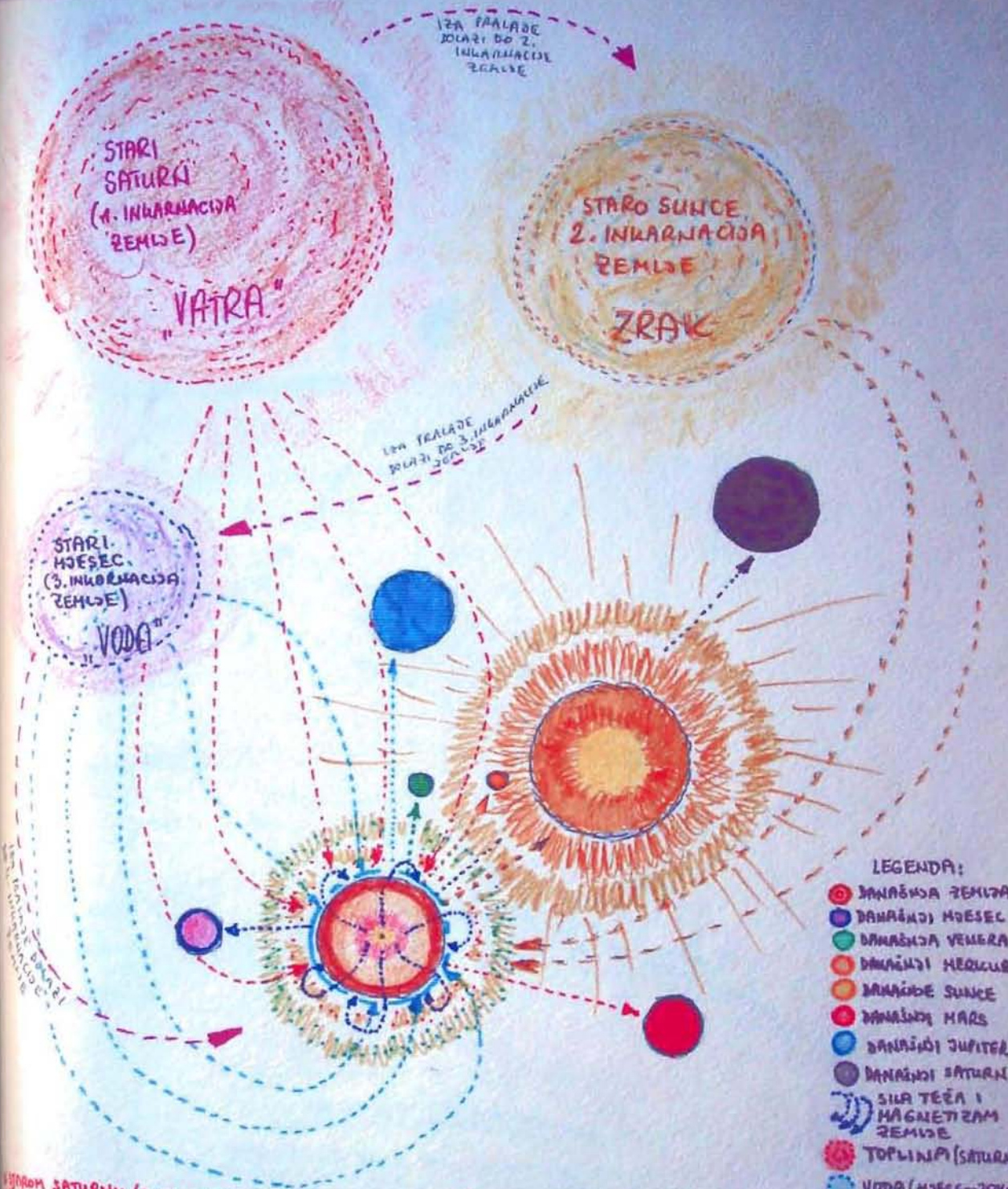
" LEPTIR POLAŽE SVOJA JAJA ONAMO GDE JE POMOĆI
UTJECAJ SUNCA. - U SRPNJU SAIBE SUNCE SVOJU SVIETLOST
I TOPLINU NA POVIŠINU ZEMLJE. ALI SVIETLOST I TOPLINA UTAJE
DUBOKO U ZEMLJU, I AKO HOĆEMO U PROSINCIMA NAĐI ONU SNABU
SUNCA KOJA DOKOLJE U SRPNJU, ONDA MORAMO Ući DUBOKO U ZEMLJU.
DANJE LEPTIR FRI OBLACANJU JAJA TRAZI SUNCE NAJAVI, U ZEMLJI I TO TAMO
GDE JE POSTAJE UP LUV SUNCA. DANJE LEPTIR NE PADA POD UTJECAJ ZEMNJE. - GUSZE-
NICA SE IZLEĆE POD UP LUVOM MARSJA, ILI POD SUNČANIM ZRAKAMA MODIFICIRANIM S
ZRAKAMA SUNCA. - GUSZENICA SE ZAKUVALOZI TI. NADGRAVI KUKUŠIČU, TO DE DAK SUNCA,
GUSZENICA PAREDE NIT U PRAMCU SUNČANE ZRAKE... ALI TO SE USTVARI DOGABA SA MO...
KODZ MODIFICIRANJE SUNČANIM ZRAKAMA KODZ UTJECAJ JUPITERA. - JAJI SE IZLEĆE LEPTIR.
POSLOK SVIETLOSTI TI DO LAZI SUNCE POD UP LUV SATURNJA I SA MO ZAVEDNO SA SATURNOM MJESEC...
SE SVIETLOST SUNCA ILITI U ZRAK ONDA UP LUV U ZRAKU ZATREPERI I SA MO ZAVEDNO SA SATURNOM MJESEC...
LEPTIRU POKARUJE SNAGU LETENJA, A SATURN MU DAZE BODE. - LEPTIRI, INSENTI I VODENI KOLOBUDI SU
JAJI: SATURNJA, JAJTERA, MARSJA I SUNCA... ZAENA ODHATANJA TI. ZIRBAKELICACIJA INSEKATA (LEPTIRI) INSEKATA
U KADA SE ZEMLJA ZGUSHNJA - TOPLINA ZRAK ZEMNJE PRIPADAJU GORNJEM PODRUČJU, A VOJA ŽENIJA PRIPADAJU DO
ODI NADOLJEM TI PLANETAMA MJESEC, VENERA I MERKUR. TRIO IHAMO KLICE INSEKATA (LEPTIRI) FOUKACIJE, ZA
ON SU DEJEVE POKARUJE SUNCU UNUTRA ZEMALJSDUG. TIM ITO SU KLICE "FALE POD UP LUV MJESEC - ZEMNJA - IMA
UJE ONE KLICE BILJKA A ONE KLICE KOJE SU OSTALE U GORNJEM PODRUČJU. POSTAVI SE POD UP LUV MJESEC - ZEMNJA - IMA
ZEMNJA... ZA MO SMO SMOŠT LIVA I GUSZENICE; LIST JE GUSZENICA FAJA POD UP LUV ZEMNJE. ZAENA ŽENIJA ODHATANJA
KUKUŠIČU SE ZEMNJA CVIČEJE UJE DE ŽARNOSNOG VAD I LEPTIR TI. LEPTIRI U ŽRAK. UAO STO I LEPTIRI MOJE ŽRAK TI
UJE SVIETLOST IZJE SE UNU ŽRAK. - LEPTIRI ŽE UNUTRA CVIČET MOZI SE POLIŠTI. ŽENIJA SE POD UP LUV MJESEC ŽENIJA
UJE DE OŠ ŽENIJE ŽENIJE LEPTIRI A LEPTIRI ŽE OD ŽENIJA OŠ ŽENIJA ŽENIJA...
LEPTIR U ŽRAK -> A. POLAŽAVJE KLICE V. Č. N. J. R. S. I. O. S. L. A. " MAYET 10. 2. 1984.

CATEŽUA u. POSLAVUJE
 KVICE „C.V.S. SISIŠSA“ MATPET 19. 2. 1984.
 POGLEDAMO BILJKU-ONA JE OD ZEMLJE
 ZAROBILENI LEPTIR. POGLEDAMO LEPTIRE, TO
 SU OD SVEMIRA OSLOBODENE BILJKE

„NIJE OUDO ITO POSTATI TOJŠNA VERA IZMEDU LEPTIRA, INSEKTA I BUDNOC SVIRETA,
 JER SVA BUDNOVA BICA MOJA SU U VERI SLEPTIRIMA I INSEKtima ZNASU DA SU TU
 DOLGE NADHOVI PODACI I KODIMA SU ONI VERANI. TO SU BICA MOJA SU ODUTALA
 U ZEMALJSKO PODRUČJE I MOJE JE ZAROBILA ZEMLJA - A DUKOVI MOJI PRODUKOVUVAJU
 BILJKU GLEDAM GORE IZEMA LEPTIRIMA I MAJU: TO SU NEBESKI PODACI ZEMALJSKI SUKMI

. BILJKU SVEŠEJI ZBIDI IZMAO ZEMLJE. ZEMLJA BILJKE IZEMA MOJU ISPLAČAVA JE U JAREKAM CUREŠU. JAMA BILJKA
 JE MOJE TU DOKU ZEMLJU NADVOJODITI. IZOGA 207 SOLARI U SUSLET JE SVEMIRA, ONO ITO DE U LEPTIRU MOJEK JEZEMU
 I CUREŠI MAJARI ZAROVOLJIVO MOJIM SVEMIRSKIM BICIMA. - ZEMLJA MOJA KRETAČE PREDU MOJU I ZAROVOLJIVO TO
 ZAROVOLJIVANJE TE ZEMLJE, MOJA BILJKA I NABA ZAROVOLJIVO JE OPRIZNJE CUREŠA I LEPTIRA BILJKA DE LEPTIRU MOJU
 MOJEK NA ZEMLJI: U ZEMLJI, LEPTIRI JE CUREŠI MOJI DE POLETIO - MOJAMA MOJI: TO PREDSTAVJE, MOJU OB DEJETA LEPTIRA
 MOJEK NA ZEMLJI: U ZEMLJI, LEPTIRI JE CUREŠI MOJI DE POLETIO - MOJAMA MOJI: TO PREDSTAVJE, MOJU OB DEJETA LEPTIRA

LEGENDA:

- DANAŠNJA ZEMLJA
- DANAŠNJI HOSEEC
- DANAŠNJA VENERA
- DANAŠNJI MERKUR
- DANAŠNJE SUNCE
- DANAŠNJI MARS
- DANAŠNJI JUPITER
- DANAŠNJI SATURN
- SILA TEŽA I MAGNETIZAM ZEMLJE
- TOPLINA (SATURN)
- VODA (HOSEEC ZEMLJE)
- SUNCE, ZRAK (ATMOSFERA) - STARO SUNCE.

STARIOM SATURNU (1. INKARNACIJA ZEMLJE) BIL JE SADRŽAN (U VIDU TOPLINE "VATRE") CIJELI DANAŠNJI
 PLANETARNI SISTEM, A SVE TOPLINA NA DANAŠNJOJ ZEMLJI NOSI PEŠAT ILI PODJEKLO OD STAROG
 SUNCA - PRI 2. INKARNACIJI ZEMLJE (STARO SUNCE) DANAS SE PLIN I SVJETLOST TI. STVORILA SE
 ZA DANAŠNJI ZEMLJIN ATMOSFERSKI ZRAK. DANAS JE ZRAK I SUNCANA SVJETLOST COTOVO
 "STORIJENJA" STARA JER JE KUICA TOGA NASTALA NA STAROM SUNCU. - NA STAROM ME-
 SECU (3. INKARNACIJI ZEMLJE) TOPLINSKO, ZRAČNO, SVJETLOSNOM PRIBODAN JE VODENATI ELE-
 MENT, DAKLE DANAŠNJA VODA, IMA I SVEHO NOSI PODJEKLO SA STAROG HOSECA. - PRI 4. INKAR-
 NACIJI ZEMLJE PRVO SU SE FONOVILO 9 PREDHOVA STANJA. ZATIM JE IZ OVE FINE" STARO
 SUNCE DOŠLO DO IZBJAVANJA SUNCA (12 ZEMLJE) POD UPDECADEM SUNCANIH DUHOVNIH BIĆA.
 IMA SE OBOJIO HOSEEC (DANAŠNJI), HOSEEC DE ZEMLJI ROBARIO TI. OSTAVIO SIVA
 I MAGNETIZAM KOJI SU OMOGUĆILI SURUČIVANJE ZEMLJE TI. STVARANJE TVRDE
 I MAGNETIZAM POTREBNE ZA RAZVOJ (OPSTANAK) BILJA, ŽIVOTINJA I LJUDI, U VODI NA ZEMLJI
 IMAO POSJEDICE STAROG HOSECA, U ZRAKU I SVJETLOSTI, IMAO SJEĆANJE NA STARO
 SUNCE, A U TOPLINSKOM NA ZEMLJI IMAO ODRAZ ILI POSJEDICE ILI SJEĆANJE NA ZEMLJU IMA-
 JO INKARNACIJU (STARI SATURN) - DAKLE UOČI TOPLINSKO SVJETLOŠNO NA ZEMLJI, IMA-
 JO IMAO, NAŠARIMO DAKLE U DANAŠNJOJ ZEMLJI NA STANJE SATURN-SUNCE Ili SUNCE-SATURN. HOSEEC
 I SUNCA - CITAT: " IMAO OKO NAS ZRAK I VATRU, SVE SU TO OSTALI STAROG
 SUNCA I SUNCA - GLEDANJE DOŠE IMAO SILU TEŽU, VODU I T.D. DAKLE IMAO HOSEEC-ZEMLJA.
 POKAZ ZEMLJE I PLANETARNI SISTEMOM UZ 4. FOKALNE UNISE, 6. U. P. 2. 10. 2. R. R. MATPET 15. 2. 1974.

Peto predavanje - 27. oktobar 1923.

U ovim predavanjima se radi o unutrašnjim vezama između pojava sveta i bića sveta, a vi ste već videli da se tu pokazuje mnogo toga raznolikog, o čemu neko, ko ima pred očima samo spoljašni pojavni svet, ne može imati pojma. Videli smo kako u osnovi svaka vrsta bića - to smo pokazali na nekoliko primera - ima svoje zadatke u svekolikim vezama kosmičkog postojanja. Danas želim da rekapitulirajući pogledamo još jednom na vrstu bića o kojoj smo već govorili, da obuhvatimo pogledom ono što sam poslednjih dana rekao o leptiru. Prikazao sam prirodu leptira upravo u suprotnosti prema suštini biljke, pa možemo reći sebi, kako je leptir jedno biće koje zapravo pripada svetlosti, svetlosti onoliko koliko je ona modifikovana snagom spoljnih planeta - Marsa, Jupitera i Saturna. Tako da mi, u stvari, ako hoćemo da razumemo suštinu leptira, moramo to gledamo naviše u više regione kosmosa i moramo sebi reći: ti visoki regioni kosmosa obdaruju Zemlju, čašćavaju Zemlju sa bićem leptira.

A to darovanje Zemlje ide, rekao bih, još mnogo dublje. Sećate se da smo morali da kažemo, da leptir ne učestvuje neposredno u zemaljskom postojanju, već samo posredno, upravo onoliko koliko je Sunce delatno u zemaljskom postojanju svojom toplotom i svetlosnom snagom. On čak i svoja jaja polaže samo tamo gde ona ne mogu da iziđu iz regije Sunčevog dejstva, gde ona ostaju u regiji Sunčevog dejstva, tako da leptir ne predaje svoje jaje Zemlji, nego, u stvari, jedino Suncu. Tada izmili gusenica, koja je pod uplivom Marsa; naravno da uticaj Sunca ostaje uvek prisutan. Potom se stvara čaura, koja stoji pod uticajem Jupitera. Iz čaure izmili leptir i on onda, prelivajući se u svojim bojama, ponovo daje okolini Zemlje ono što može da bude snaga Sunčevog sjaja na Zemlji sjedinjena sa snagom Saturna.

Tako vidimo zapravo neposredno dejstvo Saturna u zemaljskom postojanju, u okolini zemaljskog postojanja, u raznolikim bojama leptirovog postojanja. Ali, setimo se da su supstance koje dolaze u obzir za postojanje sveta - dvojake. Mi imamo posla sa čisto materijalnim supstancama Zemlje i imamo posla sa duhovnim supstancama. Rekao sam vam, da se ono čudnovato sastoji u tome, što čovek u pogledu na svoj organizam razmene materija i udova u osnovi ima duhovnu supstancu, dok u osnovi njegove glave leži fizička supstanca. U donjoj prirodi čoveka prožima se duhovna supstanca fizičkim dejstvima snaga dejstvom teže i drugim zemaljskim snagama dejstvovanja. U glavi je zemaljska supstanca, koja se kroz celu razmenu materija, cirkulaciju, delatnost nerava i tako dalje, penje u glavu čoveka, prožima natčulnim duhovnim silama, koje se odslikavaju u našem mišljenju, u našim predstavama. Tako dakle, u čovekovoju glavi imamo produhovljenu fizičku materiju, a u sistemu razmene materija i udova imamo zemljanizovanu - ako smem da napravim tu reč - zemljanizovanu duhovno-spiritualnu supstancijalnost.

Tu produhovljenu materiju imamo pre svega kod bića leptira. Pošto biće leptira ostaje u području Sunčevog postojanja, hvata se ono zemaljske materije jedino, rekao bih, - a to je naravno samo slikovito rečeno - kao u vidu najfinije prašine. Leptir uzima sebi zemaljsku materiju jedino kao najfiniji prah. On, takođe, nabavlja svoju hranu iz onih supstanci Zemlje koje su dobro obrađene Suncem. On spaja sa svojim bićem samo ono što je potpuno obrađeno Suncem; on uzima od svega zemaljskog, takoreći najfinije i tera to do savršenog produhovljenja. Kada se pogledaju krila leptira, ima se pred sobom zapravo najproduhovljenija zemaljska materija. Zato što je materija leptirovog krila prožeta bojama, ona je najproduhovljenija zemaljska materija.

Leptir je stvarno ono biće koje potpuno živi u produhovljenoj materiji Zemlje. Može se čak duhovno videti,

da leptir svoje telo, koje nosi između šarenih krila, u izvesnom smislu prezire, jer sva njegova pažnja, čitavo biće njegove grupne duše počiva na radosnom uživanju u bojama njegovih krila.

Isto kao što čovek može da prati leptira u zadivljenosti pred njegovim svetlucavim bojama, tako ga može pratiti i zadivljen lepršajućom radošću zbog tih boja. To je nešto što bi u osnovi uzevši trebalo već kultivisati kod dece, to radovanje duhovnosti koja okolo leprša u vazduhu, a koja je zapravo lepršava radost, radost u igri boja. U ovom pogledu se nijansira priroda leptira na jedan u celini predivan način. No, svemu tome u osnovi leži nešto sasvim drugo.

Mogli smo da kažemo o ptici, kojoj smo u orlu našli predstavnika, da ona nakon svoje smrti nosi produhovljenu zemaljsku supstancu u duhovne svetove, da ona ima svoj zadatak u kosmičkom postojanju na taj način, da ona kao ptica produhovljava materiju Zemlje i da time čini ono što čovek ne može da učini. Čovek u svojoj glavi, takođe, produhovljava do izvesnog stepena materiju Zemlje, ali on tu materiju ne može da unese u onaj svet u kome živi između smrti i novog rođenja, jer bi neprestano morao da trpi nezmeran, nepodnošljiv, razarajući bol, kada bi tu produhovljenu zemaljsku materiju svoje glave hteo da unese u duhovni svet.

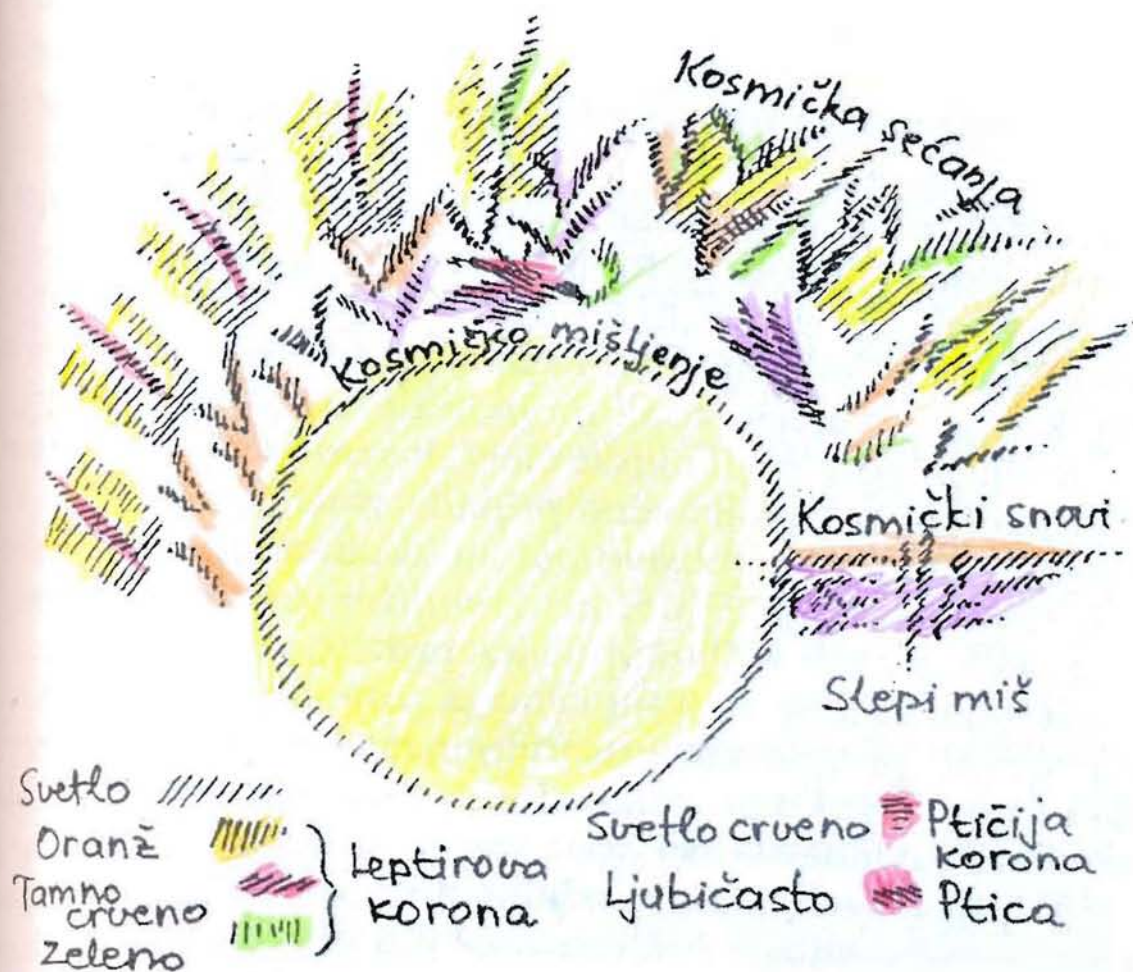
Svet ptica, predstavljen orlom, to može, tako da se zapravo stvara jedna veza između onoga što je zemaljsko i onoga što je vanzemaljsko. Zemaljska se materija najpre u izvesnoj meri polagano prevodi u duhovno, a zadatak ptičijeg roda je da tu produhovljenu zemaljsku materiju preda svemiru. Kada jednom Zemlja stigne do kraja svog postojanja, moći će već da se kaže: ova zemaljska materija je produhovljena, a ptičiji rod je bio tu, u okviru sveukupne ekonomije zemaljskog postojanja, da bi produhovljenu zemaljsku materiju nosio nazad u zemlju duhova.

Sa leptirom se ima još i nešto drugo. Leptir još više produhovljava zemaljsku materiju od ptice. Ptica je ipak nešto bliža Zemlji od leptira. O tome ću kasnije detaljnije govoriti. Međutim, leptir je u stanju, time što on uopšte ne napušta Sunčev region, da u tolikoj meri produhovi svoju materiju, da on neprestano predaje produhovljenu materiju okolini Zemlje, kosmičkoj okolini Zemlje, ne samo prilikom svoje smrti, kao ptica, nego već u toku svog života.

Pomislite samo, kako je to, u stvari, nešto veličanstveno, u celoj toj kosmičkoj ekonomiji, ako možemo sebi da predstavimo Zemlju oko koje leprša svet leptira u najrazličitijim vrstama i neprestano istrujavanje u svetski prostor produhovljene zemaljske materije, koju taj svet leptira predaje kosmosu! Tako, dakle, možemo da posmatramo taj region sveta leptira oko Zemlje, kroz ovakvo saznanje, sa sasvim drugačijim osećanjima.

Gledajući taj lepršavi svet, možemo reći: vi treperava stvorenja, pa vi zračite još nešto bolje od Sunčeve svetlosti, vi zračite duhovnu svetlost u svemir! - Ali naša materijalistička nauka se ne obazire mnogo na duhovno. I tako zapravo ova materijalistička nauka nema nikakav povod, da na bilo koji način dođe do ovih stvari koje pripadaju ukupnoj ekonomiji sveta. Ali, one su tu, kao što su i fizička delovanja tu, samo što su one bitnije nego fizička delovanja. Jer to što zrači napolje u zemlju duhova, to će delovati i dalje, i kada Zemlje odavno ne bude bilo. To što danas konstatuje fizičar ili hemičar, to će doći svome kraju zajedno sa postojanjem Zemlje. - Tako, dakle, kada bi neki posmatrač sedeo napolju u kosmosu i jedno duže vreme se bavio posmatranjem, video bi kako se odigrava nešto kao kontinuirano zračenje duhovne materije u duhovnu zemlju, materije koja je postala duhovna; kako Zemlja svoje sopstveno biće zrači napolje u svetski prostor, u kosmos, i kako vrcajući slično varnicama, neprestano zasijavajućim varnicama, u ovaj svemir izlazi zrakasto ono što ptičiji rod, svaka

ptica posle svoje smrti pušta da zasija: svetlućanje duhovne svetlosti leptira i vrcanje duhovne svetlosti ptica.

To su stvari koje bi u isto vreme mogle da skrenu pažnju na to, da ne treba verovati, kada se gleda ka drugom zvezdanom svetu, da odatle zrači samo ono što pokazuje spektroskop ili, još više, ono što fantazira spektroskopista gledajući kroz spektroskop, nego da je ono što zrači sa drugih zvezdanih svetova isto tako posledica dejstava živih bića. Mi posmatramo neku zvezdu i sa današnjim fizičarem je sebi predstavljamo kao da je ona nešto slično nekom zažarenom neorganskom plamenu. To je naravno potpuna besmislica. Jer, ono što se vidi, to je u potpunosti posledica delovanja živog, duševnog, produhovljenog.

Pođimo sada još jedanput od pojasa leptira, ako smem tako da kažem, koji opasuje Zemlju, do roda ptica. Ako predstavimo sebi ono što već znamo, dobijamo tri područja koja se međusobno graniče. Iznad njih su druga područja, ispod njih su druga područja. Postoje svetlosni eter i toplotni eter, koji, u stvari, ima dva dela, dva sloja. Jedan je zemaljski toplotni sloj, drugi je kosmički toplotni sloj; oba se neprestano uzajamno prožimaju. Mi zapravo imamo ne jednu, nego dve toplote, jednu toplotu koja je zemaljskog, telurskog porekla, i drugu koja je kosmičkog porekla. One stalno struje jedna u drugoj. Zatim imamo vazduh, koji se graniči sa toplotnim eterom. Potom dolaze voda i zemlja, a gore su hemijski eter, životni eter.

Svet leptira prvenstveno pripada svetlosnom eteru, a sam svetlosni eter je sredstvo putem koga snaga svetlosti iznosi iz leptirovog jajeta gusenicu; svetlosna snaga je u suštini ta koja to iznosi. Ali kod ptičijeg roda to već nije tako. Ptice legu jaja. Ona se moraju izleći iz toplote. Jaje leptira je jednostavno prepušteno prirodi Sunca; jaje ptice dolazi u oblast toplote. Ptica se nalazi u oblasti toplotnog etera i ona, u stvari, savladava ono što je samo vazduh.

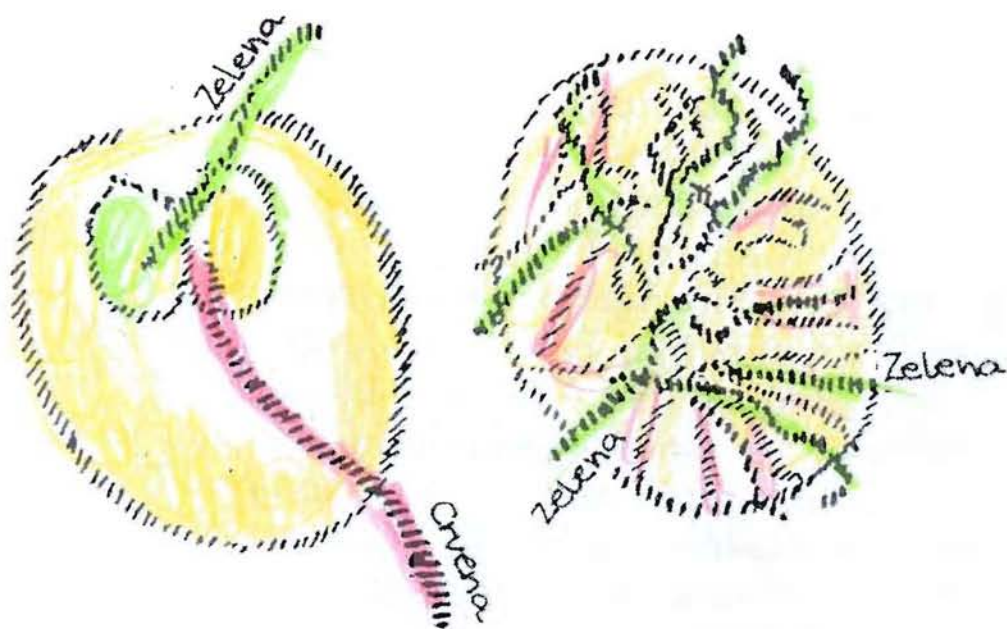
Leptir takođe leti u vazduhu, ali je on u osnovi potpuno stvorenje svetlosti. I u tom vazduhu prožetom svetlošću, u tom svetlosno-vazдушnom postojanju leptir bira postojanje svetlosti, a ne postojanje vazduha; vazduh mu je samo nosač. Vazduh su mu talasi na kojima on u izvesnoj meri pliva okolo, ali je njegov element svetlost. Ptica leti u vazduhu, ali je njen element toplota, razne toplotne razlike u vazduhu i ona u izvesnom stepenu savladava vazduh. Ptica je i u svojoj unutrašnjosti biće vazduha. U visokom stepenu je ona jedno vazdušno biće. Pogledajte jednom kosti sisara i kosti čoveka: one su ispunjene sa srži. Još ćemo govoriti o tome zašto su one pune srži. Kostii ptice su šuplje i ispunjene samo vazduhom. Mi se, dakle sastojimo, ako se posmatra ono što je u našim kostima, iz moždane srži, a ptica se sastoji iz vazduha i njena srž je čist vazduh.

Ako uzmete ptičija pluća, videćete u tim plućima mnoštvo džepova koji izlaze iz pluća. Kada ptica udiše, ona ne udiše vazduh samo u svoja pluća, već udiše vazduh i u te vazdušne džepove, a iz njih vazduh prelazi u šuplje kosti. Ako bismo od ptice odvojili svo meso i svo perje i ako bi mogli da oduzmemo kosti, dobila bi se jedino još životinja koja se sastoji iz vazduha, koja bi imala oblik unutrašnjeg ispunjenja pluća i takođe unutrašnje ispunjenosti svih kostiju. Kada bi se to predstavilo oblikom, imali bi u potpunosti oblik ptice. U mesu i kostima orla se nalazi vazdušni orao. To nije samo zato što je tu unutra još jedan vazdušni orao, nego zato što tu ptica diše; kroz disanje proizvodi toplotu. Ova toplota, sa kojom se prenosi njen vazduh, utiskuje se pak u sve njene udove. Tu nastaje toplotna razlika u odnosu na spoljašnju okolinu. Tu ptica ima svoju unutrašnju toplotu, a tamo spoljašnju. U toj razlici nivoa između spoljašnje toplote vazduha i toplote koju ona daje svom sopstvenom vazduhu unutra, u razlici između tih nivoa, dakle, u razlici nivoa toplote, toplotnog elementa živi zapravo ptica. I kada bi pitali pticu na odgovarajući način, kako je njoj zapravo sa njenim telom, tada bi vam ona - ako bi razumeli ptičiji jezik, već bi videli da ona to čini - odgovorila tako da bi vi saznali: ona govori o čvrstim, supstancijalnim kostima i o onome što ona inače nosi na sebi otprilike onako, kao kada bi vi bili natovareni levo i desno i na leđima i na glavi samo sa koferima. Vi takođe ne kažete: to je moje telo - desni kofer, levi kofer i tako dalje. - Isto tako kao što vi ne govorite o tim stvarima sa kojima ste natovareni kao o vašem telu, nego kao o nečemu što nosite na sebi, tako i ptica govori, kada o sebi govori, samo o vazduhu koji je zagrejala, a o ostalom samo kao o prtljagu koji ona nosi u zemaljskom postojanju. Te kosti koje obavijaju vazdušno telo ptice: to je njen prtljag. Tako, dakle, moramo reći: u osnovi uzevši, ptica živi sasvim u toplotnom elementu, a leptir u svetlosnom elementu. Za leptira, sve što je fizička

supstanca koju on produhovljava, a naročito pre produhovljavanja, moglo bi se reći nije čak ni prtljag, nego nameštaj. Ona stoji još udaljenije od njega.

Kada, dakle, zađemo u te predele, do životinja u tim područjima, dolazimo do nečega o čemu ne smemo da prosuđujemo na fizički način. Kada bismo o tome prosuđivali na fizički način, bilo bi to kao kada bismo hteli da slikamo čoveka sa kosom uraslom u nešto što on nosi na glavi, ruke srasle sa njegovim koferima, njegova leđa sa nečim što nosi kao ranac, tako da bi ga napravili potpuno grbavim, kao da bi mu pozadi izrastao ranac. Kada bi tako crtali čoveka, to bi zapravo odgovaralo predstavi koju materijalista sebi pravi o ptici. Ali, to uopšte nije ptica, to je prtljag ptice. Ptica zapravo i oseća tako, kao da taj svoj prtljag sa mukom vuče, jer ona bi najradije želela, da potpuno slobodno, bez ikakvog opterećanja, kao topla vazдушna životinja izvodi svoje putešestvije svetom. Ono drugo je njoj teret. Ali, produhovljavajući taj teret koji nosi i koji šalje u svet duhova kada ugine, ptica daje svoj danak svetskom postojanju. Takav danak leptir daje već tokom svoga života.

Vidite, ptica diše i koristi vazduh onako kako sam vam to rekao. Kod leptira je nešto drugačije. Leptir uopšte ne diše putem organa kakvi su kod takozvanih viših životinja; to su samo životinje sa većim volumenom, a u stvarnosti nisu više životinje. Leptir diše zapravo samo kroz cevčice koje u njega ulaze (počev) od njegovog spoljnog omotača ka unutra. One su nešto naduvane i u njima on može, kada leti, da nakupi vazduh, tako da leptiru ne smeta što ne mora stalno da diše. On zapravo uvek diše samo kroz cevčice koje ulaze u njegovu unutrašnjost. Time što on diše kroz cevčice koje ulaze u njega, on ima mogućnost da sa vazduhom koji udiše istovremeno prima u celo svoje telo svetlost koja je u vazduhu. U tome je, takođe, jedna velika razlika.

Predstavićemo to šematski: zamislite neku višu životinju koja ima pluća. U pluća ulazi kiseonik i spaja se zaobilaznim putem kroz srce sa krvlju. Kod tih masivnijih životinja, a i kod čoveka, krv mora da uđe u srce i pluća, da bi se spojila sa kiseonikom. Kod leptira moram to da crtam sasvim drugačije. Tu moram da crtam ovako: ako je ovo leptir, tu svuda ulaze cevčice i dalje se granaju. I kiseonik ulazi svuda i sam se grana; vazduh nadire svuda u telo.

Kod nas i kod takozvanih viših životinja u pluća ulazi vazduh samo kao vazduh; kod leptira se spoljni vazduh, koji sadrži svetlost, širi po celom unutrašnjem telu. Ptice raznose vazduh po svojim šupljim kostima; leptir nije samo spolja svetlosna životinja, nego on raznosi svetlost koju nosi vazduh svuda po celom svom telu, tako da je on i unutra svetlost. Kao što sam vam opisao da je ptica iznutra zagrejan vazduh, tako je leptir, u stvari, sav svetlost. Njegovo se telo takođe sastoji iz svetlosti, a toplota je za njega samo teret, prtljag. On ceo celcijat leprša po svetlosti i gradi svoje telo iz svetlosti. I kada vidimo leptira kako leprša na

vazduhu, morali bi da vidimo, u stvari, samo jedno biće svetlosti, biće svetlosti koje se raduje svojim bojama i njihovoj igri. Sve drugo je odeća i prtljag. Tek se mora doći na to, od čega se stvarno sastoje bića koja okružuju Zemlju, jer spoljni izgled zavarava.

Oni koji su danas tako površno učili o ovome ili onome, recimo iz mudrosti Istoka, govore o tome kako je svet maja. Ali, stvarno nije ništa tek reći: svet je maja. Mora se gledati u tančine, kako je to svet maja. Maja se razume, kada se zna: ptica u svojoj suštini uopšte ne izgleda onako kako se spolja pojavljuje, jer ona je jedno toplo biće vazduha. Leptir uopšte ne izgleda tako kako se on tu pojavljuje, nego je on jedno biće svetlosti, koje leprša tu okolo i koje su u suštini sastoji iz radovanja u igri boja, onoj igri boja koja nastaje na krilima leptira tako što se zemaljska materija praha prožima obojenjima i time je na prvom stupnju produhovljenja napolju u duhovnom svemiru, u duhovnom kosmosu.

Vidite, tu imamo, rekao bih, dva stepena: leptira, stanovnika svetlosnog etera u našem zemaljskom okruženju; pticu, stanovnika toplotnog etera u našoj zemaljskoj okolini. Postoji i treća sorta. Kada se spustimo do stepena vazduha, dolazimo do onih bića koja u određenom periodu naše zemaljske evolucije još nikako nisu mogla da postoje, na primer, u vreme kada je Mesec još bio zajedno sa Zemljom, kada se on još nije bio odvojio od Zemlje. Tu dolazimo do bića koja su istina bića vazduha, koja žive u vazduhu, ali koja su već čvrsto u dodiru sa onim što je svojstveno Zemlji, onim što je Zemljina teža. Leptira uopšte ne dotiče Zemljina teža. Leptir radosno leprša u svetlosnom eteru i oseća se kao stvorenje rođeno iz svetlosnog etera. Ptica savladava težu, zagrevajući u sebi vazduh, i tako topao vazduh biva nošen hladnim. Ona još savladava Zemljinu težu.

One životinje koje zbog svog porekla još moraju da žive u vazduhu, ali koje ne mogu da savladaju Zemljinu

težu, jer nemaju kao ptice šuplje kosti, već kosti ispunjene moždinom, a takođe nemaju ni vazdušne kesice, jesu slepi miševi.

Slepi miševi su poseban životinjski rod. Oni ne savladavaju Zemljinu težu putem onoga što je u njihovim telima. Oni nisu, kao leptiri, svetlosno laki, ni toplotno laki kao ptice, oni već podležu Zemljinoj teži i osećaju sebe u svom mesu i kostima. Stoga je slepim miševima onaj element iz koga se, na primer, sastoji leptir, u kome leptir potpuno živi, taj element svetlosti je njima neprijatan. Oni vole sumrak. Oni moraju da koriste vazduh, ali vazduh tek onda kada on u sebi ne nosi svetlost. Oni se predaju sumraku. Oni su jednostavno životinje sumraka. Slepi miševi se održavaju u vazduhu samo pomoću svojih, rekao bih, ponešto karikirano raširenih krila, koja i nisu stvarna krila, već razapeta kožica, između produženih prstiju razapeta koža - kao kod padobrana. Tako se oni održavaju u vazduhu. Oni savladavaju težu tako što joj suprotstavljaju nešto kao protivtežu, a što je i samo povezano sa težom. Ali su oni time sasvim upregnuti u oblast Zemljinih snaga. Nikada se ne može konstruisati na osnovu fizičko-mehaničkih zakona let leptira, pa ni let ptice. To nikada neće potpuno štimati. Ali se let slepog miša može konstruisati pomoću zemaljske dinamike i mehanike.

Slepi miš ne voli svetlost, vazduh prožet svetlošću, nego, u najboljem slučaju, vazduh u sumrak kroz koji tek proigrava nešto svetlosti. Slepi miš se razlikuje od ptica još i time što ptica, kada gleda oko sebe, uvek pregleda ono što se nalazi u vazduhu. Čak i orao, kada vidi jagnje, oseća kao da je jagnje nešto što se nalazi na kraju vazdušnog kruga, kada on gleda odozgo šta je kao naslikano na Zemlji. Osim toga, to nije samo gledanje, to je žudnja, što ćete opaziti ako stvarno gledate let orla koji se ustremio na jagnje, jedna jako izražena dinamika htenja, volje i žudnje.

Leptir, uopšte, vidi ono što je na Zemlji kao u ogledalu; za leptira je Zemlja ogledalo. On vidi ono što je u

vasioni. Kada vidite leptira da leprša, tada zapravo morate imati sledeću predstavu: Zemlja, na koju se on ne obazire, jeste ogledalo. Na Zemlji mu se ogleda ono što je u kosmosu. Ptica ne vidi zemaljsko, ali ona vidi ono što je u vazduhu. Tek slepi miš počinje da primećuje ono kroz šta proleće, ili ono pored čega proleće. No, kako on ne voli svetlost, tako njega zapravo neprijatno dira sve što vidi. Zato se već može reći, da leptir i ptica vide na jedan vrlo duhovan način. Prvo biće, silazeći odozgo nadole, koje mora da vidi na zemaljski način, neprijatno je dirnuto ovim gledanjem. Slepog miš ne voli gledanje i odatle on ima nešto, rekao bih, kao utelovljeni strah od onoga što vidi, a što ne želi da vidi. On bi želeo da šmugne pored stvari: morati gledati a ne želiti videti - zato on ima želju da sebe usput uvek negde šćućuri. A zato što bi tako rado sebe u prolazu da šćućuri, on rado tako divno sve prisluškuje. Slepog miš je, u stvari, životinja koja neprestano osluškuje svoj sopstveni let, da taj let ne bi bio na bilo koji način ugrožen.

Pogledajte uši slepog miša. Možete po ušima slepog miša videti da su naštimovane na svetski strah. Takve su one - uši slepog miša. One su čudnovate tvorevine, naštimovane su za šunjanje svetom, za svetski strah. Sve se to može razumeti tek onda, kada se slepi miš posmatra u okviru odnosa u koje smo ga sada postavili.

Tu moramo reći još nešto. Leptir stalno šalje vasioni produhovljenu materiju i on je ljubimac Saturnovog dejstvovanja. Sećate se da sam ovde imao izlaganje o tome da je Saturn veliki nosilac pamćenja našeg planetarnog sistema⁷. Leptir je tesno povezan sa sposobnošću pamćenja naše planete. To što živi u leptiru su misli sećanja. Ptica je - i to sam vam već izneo - zapravo u celosti glava, i u tom vazduhu prožetom toplotom, kojim ona proleće kroz svetski prostor, ona je, u stvari, živa leteća misao. Ono što u nama imamo kao misli, što je takođe u vezi sa toplotnim eterom, to je ptičija priroda, priroda orla u nama. Ptica je misao koja leti. A slepi miš je san koji leti, leteća snolika slika kosmosa.

Tako da možete reći: Zemlja je optkana leptirima: oni su kosmičko sećanje; optkana je od ptičijeg roda: to su kosmičke misli; i od slepog miša: on je kosmički san, kosmičko sanjanje. To su stvarno leteći snovi kosmosa, koji kao slepi miševi zuje kroz prostor. Kao što san voli svetlost sumraka, tako i vasiona voli svetlost sumraka šaljući slepe miševe u prostor. Trajne misli sećanja vidimo utelovljene u zemaljskom pojasu leptira; misli koje žive u sadašnjosti vidimo u zemaljskom pojasu ptica; snovi u okolini Zemlje lete okolo utelovljeni u slepim miševima. Da li osećate, kada se istinski duboko udubimo u njihov oblik, kako je ovo viđenje slepog miša srodno snovima! Slepim miš se i ne može drugačije posmatrati, a da se ne pomisli: ti to ipak sanjaš; to je nešto što zapravo ne bi trebalo da je tu, nešto što je isto tako izvan drugih stvorenja prirode, kao što je i san izvan uobičajene fizičke stvarnosti.

Možemo, dakle, reći: leptir šalje produhovljenu supstancu u svet duhova, za vreme svog života; ptica je šalje posle svoje smrti. A šta radi slepi miš? On ispušta produhovljenu supstancu, naročito onu produhovljenu supstancu koja se nalazi u opni između prstiju, u toku svog životnog veka; međutim, on je ne predaje vasioni, već je izlučuje u vazduh Zemlje. Tako neprestano nastaju, mogao bih reći, duhovne perle u vazduhu Zemlje. Tako imamo Zemlju okruženu svetlucavom duhovnom materijom koju kontinuirano istrujavaju leptiri, u tome sija ono što dolazi od umirućih ptica, ali isto tako nazad prema Zemlji zrače neobični umetci u vazduhu tamo gde slepi miševi izlučuju ono što oni produhovljavaju. To su duhovne slike koje se uvek vide, kada se gleda slepi miš dok leti. On stvarno uvek iza sebe ima, kao kometa, nešto kao rep. On ispušta duhovnu materiju, ali je ne šalje dalje, već je gura nazad u fizičku materiju Zemlje. On je gura nazad u vazduh. I kao što se fizičkim očima vidi slepi miš kako leprša, isto se tako vide te duhovne tvorevine slepog miša kako lepršaju kroz vazduh; one zuje kroz vazdušni prostor. Znamo da se vazduh

sastoji od kiseonika, azota i drugih sastojaka, ali to nije sve; on se sastoji osim toga i od duhovnih uticaja slepih miševa.

Zvuči tako čudno i paradoksalno: slepi miševi, ta bića snova, šalju u vazduh male sablasti, koje se onda sjeđinjuju u jednu masu. U geologiji se naziva magmom ono što je ispod zemlje, a što je još kameno-kašasta masa. Moglo bi se govoriti i o duhovnoj magmi u vazduhu, koja potiče od izlučevina slepih miševa.

U stara vremena su ljudi, koji su još imali instinktivnu vidovitost, bili vrlo osetljivi na tu duhovnu magmu kao što su danas mnogi ljudi vrlo osetljivi na nešto što je mnogo materijalnije, na primer, na rđav zadah. To je nešto što bi se moglo smatrati, rekao bih, više plebejskim, dok su u vreme stare instinktivne vidovitosti ljudi bili osetljivi na otpatke slepih miševa prisutnih u vazduhu.

Oni su se štitili od toga. U nekim misterijima postojala je sasvim naročita formula kojom su se ljudi iznutra ograđivali, tako da ostaci slepih miševa ne bi vladali nad njima. Jer, kao ljudi, mi ne udišemo samo kiseonik i azot već i te ostatke slepih miševa. Ali, današnje čovečanstvo ne zna da se štiti od toga i dok je vrlo osetljivo, recimo prema mirisima, sasvim je neosetljivo prema tim ostacima slepog miša. Ljudi ih gutaju, moglo bi se reći, a da pri tome ne osećaju nikakvo gađenje. To je sasvim čudno: ljudi koji se inače puno prenamažu, gutaju to što sadrži te tvorevine o kojima ovde govorim. I to zatim ulazi u njih; to ne ulazi fizičko i etersko telo, ali ulazi u astralno telo.

Vidite, tu dolazimo do vrlo neobičnih veza. Nauka o inicijacije svuda vodi do sagledavanja unutrašnjih veza, tako vidimo da su ti ostaci slepih miševa najtraženija hrana onoga što sam vam u predavanjima opisao kao aždaju. A te ostatke slepih miševa mora prvo da udahne čovek. A aždaja ima svoj najbolji oslonac u ljudskoj prirodi, ako čovek dopušta da u njegove instinkte prodru ti ostaci slepih miševa. Oni riju u njemu. A aždaja ih proždire i tako se go

naravno u duhovnom smislu, i stiče vlast nad čovekom, dobija vlast na najrazličitije moguće načine. I to je tako, da i današnji čovek mora sebe ponovo da zaštiti. Zaštita treba da dođe od onoga što je ovde bilo opisano kao novi oblik borbe Mihaila sa aždajom. Ono što čovek zadobije na unutrašnjem osnaženju, kada primi impuls Mihaila, tako kako je ovde bilo opisano, to mu je zaštita od hrane koju aždaja treba da dobije; tada se štiti od neopravdanih ostataka slepih miševa u atmosferi.

Čovek ne sme uplašeno da ustukne pred iznošenjem istina o dubljim povezanostima u svetu, ako zaista hoće da prodre u tu unutrašnju povezanost sveta. Jer forma traženja istine, koja je danas opštepriznata, uopšte ne vodi ka stvarnom, nego često samo ka nečemu što je sanjano, upravo ka maji. Stvarnost se mora tražiti apsolutno u oblasti u kojoj se sve ono što je fizičko postojanje vidi prožeto duhovnim postojanjem. Stvarnosti se može prići jedino kada se ona posmatra onako, kako se to odigravalo u ovim predavanjima.

Sva bića, koja bilo gde postoje, postoje za neko dobro, ili za neko zlo. U svetskim povezanostima sve stoji tako, da se može saznati kako je nešto povezano sa drugim bićima. Za materijalističko mišljenje leptiri lepršaju, ptice lete, proleću slepi miševi. Ali, to je otprilike isto kao kada neki čovek, koji nije umetnički nastrojen, ponekad, poveša po svojoj sobi sve moguće slike, koje ne idu zajedno, koje nemaju nikakvu unutrašnju vezu. Tako ni za običnog posmatrača sveta ono što tu leti svetom nema nikakvu unutrašnju vezu, jer je on ni ne vidi. Međutim, sve u vasioni stoji na svome mestu, jer sa tog svog mesta je u unutrašnjoj vezi sa totalitetom kosmosa. Bio to leptir, ptica ili slepi miš, sve to u svetu postojaju sa nekim smislom.

Oni koji hoće da ismevaju ovako nešto, mogu to ismevati. Ljudi su već ismejali i druge stvari. Poznate akademije su prosudile: meteorsko kamenje ne može da postoji, jer gvožđe ne može da pada sa neba i tako dalje. Zašto

ljudi ne bi ismevali i funkcije slepih miševa, o kojima sam danas govorio? Sve nas to ne sme sprečiti da našu civilizaciju prožmemo saznanjem o duhovnom.

*34,0%,2009.支

Šesto predavanje - 28. oktobar 1923.

Pre nego što dođemo do toga da posmatramo šta je u zemaljskom postojanju i od drugih životinjskih, biljnih i mineralnih bića povezano sa čovekom, moramo baciti pogled na razvoj samog čoveka, staviti pred dušu ponešto što je već poznato iz različitih objašnjenja, koja sam dao usmeno ili u pisanoj formi, ali što jednom ovde mora na pregledan način biti stavljeno jedno pored drugog.

Ako danas želimo da saznamo nešto od spoljašnje nauke, obično nam se kaže kako je neophodno istraživati način na koji su se viša, takozvana viša bića biljnog, zatim životinjskog i ljudskog carstva razvila iz neživotnih, takozvanih neorganskih tvari ili snaga.

Pravo shvatanje evolucije otkriva nešto suštinski drugačije. Ono pokazuje, kako ste već u mojoj "Tajnoj nauci u obrisima" mogli da uvidite, da je čovek, ovakav kakav je danas, biće koje iza sebe ima najduži razvoj. Njegov razvoj ide unazad do vremena Starog Saturna, tako da možemo reći: čovek je najstarije biće u okviru razvoja Zemlje. Životinje su pridošle tek za vreme perioda *Sunca*, za vreme perioda *Mesece* biljno; a mineralno carstvo, kao što ga danas imamo, u stvari je jedan zemaljski učinak, jer je pridošlo tek za vreme zemaljskog razvoja.

Pogledajmo čoveka u njegovom današnjem obliku i upitajmo se: pa šta je na samom čoveku razvojno-istorijski najstariji deo? To je čovekova glava. Ova čovekova glava je počela da se obrazuje upravo u vreme kada je Zemlja bila još u *Saturn*-metamorfozi. Svakako, metamorfoza Saturna se sastojala jedino iz toplotne supstance, a čovekova glava je bila zapravo talasasta, pokretna, lelujuća toplota, koja je zatim u doba *Sunca* poprimala vazdušast oblik, u doba *Mesece* tečnu formu, dakle, bila je tečno, razliveno biće za vreme Mesečevog perioda, a čvrst oblik sa koštanim

delom je dobila za vreme perioda Zemlje, tako da moram reći: jedno biće, o kome je danas sa spoljašnjim saznanjem teško stvoriti predstavu, bilo je prisutno u davno vreme Saturna, jedno biće čiji je direktni potomak ljudska glava. Istovremeno sa ovom izgradnjom čovekove glave, - to možete da shvatite iz mojih poslednjih izlaganja - sa ovim začetkom čovekove glave nastali su za vreme doba staro Saturna i zametci za biće leptira. Kasnije ćemo detaljnije razmotriti prirodu ostalih insekata; držimo se sada biće leptira. Pošto možemo da sledimo tok evolucije od staro Saturna do danas, do zemaljskog postojanja, moramo i da kažemo: tu se obrazuje u finoj supstancijalnoj formi glave čoveka u svom začetku; tu se obrazuje sve ono što leprša kroz vazduh kao biće leptira. - Obe evolucije idu dalje. Čovek se pounutrašnjuje, tako da sve više postaje biće koje izražava objavu duševnog, koje ide od unutra ka spolja šematski otprilike ovako predstavljeno: jedno biće koje se razvija zračeci od unutra ka spolja. Biće leptira je naprotiv jedno biće na čiju spoljnu stranu kosmos, rekao bih, slaže sve svoje lepote. Leptir je jedno biće koje je, u izvesnoj meri, sa prahom svojih krila koji mu doleće, dobilo sve što je od lepote i veličanstvenosti sveta prisutno na način na koji sam vam to predstavio. Dakle, moramo predstaviti sebi biće leptira tako, da je ono u izvesnoj meri ogledalna slika lepote gornje vasiona. Dok čovek u sebe prima, u sebe zatvara ono što je gornji kosmos, dok unutra nastaje duševno, duševno kao koncentracija kosmosa, koji zatim zrači ka spolja i daje sebi formu u čovekovoј glavi, tako da u čovekovoј glavi imamo nešto uobličeno od unutra ka spolja, dotle je to u biću leptira uobličeno od spolja ka unutra. I već je za onoga ko ove stvari vidovito posmatra tako, da on zapravo uči nešto neizmerno veliko kada radi na sledeći način, kada kaže: hoću da proniknem u tajne najstarije tajne, Saturnove tajne ljudske glave, hoću da znam šta je od snaga vladalo unutar lobanje. - On se mora uputiti ka onome što se spoljašnje svuda vidi, što spoljašnje

svuda zrači i mora studirati biće leptira. Da bi upoznao čudo tvoje sopstvene glave, proučavaj čudo nastajanja leptira napolju u prirodi: to je veliko učenje koje kosmos daje vidovitom posmatranju.

Zatim evolucija ide dalje od doba *Saturna* ka dobu *Sunca*: onda nastaje biće koje se dalje obrazuje, koje ide kroz vazdušno preoblikovanje, vazdušnu metamorfozu glave; ali, njemu se priključuje fina supstanca iz koje će kasnije nastati uobličavanje grudi, uobličavanje disanja i srca. Dakle, ovde - na Saturnu - imamo suštinski onu metamorfozu koju predstavlja ljudska glava. No, to je naravno kasnija forma. Kada dolazimo u Sunčevo doba, tada imamo čoveka glave i grudi; priključuje se ono što su sada grudi čoveka. Istovremeno, u poslednjem periodu *Saturna* i u ranom periodu *Sunca*, nastaje ono što vidimo u orlu kao predstavniku. Ptičije carstvo nastaje u prvom delu perioda *Sunca*, a u drugom perioda *Sunca* nastaju začeci onog roda životinja koje su zapravo životinje grudi, kao što je to, na primer, lav - lav kao predstavnik - ali takođe i druge životinje grudi. Prema tome, prvi začeci ovih životinja vode poreklo sa starog *Sunca*.

Iz ovoga vidite kolika je velika razlika u samom nastajanju između viših životinja i ljudi. Još ću govoriti nekom budućom prilikom o prelaznim životinjama, u koje spada i majmunski rod, ali danas nameravam da dam samo jedan sažeti pregled. Vidite kakva ogromna razlika nastaje tu između formiranja čoveka i formiranja viših životinja.

Glava je ono prvo što se obrazuje u evoluciji kod čoveka. Ostalo će postati priključni organi koji se u izvesnoj meri kače na konstituciju glave. U kosmičkoj evoluciji čovek raste od svoje glave na dole. Lav je naprotiv, na primer, životinja koja nastaje za vreme perioda starog *Sunca*, za vreme drugog dela perioda starog *Sunca*, najpre kao životinja grudi, kao snažna životinja disanja, sa još vrlo malom, zakržljalom glavom. Tek kada se Sunce mnogo kasnije odvojilo od Zemlje i počelo da deluje spolja, tek tada

je nastala iz grudi glava. Lav je izrastao, dakle, iz grudi prema gore, a čovek, razvijajući se, od glave prema dole. To je velika razlika u evoluciji kao celini.

Idući dalje ka Mesečevoj metamorfozi Zemlje, vidimo da je tek tu i od tada čoveku potrebno dalje nastavljanje na dole, jer *Mesec* predstavlja vodenu metamorfozu, jer je Mesec vodenast; u svakom slučaju je otvrdnuo tek kasnije. Stvaraju se začeci probavnog sistema. Za vreme starog Sunca, dok je postojalo samo vazdušasto, kroz koje je talasala i sijala svetlost, čoveku je bio potreban za ishranu samo disajni aparat, zatvoren odozdo; čovek je samo organ glave i organ disanja. Sada, u toku Mesečevog perioda, priključuje sebi probavni sistem. A time čovek dolazi do toga da postaje glava, grudi i stomak. Pošto je na Meseću još sve tečna supstanca, čovek za vreme Mesečevog perioda ima izrasline koje ga kao plivajući nose kroz vodu. O rukama i nogama može biti govora tek za vreme zemaljskog perioda, kada deluje Zemljina teža i oblikuje ono što se pre svega uspostavlja u pravcu Zemljine teže, a to su udovi. Prema tome, to pripada tek zemaljskom periodu. Ali za vreme perioda Meseca obrazuje se probavni aparat, sasvim drugačije prirode nego kasnije; on je tako načinjen da mu još nikako nije potrebno da uzima sve ono što služi stvaranju slobodne, samovoljne pokretljivosti udova. To je još uvek u suštini drugačiji probavni sistem; kasnije se preobrazio u probavni aparat koji je zemaljski probavni aparat. Ali, čovek priključuje sebi probavni aparat kao takav za vreme perioda Meseca.

Ponovo je to tako, da se sada naslednicima leptira, ptica i onakvog roda, kome je lav reprezentant, pridružuju one životinje koje prvenstveno naginju prema varenju. Dakle, za vreme Mesečevog perioda prilazi na primer ono, što imamo predstavljeno kravom.

Ali, kakav je naspram čovekovog rast krave? On je takav, da za vreme starog Meseca krava uglavnom izgrađuje najpre svoje organe probave; zatim, tek pošto se Mesec

odvojio, izrastaju iz aparata probave organi grudi i neobično oblikovana glava. Dok čovek počinje da se razvija od glave, na koju se zatim nastavljaju grudi, metamorfoze grudi, a onda na njih organi probave, dok lav počinje sa organom grudi, priključuje na njih glavu, a u isto vreme sa čovekom dobija organe probave za vreme Meseca, dotle kod životinja čiji je predstavnik krava, imamo kao prve začetke najpre probavne organe, a onda tek iz njih rastu dalje i izgrađuju se organi grudi i glave. Kao što vidite, čovek izrasta od glave prema dole, lav od grudi prema gore i prema dole; krava izrasta tek iz organa probave u grudi i glavu, raste takoreći, ako bismo je uporedili sa čovekom, sasvim naviše, prema srcu i prema glavi. To daje posmatranje razvoja čoveka.

Sada se naravno postavlja pitanje: da li je samo krava ta koja se pridružila tu, kao neki drug, evoluciji čoveka? - To nije tako prosto; uvek kada nastaje bilo koja planetarna metamorfoza, tada se stara bića razvijaju dalje, ali istovremeno nastaju nova. Krava je nastala već za vreme prve Mesečeve metamorfoze. A onda pridolaze druge životinje, koje imaju svoje prve začetke u poslednjoj Mesečevoj metamorfozi. One već nisu mogle, na primer, da učestvuju u izdvajanju Meseca, jer je on već bio napolju. One zato ne mogu da učestvuju ni u onom što izlazak Meseca prouzrokuje, naime u tome što on, u izvesnoj meri, izvlači iz stomaka krave organe srca i glave, pa bića koja nastupaju kasnije ostaju na onom stepenu koji je kod čoveka fiksiran probavom. Tako nastaju, dakle, bića koja ostaju zapravo samo životinje probave, koja ostaju na onom stepenu koji čovek nosi sa sobom u svom stomaku.

Kao što su orao i leptiri pridodati glavi, kao što je lav pridodat grudima, krava pridodata trbušnoj duplji, ali, rekao bih, kao životinja koja je istovremeno pustila da joj naraste sve gornje u kasnijoj evoluciji, tako amfibije i reptili, dakle žabe, zmije, kornjače i tako dalje, spadaju, ako

smem da upotrebim taj izraz, uz čovekovo donje telo, uz ljudski aparat probave. To su samo aparati probave koji su postali životinje.

Leptir	Ptica. Lav	Krava. Reptili, amfibije, ribe
<i>Saturn:</i>	<i>Sunce:</i>	<i>Mesec:</i>
Glava	Glava-grudi	Glava-grudi-stomak

One nastaju, takođe, za vreme drugog perioda Meseca u izuzetno nezgrapnom obliku i zapravo su pokretni stomaci i utroba, pokretni stomak i crevni trakt. Tek u doba Zemlje dobijaju delove glave, koji još ne izgledaju naročito otmeno. Pogledajte žabe i kornjače, ili zmije! One su kao životinje probave u potpunosti nastale u jedno kasnije vreme, u vreme kada je čovek mogao još samo da u izvesnoj meri okači svoje aparate varenja na ono što je već imao od ranije.

U ono doba Zemlje, kada je čovek obrazovao svoje udove pod uticajem teže i magnetizma Zemlje, tada su ispružile takođe - uzmimo recimo kornjače kao reprezentante - i kornjače njihove glave ispod njihovih oklopa, ali više kao neki ud, nego kao glavu. Sada možemo da razumemo zašto su kod amfibija i reptila glave tako nezgrapno oblikovane. Ona je zaista tako oblikovana da se ima osećaj, i to sa pravom: tu se iz usta odmah ulazi u stomak. Tu nema puno posredovanja.

Kada se, dakle, posmatra čovek i kada se njegovom biću dalje dodeljuju životinje-savremenici, tada se mora onome što je sadržano u gmizavcima i vodozemcima dodeliti ljudska aktivnost varenja. I zaista se može reći: tako, kako čovek okolo nosi produkte svog varenja u svom trbuhu, tako isto i kosmos nosi okolo, obilaznim putem preko Zemlje, kornjače, zmije i žabe, u izvesnoj meri kao u kosmičkom trbuhu, koji se obrazuje u vodeno-zemaljskom elementu Zemlje. Nasuprot tome, ono što je potom više u vezi sa ljudskim razmnožavanjem, što uopšte uzevši obrazuje tek u najkasnijem periodu *Meseca* najranije začetke i Zer

pokazuje se tek za vreme metamorfoze Zemlje, sa tim su srodne ribe, ribe i još niže životinje. Tako da ribe treba smatrati vrlo kasnim bićima evolucije, bićima koja su se u evoluciji priključila drugim životinjama tek onda kada su se kod čoveka organi reprodukcije pridružili organima probave. Zmija je suštinski posrednik između organa razmnožavanja i organa probave. Šta predstavlja zmija, ako se tačno pogleda ljudska priroda? Zmija predstavlja naime, takozvani, bubrežni kanal; ona je nastala u isto vreme svet-ske evolucije u kome je bio obrazovan bubrežni kanal kod čoveka.

Tako možemo tačno da propratimo kako čovek raste na dole, počev od svoje glave, kako Zemlja iz njega izvlači udove i stavlja ih u svoju službu; tako da su ti udovi postavljeni u zemaljsku ravnotežu između teže i snaga magnetizma. A istovremeno sa ovim rastom nadole, izgrađuju se i razni životinjski rodovi.

Vidite, na ovaj način se dobija istinska slika evolucije Zemlje i njenih stvorenja. Zatim su se saobrazno ovoj evoluciji ova stvorenja tako razvijala, da nam pokazuju ono što je danas. Kada gledate leptire i ptice, onda oni svakako da imaju zemaljske forme; ali vi znate iz ranijih izlaganja: leptir je zapravo biće svetlosti, a zemaljska materija mu je samo doletela. Kada bi on sam mogao da kaže šta je on, obznanio bi vam da je jedno telo od svetlosti, a da ono, kao što sam već rekao, što mu je prispelo kao zemaljska materija, nosi na sebi kao neki prtljag, kao nešto spoljašnje. Isto tako je ptica jedna toplo-vazdušasta životinja, moglo bi se reći, jer je prava ptica topli vazduh koji je u njoj raširen; ono drugo je prtljag koji ona nosi kroz svet. Ove životinje koje danas, u stvari, sa zemaljskom presvlakom, sa presvlakom Zemlje, sa vodenom presvlakom još samo održavaju svoju svetlosnu prirodu, svoju toplotnu prirodu, ta bića su najranije nastala u celokupnoj evoluciji Zemlje. Ta bića, takođe, imaju takve oblike koji, onoga ko

može da gleda preko u vreme koje čovek prolazi u duhovnom svetu pre svog spuštanja u zemaljski život, podsećaju na ono što je u duhovnom svetu proživljeno. Naravno, to su zemaljske forme, jer je zemaljska materija tu dodata. Ali, ako sebi ispravno predstavite ta lebdeća, tkajuća, svetlosna bića, koja su leptiri, kada u mislima odstranite ono što im je doletelo od zemaljskog, kada u mislima odstranite od ptice ono što joj je izraslo od zemaljskog, kada zamislite tu masu snage koja od ptice čini toplo vazdušno biće, a onda njeno perje samo kao svetleće zrake, kada to sebi zamislite, tada podsećaju ta bića, koja tako izgledaju samo zbog svog spoljašnjeg odela i koja imaju i svoju veličinu samo zbog tog spoljašnjeg odela, onoga ko poznaje ljudsko biće upravo pre njegovog silaska na Zemlju, na taj silazak ljudskog bića na Zemlju. Onda onaj koji tako gleda u duhovne svetove sebi kaže: u leptirima i pticama imamo nešto što podseća na one duhovne oblike među kojima je čovek živeo pre nego što se spustio na Zemlju, na bića viših hijerarhija. Posmatrani sa razumevanjem leptiri i ptice su u malom premešteno, metamorfozirano sećanje onih formi koje je čovek imao oko sebe kao duhovne forme pre nego što se spustio u zemaljski razvoj. Pošto je materija Zemlje teška i pošto se mora savladati, skupili su leptiri svoj džinovsko veliki oblik, koji, u stvari, imaju - u mali. Kada bismo od leptira mogli da odvojimo sve što je materija Zemlje, onda bi se on svakako raširio kao duhovno biće, kao svetlosno biće u oblik Arhandela. Već u onim životinjama koje nastanjaju vazduh imamo zemaljske slike onoga što je u višim regionima prisutno na duhu saobrazan način. Stoga je u doba instinktivne vidovitosti bilo nešto što se podrazumeva u umetničkom prikazivanju, da se od formi krilatih životinja izrađuju simbolične forme, slikovite forme duhovnih bića viših hijerarhija. To ima svoju dublju zasnovanost. U osnovi su fizički oblici ptica i leptira fizičke metamorfoze duhovnih bića. Duhovna bića se nisu metamorfozirala, već su ti oblici njihova metamorfozirana slika; to su naravno drugačija bića.

Odatle ćete naći da je takođe razumljivo kada vam, vraćajući se na nešto što sam već rekao, još jednom nacr- tam sledeće. Rekao sam da leptir, koji je naprosto jedno svetlosno biće, tokom svog života stalno šalje produhov- ljenju materiju Zemlje u vasionu. Tu bih produhovljenu materiju Zemlje, koja biva odaslana u vasionu, nazvao lep- tirovom koronom, oslanjajući se na uobičajen izraz Sunčeve fizike. Leptirova korona neprestano zrači u vasionu. Ali u tu leptirovu koronu zrači ono što ptičiji rod svaki put kada ptica umire predaje vasioni, tako da tu zrači produhovljena materija ptičijeg roda dalje u vasionu. Tada se ima spolja, duhovno gledano, pogled na tinjajuću koronu polazeći od roda leptira - koja se po izvesnim zakonima održava i zimi - i u nju više zrakasto ulazi ono što ističe iz ptica.

Vidite, kada se čovek sprema da siđe iz duhovnog sveta u fizički svet, tu je najpre leptirova korona, to naro- čito zračenje produhovljene zemaljske materije, koja čo- veka poziva u zemaljsko postojanje. A zračenje ptičije ko- rone oseća se više kao sila koja vuče unutra. Sada ste videli još jedno više značenje onoga što živi u vazdušnom pojasu. Mora se svuda u onome što živi i tka u stvarnosti tražiti upravo duhovno. A kada se traži duhovno, onda se tek do- lazi zapravo na to kakvo značenje imaju pojedinačne obla- sti bića. Zemlja mami čoveka na izvestan način da se po- novo utelovi, šaljući svetlosno zračenje korone leptira i zračenje korone ptica⁸ u svetski prostor. To su stvari koje čoveka, pošto je jedno vreme proveo u čisto duhovnom svetu između smrti i novog rođenja, ponovo pozivaju u novo zemaljsko postojanje. Zato nije nikakvo čudo što je čoveku teško da odgonetne komplikovan osećaj koji on sa pravom ima pri pogledu na svet leptira i ptica. Jer to, što tu stvarno jeste, leži duboko u podsvesti. To što se tu stvarno nalazi jeste sećanje na čežnju za novim životom na Zemlji.

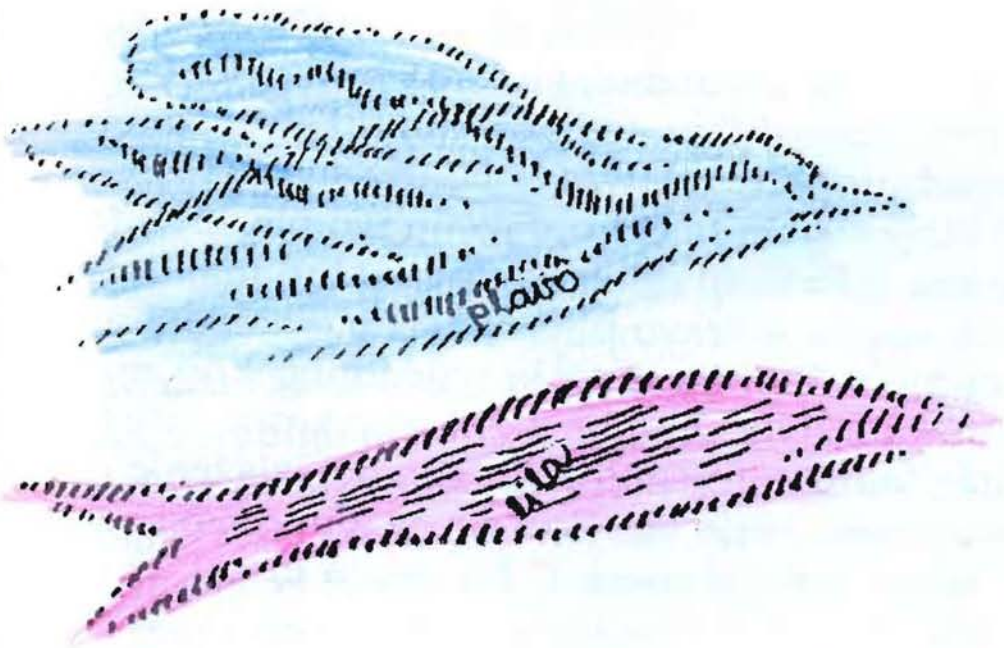
A to je ponovo u vezi sa onim o čemu sam vam već često govorio: pošto čovek napusti Zemlju i prođe kroz veri smrti, on svoju glavu raseje; ostatak njegovog orga- nizma se preoblikuje - naravno, prema svojim snagama, a

ne prema svojoj materiji - u glavu idućeg života na Zemlji. Čovek teži, dakle, za glavom, kada teži da siđe dole. I glava je prva koja se obrazuje kod čovečijeg embriona u oblik koji je već sličan kasnijem obliku kod čoveka. Sve je to tako, jer je povezano, jer je u prisnoj srodnosti ovo obrazovanje glave sa onim što deluje i tka u letećem svetu, kroz koji se čovek zapravo provlači idući iz natčulnog u čulno postojanje.

Za vreme svog embrionalnog razvoja čovek dobija prvo organizaciju glave, potom se iz zemaljskog postojanja stvara i oblikuje u majčinom telu ono što postaje probavni sistem i tako dalje. Upravo kao što je gornji deo, oblikovanje glave, u vezi sa toplotnim, vazдушnim, sa toplotno-svetlosnim elementom, tako je sa zemaljsko-vlažnim elementom potom povezano ono što je podražavanje onoga što je čoveku učlanjeno kasnije u toku evolucije, a što se sada ponovo učlanjuje za vreme njegovog embrionalnog perioda. Ali taj zemaljsko-vlažni element mora naročito da se pripremi za čoveka i to upravo u majčinom telu. Ako se stvara jedino po sebi, rasut napolju u telurskom, u zemaljskom, onda se obrazuje u ono što su niže životinje, amfibijske, reptili, a zatim se obrazuje u ono što su ribe i još niže životinje.

Dok se leptir sa pravom gleda kao biće svetlosti, a ptica kao toplo biće vazduha, dotle se gmizavci, vodozemci i ribe ne mogu tako posmatrati. Pogledajmo najpre ribe. Ovakve kakve su danas bivaju one napolju prepuštene, takoreći, spoljašnjem građenju, gde na njih spolja utiču one snage koje na čoveka deluju iznutra. Riba pretežno živi u vodenom elementu. Ali voda nije samo vodonik i kiseonik, kao što je to za današnjeg hemičara, već je voda prožeta svim mogućim kosmičkim silama. Snage zvezda ulaze takođe u vodu i u njoj ribe ne bi živele kada bi ona bila samo spoj vodonika i kiseonika. Ali kao što se leptir oseća kao biće svetlosti, ptica kao toplo biće vazduha, tako i

Riba sebe oseća ka zemaljsko-vodeno biće. Samu vodu, koju u sebe usisava, ona ne oseća kao svoje biće.

Ptica oseća vazduh koji uvlači kao svoje biće. Dakle, ptica oseća zapravo, šematski izraženo, ono što kao vazduh u nju prodire i što se svuda širi kao njeno biće; ovaj prošireni i pticom zagrejani vazduh, to je njeno biće (pogledaj plavo na crtežu). Riba ima vodu u sebi, ali ne oseća sebe kao vodu; ona se oseća kao ono što opkoljava vodu, ona oseća sebe kao da je okolina vode. Ona se oseća kao svetlucavi omotač, ili kao posuda za vodu. Ali vodu oseća kao njoj strani element, koji u nju ulazi i izlazi i koji joj na taj način u isto vreme donosi vazduh koji joj je potreban. No, i vazduh i vodu oseća kao nešto strano. To oseća kao nešto strano najpre kao fizička riba. Ali riba ima i svoje etersko i astralno telo. Upravo je to neobično kod ribe: time što se zapravo oseća kao omotač, i time što voda u njoj ostaje spojena sa ostalim vodenim elementom, oseća ona zapravo eter kao ono u čemu ona zapravo živi. A astralno ne oseća kao nešto što joj pripada. Riba je, dakle, posebna životinja, ona je prava eterska životinja. Za sebe je ona fizička

posuda za vodu. Vodu koja je u njoj oseća kao nešto što pripada svoj vodi sveta. U izvesnoj meri se onda ta vlažnost u njoj svuda širi. Vlaga je svuda i u toj vlazi ona istovremeno opaža eter (pogledaj lila na crtežu). Za zemaljski život su ribe svakako neme, ali kada bi mogle da govore i da vam kažu šta osećaju, tada bi vam rekle: ja sam posuda, ali ta posuda nosi element vode koji se svuda rasprostire, a koji je nosilac elementa etera. Ja zapravo plivam u tom elementu etera. - Riba bi rekla: voda je samo maja, stvarnost je eter u kome ja zapravo plivam. - Riba, dakle, oseća svoj život kao život Zemlje. I to je najčudnije kod nje: oseća svoj život kao život Zemlje i zato svesrdno učestvuje u svemu što Zemlja prolazi tokom godine: izlaženje eterskih snaga leti i povlačenje eterskih snaga zimi. Riba oseća nešto što diše u celoj Zemlji. Riba oseća eter kao ono što Zemlja diše.

Dr. Vahsmut⁹ je ovde jednom govorio o disanju Zemlje. To je bilo jedno vrlo lepo razjašnjenje. Riba bi sve to mogla da iznese iz ličnog iskustva, kada bi mogla da nauči umetnost predavanja; jer ona oseća sve to što je ispredavano na osnovu pojava koje uz to pripadaju. Riba je ona životinja koja na izuzetan način učestvuje u životu disanja Zemlje tokom godišnjeg ciklusa, jer ono što je važno za ribu je upravo etersko-životni element koji se ljulja tamo-vamo i koji povlači sa sobom sve ostalo što diše.

Drugačije je kod gmizavaca i vodozemaca i kod žaba, na primer, koje su u tom smislu izuzetno karakteristične. Kod žaba je veza sa eterskim elementom vasiona slabija, one su više povezane sa astralnim elementom vasiona. Kada bi se pitala riba: kako je zapravo sa tobom? - ona bi rekla: pa eto, ovde na Zemlji sam postala zemaljsko stvorenje, nastala sam od zemaljsko-vlažnog elementa, ali moj stvarni život je život cele Zemlje sa njenim kosmičkim disanjem. - Kod žabe nije tako, kod žabe je bitno drugačije. Ona učestvuje u opštem astralitetu koji je svuda raširen.

Za biljku sam vam rekao, i o tome ću govoriti još opširnije, kako astralitet vasiona gore dodiruje cvet. Sa tim astralitetom, u izvesnoj meri sa astralnim telom Zemlje, stoji žaba u vezi, kao što je riba u vezi sa eterskim telom Zemlje. Riba ima svoju astralnost više za sebe. Žaba drži svoje etersko telo vrlo jako za sebe, mnogo jače nego riba. Ali žaba živi u opštem astralnom, tako da ona naročito doživljava ona astralna zbivanja koja se događaju tokom godine, kada Zemlja svoju astralnost pušta da deluje u isparavanju vode i ponovnom silasku vode. Tu čovek koji misli materijalistički naravno kaže: voda isparava pomoću ovih ili onih aerodinamičkih, ili ako hoćete, aeromehaničkih sila; dobija se uzdizanje, stvaraju se kapljice; ako postanu dovoljno teške, padaju dole. Ali, to je isto kao kada bi se postavila slična teorija o krvotoku čoveka, bez uzimanja u obzir svega onoga što živi u krvotoku. Tako u cirkulaciji navise i naniže prodiruće vode živi astralna atmosfera Zemlje, astralitet Zemlje. Ne govorim vam ništa bajkovito, kada kažem: upravo žabe saživljavaju - to je prisutno i kod drugih amfibija, ali je više povučeno - sa tom astralnom igrom, koja se manifestuje u vremenskim prilikama, u meteorologiji. Zato se žabe i koriste na poznati jednostavan način u predviđanju vremena, jer one tu igru izvanredno sadoživljavaju, pošto su sa svojim astralitetom smeštene u astralitet Zemlje. Žaba uopšte ne kaže da ima neki osećaj, već je žaba samo nosilac osećanja koje Zemlja ima u kišnim periodima, u sušnim i tako dalje. Odatle imate pri određenim vremenskim prilikama one manje ili više lepe ili ružne žablje koncerte. Time žabe u suštini izražavaju ono što sadoživljavaju u astralnom telu Zemlje. One zaista ne krekeću ako za to nemaju povod koji im dolazi iz celog kosmosa; one žive sa astralnim Zemlje.

Tako možemo reći: činjenica je da ono što živi u zemaljsko-vlažnom elementu takođe više sadoživljava zemaljsko; dakle, to su zemaljske životne prilike kod ribe,

zemaljsko osećajne prilike kod žabe i uopšte kod roda gmizavaca i vodozemaca. Ako opet hoćemo da proučimo ljudski organizam probave, onda moramo da kažemo: taj organizam probave obrazuje se iznutra prema spolja svakako ponovo po toj šemi. Ali, ko zaista hoće da prouči kako te stvari funkcionišu, mora da se obrati rodu amfibija i repitla, jer snage koje prožimaju čovekove organe probave njima prilaze spolja. Onim istim snagama kojima čovek vari gradi spoljna vasiona, spoljna priroda zmije, kornjače, guštere i žabe. I ko hoće tačno da prouči, recimo, unutrašnju prirodu debelog creva - oprostite, ali u prirodi ništa nije ružno, naprotiv, i o svemu se mora govoriti na objektivnan način - taj mora spoljašnje da studira žabe, jer žabama prilazi spolja ono što deluje, po ovoj istoj šemi, u čovekovom debelom crevu iznutra prema spolja. U ovom opisu to nije tako lepo kao ono što sam imao da opišem kod leptira, ali u prirodi sve mora biti uzeto tačno u objektivnoj jednakosti.

Vidite, na ovaj način ste sada dobili sliku o tome kako Zemlja sa njene strane sadoživljava kosmički život. Pogledajte na organe Zemlje koji su u izvesnoj meri oni koji izlučuju: Zemlja ne izlučuje samo skoro mrtve produkte ljudskih izlučevina, već izlučuje takođe ono što je živo, i njene sopstvene izlučevine su, na primer, žabe. U njima Zemlja odlaže ono što joj ne treba.

Iz svega ovoga vidite kako spoljno u prirodi svuda odgovara onom unutrašnjem. Ko tu kaže: "U unutrašnjost prirode ne prodire nikakav stvaralački duh" - taj ne zna da je ovo unutrašnje u prirodi prisutno svuda u spoljnom svetu. Mi možemo da proučimo celo unutrašnje biće čoveka, kada razumemo šta napolju u kosmosu tka i živi. Možemo da proučimo čoveka od glave do pete, kada studiramo šta se nalazi u spoljnom svetu. Svet i čovek pripadaju u potpunosti jedan drugom. I može se već reći - jedna šema bi se mogla napraviti - to bi bilo ovako: ovde je veliki krug; veliki krug koncentriše svoje snage u jednoj tački; ta

tačka zrači to isto napolje. Manji krug gradi dalje ponovo jedan još manji krug; isto to što je unutra, zrači napolje. Ovaj krug gradi ponovo jedan takav krug; to što je kod čoveka, zrači dalje prema spolja: i spoljno čoveka se dodiruje sa nutrinom kosmosa. Tu, gde se naša čula susreću sa svetom, tu se dodiruje ono što je kod čoveka išlo od unutra ka spolja sa onim što je iz vasiona išlo od spolja ka unutra. U tom smislu je čovek mali svet, mikrokosmos, spram makrokosmosa. No, on sadrži sva čuda i sve tajne ovog makrokosmosa, samo u naspramnom smeru razvoja.

U odnosu na dalji razvoj Zemlje bi bilo vrlo loše kada bi bilo samo ovako kako sam do sada prikazao; Zemlja bi izlučivala žabe i jednoga dana bi morala isto tako da propadne kao i fizičko biće čoveka, bez svog produženka. - Ali, mi smo sada posmatrali čoveka zapravo samo u vezi sa životinjom, a prema biću biljaka smo napravili jedan mali most. Moraćemo dublje da zađemo u carstvo biljaka, a onda dalje i u carstvo bića minerala, pa ćemo onda videti kako su bića mineralnog nastala u doba Zemlje; kako je ono što su, na primer, stene naših najstarijih planina, nataloženo, komad po komad, od biljaka, kako su krečnjačke planine nataložene, komad po komad, od kasnijih životinja. Carstvo minerala je talog biljnog i životinjskog carstva, u suštini taloženje najnižih životinja. Žabe još ne daju mnogo toga za mineralno carstvo Zemlje, ribe takođe srazmerno malo; ali niže životinje i biljke daju vrlo mnogo. Niža bića, sa oklopima od silicijuma i kreča, sa krečnjačkim ljušturama, talože prvo ono što ona grade iz svoje životinjske prirode, iz svoje biljne prirode, a onda se to kao mineralno raspada. Kada se mineralno raspada, tada snaga najvišeg reda ovladava upravo produktima raspada mineralnog i izgrađuje nove svetove. Upravo mineralno na jednom određenom mestu može postati od prevashodne važnosti.

Kada pratimo evoluciju Zemlje - toplotnu metamorfozu, vazdušnu metamorfozu, vodenu metamorfozu,

mineralnu, zemaljsku metamorfozu - vidimo da je ljudska glava prošla sve te metamorfoze, mineralnu metamorfozu prvo prema spolja u propadajućem skeletu glave, koji je ipak još uvek prožet sa nešto vitaliteta. Ali je ova ljudska glava na jedan mnogo određeniji način prošla zemaljsku mineralnu metamorfozu. U središtu čovekove glave, u sklopu mozga postoji jedan piramidalno izgrađen organ, epifiza. Ta žlezda u blizini četvorogubih kvržica i vidnih brežuljaka izlučuje iz sebe takozvani moždani pesak, limun-žute kamenčiće, koji leže kao gomilice na jednom kraju epifize, a koji su stvarno ono mineralno u čovekovo glavi. Kada oni ne bi tu ležali, kada čovek ne bi nosio u sebi taj pesak, taj mineralni element, tada bi on bio idiot ili kreten. Epifiza je srazmerno velika kod normalnog čoveka. Kod kretena su nađene epifize veličine zrna konoplje; one ne mogu da izlučuju moždani pesak.

U tom mineralnom umetku se nalazi zapravo duhovni čovek, a to nam pokazuje da živo najpre ne može da pruži utočište duhu, već da je duhu u čoveku potrebno nešto neživo kao njegovo središte, dakle, pre svega, tu mora da bude samostalan živ duh.

Bio je to jedan lep razvoj koji nas je vodio od leptir-obrazovanja glave, ptica-obrazovanje glave nadole do reptila i riba. Popećemo se ponovo i posmatraćemo to što nas isto tako može zadovoljiti kao i životinjski niz: biljni niz i mineralni niz. A isto onako kako možemo da učimo o prošlosti iz životinjskog niza, tako ćemo moći da crpimo nadu u budućnost Zemlje iz mineralnog niza. Uz to ćemo naravno još neizostavno razmatrati u narednim predavanjima na najraznovrsnije načine prelazne životinje, jer sam u ovom pregledu mogao dotaći samo najvažnije životinje, koje se pojavljuju, takoreći, na ključnim tačkama razvoja.

* 01.09.2009.*

ТОПЛИНА + ПУЛИ

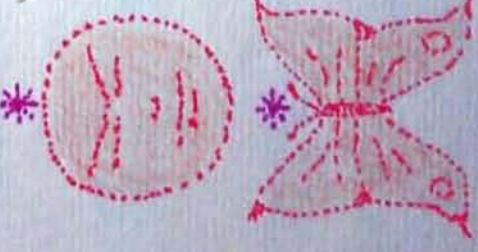
ТОПЛИНА + ПУЛИ + ВОДА

ТОПЛИНА + ПУЛИ + ВОДА + БЕЛКИНА

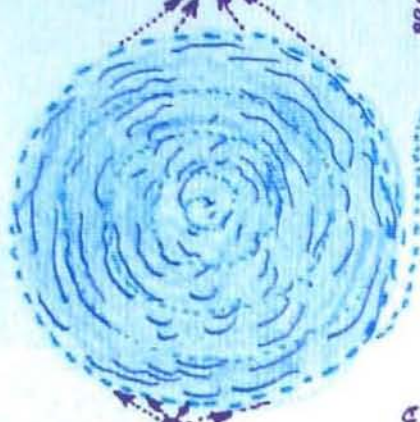
1. ПРАЛАЗА

1. ПЕРВАЯ
УЗЛАЮЩАЯ
КАЛЫВА

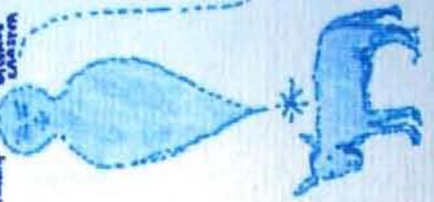
2. ПРАЛАЗА

2. ПЕРВАЯ
УЗЛАЮЩАЯ
КАЛЫВА

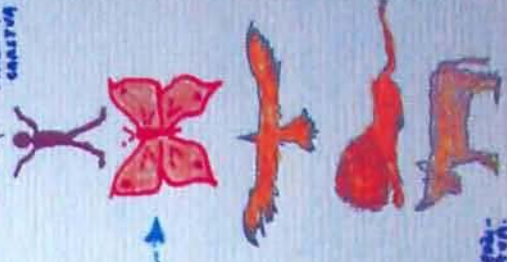
3. ПРАЛАЗА

3. ПЕРВАЯ
УЗЛАЮЩАЯ
КАЛЫВА

4. ПРАЛАЗА

4. ПЕРВАЯ
УЗЛАЮЩАЯ
КАЛЫВА

Лекция студента от А.Ю.С. Голубева
МАЙ 1984
Узлы: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

Содержание лекции: 1. Понятие о узлах. 2. История узлов. 3. Классификация узлов. 4. Узлы на веревке. 5. Узлы на тросе. 6. Узлы на канате. 7. Узлы на шнуре. 8. Узлы на веревке. 9. Узлы на тросе. 10. Узлы на канате. 11. Узлы на шнуре. 12. Узлы на веревке. 13. Узлы на тросе. 14. Узлы на канате. 15. Узлы на шнуре. 16. Узлы на веревке. 17. Узлы на тросе. 18. Узлы на канате. 19. Узлы на шнуре. 20. Узлы на веревке. 21. Узлы на тросе. 22. Узлы на канате. 23. Узлы на шнуре. 24. Узлы на веревке. 25. Узлы на тросе. 26. Узлы на канате. 27. Узлы на шнуре. 28. Узлы на веревке. 29. Узлы на тросе. 30. Узлы на канате. 31. Узлы на шнуре. 32. Узлы на веревке. 33. Узлы на тросе. 34. Узлы на канате. 35. Узлы на шнуре. 36. Узлы на веревке. 37. Узлы на тросе. 38. Узлы на канате. 39. Узлы на шнуре. 40. Узлы на веревке. 41. Узлы на тросе. 42. Узлы на канате. 43. Узлы на шнуре. 44. Узлы на веревке. 45. Узлы на тросе. 46. Узлы на канате. 47. Узлы на шнуре. 48. Узлы на веревке. 49. Узлы на тросе. 50. Узлы на канате. 51. Узлы на шнуре. 52. Узлы на веревке. 53. Узлы на тросе. 54. Узлы на канате. 55. Узлы на шнуре. 56. Узлы на веревке. 57. Узлы на тросе. 58. Узлы на канате. 59. Узлы на шнуре. 60. Узлы на веревке. 61. Узлы на тросе. 62. Узлы на канате. 63. Узлы на шнуре. 64. Узлы на веревке. 65. Узлы на тросе. 66. Узлы на канате. 67. Узлы на шнуре. 68. Узлы на веревке. 69. Узлы на тросе. 70. Узлы на канате. 71. Узлы на шнуре. 72. Узлы на веревке. 73. Узлы на тросе. 74. Узлы на канате. 75. Узлы на шнуре. 76. Узлы на веревке. 77. Узлы на тросе. 78. Узлы на канате. 79. Узлы на шнуре. 80. Узлы на веревке. 81. Узлы на тросе. 82. Узлы на канате. 83. Узлы на шнуре. 84. Узлы на веревке. 85. Узлы на тросе. 86. Узлы на канате. 87. Узлы на шнуре. 88. Узлы на веревке. 89. Узлы на тросе. 90. Узлы на канате. 91. Узлы на шнуре. 92. Узлы на веревке. 93. Узлы на тросе. 94. Узлы на канате. 95. Узлы на шнуре. 96. Узлы на веревке. 97. Узлы на тросе. 98. Узлы на канате. 99. Узлы на шнуре. 100. Узлы на веревке.

U SVINA
PTICAMA I LEPTIRIMA
MI VIDIMO KAKOV ZEMALJSKI OBLIK
ALI MI ZNAKO DA JE LEPTIR U ZBLIŠTIVDE-
TAKO MO BICE TE DA KU VE ZEMALJSKA
MATERIJA SAHO' DODANA... TAKO ZE
PTICA ŽIVOTINJA TOPLOG ZRAKA, KODI
ZE U NODS RASIBEM, SVE DAVKO ŽI
"NOSTI ZA NOU JE PATIAC (KAO I -
" ZA LEPTIRA, TA BICA SU NASTALA
" I PRVA U EVOLUCIJI. ONA POK-
" SJEČAJU VIDOVITOC DA VIDI
" I BILENA VREMENA IBA DE CO-
" VJEM POČEO SA SVIJEM SVLAŠOM
" IZ DUHOVNOG SVIETA U ZEMALJSKI
ŽIVOT TO POKSJEČAJU NA ŽIVOTU DUH-
OVNOG SVIETA, - AKO ZAKLJUČIMO IZ-
PTICA BES FIRIČKE MATERIE HAD SVIETIČNO
I PTICU KAO TOPLOTNO BICE ONA JEHA VIDEZI -

ANTARPOBIRALU CATÉÉ NA
3. MO S. POKL. NA R. MARIJE
A. I. P. U. S. S. I. A. S. S. R.
KATPET 26. 2. 1984.

NAŠTA BICA POKSJEČAJU NA DUHOVNA BICA (DUHOVE OBLIKE) MEĐU KAKIMA JE ŽIVETI ŽIVOTI PAKE NEKLETOBE DE ŽIVOTI
NA ŽIVOTU, TO VIDOVITI U - OSLOBOĐENIA LEPTIRIMA I PTICAMA VIDI BICA VIZIM NIGERARIJA. AKO BICE OD LEPTIRA MO-
GU ŽIVOTI SVU MATERIJU ZENISE, ONDA BICE ON KAKIJO KAO DUHOVNO I SVIETIČNO BICE U ARKANDELA. ŽIVOTI
PTIC I LEPTIRI JESU FIRIČKI OBLIKI, FIRIČKA METAMORFOZA DUHOVNIH BICA. TO NE ZNAČI, DA SU SE DUHOVNA BICA
METAMORFOZIRALA, VEĆ SU ONI META MORFOZIRANA ILIKA DUHOVNIH BICA. - ŽODU TOGA SU IZUBI ITRAGOC BOBA PRIMAZI -
SVU DUHOVNA BICA I KAKIIMA (PER. IMALI SU METAVISTIČKU VIDOVITOST.

LEPTIR, KODI ZE SVIETIČNO BICE IBAJE STALNO ZA SVAC ŽVOTA POKSJEČAJU NA MATERIJU U
SVIETI, TA MATERIJU NASTAJU IZ LEPTIRIČKIH KORONAH. LEPTIRIČKA KORONA ŽIVOTI ŽIVOTI U ŽIVOTI
U TA LEPTIRIČKA KORONA ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI
POKSJEČAJU NA MATERIJU ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI
IČE OD LEPTIRA, A KODI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI
NOS ŽIVOTI U FIRIČKI SVIETI, KAKIJA ŽIVOTI U ZEMALJSKI ŽIVOTI TA LEPTIRIČKA KORONA TO ŽIVOTI
POKSJEČAJU NA MATERIJU ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI
KORONE KAO IBA ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI ŽIVOTI

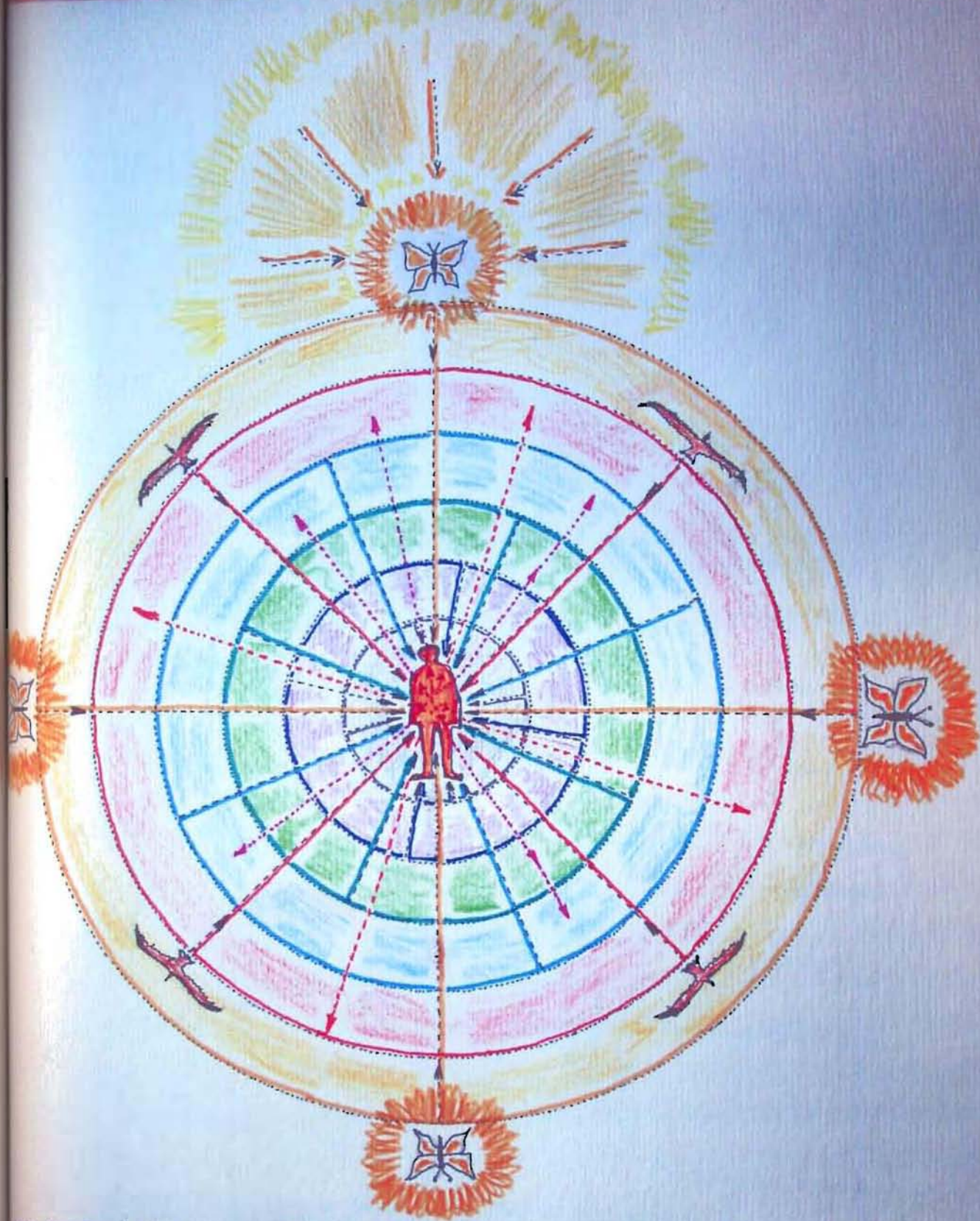
ETERIČNOST
ZEMLJE
(DISANJE)

ASTRALNOST
ZEMLJE
(VLAGA, KISA, SUŠA)

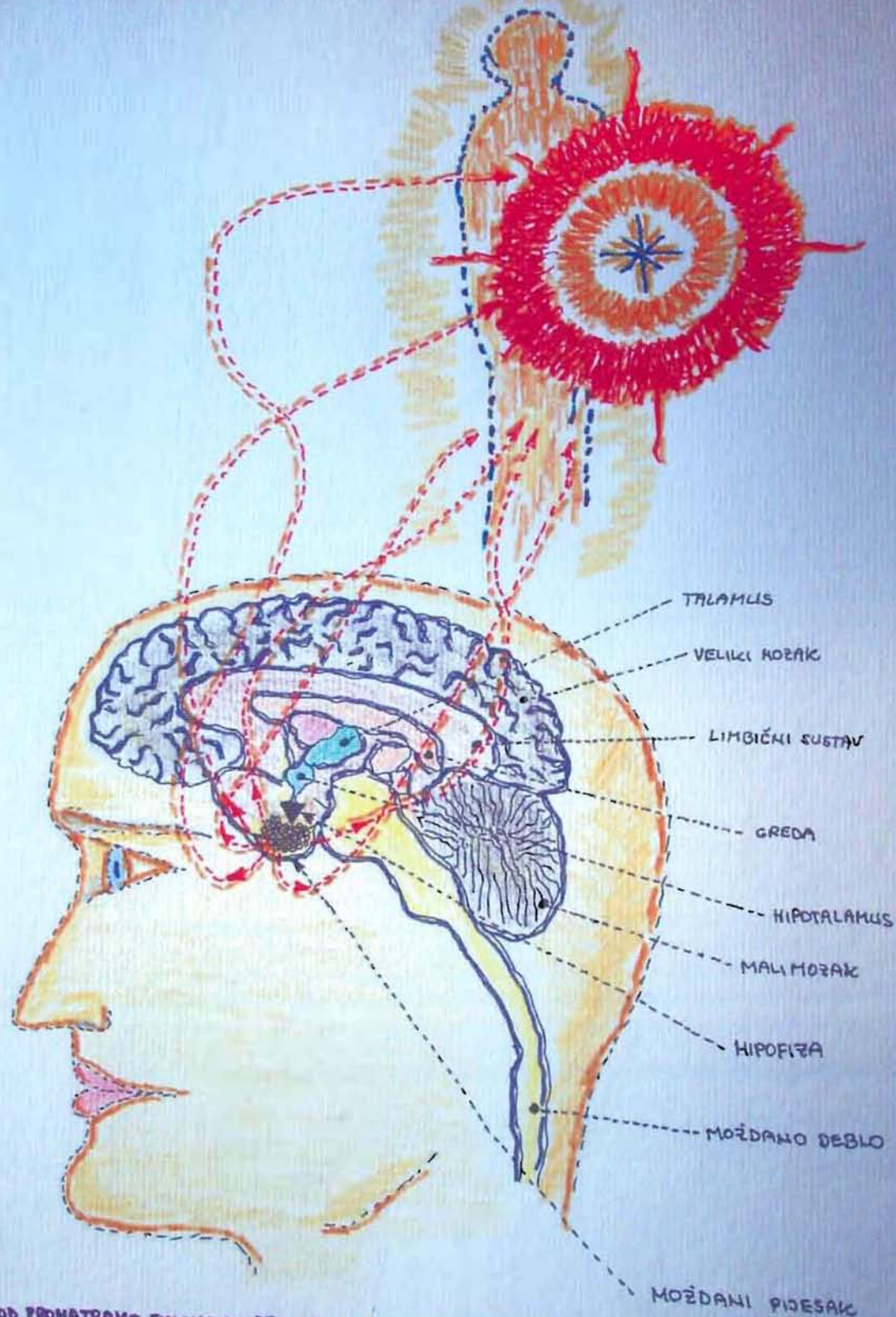
RIBA OSJEĆA VODU KAO TUBI ELEMENT, KODI U NJU UHAZI I IZLAZI I KODI DOZ DONOSI ŽRAK, KAO FIZIČKO BIĆE RIBA OSJEĆA ŽRAK I VODU KAO NEŠTO TUBDE, ALI RIBA IMA I ETERSKO I ASTRALNO TIJELO. RIBA OSJEĆA ETER KAO ONO U ČEMU ONA ŽIVI, ALI ASTRALNO NE OSJEĆA KAO NEŠTO ŠTO NJOJ PRIPADA. DAKLE RIBA JE ŽIVOTINJA ETERA (LEPTIR JE BIĆE SVIJETLOSTI, A PTICA JE ŽIVOTINJA ILI BIĆE TOPLINE). KADA DE VODA U RIBI ONDA ONA NJU OSJEĆA KAO VODU SVEC SVIJEĆA, POŠTO JE VIAGA SVAGDJE I U NJOJ OSJEĆA ETER. RIBE (KADA BI MOGLE) BI REKLE DA SU ONE POSUDE KODE NASE ELEMENTVODE KODI DE OPET NOSIŠĆE ELEMENTA ETERA, U TOM ETERU ONA ŽBUDSKI PLIVA, RIBA BI ŽOŠ REKLA DA JE VODA ILUZIJA (MAGA), A DA JE ETER ŽBUNJA, I DA U NJEMU ONA PLIVA. RIBA OSJEĆA SVOJ ŽIVOT KAO ŽIVOT ZEMLJE PA STOGA SUĐELUJE U NJEMU ŠTO ZEMLJA PROĐIVAJA KROZ GODINU (IZLAŽENJE) I POUČAČENJE ETERSKIM ŽRACI, U VJETI ŽIMI, DAKLE RIBA OSJEĆA DUŠNE RENDJE.

KOD GAZAVACA I VODORAVNACA JE DRUGAČIJA SITUACIJA, KAD ŽABE DE VERA S ETERSKIM ELEMENTOM U SVEMIRU I RIBIJA ALI JE ŽABA S ASTRALNIM ELEMENTOM U SVEMIRU. RIBA BI REKLA „NA ZEMLJI IMA POSTALA ŽERAKIŠKO BIĆE NAŠTALO U ZEMAKŠOJ VIJANJO ELEMENTU ALI NJO ŽBUDSKI ŽIVOT JE ŽIVOT ČIJELE ZEMLJE S NJENIM KORMIČKIM DISANJEM. KOD ŽABE JE ŽBUDŠĆE, ONA SUĐELUJE U ASTRALITETU KODI DE SVUDA RAZIŽEN. ŽABA DE U VETI S ASTRALNIM TIJELOM ŽABA. ONA NAREĐITO ŽERAKIŠKA ASTRALNA ŽIVANJA KODI SE DOGAĐAJU TOLIKO GODINE, KAD ZEMLJA SVOJU ASTRALNOST PLIJA ZA DJELOVE U SPARAVANJU VODE I U PRAVINAMA - U VODI ŠTO SE DIJE I KADA ŽIVI ASTRALITET ZEMLJE. - BAŠ U ŽABAMA ŽIVI ASTRALNA IGRA ZEMLJE, KODI SE ŽIVIJAVA U VREMENSKIM PROĐENAMA, TATO SE ŽABA KORISTE ZA PROĐENO ŽIVANJE U ŽEMLJI (ŽER SU SVOIM ASTRALNIM VETANJE ZA ASTRALNO ZEMLJE), ŽABA DE MOŠIĆE OSJEĆANJA ZEMLJE ZA ŽIVU I ŽIVU PERIOD, ŽABE NE KREĆUŠĆE BEZ POUČAJA, ONE TIME IZPRAVAVAJUŠĆE ASTRALNIM ŽIVANJA, ŽI. ASTRALNOSTI, ŽEMLJE.

AKLI BISMO PROČITATI CIJELU UNUTRAŠNJE LJUDSKO BIĆE IZ OMOGA ŠTO SE DOGAĐA U SVEMIRU. MOGLI BISMO ČA PROČITATI OD ČI-
 NE DO PETE, IAD BISMO ZNALI CITATI ŠTO SE NAIŠI U VANJSKOM SVIJETU. SVIJET I ČOVJEK POKUPADAJU JEDNO DRUGOM. TO BI ZNAČILO
 NALAZIMO OVAKO: OVDJE JE VELIKI KRUG KOJI SVIJE SVAKE KONCENTRIRA U JEDNOJ TOČKI. VELIKI KRUG UNUTRA TVOBI JEDAN MANJI
 KRUG, I ON ZNAČI PREMA VANI I OVO ŠTO JE VEĆI KRUG TVOBI JOŠ MANJI KRUG I TAD ZNAČI I VELIKI KRUG UNUTRA TVOBI JEDAN MANJI
 KRUG, I ON ZNAČI PREMA VANI I OVO ŠTO JE VEĆI KRUG TVOBI JOŠ MANJI KRUG I TAD ZNAČI I VELIKI KRUG. TAKO SVE IDE DO ČI-
 JENJE NAIŠI ČIJA SA SVIJETOM, TU SE DOGAĐA OVO ŠTO SE DOGAĐA U SVIJETU, DOGAĐAJE TO ŠTO ŠTO JE KOD SVEMIRA IZUNUTRA, OVDJE BIDE SE
 NEMA UNUTRA, U TOM SE SMISLU ČOVJEK NALAZI SVIJET, MIKROKOSMOS PREMA MAKROKOSMOSU. ALI ON ZNAČI I SVA ČIJA I SVE TADJE
 MAKROKOSMOS, SAMO U PROTIVNOM ZARUČNOM PRAVU. IZ SVIJE SE VIDI DA OVAK IZVANJSKI U PRAVOBI OBOJMA NESTO UNUTRAŠNJE.

ANTIPOZOFILI
 ČIJEŠ
 U VRIŠI S. BICE IMAJ. POGLAVIJA
 KNJIGE R.I. Č. K. S. A. I. A. I. A.
 MATFET
 29. 2. 82.

- KAD PROMATRAMO EVOLUCIJU ŽELJE, KAD METAMORFOZU TOPLINE, ZRAKA, VODE I MINE-
 RALA, MORAMO REĆI DA JE ČOVJEČJA GLAVA PREŠLA SVETE METAMORFOZE. ČOVJEČJA GLAVA
 JE ČAK PROŠLA I ŽELJEZSKU METAMORFOZU MINERALA. U ČOVJEČJEM GLAVI TI, U MOZGU POS-
 TOJI ORGAN U OBLIKU PIRAMIDE, TAKO ZIVANA HIPOFIZA. TA ŽIJE SDA IZLUČUJE 12 SEBE T. KAV,
 MOŽDANI PIJESAK, LIMUNASTO ŽUTE KAMENČICE, KOJI LEŽE KAO GOMILICA NA DEDNOJ KRAJU,
 HIPOFIZE, A KAD ŽELJEZKI PREDSTAVICAJU MINERALNO U ČOVJEČJOJ GLAVI. KADA ČOVJEK NEBI MO-
 SIO U LEBI TAJ PIJESAK, TAJ MINERAL, ON BI BIO URETEN - IDIOT. HIPOFIZA JE RASPOJERNO VELIKA
 KOD NORMALNOG ČOVJEKA, KOD URETENA OBEVLO MALA I NE MOŽE IZUMIČIVATI MOŽDANI PIJESAK,
 NA TOM MJESTU, U TOM MINERALU NALAZI SE DUHOVNI ČOVJEK, ON NAM NARUČIŠTAVA DA ŽI-
 VOT NE MOŽE PRUŽITI SKROVIŠTE DUHU, NEŽ DA DUH U ČOVJEKU TREBA IMATI NERINO ZA SVUJE
 SREDIŠTE, JER ON PRIJE SVEGA MORA BITI SANDITALAN ŽIVI DUHU!

ANTROPOZOFSKI ČETEZ
 UZ KRAJ G. POGANICA
 KUNČEVA, C.K.S. OČ. 125. S.R.
 MATPET 2. 3. 1984.

III DEO

BILJNI SVET I DUHOVI ELEMENATA

Sedmo predavanje - 2. novembar 1923.

Spolja vidljivom svetu, koji se spolja opaža, pri-
da nevidljivi, koji zajedno sa njim čini jednu celinu. To
ispoljava u svojoj svojoj jasnosti najpre, kao što je često
čakaj, kada skrenemo pogled sa životinja na biljke.

Biljno postojanje, koje čoveka prvo raduje, klija i
iz Zemlje i stvara zapravo povod za nešto što se mora
reći kao vrlo tajanstveno. Kod životinje može čovek
ak sebi da kaže, iako mu je volja životinje, celokupni
utrašnji aktivitet životinje takođe najpre pun tajni: ova
lja je zapravo tu, a iz te volje potom sledi oblik životinje
ena ispoljavanja. - Ali na biljkama, koje se pojavljuju na
vršini Zemlje u toliko raznovrsnih oblika, koje se prvo
vijaju na tako tajanstveni način iz semena uz pomoć ze-
nje i uz pomoć vazdušnog omotača, čovek mora da oseća
ko nešto drugo mora biti prisutno, da bi mu taj biljni
et mogao izaći u susret upravo u onom obliku u kome
izlazi.

Kada zatim posmatramo biljni svet, duhovno gle-
nje nas odmah dovodi do mnoštva bića, za koje se ta-
de znalo u stara vremena instinktivne vidovitosti, a koja
zatim zaboravljena i koja danas predstavljaju samo
ena koja upotrebljavaju pesnici i kojima današnje čove-
anstvo zapravo ne pripisuje realnost. Ali u onoj istoj meri
kojoj se bićima koja bruje i tkaju oko biljke ne pripisuje
alnost, gubi se i razumevanje za biljni svet; ovo razume-
nje za biljni svet koje bi, na primer, bilo tako neophodno
umetnost lečenja, zapravo je u današnjem čovečanstvu
svim izgubljeno.

Saznali smo već za vrlo značajnu vezu koja postoji između biljnog sveta i sveta leptira; ona će nam tek onda kako treba stupiti pred dušu, kada još dublje pogledamo celo tkanje i bujanje biljnog sveta.

Biljka pruža koren u zemlju. Onaj ko može da prati to, šta tu biljka zapravo pruža u zemlju, taj može duhovnim pogledom, a takav mora i biti onaj kojim se koren ispravno vidi, istovremeno da prati kako je biće korena biljke svuda okruženo i optkano elementarnim duhovima prirode. A te duhove elemenata, koje je staro gledanje označilo kao gnome, koje mi možemo nazvati duhovima korenja, možemo stvarno pratiti imaginativnim i inspirativnim pogledom na svet tako, kao što i u fizičkom pratimo živu ljude i životinje. Možemo u izvesnom smislu da zagledamo u duševno ovih elementarnih duhova, ovog sveta duhova korenja.

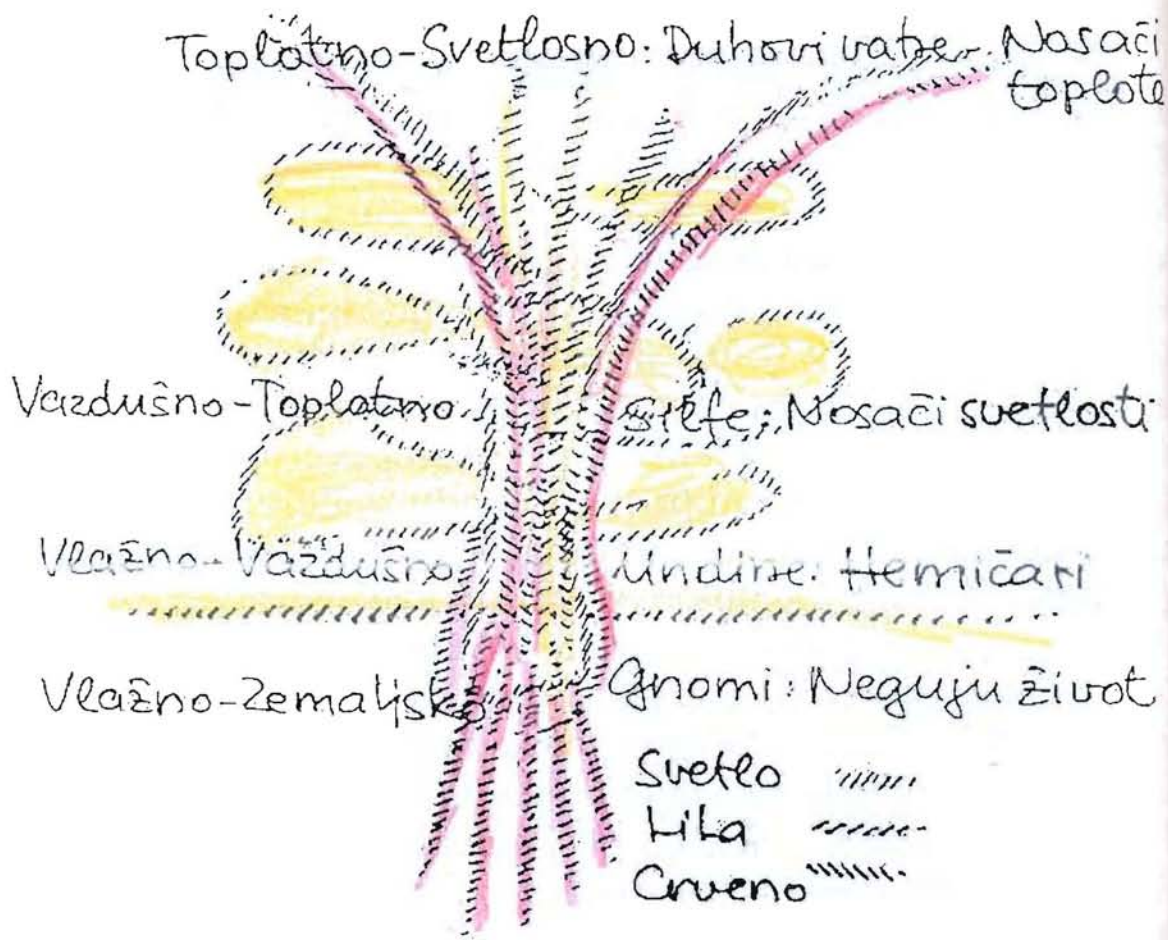
Duhovi korenja su sasvim poseban zemaljski narod, za spoljašnji pogled najpre nevidljiv, ali tim vidljiviji svojim delovanjima, jer ni jedan koren ne bi mogao da nastane, kada između korena i zemaljskog carstva ne bi postojali ovi čudnovati duhovi korenja, koji dovode mineralnu Zemlju do strujanja, da bi ga prineli korenu biljke. Naravno pri tome mislim na proces koji je u osnovi duhovan.

Ti duhovi korenja, koji se nalaze svuda u carstvu zemlje, koji se naročito dobro osećaju u više-manje prizirnom, a takođe i metalom prožetom kamenju i rudama ipak se najbolje osećaju, jer je to njihovo pravo mesto tamo gde se radi o tome da se mineralno preda korenu biljke; ti duhovi korenja su celi ispunjeni unutrašnjom duhovnošću, koju bi mogli da uporedimo jedino sa onim što se može dokučiti u unutrašnjoj duhovnosti čovekovog oka i čovekovog uha. Jer su ti duhovi korenja u svojoj duhovnosti sasvim čulo. Oni inače uopšte nisu kao nešto nastalo iz čula, oni su potpuno čulo i to čulo koje je istovremeno i razum, koje ne samo da vidi i ne samo da čuje, koje isto tako u gledanju i slušanju razume gledano i slušano, ko

odasvud ne prima samo utiske, nego svuda prima ideje. - Mi možemo čak ukazati na način kako ti duhovi korenja primaju svoje ideje. Vidite, tu iz zemlje niče biljka (sledeći crtež). Biljka dolazi, kako ću odmah i pokazati, u dodir sa vanzemaljskim univerzumom, a u izvesna godišnja doba struje duhovne struje odozgo (lila) od cveta, od ploda biljke, dole do korena i u zemlju. I onako kao što mi pružamo pogled prema svetlosti i vidimo, tako i duhovi korenja okreću svoju sposobnost opažanja prema onome što im kaplje u zemlju odozgo kroz biljku. Ono što kaplje dole prema njima, to je ono što svetlost šalje u cvetove, što Sunčeva toplota šalje u biljke, što vazduh stvara u lišću i ono što su izdejstvovala daleke zvezde u obliku biljki. Biljke skupljaju tajne svemira, spuštaju ih u zemlju, a gnomi uzimaju u sebe te tajne svemira iz onoga što im je duhovno nakapljalo kroz biljke. I time što nose na svojim lutanjima kroz rudu i stenje, pogotovo od jeseni i tokom zime, ono što im je nakapljalo kroz biljke, oni postaju ona bića Zemlje koja ideje celog kosmosa strujeći i lutajući pronose kroz zemlju. Mi gledamo napolje u daleki svet. Svet je izgrađen iz duha sveta, on je otelovljenje ideje sveta, duha sveta. Gnomi uzimaju kroz biljke, koje su njima isto ono što su nama zraci svetlosti, ideje svemira u sebe i nose ih u dubine Zemlje, u punoj svesti, od rude do rude, od stene do stene.

Mi gledamo u dubine Zemlje, ne da bismo tamo dole tražili apstraktne ideje o delovanjima nekakvih mehaničkih zakona prirode, nego mi gledamo u dubine Zemlje i vidimo gnome koji lutaju i šetaju, koji su svetlom ispunjeni čuvari svetskog razuma unutar Zemlje. A pošto gnomi ono što vide ujedno i znaju, oni su po prirodi svog znanja čak isti sa čovekom; oni su bića razuma katexochen, ona su cela razum. Sve je na njima razum, ali razum koji je univerzalan, pa oni odatle gledaju na ljudski razum kao na nešto nesavršeno. Svet gnoma nas zapravo ismeva, naš razum sa kojim se mi borimo i mučimo, sa kojim tako ovo ili ono ponekad shvatimo, dok gnomi uopšte ne moraju da razmišljaju. Oni

vide ono što je za razumeti u svetu, a posebno su podrugljivi kada primete, koliko čovek mora da se namuči da bi došao do ovog ili onog. Kako može, - tako kažu gnomici - kako neko može toliko da se trudi da razmišlja? Pa sve se zna, što se pogleda. Ljudi su glupi, - tako kažu gnomici - jer moraju prvo da razmišljaju.

Čak bih rekao da gnomici postaju ironični do nepri-
stojnosti, kada im se govori o logici. Čemu služi jedna tako
suvišna stvar, kao što je upućivanje u mišljenje? Pa misli su
tu. Ideje struje kroz biljke. Zašto ljudi ne zabodu svoj nos
u zemlju tako duboko, kao što je i koren biljke, i ne puste
da im u nos kaplje ono što Sunce kaže biljkama? Onda bi
nešto znali! Ali sa logikom - kažu gnomici - mogu se imati
tek delići znanja.

Tako su, dakle, gnomi nosači ideja univerzuma, svemira, unutar Zemlje. Ali oni samu Zemlju uopšte ne vole. Oni zuje uokolo u Zemlji sa idejama svemira, ali u stvari mrze zemaljsko. Ono je njima nešto što bi oni najradije izbegli. Oni ipak ostaju u zemaljskom - videćete odmah i zašto - ali ga mrze, jer zemaljsko za njih predstavlja stalnu opasnost, i to zato što im ovo zemaljsko neprestano pretilo da ih pretvori u izvestan oblik: naime, u oblike onih bića o kojima sam govorio u prošlom predavanju, u oblike amfibija, naročito žaba. A osećaj gnoma u zemlji je zapravo ovaj: ako suviše srastemo sa zemljom, poprimi ćemo oblik žabe. I oni su neprestano na oprezu, ne bi li izbegli da suviše jako srastu sa zemljom, da ne bi poprimili ovaj oblik; oni se neprestano brane od tog zemaljskog oblika, koji bi im upravo na taj način pretio u elementu u kome jesu. Oni se zadržavaju u vlažno-zemaljskom elementu; tu im neprestano pretilo oblik amfibija. Od toga se oni neprestano otimaju i sebe potpuno ispunjavaju idejama vanzemaljskog univerzuma. Oni su zapravo ono što unutar zemaljskog predstavlja vanzemaljsko, jer neprestano moraju da izbegavaju srašćivanje sa zemaljskim; inače bi pojedina bića dobila upravo oblike sveta amfibija. A iz tog, rekao bih, osećanja mržnje, osećanja antipatije prema zemaljskom, stižu gnomi snagu da biljke poteraju iz zemlje. Oni guraju svom snagom od zemaljskog, a tim odgurivanjem je dat pravac rastu biljaka prema gore; oni vuku biljku sa sobom. Antipatija gnoma spram zemaljskog je ono što čini da biljka samo sa svojim korenom bude u carstvu zemlje, ali da potom izrasta iz tog zemaljskog carstva, tako da gnomi, dakle, otimaju zemlji biljke iz njihovog iskonskog oblika i čine da one rastu naviše.

Kada biljka izraste, ona napušta carstvo gnoma i prelazi iz carstva vlažno-zemaljskog u carstvo vlažno-vazdušnog, potom biljka razvija ono što u listovima dolazi do spoljnog, fizičkog oblika. Ali, u svemu onome što je delatno u listu deluju opet druga bića, duhovi vode, elementarni

duhovi vodenog elementa, koje je starija instinktivna umećnost vidovnjaštva nazvala, na primer, undinama. Upravo onako kako nalazimo korenje oko koga bruje i tkaju bića gnoma, tako u blizini tla vidimo ova elementarna bića vode, ova bića undina, kako sa zadovoljstvom posmatraju to stremljenje naviše, koje su dali gnomi.

Bića undina su po svojoj unutrašnjoj prirodi drugačija od gnoma. Ona se ne mogu svemiru obraćati kao čulni organ, kao duhovni čulni organ. Ona se mogu, u stvari, jedino predati tkanju i vladavini celog kosmosa u vazdušno-vlažnom elementu i zato nisu tako bistri duhovi kao gnomi. Undine zapravo stalno sanjaju, a njihov san je ujedno i njihov oblik. One ne mrze zemlju tako jako kao gnomi, ali su senzitivne prema zemaljskom. Undine žive u eterskom elementu vode, plivajući i lebdeći kroz njega. Vrlo su senzitivne prema svemu što su ribe, jer njima preti oblik ribe, oblik koji ponekad i uzimaju, ali ga odmah i napuštaju da bi prešle u neku drugu metamorfozu. One sanjaju svoje sopstveno postojanje. A u sanjaju svog sopstvenog postojanja vezuju i rastvaraju, spajaju i razdvajaju materije vazduha, koje na tajanstveni način unose u lišće i prinose onome što su gnomi izgurali uvis. Gnomi guraju biljku uvis (crtež, levo gore, svetlo). Ona bi se ovde sasušila kada joj ne bi sa svih strana u izvesnoj meri prilazila bića undina i u toj svesti sanjanja, u kojoj one bruje oko biljke, sebe činile - ne može se drugačije reći - kao nekim hemičarima sveta. Undine sanjaju spajanje i rastvaranje materije. A taj san, u kome žive biljke, u koji biljka urasta kada napušta tlo rastući uvis, taj san undina je hemičar sveta koji izaziva u biljci, polazeći od lista, to tako tajanstveno spajanje i rastvaranje materije. Tako da možemo reći: undine su hemičari biljnog života. One sanjaju hemiju. U njima se nalazi nezamislivo fina duhovnost, jedna duhovnost koja svoj element ima zapravo tu gde se dodiruju voda i vazduh. Undine žive sasvim u elementu vlage; ali njihovo istinsko unutrašnje zadovoljstvo one imaju kada dođu bilo gde i na

bilo kakvu vodenastu površinu, makar i na površinu jedne kapljice. Jer celo njihovo nastojanje se sastoji u tome da se sebe sačuvaju od toga da dobiju sasvim i za stalno oblik ribe. One hoće da ostanu u metamorfozi, u večnom, neprestanom preobražavanju. Ali u tom preobražavanju, u kome sanjaju o zvezdama i Suncu, o svetlosti i toploti, one postaju hemičari koji sada od lista nose dalje biljku ka njenom uobličanju, onu biljku koja je od gnoma izgurana na više. I tako biljka dalje razvija rast lista, a ta tajanstvenost se otkriva kao san undina u kome raste biljka.

A u istoj onoj meri u kojoj biljka raste u sanjanju undina, dospeva ona gore u jedno drugo područje, u područje onih duhova koji sada žive u vazdušno-toplotnom elementu, isto kao što gnomi žive u vlažno-zemaljskom, a undine u vlažno-vazdušnom. Tako u vazdušno-toplotnom elementu žive ona bića koja je stara, instinktivna umetnost vidovitosti označila kao silfe. A ove silfe, koje žive u vazdušno-toplotnom elementu, nadiru ka svetlosti, jer je vazduh svuda prožet svetlošću, postaju srodne svetlosti, a naročito su prijemčive za ono što su finiji, ali i veći pokreti unutar vazdušnog pojasa.

Kada u proleće ili jesen vidite jato lasta koje svojim letom istovremeno dovode vazdušno telo do treperenja, do stvaranja pokretne vazdušne struje, onda je ta pokretna vazdušna struja, koja je zatim prisutna kod svake ptice, nešto što je čujno za silfe. Iz toga njima zvuči muzika svetova. Kada, na primer, plovite negde brodom, a iznad vas preleću galebovi, onda je u onome što je oživljeno letom galebova jedno duhovno zvučanje, duhovna muzika koja prati brod.

Opet su silfe te koje se u tom zvučanju, orenju razvijaju i nalaze svoju domovinu u tom oživljenom vazdušnom strujanju. U duhovno-zvučćem pokretljivom elementu vazduha nalaze one svoju domovinu i pri tome prihvataju ono što snaga svetlosti šalje u ova vazdušna treperenja. A kroz to se silfe, koje su po sebi u osnovi uzevši manje-više

spavajuća bića, svuda gde ptica proleće vazduhom oseća najviše kao kod kuće. Kada je neka silfa prinuđena da pruzi kroz vazduh bez ptica, tada je to za nju kao da bi sama sebe izgubila. A kada joj se ukaže prizor ptice u vazduhu, tada silfu obuzima nešto naročito. Morao sam često opisujem izvestan događaj, onaj događaj koji vodi dušu čoveka ka tome da sebi kaže "Ja". Uvek sam skretao pažnju na izjavu Žan Pola¹⁰, da čovek tu, gde prvi put dođe do Ja-predstave, gleda u najsvetije svetilište duše. Silfa gleda u jedno takvo sveto mesto sopstvene duše, već ona gleda pticu i Ja-osećaj je obuzima. U onome što u njoj pletu kreće ptica koja leti vazduhom, nalazi silfa njeno Ja. I zato što je to tako, što ona svoje Ja pali na spoljnom, postaje silfa nosilac kosmičke ljubavi u vazdušnom prostoru. Silfa istovremeno, time što živi otprilike kao ljudska želja, nema u sebi Ja, već ga ima u ptičijem svetu, nosi želje ljubavi kroz univerzum.

Stoga je vidljiva duboka simpatija silfa za svet ptica. Dok gnom mrzi svet amfibija, dok je undina senzitivna i ne voli u izvesnoj meri da se približi ribi, želi da ode od ribe u izvesnom smislu oseća užasavanje, dotle silfa želi da se približi ptici i oseća se dobro kada na njenom perju može da nosi lebdeće-zujeći vazduh. A kada biste pitali pticu o koga uči da peva, čuli biste od nje da je silfa njen inspirator. Silfa uživa u obliku ptice. Ali je ona kosmičkim porivom sprečena u tome da postane ptica, jer ima drugi zadatak. Ona ima zadatak da u ljubavi prinosi svetlost biljkama (crtež, levo gore, svetlo i crveno). Upravo kao što undina hemičar, silfa je time za biljku nosilac svetlosti. Ona prožima biljku svetlošću, unosi svetlost u biljku.

Zbog toga što silfa unosi u biljku svetlost, stvara se u biljci nešto sasvim naročito. Vidite, silfa stalno unosi svetlost u biljku. A svetlost, odnosno snaga silfe u biljci, deluje na hemijske snage koje su u biljku postavile undine. Tu se zbiva međusobno delovanje svetlosti silfa i hemijske undine (crtež, levo gore, crveno). To je jedna čudnovata

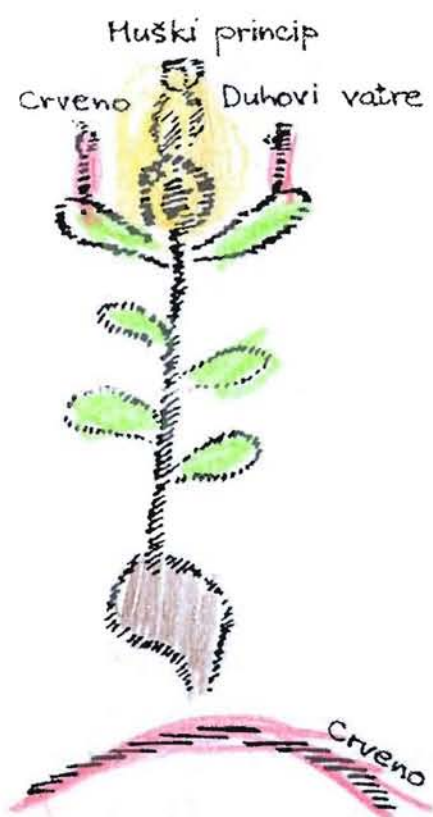
modelujuća aktivnost. Iz svetlosti tkaju silfe, tu unutra, idealan oblik biljke uz pomoć materije koja struji gore i koju prerađuju undine. Silfe, u stvari, tkaju prabiljku u biljci iz svetlosti i hemijskih radova undina. A kada biljka u jesen uvene i sve što je fizička materija se raspe, onda ove forme biljki dolaze upravo do toga da kaplju dole, a gnomi ih primećuju; primećuju ono što je svet, Sunce kroz silfe, vazduh kroz undine, izdejtvoovao na biljci. To primećuju gnomi. Tako da su gnomi dole, tokom cele zime, zaposleni opažanjem onoga što kaplje od biljke dole u zemlju. Oni razumeju misao sveta iz forme biljke, koja je pomoću silfi živo uobličena i koja u svom duhovno-idejnom obliku ulazi u zemlju.

Oni ljudi koji posmatraju biljku samo materijalno, kao materijalno, naravno ne znaju ništa o tom duhovno-idejnom obliku. Zato na ovom mestu dolazi za materijalno posmatranje biljki nešto, što nije ništa drugo nego grandiozna zabluda, strašna zabluda. Ovu zabludu želim da vam skiciram.

Svuda ćete naći opise materijalističke nauke: ovde biljka koreni u tlu, iznad toga razvija ona svoje lišće, na kraju cvetove, u cvetovima prašnike, zatim tučak, a onda po pravilu od neke druge biljke biva nanesen prah prašnika i tučak biva oplodjen i time nastaje seme nove biljke. Tako se to svuda opisuje. U određenoj meri se ono što dolazi od tučka smatra kao žensko, a ono što je od prašnika kao muško, a ni ne može se drugačije gledati sve dok čovek stoji u materijalističkom, jer ovaj proces zaista izgleda kao da je neko oplodjenje. Ali to nije tako, nego moramo, da bi uopšte shvatili oplodnju, dakle razmnožavanje biljnog, biti svesni da forma biljke, idealna forma biljke nastaje najpre iz onoga što u biljci čine veliki hemičari, undine, iz onoga što čine silfe; ova idealna forma biljke se spušta u tlo i tu je održavaju gnomi. Ona je tu dole, ta forma biljke. Tu unutra u zemlji je sada čuvaju gnomi, pošto su je videli

i posmatrali. Zemlja postaje majčino krilo za ono što kaplje dole. To je nešto sasvim različito od onoga što opisuje materijalistička nauka.

Ovde gore (pogledati sledeći crtež) stiže biljka, pošto je prošla kroz oblast silfi, u sferu elementarnih duhova vatre. A duhovi vatre su stanovnici toplotno-svetlosnog elementa; oni sakupljaju toplotu kada je toplota Zemlje najjača, ili kada je postala podesna. Isto kao što su silfe sakupile svetlost, tako duhovi vatre sakupljaju toplotu i unose je u cvetove biljke.

Undine unose dejstva hemijskog etera u biljku, silfe unose dejstva svetlosnog etera u biljku, duhovi vatre unose dejstva toplotnog etera u cvetove biljke. A polen je ono što u izvesnoj meri daje male vazdušne brodiće za duhove vatre, da bi se toplota unela u seme. Toplota se svuda sakuplja uz pomoć prašnika i prašnicima se prenosi na seme

u tučku. Ono što se obrazuje u tučku je u celini muški princip koji dolazi iz kosmosa. Nije tučak žensko, a polen prašnika muško! U cvetu se uopšte ne obavlja oplodjenje, tu se samo priprema muško seme. Ono što deluje kao oplodjenje, to je ono od duhova vatre kao toploti svemira uzeto muškovegetsko seme u cvetu, koje se spaja sa ženskim, koje je iz oblikovanja biljke, kao što sam vam rekao, još ranije kao vodejno nakapljalo u zemlju i tu miruje. Za biljke je zemlja majka, nebo je otac. A sve ono što se događa izvan zemaljskog, za biljku nije majčino krilo. Kolosalna je zabluda verovati da je materinski princip biljke u tučku. Tu je upravo ono što je uz pomoć duhova vatre iz univerzuma izneto kao muško. Materinsko je iz kambijuma biljke, koji se širi kako prema kori, tako i prema unutrašnjosti drveta, uneto kao idealan oblik dole u biljku. A ono što sada nastaje iz sadejstva delovanja gnoma i duhova vatre jeste oplodjenje. U osnovi uzevši su gnomi duhovne babice kod biljnog razmnožavanja. Oplodnja se dešava pod zemljom tokom zime, kada seme dolazi u zemlju i susreće se sa oblicima koje su gnomi primili iz delovanja silfi i undina i koje sada odnose tamo gde ti oblici mogu naići na oplodujuće seme.

Vidite: zato što se ne poznaje duhovno, što se ne zna kako sa biljnim rastom zajedno tkaju i žive gnomi, undine, silfe i duhovi vatre - koji su ranije bili nazvani salamandri - zato je čoveku sigurno sasvim nejasan proces oplodnje u biljnom svetu. Dakle, gore iznad zemlje se ne događa oplodnja, već je zemlja majka biljnog sveta, a nebo je otac biljnog sveta. To je u bukvalnom smislu tako. Oplodjenje biljaka se dešava tako, da gnomi uzimaju od duhova vatre ono što su duhovi vatre uneli u tučak na malim vazdušnim brodićima polena kao koncentrisanu kosmičku toplotu. Tako su, dakle, duhovi vatre nosioci toplote.

Sada ćete naravno lako uvideti kako se ostvaruje rast biljke. Prvo gnomi dole, uz pomoć onoga što im dolazi od duhova vatre, oživljavaju biljku i guraju je naviše. Oni

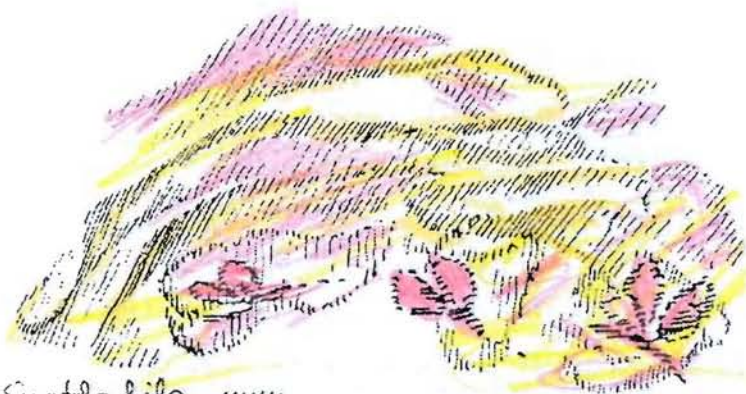
su negovatelji života. Oni prinose korenu biljke životni eter; ovaj životni eter, u kome i sami žive, njega oni prinose korenju. Onda undine neguju hemijski eter u biljci, silfe svetlosni eter, a duhovi vatre toplotni eter. Onda se plod toplotnog etera opet spaja sa onim što je dole život. Biljka može da se razume samo onda, kada se posmatra u vezi sa svim onim što oko nje leprša, što oko nje tka. A do ispravne interpretacije ovih procesa kod biljke dolazi se tek onda, kada se u ove stvari prodire na duhovan način.

Interesantno je, kada se o tome već zna, ponovo videti kod Getea belešku, gde se Gete, nadovezujući se na jednog drugog botaničara, tako strašno ljuti, što ljudi govore o večnom venčavanju tu gore na biljkama. Getea je ljutilo to, što preko neke livade treba da se rasprostiru sama venčanja. Njemu je to izgledalo kao nešto neprirodno. I kod njega je to bio instinktivan, vrlo siguran osećaj. On nije mogao iz svog instinkta da shvati, da bi gore u cvetu trebalo da se dešava oplodjenje samo po sebi. On nije još znao šta se događa dole, pod zemljom, da je zemlja majčino krilo za biljku. Ali, da ono što je gore, da to nije ono što vide svi botaničari, to je nešto što je Gete osećao instinktivno. - Sada ste upoznali prisnu vezu između biljke i zemlje sa jedne strane. Ali, još nešto drugo morate imati u vidu.

Vidite, kada ovde gore zuje duhovi vatre, naročito kada raznose polen, onda oni imaju samo jedno osećanje. To je u odnosu na osećanje silfi jedno pojačano osećanje. Silfe osećaju svoje jastvo, svoje Ja, kada gledaju ptice u letu. Kod bića vatre je to još pojačano u odnosu na svet leptira i uopšte na celi svet insekata. Zato su duhovi vatre oni koji najradije slede trag insekata, upravo da bi posredovali toplotu za tučak; da bi koncentrisanu toplotu, koja mora ući u zemlju da bi se tu povezala sa idealnim oblikom, da bi to donosili, osećaju se duhovi vatre prisno srodni sa svetom leptira i uopšte sa celokupnim svetom insekata. Oni svuda slede trag leptira i insekata koji zuje od cveta do

cveta. I ima se zapravo osećanje, kada se prate insekti koji
 buje od cveta do cveta: svaki insekt koji zuji od cveta do
 cveta ima sasvim naročitu auru, koja se ne može tačno ob-
 jasniti iz samog insekta. Naročito je teško objasniti pčele
 po njihovoj auri, pčele koje zuje od biljke do biljke sa svo-
 m jasno sjajnom, divno svetlećom, bleštavom aurom. Za-
 što? Zato što pčelu svuda prati duh vatre, koji se sa njom
 oseća toliko srodan, da je tu gde je i pčela, a pčela je za du-
 hovno gledanje svuda unutar aure, koja je zapravo duh va-
 tre. Kada pčela leti kroz vazduh od biljke do biljke, od dr-
 veta do drveta, to ona leti sa aurom koju joj daje zapravo
 duh vatre. Duh vatre ne samo da oseća u prisustvu insekta
 svoje Ja, već želi da bude i sasvim spojen sa insektom.

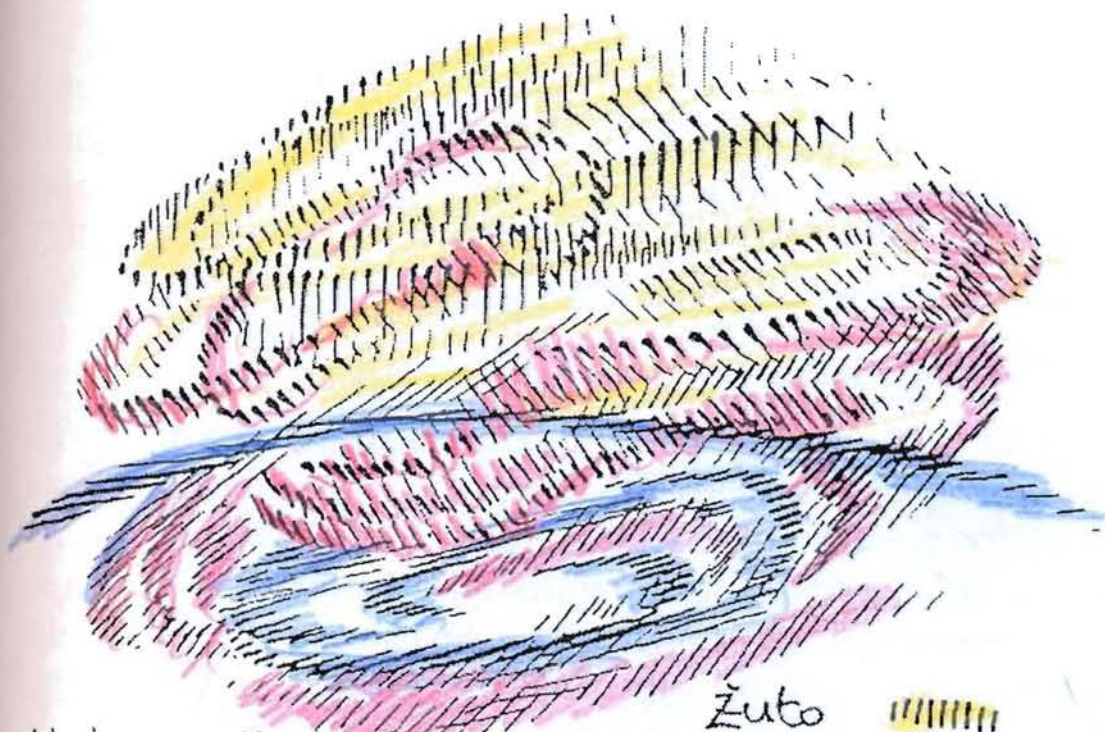
Ali kroz ovo insekti takođe dobijaju onu snagu, o
 kojoj sam vam govorio, koja samu sebe pokazuje u svom
 svetlucanju u kosmosu. Insekti time dobijaju ovu snagu,
 koja sasvim produhovljava fizičku materiju koja se sa njima
 edinjuje i pušta da to produhovljeno fizičko zrači u svet-
 lski prostor. Međutim, kao što je kod plamena toplota ona
 koja najpre dovodi svetlost do sjaja, tako su na površini
 Zemlje to insekti, kada isijavaju u svetski prostor ono što
 nam privlači čoveka kada treba da siđe u fizičko utelov-
 enje (sledеći crtež, desno, crveno i žuto) ona bića koja se
 rasplamsavaju za ta dela kroz kosmos, kroz duhove vatre
 koji oko njih bruje.

Svetlo lila // // // //
 Crveno = = = =
 Žuto // // // //

I dok su duhovi vatre sa jedne strane zaposleni oko toga da rasplamtela materija isijava u kosmos, sa druge strane su zaposleni oko toga da u unutrašnjost Zemlje ide koncentrisana vatrenost, koncentrisana toplota, da bi uz pomoć gnomama probudili onaj duhovni oblik koji je nakapao u zemlji od silfi i undina.

Vidite, to je duhovni proces rasta biljaka. Pošto čovek u podsvesti sluti da se sa klijanjem, rascvetavanjem biljkom događa nešto naročito, čini mu se da je biće biljke puno tajni. Ta tajna naravno neće popucati, jer ovim divnim misterijama se neće otresti prah leptirovih krila; a rekao bih, u jednoj još uzvišenijoj čudnovatosti se pojavljuje nešto inače u biljci očarava i uzdiže čoveka, kada zapravo nije više tu samo fizička biljka, nego ovaj predivni rad neposredno obaveštenog, sasvim intelektualno izgrađenog sveta gnomama, tu dole, koji snagu biljke prvi gura naviše. Kao što u izvesnoj meri ljudski razum nije podložan silbi težim, kao što se glava nosi a da se ne oseća njena težina, tako prevladavaju gnomi sa svojim svetlosnim intelektualitetom zemaljsko i guraju biljku naviše. Oni dole pripremaju život. Ali bi taj život zamro, kada ga ne bi podsticala hemijska aktivnost undina. A svetlost mora to da prostruje. Tako vidimo odozdo naviše, rekao bih, u plavkasto-crnkastom silu teže (sledeći crtež) kojoj se daje zamah naviše polazeći od gnomama, i snagu undina koje bruje oko biljke nagoveštavajući se u listovima, koje materiju slažu i razlažu tako da biljka raste naviše. Odozgo nadole duhovi silfi utiskuju svetlost u biljku, oni sada grade jedan plastičan oblik, koji se ponovo idealizovan spušta dole, gde ga prima majčinsko krilo Zemlje. A onda ponovo oko biljke zuju duhovi vatre koji u malim tačkama semenja koncentrisanu toplotu sveta, koja se zatim sa snagom semena daje dole gnomama, tako da gnomi iz vatre i života mogu da puštaju da tu dole nastane biljka.

Ljubav - Snaga žrtve
(žuto - crveno)

Naviše strujeća gustina
(lila)

Magnetna snaga
(plavo - crno)

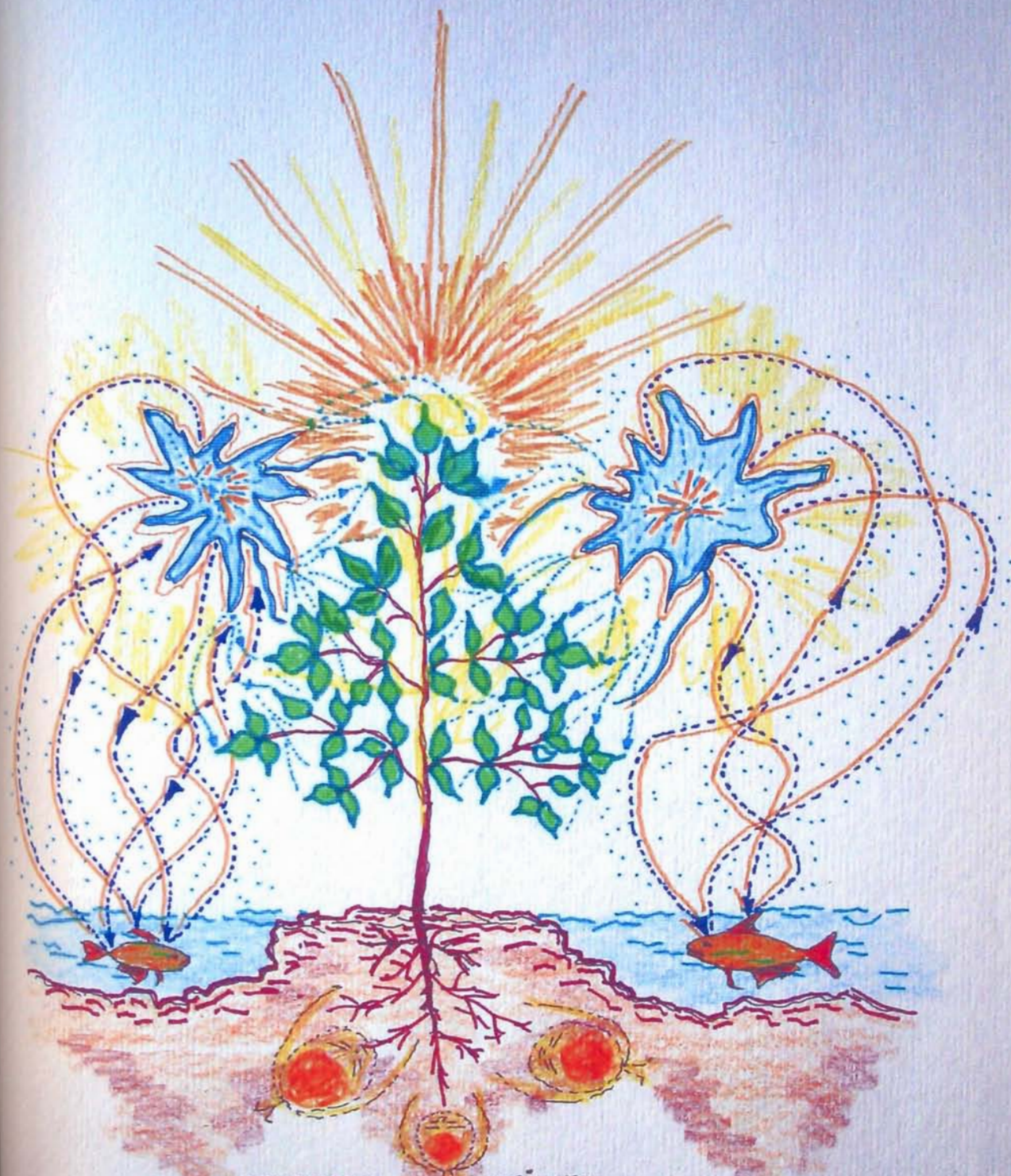
Žuto
Crveno
Lila
Plavo - crno

Opet možete da vidite, kako Zemlja svoju snagu istiskivanja, svoju gustinu ima, u osnovi, zahvaljujući antipatiji gnoma i undina prema amfibijama i ribima. Ako je Zemlja zgusnuta, ta zgusnutost je antipatija kojom gnomi i undine održavaju njen oblik. Kada se svetlost i toplota spuštaju na Zemlju, to je u isto vreme izraz one snage simpatija, one noseće snage ljubavi silfi, koja je nošena kroz vazdušni prostor, i noseće snage žrtvovanja duhova vatre, koja donosi ono što se klanja donjem. Tako da se može reći: preko Zemlje raste zajedno ono što je gustina Zemlje,

magnetizam Zemlje, Zemljina teža, tako što to stremi naviše, zajedno sa naniže stremećom snagom ljubavi i žrtve. I u tom prožimajućem delovanju naniže strujeće snage ljubavi i žrtve i naviše strujeće gustine, sile teže i magnetne snage, u toj interakciji se preko Zemljinog tla razvija, tamo gde se oba ova strujanja susreću, biće biljke, koje je spoljni izraz zajedničkog delovanja ljubavi sveta, žrtve sveta, teže sveta i magnetizma sveta.

Tako ste videli o čemu se radi, kada naš pogled usmerimo na biljni svet, koji nas tako očarava, uzdiže i koji nam prija. U njega možemo proniknuti tek kada smo u stanju da uz ono što je fizičko, što je čulno, gledamo i ono što je duhovno, natčulno. To ujedno omogućava da ispravimo kapitalnu grešku materijalističke botanike, kao da se tu gore dešava oplodjenje po sebi. Ono što se tu dešava nije oplodjenje, nego spremanje muškog nebeskog semena biljke za ono što se za biljku priprema u materinskom krilu zemlje.

* 02.09.2009.*

ANTROPOFILI
2. BJELE 7. POSAVINA
KATJET

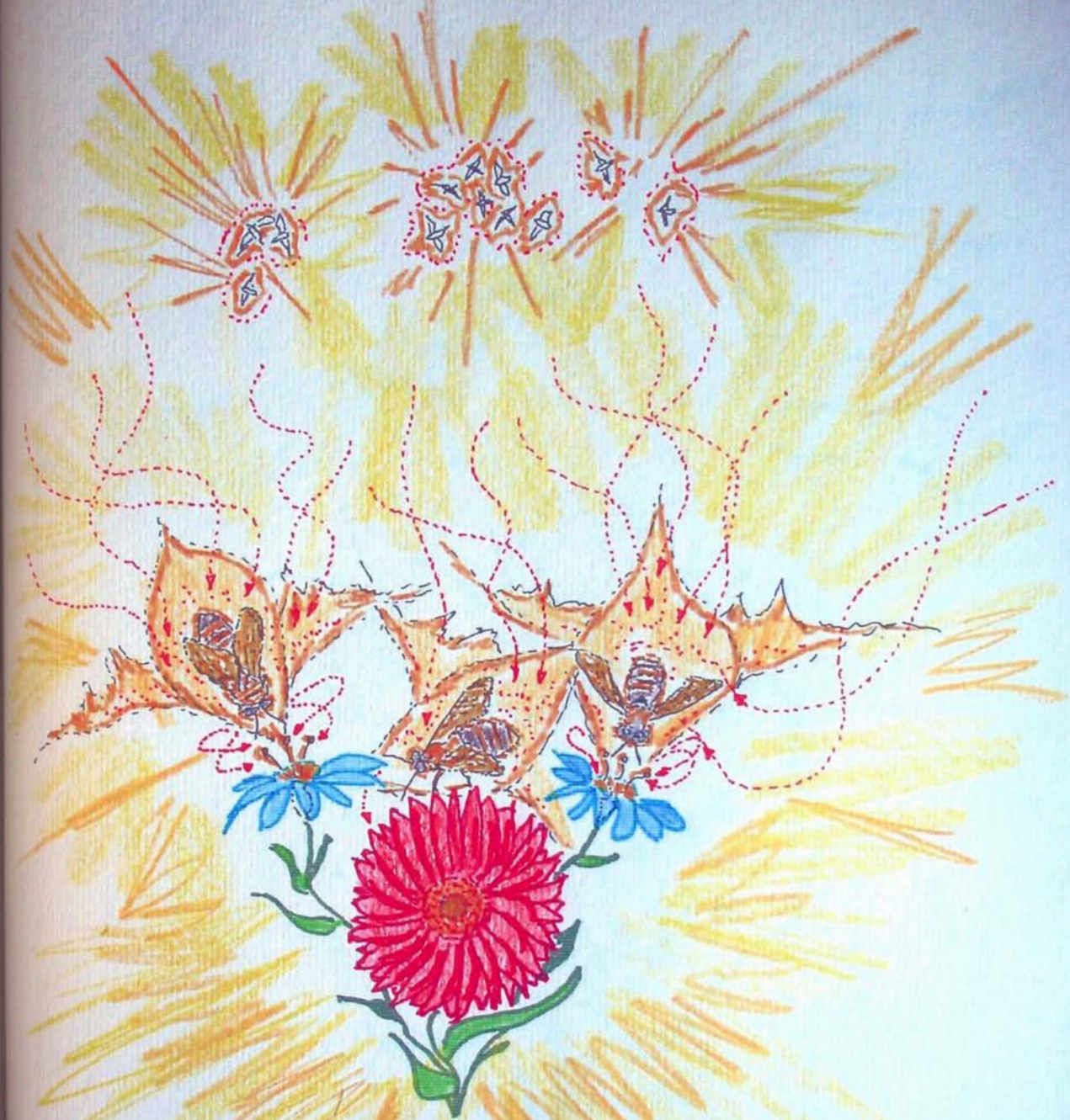
CATEA U VEZI
KATJETE „Z. S. S. I. O. S. S. E.“
5.3.1984.

KOD NISKA SU DIELATNA DRUGA BICA: MNHOVI VODE TI. ELEMENTARNA BICA VODE, KAO JE STARA INSTINKTIVNA
VODENOST NARAVNA UINDINE. ONE DIELUJU U ZRACNO VLAZNOU ELEMENTU I STOGA NISU TRAO SVIETLI DUHOVI
KANI) ALI SU OSJETLIVE PAKA ZEMALJSKOM. (AKO SMO SMOJE OZNAČUJU PATUJEMIA, KOCLI BI UINDINE OZNA-
ČU) KAO VILE, A DOKLE I SIRENE). ONE ŽIVE U ETARŠKOM ELEMENTU VODE. PCIVAJUCI I PROLAZECI... A VE-
LI SU OSJETLIVE SAKAM RIBA, ŽEA NJIMA PRIZETI OBLIK RIBE, A KOJI OBLIK KATKADA I UZIMAJU, ALI SA ODMAN
I NAPUŠTAJU I POKLATE U DRUGU METAMORFOZU. ONE SANKAJU SVOZ VLASTITI ŽIVOT. I SANKAJUCI SVOZ VLASTITI
SVOT RASTAJANJU BRAK I UMJE SA U LIŠE I DODIRUJU ONO ŠTO SU SMOJI POSLAI PAKA ČOJE. UINDINE SU KEM-
LARI U BUDNOM SVIETU. ONE SANKAJU O KEMIZI, U NJIMA SE NALAZI VIŠE FINA DUHOVNOST, ČIJI JE ELEMENT OMDJE-
KANE U STALNE PROMJENIVOSTI. U TOZ PROMJENIVOSTI U KOJIZ SANKAJU O ŽIVIZEDAMA I SANKAJU O SVI-
NOSTI I VOPLINI, POSTAJU ONE KEMICARI KOZI RADE NA RASTU BILJKE I RAZVIVANJU LISTA. ~ ~ ~

ANTROPOZOFSKI ČRTEŽ U VERI S. B. U JELOM 7. POGLAVLJA „Č.L.S....“ - MATIET 9.9.84.

... KOJE SU BILJKA URASTA POSLIJE PODNEKA ČUOMA U PODNEKE UNDA UNARI ONA I U PODNEKE ONIH DUHOVA KOJA ŽIVE
 U SVJETLOSTI I TOPLINI (SVJETLOSTI), A KOJE JE INSTINKTIVNA VIDOVITOST NARVALA SILFE, ONE TEŽE PREKA SVJETLOSTI PAKO
 UZIMAJU SVJETLOST, PA SU STOGA VELO IZBEŽLJIVE ZA VEĆE ILI MANJE USTANJE U ZRAKU, KADA PRODUŽE ŽRTO
 ONDA STRUČANJE ZRAKA POSTAJE ZA SILFE ČUONO, ONE ONDA SLUŠAJU MURILU SFERA, U TIM ZVUCIMA JE SAVIČAJ
 UZIMAJU OVO I UZIMAJU OVO ŠTO SUNE SVJETLOSTI ŽALJU U TO STRUČANJE, SILFE SU ZBILOSI BICA KOJA SPAVAJU
 U KOD UČE EDJE PTICE LETE ZRAKOM. SILFE NE SLEDAJU U SVETIŠTE SVOJE DUŠE, UOZ EDJE, ALI ONE KADA UČE
 U VANIŠNOME, SILFA POSTAJE NOSIČE KOSMIČKE LJUBAVI UROZ PROSTOR ZRAKA, SILFA DE JOE POSTO BINI KAO LJU-
 KANA ŽELJA, A POSTO NEMA SVOJE JA UNUTRA VEZ U SVIJETU PTICA ONA DE U ISTO ŽELJEME I NOSIČE ŽELJA LJUBI A U
 UČE LJUBI, STOGA POSTOJI DUBOKA NARAVNOST SILFA PREKA SVIJETU PTICA, SILFE SE ŽELE POKLONITI PTICAMA I UČE BINO SE
 UČE LJUBI KAD ODJE STRUČANJE I ZVUCANJE U ZRAKU OVO SEBE - PTICE USTVAJI NA ISEVANJE INSPIRACIJI SILFE,
 ONA DE PTICE DOPADAJU, ALI PO ZAKONU SVEMIRA ONE NESHILU IOSTATI PTICE, ŽER NUNOVA JE ŽABACA DA U LJUBAVI PRI-
 KANE BILJAKA SVJETLOST, ONE BILJKE PROŽIKAJU SVJETLOŠĆU, ONE U BILJKE UNOSE SVJETLOST, ALI NA BILJKE
 ŽELJEME ŽABEČENI SVJETLOST SILFI I SMOGA UNDA, IZ SVJETLOSTI TRAZU SILFE IDEALNI OBLIK BILJKE POKOJU KATE-
 KANE UVA STANU GORE (??) UVA PRERADUJU UNDA, SILFE ZBILOSI TRAZU PRA BILJAK, KADA STANU GORE I UVA PRA-
 KANE UNDA, TRAZU DE IZ SVJETLOSTI I NEKOSUČ RADA UNDA, A KADA BILJKA UČE UČINE, ONDA KAPAJU DU-
 KANE OBLIK BILJKE ŽELJE, A ŽELJI IZ PRINJEČUJU TI, PRINJEČUJU OMO ŠTO SUNE UČE SILFE, A PRAK KROZ UNDI-
 KANE ONI NA BILJCI, ČUONI SU ŽAPOSIEM ČICE ŽINE, ONI MOTRE OMO ŠTO DUHOVNO UAPIDE OŠ BILJKE U ŽELJI,

U

**BUJKE
SALAMANDRI
ILI DUHOVI VATRE**

UNOSE KOČNIAK TOPLINSKOG ET-
RA, KROZ PRAŠNIKE UNOSE DUHOVI VA-
TRE TOPLINU U SJEME. PRAŠNICE SKUPLJAJU TO-
PLINU I PrenoSE JE NA SJEME I TUČAK. ONO ŠTO SE
STVARA U TUČKU MUŠKI JE PRINCIP, ONI DOLAZI IZ SVEHIRA,
u cvijetu se uopće ne vrši oplodivanje, tu se samo obiluje
SJEME, oplodivanje dolazi kroz DUHOVE VATRE, koji s toplinom pri-
NOSE MUŠKI PRINCIP ŽENSKOM PRINCIPU, koji se nalazi u zemlji. ZA BILJKU JE
ŽENICA MATI, A NEBO OTAC, oplodnja nastaje tako što čuomi obuzimaju od DUHO-
VA VATRE KONCENTRIRANU KOŠIČKU TOPLINU, A koji su SALAMANDRI, UNJELI U TUČKA U
POMOĆU PRAŠNIKA... ONO ŠTO SILFE OSJEĆAJU PREMA PTICAMA, TO DOŠ VIŠE SALAMANDRI OSJE-
ĆAJU PREMA LEPTIRIMA I INSEKTIMA, A posebno prema PČELAMA, I ZATO DUHOVI VATRE SLIJEDE TRAG
INSEKATA DA BI NAHVALI TOPLINE TOPLINSKOG ETERA ZA TUČAK, DA BI CA MOGLI SPORITI SA IDEJNIM
- oblikom koji je u zemlji, A DA BI TO DOPRINJELI OSJEĆAJU SE DUHOVI VATRE PRISUO VEŽANI SA SUI-
++ IZJETAJ LEPTIRA I INSEKATA, ONI SLIJEDE TRAG LEPTIRA I INSEKATA OD CVIJETA DO CVIJETA, TAKO OČO INSEKATA +
VIDOVITI MORE OPARITI AURU KOJA NE DOLAZI OD INSEKATA, NARODITO PČELE IMAJU DASHU I ČUDE SNU-
AURU, TO JE ZATO ŠTO PČELA SLUDA PRATE DUHOVI VATRE, koji se čuom osjećaju TOLIKO SRODNI, DA
SE PČELA VIDOVITOM POKAZUJE U AURI KOJA JE SAMO DUH VATRE, DALJE PČELA LETI U AURI
KOJU JE DOBILA OD DUHA VATRE, A DUH VATRE NE OSJEĆA SAMO U NARODNOSTI INSEKTA
JUDE ZA, NEB SE ON ŽELI I SAJIM POKRATKI S INSEKTOM, TA SNAGA KOJU DOBIVAJU
INSEKTI PODOBNOVAVA NJIHOVO TJELO KOJE ŽIČI U SUEHRA, TE NAŠ PRILLAGI...
K ZEMLJI IZ DUHOVNOG SVIJETA, ZATO DJELO VARNAMI SU SUEHROM I DUH...
DUHA VATRE, I DOU SU DUHOVI VATRE ZAPOLENI S JEDNE STRANE OBAL...
IZJETAJ PODOBNOVAVA KATEKISE U SUEHRI, S DRUGE STRANE KOVAŠU...
ILATI U UNUTRAJNOSTI ZEMICE KONCENTRIRANU TOPLINU, DA BI POMOĆU...
ČUOMA PROBUDILI ONAS DUHOVNI OBLIK, koji je NAHVALO U ZEMLJI...
OB SJELI I UNJAMA - TO JE DUHOVNI PROCES RASTA BILJKI...
7. POKRETNOR - ČAKS, B. S. I. A. S. R. W. P. P. 1928, 64.

Osmo predavanje - 3. novembar 1923.

Juče sam govorio o drugoj strani života prirode, o bićima koja kao natčulno-nevidljiva prate vidljiva, čulna i procese prirode. Starije instinktivno gledanje je gledalo ova bića natčulnog sveta, koja stoje iza prirode, isto kao i čulna. To što ovaj svet gnoma, undina, silfi i duhova nikada nije primetan isto kao životinje, biljke i drugo u fizičko-čulnom svetu, za to je jedino krivo to što čovek u svojoj epohi zemaljskog razvoja nije u stanju da razvije svoje duševno-duhovno biće bez pomoći fizičkog i eterskog tela. Čovek je upravo u današnjoj situaciji zemaljskog razvoja ograničen na to da se kada upotrebljava svoju dušu služi svojom eterskim telom, a svojim fizičkim telom kada upotrebljava svoj duh. Fizičko telo koje daje oruđa duhu, čulne aparate, nije u stanju da uspostavi vezu sa bićima koja stoje u osnovi fizičkog sveta. Isto tako ni etersko telo čoveka, a ono je potrebno čoveku da bi se razvio kao duševno biće. Zato čoveku zapravo izmiče, ako smem tako da se izrazim, pola njegovog zemaljskog okruženja. Sve ono što ne prihvata ona elementarna bića o kojima sam juče govorio, zapravo mu to izmiče. Do toga ne dopiru njegovo fizičko i etersko telo. Dobiće se jedna ideja o tome, šta to, u stvari, izmiče današnjem čoveku izmiče, kada se pojasni šta su to zapravo gnomi, undine i tako dalje.

Vidite, imamo tu čitavu vojsku nižih životinja, današnjih nižih životinja, koje se sastoje, takoreći, samo od teke mase, delatna su u tečnom elementu, žive u tečnom elementu, nemaju nikakav oformljen skelet, dakle ništa što bi im davalo unutrašnji oslonac. To su bića koja su najkasnije nastala na Zemlji. Ta bića tek sada izvode ono što je najstariji stanovnik Zemlje, čovek, izveo već na starom Saturnu u pogledu strukture svoje glave. Zato ta bića ni ne

dolaze do toga da u sebi grade otvrdnuća koja mogu postati potpora za skelet.

A gnomi su ona bića koja u određenoj meri spolja u svetu dopunjuju na duhovan način ono što nedostaje ovom svetu nižih životinja, sve do amfibija i samih riba, koje imaju samo nagovešteni skelet - naročito ribe - tako da u izvesnoj meri ovi niži stupnjevi životinja jesu celina tek time što postoje gnomi.

I kako je odnos među bićima na svetu vrlo različit, tako se između tih nižih bića i gnoma odigrava nešto što sam juče okarakterisao kao antipatiju. Gnomi ne žele da postanu kao te niže životinje. Oni se neprestano čuvaju, da ne bi poprimili oblik ovih nižih bića. Gnomi su, kao što sam vam opisao, neobično pametna, inteligentna bića. Sa opažanjem su već pokazali inteligenciju; oni su stvarno suprotnost svetu nižih životinja. I kao što su značajni za rast biljke, što sam juče okarakterisao, tako za niži životinjski svet stvarno grade nadopunu. Oni nadodaju nižem životinjskom svetu ono što taj niži životinjski svet nema. Taj niži životinjski svet ima potmulu svest; gnomi imaju jasnu svest. Taj niži životinjski svet nema koštani skelet, nema koštanu potporu; gnomi povezuju, rekao bih, sve što se nalazi u sili teže i formiraju iz te lebdeće, nevidljive sile teže svoje telo, koje je inače stalno u opasnosti da se raspadne, da izgubi svoju supstancu. Gnomi moraju, takoreći, sebe uvek ponovo i ponovo da stvaraju iz težine, jer su uvek u opasnosti da izgube svoju supstancu. Zato gnomi, da bi spasli sopstveni život, stalno pažljivo motre na ono što se oko njih događa. Nema za zemaljsko opažanje pažljivijeg bića nego što je jedan takav gnom. On uvek pazi na sve, jer mora sve da zna, sve da shvati, da bi spasao svoj život. On mora uvek da bdi; kada bi bio pospan, kao što su ljudi često pospani, on bi odmah umro od svoje pospanosti.

Postoji jedna nemačka poslovice, koja potiče iz vrlo starih vremena i koja tu osobinu gnoma - da uvek moraju da budu pažljivi - vrlo dobro izražava. Kaže se: pazi kao

patuljak. - A upravo su gnomi patuljci. Tako, ako bi neko hteo nekome da kaže, da obrati pažnju, rekao bi mu: pazi kao patuljak. - On je zaista jedno pažljivo biće. Mogao bi se neki gnom staviti kao primer za ugled u učionicu, u prvu klupu da ga svi vide, tada bi bio izvrstan primer za ugled svim učenicima u razredu.

Osim ove osobine imaju gnomi još jednu drugu; oni su *prosto ispunjeni nesavladivim nagonom za slobodom*. Oni se malo brinu jedan za drugog i predani su svojom pažnjom zapravo jedino drugom svetu, svetu okoline. Jedan gnom malo interesuje drugog. Ali, sve što je inače u tom svetu u kome žive, koji je oko njih, to ih naročito interesuje.

Rekao sam vam da telo zapravo sprečava da opažamo takav svet. U času kada telo prestaje da bude takva prepreka, ta bića su tu, kao što su druga bića prirode vidljivo tu. Onaj ko je dospeo do toga da pri punoj svesti doživi uspavljajući san, taj dobro poznaje gnome. Treba samo da se setite šta sam upravo o snu objavio u *Geteanumu*¹¹. Rekao sam, da se san uopšte ne pojavljuje u svom pravom obliku pred običnom svešću, već da nosi masku. San pri zaspivanju takođe nosi masku. Mi ne izlazimo odmah iz onoga što smo doživeli pri običnoj svesti po danu ili iz onoga što smo inače doživeli; reminiscencije, slike sećanja iz života ili pak simboli, simbolične slike unutrašnjih organa, srce kao peć, pluća kao krila i tako dalje, to su simboli. To su maske. Kada bi čovek video nemaskiran san, on bi stvarno upravo preko spavanja ušao u svet u kome su ta bića bez maske i onda bi čovek, upravo kod zaspivanja video čitavu vojsku patuljaka; oni bi mu išli u susret.

Ali je čovek upravo kod obične svesti, takoreći, zaštićen od toga da opaža te stvari nepripremljen, pošto bi se od toga uplašio. Jer oni obrazuju oblik, u kome nekome prilaze, koji je slika i prilika svega onoga u čoveku što u tom čoveku radi od razornih snaga. Čovek bi odjednom opazio u svom biću sve ono što su u njemu aktivne razarajuće

snage, ono što neprestano razgrađuje. A gnomi bi bili, primjećeni bez pripreme, čisti simboli smrti. Od toga bi se čovek stravično uplašio, ako, za svoj obični razum, o njima ništa ne bi čuo, a oni mu izašli u susret pri zaspivanju, i u izvesnom smislu ga pokopali, jer stvar izgleda tako, kao da ga donekle sahranjuju tamo preko u astralnom svetu. Jer to jeste na neki način sahranjivanje kroz gnome, to što se pri zaspivanju dešava, gledano sa one strane.

Ali, to je tako samo u času zaspivanja. Dalje dopunjavanje za fizičko-čulni svet jesu undine, bića vode, koja se stalno preobražavaju i koja žive sa vodom isto kao što gnomi žive sa zemljom. A ove undine su - upoznati smo sa time kakvu ulogu igraju kod rasta biljke - dopunjavajuća bića i u odnosu prema životinjama koje već stoje na nešto višem stupnju, prema životinjama koje su već primile jedno više izdiferencirano zemaljsko telo. Ovim životinjama, koje potom izrastaju u viša bića riba, ili takođe u viša bića amfibija, potrebne su krljušti, potreban je bilo kakav tvrđi oklop. Njima je spolja potrebna neka čvrsta ljuska. Ono što je prisutno od snaga da bi se pribavila ta spoljna potpora, u izvesnom smislu taj spoljni skelet određenim životinjama, kao što su insekti, to svet ima zahvaljujući delatnosti undina. Gnomi podupiru u izvesnoj meri duhovno one životinje koje su sasvim nisko. One životinje koje moraju da budu zaštićene spolja, koje moraju da budu, na primer, presvučene sa nekim pancirom, one zahvaljujući aktivnosti undina imaju svoje zaštitne omotače. Undine su ono što potom dodaje ovim nešto višim životinjama na jedan primitivan način ono što mi imamo u našoj lobanji. One im u izvesnoj meri prave glave. Sva ta bića, koja su tu kao nevidljiva iza vidljivog sveta, imaju svoje velike zadatke u celokupnim vezama postojanja i vi ćete videti da svuda gde materijalistička nauka hoće da razjasni bilo šta od onoga što sam sada naveo, da na tim mestima mora da zakaže. Ona, na primer, nije u stanju da razjasni kako niža bića, koja jedva da su nešto čvršća od elementa u kome žive,

dolaze do toga da se u njemu pokreću, jer ona ne zna da je tu prisutna ona duhovna pomoć gnoma koju sam upravo opisao. Sa druge strane će činjenica nastajanja oklopa za čisto materijalističku nauku uvek praviti teškoću, jer je njoj nepoznato kako u postajanju senzitivnim, u izbegavanju da same postanu niže životinje, undine od sebe odbacuju ono što zatim prelazi kao krljušt ili oklop na nešto više životinje.

I opet je i za ova bića, za običnu svest današnjeg čoveka, jedino telo to koje pravi smetnju da se ona vide tako kao što se vide, na primer, biljke ili nešto više životinje.

Ali, kada čovek dođe u duboko spavanje bez sna, a to spavanje za njega nije bez snova, već kroz dar inspiracije on prozire kroz to spavanje, tada izranjaju pred duhovnim pogledom, pred čovekovim duhovnim pogledom, iz onog astralnog mora u koga su čoveka kod zaspivanja u izvesnoj meri sahranili, sakrili gnomi, ova bića undina postajući vidljiva u dubokom snu. Spavanje gasi običnu svest. Ova za spavanje prosvetljena svest ima za sadržaj predivni svet nastajanja tečnog, tečnog koje se izgrađuje u svim mogućim načinima prema metamorfozama undina. Kao što pri dnevnoj svesti oko nas imamo bića sa čvrstim konturama, tako bi prosvetljena svest noći ukazivala na ova bića koja se neprestano menjaju, koja se kao more sama u talasanju dižu i ponovo tonu. Celo duboko spavanje je zapravo ispunjeno onim što je u okolini čoveka pokretno more živih bića, pokretno more undina.

Kod silfi stvari stoje drugačije. Kod silfi je tako da one takođe na izvestan način nadopunjavaju određene životinje, ali sada sa druge strane. Moglo bi se reći: gnomi i undine pridodaju ono što bi bilo glava onim životinjama koje ih nemaju. Ptice su, kao što sam vam predstavio, u stvari, samo glava; one su potpuno organizacija glave. Silfe pridodaju ptici na duhovan način ono što njoj u izvesnoj meri nedostaje kod organizacije glave kao telesni dodatak. One su dopuna ptičijem rodu u onoj oblasti organizacije koja je kod čoveka sistem izmene materija i udova. Ako

ptica leti vazduhom zakrčljanim nožicama, tim su jače obrazovani udovi koje imaju silfe, i one predstavljaju na duhovna način, rekao bih, u vazduhu ono što krava predstavlja dole u fizičkoj materiji. Zato sam juče i mogao da kažem, da silfe imaju svoje Ja kod ptičijeg roda, ono što ih povezuje sa Zemljom. Čovek svoje Ja dobija na Zemlji. Ono što silfe povezuje sa Zemljom jeste ptičiji rod. Ptičijem rodu one imaju da zahvale za svoje Ja, ili bar za svest svoga Ja.

Kada čovek prespava noć, imajući oko sebe astra-lno more koje se uobličava u najraznovrsnijim oblicima undina, a potom se budi i ima san pri buđenju, tada bi on stajao naspram sveta silfi, kada taj san pri buđenju ne bi opet bio maskiran reminiscencijama iz života, ili simboličnim slikama unutrašnjih organa, kada bi, dakle, video nemaskiran san. Ali bi te silfe poprimile za njega čudnovat oblik. One bi bile kao kada bi Sunce htelo nešto da pošalje, ali kada bi htelo nešto da šalje što, u stvari, deluje teško na čoveka, što čoveka na izvestan način duhovno uspavljuje. Odmah ćete čuti zašto je to tako. Dakle, kada bi opažao nemaskiran san pri buđenju, čovek bi u njemu video nešto kao dolepršavanje, suštinski lepršanje svetlosti prema njemu. I on bi to osetio kao neprijatno zato što udovi ovih silfi u izvesnoj meri oko njega predu i tkaju. On oseća tako kao kada bi ga svetlost uhvatila sa svih strana, kao kada bi svetlost bila nešto što ga spopada, a prema čemu je izuzetno senzitivan. Možda bi čovek tu i tamo osetio ovo kao milovanje svetlosti. Ali, sa svim ovim stvarima hoću samo da vam naznačim kako nam ova noseća, opipavajuća svetlost dolazi zapravo u formi silfi.

Kada zatim pridemo bićima vatre, onda je kod bića vatre tako, da ona grade dopunu za krhku prirodu leptira. Leptir sam razvija, takoreći, od svog fizičkog tela tako malo koliko je to samo moguće, od svog stvarnog fizičkog tela; on ga ostavlja da bude tako tanko koliko je to samo moguće; otuda je on biće svetlosti. Bića vatre se pokazuju

kao bića koja nadopunjavaju telo leptira, tako da se može dobiti sledeći utisak: kada se na jednoj strani gleda fizički leptir i kada se zamisli srazmerno uvećan, a na drugoj strani biće vatre - ova bića su retko zajedno, jedino u onim slučajevima koje sam vam naveo juče - onda se ima osećaj, kada se ovo spoji jedno sa drugim, da se dobija zapravo nešto kao čovek sa krilima, zaista kao neki čovek sa krilima. Leptir se samo mora srazmerno uvećati i biće vatre podesiti veličini čoveka, tada se odatle dobija nešto kao krilati čovek.

To vam opet pokazuje, kako bića vatre zapravo nadopunjavaju ona životinjska bića koja su najbliža duhovnom; ona su, takoreći, nadopuna prema dole. Gnomi i undine su dopuna prema gore, prema glavi; silfe i bića vatre nadopunjavaju ptice i leptire prema dole. Bića vatre se moraju, dakle, sastaviti sa leptirima.

Na isti način na koji čovek može, takoreći, da prokne kroz san dok spava, isto tako može da prodre i kroz budni dnevni život. Ali, tu se čovek služi upravo vrlo robustnim načinom svog fizičkog tela. I to sam takođe predstavio u člancima u Geteanumu. Tu čovek uopšte ne dolazi do toga da uvidi, kako bi on zapravo neprestano za vreme dnevnog života mogao da vidi bića vatre, jer su bića vatre unutrašnje srodna sa mislima čoveka, sa svim onim što proizilazi iz organizacije glave. A kada čovek to dovede dotle, da bude potpuno u budnoj svesti dana, a ipak u izvesnom smislu i van sebe, dakle da bude sasvim razuman, da čvrsto stoji na zemlji obema nogama, a da opet istovremeno bude van sebe - dakle, da bude on i da bude sebi naspram, što znači da može sebe da posmatra kao misaono biće, tada čovek opaža kako bića vatre grade onaj element u svetu koji, kada ga opažamo, čini da naše misli mogu da se opažaju sa druge strane.

Tako opažanje bića vatre može dovesti čoveka dotle da sebe samog vidi kao mislioca, ne samo da bude mislilac u kome se kuvaju misli, već da gleda misli kako

protiču. Tada misli prestaju da budu vezane za čoveka; one se tada pokazuju kao misli sveta; one dejstvuju i tkaju kao impulsi u svetu. Tada se primećuje da čovekova glava proizvodi samo iluziju, kao da su tu unutra, u toj lobanji zatvorene misli. Misli se tu samo ogledaju; tu su njihove ogledalne slike. Ono što leži u osnovi misli pripada sferi bića vatre. Ako se uđe u sferu bića vatre, onda čovek ne vidi u mislima samo sebe samog, nego se vidi misaoni sadržaj sveta, koji je u isto vreme zapravo imaginativni sadržaj. Dakle, ta snaga da se izađe iz sebe je ona koja nekome predstavlja misli kao misli sveta. Da, možda smem reći: kada se ono što se vidi na Zemlji gleda ne polazeći od ljudskog tela, već od sfere bića vatre, dakle delimično od *saturnskih* bića koja ulaze u zemaljsko, tada se upravo dobija slika koju sam opisao o evoluciji Zemlje u "Tajnoj nauci u skici". Ta skica tajne nauke je tako nacrtana da se misli, kao misaoni sadržaj sveta, pojavljuju viđene iz perspektive bića vatre.

Vidite, ove stvari već imaju duboko realno značenje. Ali, one imaju duboko stvarno značenje takođe i za čoveka. Uzmite gnome i undine; oni su, takoreći, u svetu koji se graniči sa svetom ljudske svesti, oni se nalaze već sa one strane praga. Obična svest je zaštićena od toga da vidi ta bića, jer ova bića, u stvari, nisu uvek dobroćudna. Dobroćudna bića su ona koja sam juče opisao i koja rade, na primer, na najrazličitije načine na rastu biljaka. Ali, nisu sva bića dobroćudna. I u trenutku kada se čovek probije u svet u kome dejstvuju ova bića, nisu tu samo dobroćudna, nego i zloćudna. Mora se prvo stvoriti jedno razumevanje o tome koja su od njih sad dobroćudna, a koja zloćudna. To nije sasvim lako. Videćete to iz toga kako ću morati da vam opišem ona zloćudna. Zloćudna bića se pre svega razlikuju od dobroćudnih bića po tome, što se dobroćudna više drže biljnog carstva i mineralnog carstva, a zloćudna bića uvek hoće da su blizu životinjskog carstva i ljudskog carstva; ona još gora ponovo kod biljnog carstva i mineralnog

carstva. Međutim, dobija se već pojam o toj zloćudnosti, uz puno poštovanje koje može pripadati bićima ovog carstva, kada se čovek udubi u ono što ona hoće kod ljudi i životinja i što u čoveku zapravo hoće da izvrše, a što je od viših hijerarhija dodeljeno onim dobroćudnim za svet bilja i minerala. Vidite, u carstvu gnoma i undina ima takvih zloćudnih bića koja pristupaju ljudima i životinjama i kod ljudi i životinja izazivaju da ono što treba da dodaju, u stvari, samo nižim životinjama, da se to ostvaruje na fizički način u čoveku; u čoveku je to i bez njih već tu. U čoveku to treba na fizički način da se ostvari, a i u životinjama. Zbog prisustva ovih zloćudnih bića gnoma i undina, u čoveku i u životinjama žive niža životinjska i biljna bića - paraziti. I tako su ova zloćudna bića proizvođači parazita. Ali, rekao bih, u času kada čovek pređe preko praga u duhovni svet, on odmah ulazi u finese toga sveta. Tu su svuda zapravo zamke, i najpre se mora učiti nešto od patuljaka, naime da se pazi. To, na primer, spiritisti nikada ne mogu. Svuda su zamke. Mogao bi sada neko da kaže: zašto uopšte tu postoje ova zloćudna bića gnoma i undina, kada izazivaju parazitska bića? Da, kada ta bića uopšte ne bi bila tu, onda čovek ne bi mogao da razvije u sebi snagu za obrazovanje moždane supstance. I tu se dolazi na nešto što je izvanredno značajno.

Želim da vam to šematski skiciram. Ako zamislite čoveka kao čoveka razmene materija i udova, kao čoveka grudi, dakle kao ritmičkog čoveka, a onda čoveka glave, dakle kao čulno-nervnog čoveka, onda vam mora biti potpuno jasno: ovde dole se dešavaju procesi - izostavimo ritmičkog čoveka - ovde gore se opet zbivaju procesi. Kada sakupite sve procese koji se odigravaju dole, onda se tu u suštini nalazi jedno dejstvo koje se u običnom životu najčešće nipodaštava: tu su procesi izlučivanja, izlučivanja kroz creva, izlučivanja kroz bubrege i tako dalje, svi procesi izlučivanja koji se izlivaju na dole. Ovi procesi izlučivanja se posmatraju uglavnom samo kao procesi izlučivanja. Ali, to je bismislica. Ne izlučuje se nešto samo zato što treba da

bude izlučeno, nego u onoj istoj meri u kojoj se pojavljuju produkti izlučivanja, pojavljuje se u donjem čoveku duhovno nešto slično onome što je fizički tu gore mozak. Ono što se dešava u donjem čoveku je proces koji zastaje na pola puta u odnosu na svoj fizički razvoj. To se izlučuje, jer stvar prelazi u duhovno. Gore je proces završen. Tu unutra se obrazuje fizički ono što je dole samo duhovno. Gore imamo fizički mozak, dole duhovni mozak. I kada bi se ono što je dole izlučeno podvrglo nekom daljem procesu, kada bi to nastavilo da se preobražava, tada bi poslednja metamorfoza privremeno bila čovekov mozak.

Ljudski mozak je još usavršeniji produkt izlučivanja. To je nešto što je neizmerno važno, na primer, u odnosu na medicinu, a što su u XVI i XVII veku još uvek ondašnji lekari u potpunosti znali. Izvesno je da se danas govori vrlo nepovoljno, a u odnosu na mnogo toga i sa pravom, o starim "drek-apotekama". Ali, to je zato što se ne zna da se upravo u izmetu nalaze i takozvane mumije duha. Naravno, ovo ne treba da bude apoteoza onoga što je u poslednjim stolicima figuriralo kao drek-apoteka, nego upućujem na mnogobrojne istine koje imaju tako duboku vezu kao ova koju sam upravo izneo.

Mozak je u potpunosti viša metamorfoza produkata izlučivanja. Stoga postoji i veza između bolesti mozga i bolesti creva; odatle, takođe, i povezanost lečenja bolesti mozga i bolesti creva.

Vidite, pošto su tu gnomi i undine, uopšte jedan svet u kome gnomi i undine mogu da žive, prisutne su i snage koje izvesno mogu, polazeći od donjeg čoveka, da izazovu parazite, ali koje su u isto vreme razlog da se u gornjem čoveku produkti izlučivanja metamorfoziraju u mozak. Mi ne bismo mogli ni da imamo mozak, kada svet ne bi bio tako uređen da to gnomi i undine mogu da daju. To što važi za gnome i undine u odnosu na snage razaranja - razaranje, razgradnja kreće potom ponovo od mozga - to važi za bića silfi i bića vatre u odnosu na snage izgradnje.

Ovde se isto dobroćudne silfe i bića vatre drže daleko od čoveka i životinja i bave se rastom biljaka na način na koji sam to naznačio; ali ih ima i zloćudnih. Ti zloćudni pre svega prenose dole, u vodene i zemaljske regione, ono što bi trebalo da je samo u gornjim vazдушnim i toplotnim regionima.

Ako hoćete da proučite šta se događa kada bića silfi, na primer, iz gornjih regiona prenose u niže regione vodenog i zemljanog elementa ono što pripada tu gore, onda pogledajte beladonu (velebilje). Beladona je ona biljka koju je u njen cvet, ako tako smem da se izrazim, poljubila silfa i koja je tako u beladoni ono što može biti blagotvoran sok preobrazila u otrovan sok.

Ovde imate ono što se može nazvati poremećaj sfera. Gore je ispravno kada silfe razvijaju svoje snage obuhvatanja, kao što sam ih već opisao, gde vas svetlost doslovno opipava, jer je to potrebno svetu ptica. Ali, ako se silfa spusti i upotrebi dole u odnosu na biljni svet ono što bi trebalo da primeni gore, onda nastaje jak biljni otrov. Parazitska bića nastaju kroz gnome i undine; kroz silfe nastaju otrovi, koji su zapravo ono nebesko koje je suviše duboko ustrujalo na Zemlju. Ako čovek ili neke životinje jedu beladonu, koja izgleda kao trešnja, sem što je skrivena u čašici - to je potisnuto nadole, može se već po formi beladone videti ono što sam upravo opisao - kada čovek ili zvesne životinje jedu beladonu, onda od toga umiru. Ali, pogledajte kosa i drozda: oni sede na beladoni i na njoj imaju svoju najbolju hranu na svetu. Njihovom regionu pripada ono što je u beladoni.

Neobičan je fenomen da ljudi i životinje, koji su, u stvari, svojim donjim organima vezani za zemaljsko, primaju kao otrov ono što se na Zemlji u beladoni pokvarilo, da tako reprezentativne ptice kao drozd i kos, koje, dakle, na duhovan način kroz silfe upravo to treba da imaju - kroz dobroćudne silfe to i imaju - da one to mogu da ponesu, takođe i kada se to što je gore u njihovom regionu

spusti dole. Za njih je hrana ono što je otrov za bića koja su više vezana za Zemlju.

Tako ste dobili uvid u to kako sa jedne strane, kroz gnome i undine, paraziti teže sa Zemlje naviše drugim bićima, da otrovi zapravo kaplju odozgo nadole.

Kada se, sa druge strane, bića vatre prožmu impulsima koji pripadaju regionima leptira, a koji su za razvoj leptira vrlo korisni, i kada to spuste u plodove, tada nastaje, na primer, ono što u jednoj vrsti badema imamo kao otrovni badem. Tu je delatnošću bića vatre ovaj otrov unesen u plod badema. A opet, plod badema ne bi uopšte mogao da nastane, kada na dobroćudan način ta ista bića vatre ne bi, takoreći, sagorela ono što mi jedemo kod drugog voća. Pogledajte ipak badem. Kod drugog voća imate u sredini belo jezgro i okolo voćno meso. Kod badema imate unutra u sredini jezgro, a okolo je voćno meso potpuno sažeženo. To je delatnost bića vatre. I ako se ta delatnost izmetne, onda ono što izvode bića vatre ne biva urađeno samo u braon ljusci badema, gde to još može biti dobroćudno, nego ako samo nešto od onoga što ljuska treba da stvori uđe unutra u belo jezgro badema, tada badem postaje otrovan.

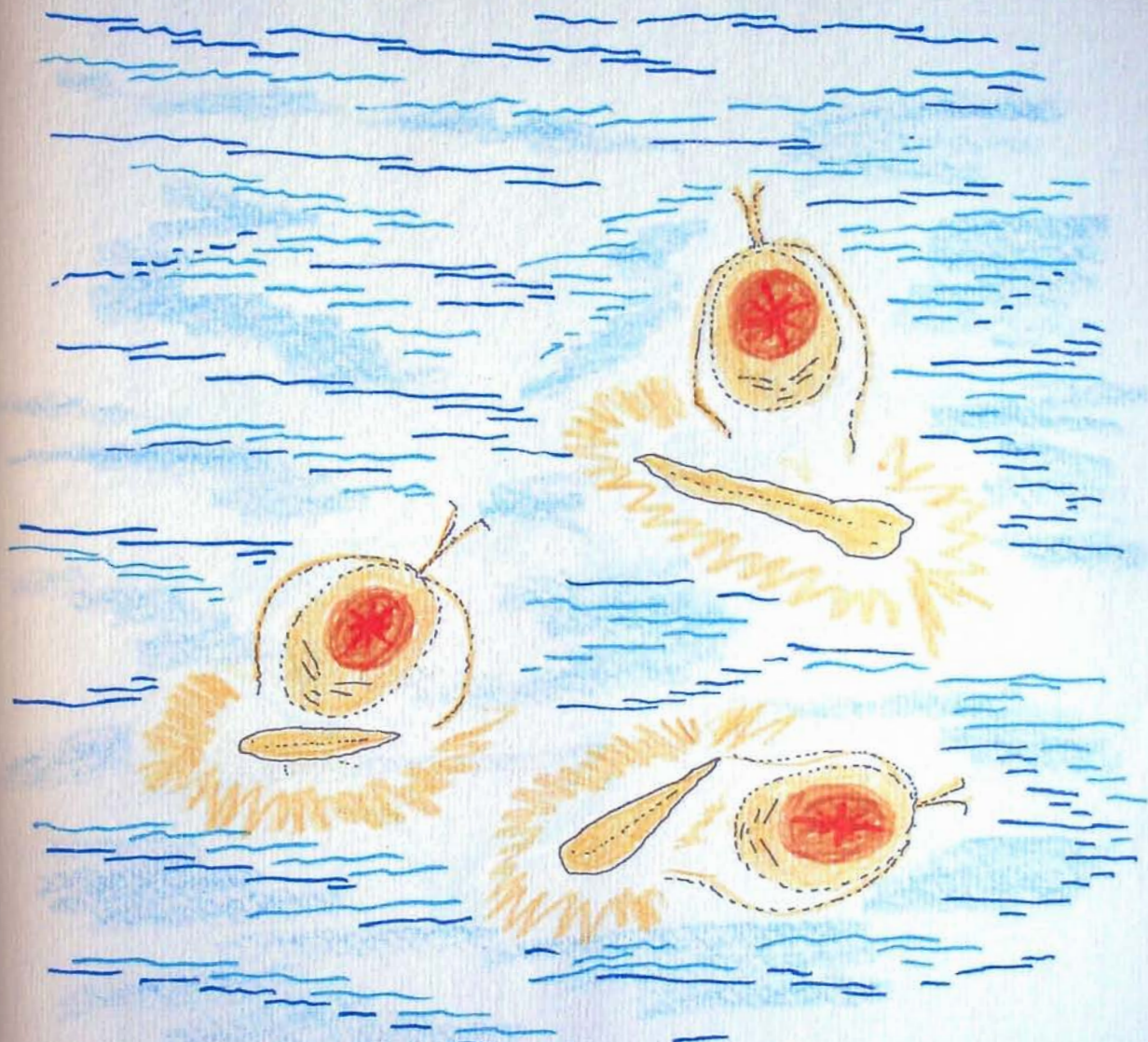
Tako vidite sliku bića koja se nalaze u svetu odmah iza praga, a koja kada sprovedu svoje impulse, postaju nosioci bića parazita i bića otrova, a sa tim postaju i nosioci bolesti. Na taj način postaje jasno koliko se zdrav čovek uzdiže iznad onoga što može da ga zahvati u bolesti. To zavisi i od razvoja zloćudnosti u tim bićima, koja sa druge strane moraju tu da budu prisutna da bi omogućila čitavu izgradnju, rašćenje i klijanje prirode i da onda ponovo učine mogućim raspadanje u prirodi.

To su stvari koje su u osnovi uzevši, dolazeći iz instinktivne vidovitosti, bile položene u onim intuicijama kao što su indijske o Brami, Višni i Šivi. Brama je predstavljao ono delatno biće u svetskoj sferi koje je smelo da se približi ljudima. Višnu je predstavljao onu sferu sveta koja

je smela da se približi ljudima samo ukoliko je on neprestano ono izgrađeno ponovo rušio, ukoliko se to neprestano preobražavalo. A Šiva je predstavljao sve ono što je u vezi sa snagama razaranja. Pa se tako u stara vremena visoke indijske kulture govorilo: Brama je u prisnoj srodnosti sa svim onim što je priroda bića vatre i što je priroda silfi; Višnu sa svim onim što je priroda silfi i undina. Šiva sa svim onim što je priroda gnoma i undina. Uopšte, kada se vraćamo na ove starije predstave, svuda se nalaze slikoviti izrazi za ono što se danas ponovo mora tražiti u osnovama tajni prirode.

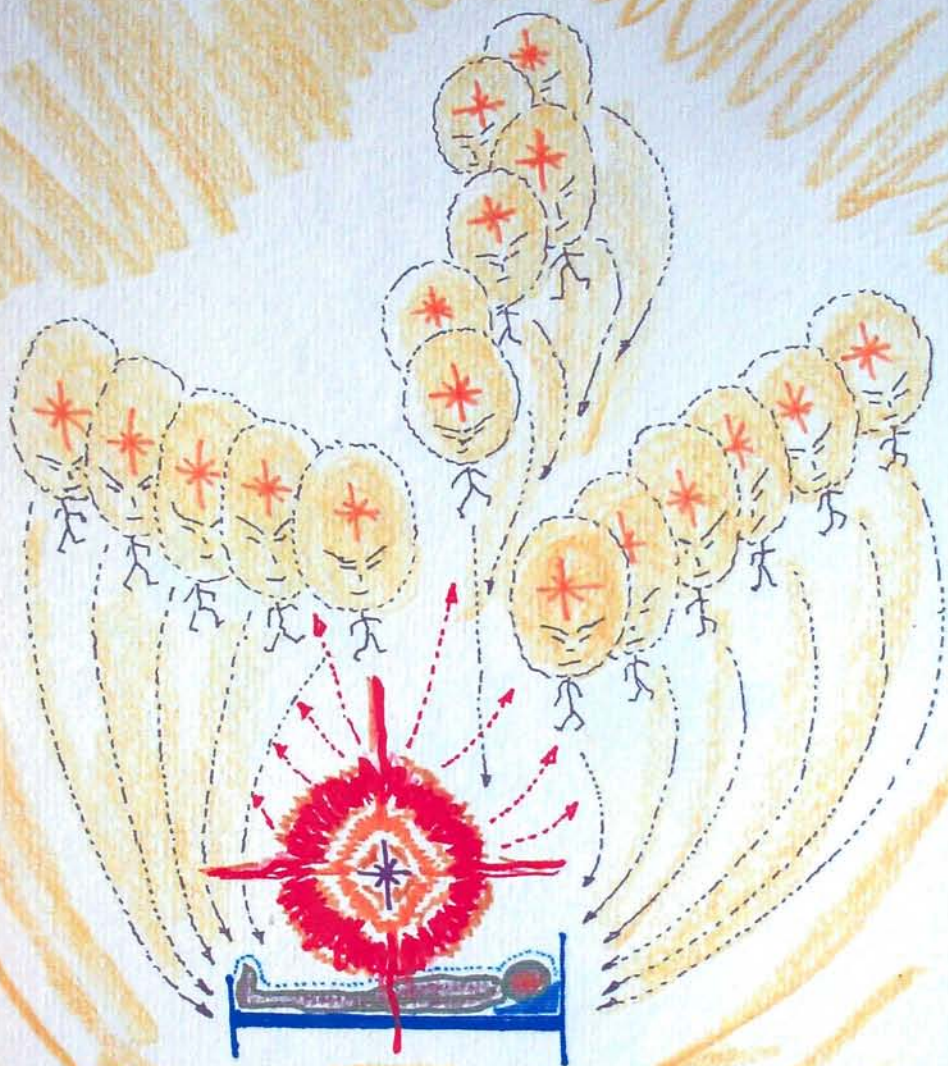
Dakle, vidite: juče smo posmatrali srodnost tog nevidljivog naroda sa biljnim svetom; a danas smo tome dodali srodnost tog nevidljivog sveta sa životinjskim svetom. Svuda zahvataju bića sa ove strane praga u bića sa one strane praga i tako neprestano. I samo onda kada se poznaje živo uzajamno delovanje obe vrste ovih bića, razumeće se zapravo vidljivi svet. Za čoveka je poznavanje natčulnog sveta vrlo važno, jer u času kada pređe prag smrti on oko sebe nema više čulni svet, već tu počinje jedan drugi svet da bude njegov svet. U svom sadašnjem razvoju on ne može da pređe u onaj drugi svet, ako nije naučio, takoreći, da u fizičkim objavama prepozna slova koja ukazuju na drugi svet; ako nije naučio da čita ono što je u životinjama zemlje, životinjama vode, životinjama vazduha i onim životinjama koje su, rekao bih, životinje svetlosti - u leptirima, ono što upućuje na elementarna bića koja žive zajedno sa nama između smrti i novog rođenja. Ali, ono što mi ovde od tih bića vidimo je zapravo svuda između rođenja i smrti upravo, rekao bih, samo brutalno čvrst deo. Ono što tu pripada natčulnom, učimo da saznajemo tek kada se sa našim uvidom, sa našim razumevanjem uputimo preko u ovaj natčulni svet.

03.09.2009.

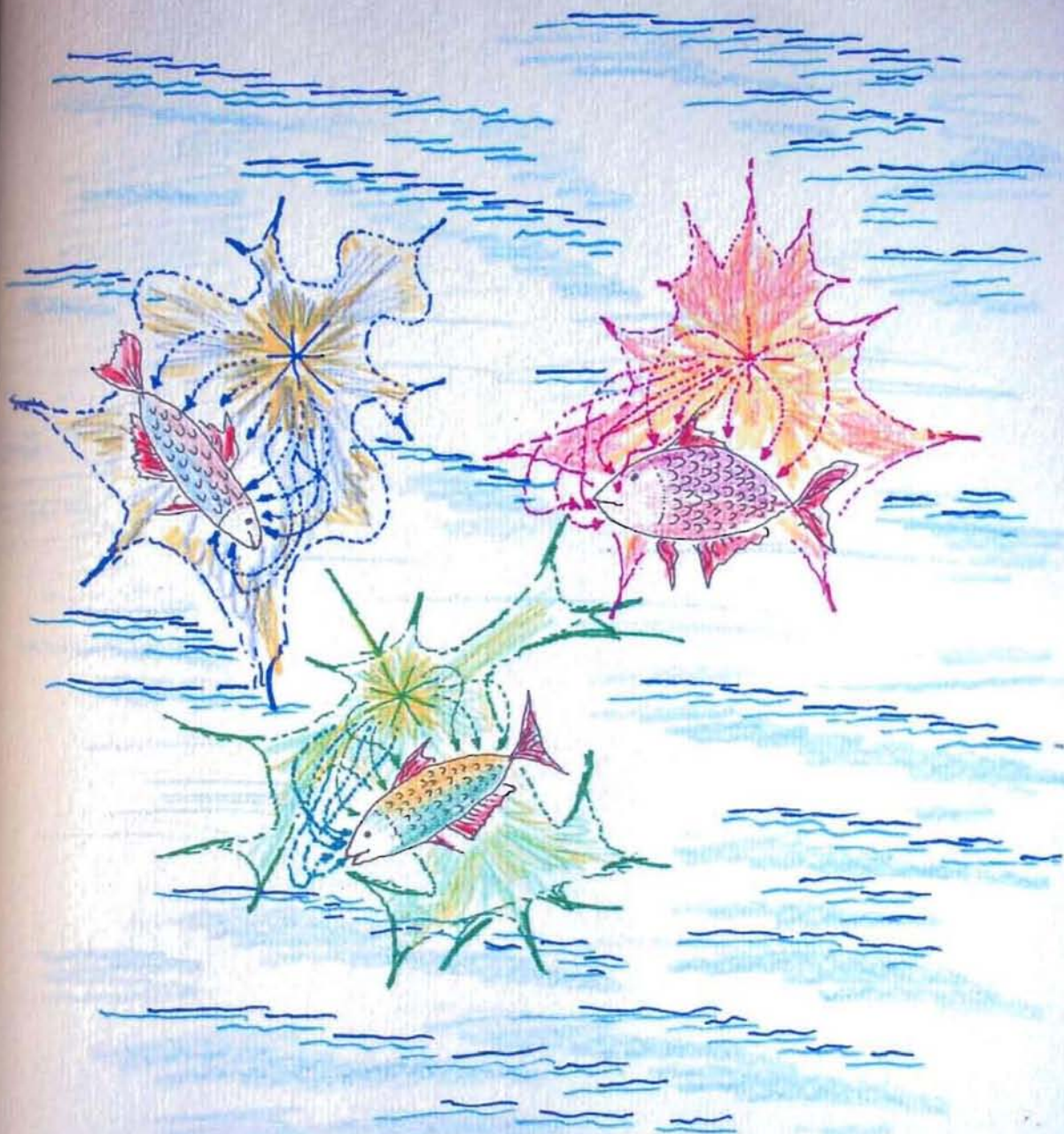

"POSTOJE MNOGA NIZA BICA KOJA SE JAKOJE GOTOVO OD SVE MELE TVARI. TA BICA ŽIVE U
 U TEKUĆEM ELEMENTU, NEMAJU KOSTURA NITI ICEG ČVRSTOG U SEBI. TA BICA SU NAJCRANIJE NASTAJA
 NA ZEMLJI. ONI TEK SADA RAZVIJAJU ONO ŠTO JE ČOVJEK VEĆ NA STAROM SATHANU ZAVASIO U POGLEDU
 SVOJE GLAVE. ONO ŠTO TIM NIZIM BICIMA PAKU I AMFIBIJAMA I RIBAMA, KOD KOJIM JE KOSTUR TEK NA
 GOVJETENJ NEODSTAJE, TO NA DUHOVANJ LAZIM NADOPUNJAJU VAŠU GNOMI. TA NIZA VASTA ŽIVOTINJA O-
 MI ČJELINCI TEK SA GNOMIMA. NO MEĐU NJIMA POSTOJI NEŠTO KAO ANTIPATIJA. GNOMI NE ŽELE PO-
 STATI KAO TE NIZE ŽIVOTINJE. ONI NE ŽELE POPRINUTI NJIHOV OBLIK. ONI SU U SVEMU PROTUSLIVA NI-
 ŽIJA ŽIVOTINJA. I KAO ŠTO SU GNOMI POTREBNI BUKHAMA TAKO SU POTREBNI I NJIJA ŽIVOTINJAMA TER
 IH NADOPUNJAVAJU. ONI DODAJU NIJEK ŽIVOTINJSKOM SVJETLU ONO ŠTO NEMA. NIZI ŽIVOTINJSKI
 IZJEK IMA NJIJA SVIJEST, GNOMI IMAJU BUKU SVIJEST. GNOMI POUČAVAJU SITU TEŽE I PRAVE
 IZ TE NEVJEDLJIVE TEŽE SVOJE TJELO, KOJE JE INACE STALNO U OPASNOSTI DA SE RASPADNE
 DA IZBUŠI SVOMI SUPSTANCIJU. ŽATO GNOMI, DA BI SPASILI SVA VJASTI ŽIVOTI MOTRE PARCIJALNO
 ŠTO JE DOGAĐA OVO NJIJA. ONI MORAJU BITI SUDNI, A KADA BI BILI IOSPANI KAO LJUDI, ŽBATO PO-
 SPANI ONI BI UMRLI U SVOJOM IOSPANOSTI".

-ANTROPOPOPLUJ OATEE U VEŠI I A. DNELOM B. POGAVIJA UNICE P.3. U.C.A.S.D.S.T.O.E.S.R. "MATEP 1.4. 1984."

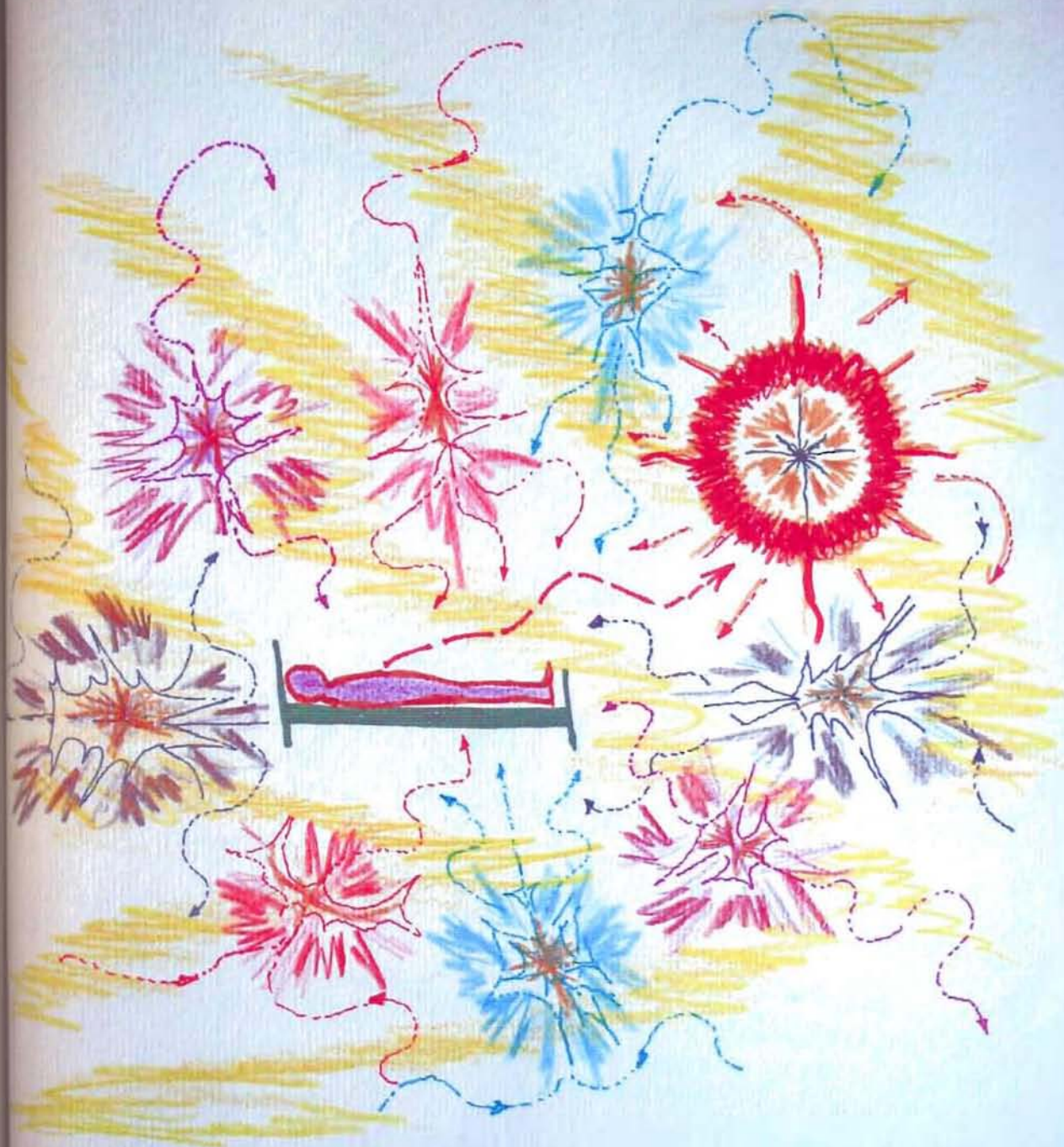

FIZIČKO TIJELO SPREČAVA DA VIDIMO DUHOVE KORISTENJA TI. GLOME. U ČASU —
 KAD TIJELO PRESTAJE BITI (PREJETA TOME, POSTAJU TA BIĆA VIDIJIVA KAO I SUN
 BIĆA U PRIRODI. ONAJ TKO JE USPIO U PUNOJ SVIESTI DOŽIVJETI SAN PRIJE
 USPAVAVANJA TAJ DOBRO POZNAJE GNOME — MI U OBIČNOJ SVIESTI NE
 IZLAZIMO ODHAM IZ ONOGA ŠTO SMO DOŽIVJELI PO DANU. TU SE VJEŠI MASHI-
 RANJE SNA, KADA BI ČOVJEK VIDIO SAN BEZ MASHKE I BIĆA ONOG ZALUGOG
 SVIJEŠTA NEMASURANA ONDA BI PRI USPAVAVANJU VIDIO ŽITAVU VOJSKU PA-
 TULJAKA TI. GNOMA. AU ČOVJEK JE U OBIČNOJ SVIESTI PASTIČEN DA TO NE
 UGLEDA NEPRIPREMENEN ZER BI SE ON TOGA UPLAŠIO. U SNU MU GNOMI PAJ-
 LAZE U OBLIKU SVEGA DRUGA ŠTO SE U ČOVJEKU RAZGRADUJE. ČOVJEK
 BI ZA NEPRIPREMENENOG ZNAČILI SIMBOLE SMRTI, JER GNOMI TAKO REČI
 SAHRANIVAJU ČOVJEKA TAKO U ASTRALNOJ SVIJETU, TAKO TO I IZGLEDA —
 ANTHROPOPOFSKI ČETEKU 2. DIO 8. POGLAVLJA KNJIGE „E.K.S.D.S. I R.S.S.R.“ 4. 1939.

PORED ZADATAKA ONO RASTA BILJAKA UINDINE VRŠE SVOJU ULOGU I KOD ŽIVOTINJA, KOJE SU NA NEŠTO VIŠEM STUPNJU, TI KOJE SU RAZVILE DIFERENCIJANE ZEMALJSKE ORGANE, ODNOSNO ZEMALJSKA TIJELA. TE ŽIVOTINJE KOJE SU URAŠLE U VIŠE RIBE I VIŠE AMFIBIJE TREBAJU TVRDI OKLOP TI. LJSUKE. NA TOJ VANJSKOJ ZAŠTITI I VANJSKOM OKLOPU KOD ODREĐENIH ŽIVOTINJA RADE UINDINE. UINDINE DODAJU TIM MALO VIŠIM ŽIVOTINJAMA NA PRIMITIVAN NAČIN ONO ŠTO ČOVJEK IMA U LUBANJI. ONE IM DOKNEKLE PRAVE GLAVE. TA NEVIDLJIVA BICA IMAJU ZNAČAJNE ULOGE. NAIME UINDINE ODBACIVAJU OD SEBE ONO IZ ČE-GA NASTAJU LJSUKE I OKLOPI KOD ODREĐENIH NEŠTO VIŠIH ŽIVOTINJA.

ANTROPOFOSKI CRTEŽ U VEZI SA 3. DIOLOM 8. POGLAVLJA KNJIGE DR. RUDOLFA ŠTADNERA „EVOLUCIJA“
 MATREJ 25. 4. 1954.

TIJELO SPREMA DANAŠNJE ČOVJEKA DA VIDI SVA TA BIĆA, KADA ČOVJEK ZAPADNE U DUBOKO
 SPAVANJE BJEŽI SNA, ALI KAD JE U STANJU TAJ SAN DOŽIVELI POMOĆU INSPIRACIJE, ISKAZAVAJU PRED NJEGOVE
 NIKOVNE OČI, IZ OKOG ASTRALNOG MORA (U KOJEG SU GA IDKOPALI GROMIČAR I USPAVIVANJU) UMBINE.
 ONE SE MOGU VIDJETI U DUBOKOM SNU, SAN BRIJE OBIČNU SVIJEŠT, ALI DUHOVNO PROBUĐENA SVIJEŠT
 VIDI OVO SEBE UMDINE U RAZNOJ METAMORFOZI, TU JE (U ASTRALU) VIDE BIĆA U STRANOM POKRETU, KAD
 SE PREDKAZIVAJU TE VALOVITO PENOU I SPULTAJU, U DUBOKOM SNU ČOVJEK JE OPKLOPEN UZBUKA-
 NIM MOREM ŽIVIH BIĆA, UMBINAMA. - UZ 4. DIO 8. POGLAVLJA KNJIGE DR. R.S. UČ. K.S. S.O. I D.S.S.R.: 254. 84.

ASTRALNO TIJELO
 (3A) (DASTVO)

" I SILFE NADOPUNJAVAJU NEKE ŽIVOTINJE (PTICE) ALI U DRUGOM PRAVCU. PTICE
 SU POTPUNA ORGANIZACIJA GLAVE. SILFE DODAJU PTICAMA, NA DUHOVAN
 NAČIN, ONO ŠTO GLAVI T. ORGANIZACIJI GLAVE, NEDOSTAJE OD TELESNOSTI.
 ONE NADOPUNJAVAJU PTICAMA I ONO ŠTO JE KOD ČOVJEKA, IZHVAJENA TVARJ-MATERIJE
 S UBOVIMA. AKO PTICA LETI PO ZRAKU SA ZAKRČKALIM NOŽICAMA TIH RAZVIJENIČI
 SU UBOVI KOD SILFA I ONI NA DUHOVAN NAČIN PREDSTAVJAJU U ZRAKU ONO ŠTO
 KRANA PREDSTAVJAJA DOĐE U FIZIČKOJ MATERIJU- JA' SILFI JE KOD PTICA I TO IH
 VERUJE SA ZEMLJOM. ČOVJEK SVOJE "JA" DOBIVA NA ZEMLJI. SILFE SU POUVERANE
 SA ZEMLJOM KROZ PTICE. PTICAMA ONE IMAJU ZAHVALITI ZA SVOJE "JA" ZA
 SVIDEST SVOGA "JA" (ANTROPOFOSFI I MAHALI POLUČENI UZ S. DIO B. P. ČIČIĆA... NASPEY 18.5.1984.)

.. KAD ČOVJEK PROSPAVA NOĆ I KAD JE OKO SEBE IMAO ASTRALNO MORE UMDIJA
 PA KAD PREDE U SAN KOJIM SE BUDI, ONDA BI ČOVJEK DOŽIVIO (KADA TAJ SAN NE BI BIO
 MASKIRAN SLIKAMA IZ ŽIVOTA ILI ŽIVIM SLIKAMA NUTARNJIH ORGANA) SILFE. ONE
 IMAJU ČUDNOVAT OBLIK. ONE SU KAO KAD SUNCE HOĆE NEŠTO POSLATI, NEŠTO ŠTO
 NA ČOVJEKA DJELUJE TEŠKO, NEŠTO ŠTO ČOVJEKA NA ODREBENI NAČIN DUHOVNO
 USPAVLIJA. ČOVJEK BI PRIMJETIO (KAD NEBI BIL MASKIRANOG SNA) KAO NEKO
 PROBITANJE SVJETLOSTI. NJEMU BI TO BIL DONEKLE NEUGODNO JER NJEGA OKOLU-
 AVAJU UBOVI SILFE, OBMOTAVAJU GA, ON BI OSJEĆAO KAO DA GA NAPADA III
 SVJETLOST SA SVIH STRANA, KAO DA JE SVJETLOST NEŠTO PREMA ZEMU SAO
 NARODITO OSJETLJIVI, MOŽDA BI ČOVJEK PAMEKI PUT OSJETIO TO KAO MILOVANJE,
 JER SILFE PRINOSU TU SVJETLOST NA RAZLIČITE NAČINE. " - G. DID B. POGLAVLJA -

- ANTHROPOGENI LUDNOMI FOKUJAD -
 KATPET 18.5.1984.

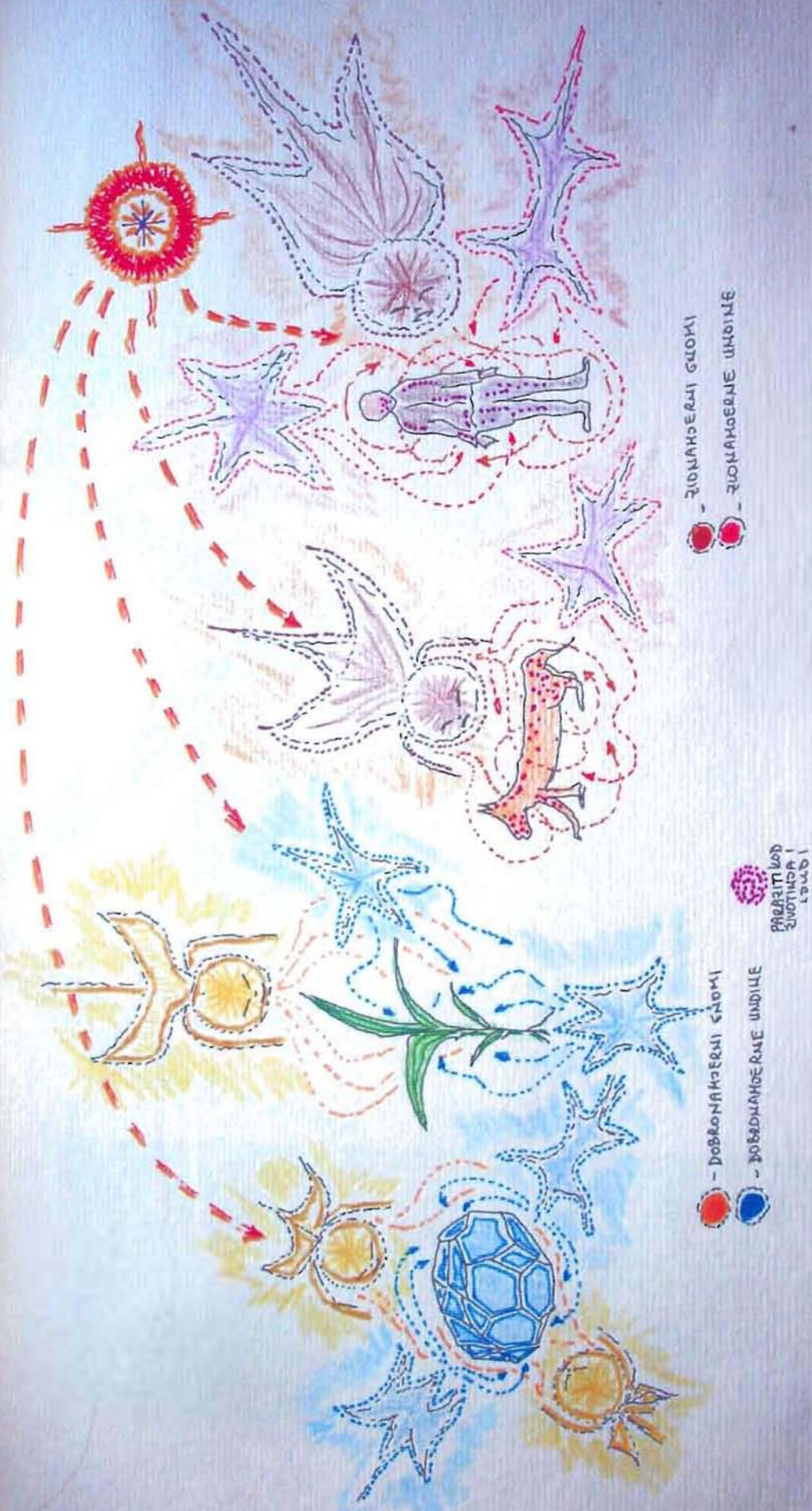

"DUHOVI VATRE ILI SALAMANDRI NADOPUNJAVAJU LEPTIRE. LEPTIRI IMAJU VELO
MALO FIZICKOG TIJELA, ONO JE DO KRAJNOSTI TANKO. LEPTIRI SU BICA SVJETLOSTI
A DUHOVI VATRE NADOPUNJAVAJU TIJELO LEPTIRA. DOBIVA JE OVALAV UTISAK I ALKO
ZAKLJUK S JEDNE STRANE FIZICKOG LEPTIRA, PA SA ZAKLJUKOM UVELICANOG DUH VA-
TRE) IMATI CEKO OSOBEKA KAO IH ZAKLJUKO SPOJENO U JEDNO ZA IMAMO PRED
SOBOM ZONDELA S URILIMA. DALLE SALAMANDRI NADOPUNJAVAJU ONA BICA (LE-
PTIRE) KODJA SU MAJBLIJA DUHOVNOM. ONI NADOPUNJAVAJU PREMA BOLJE DALLE
DUHOVE VATRE DOVODIMO U VERU SA LEPTIRIMA, KODJINE U SVJETLOSNOM ELEMENTU."

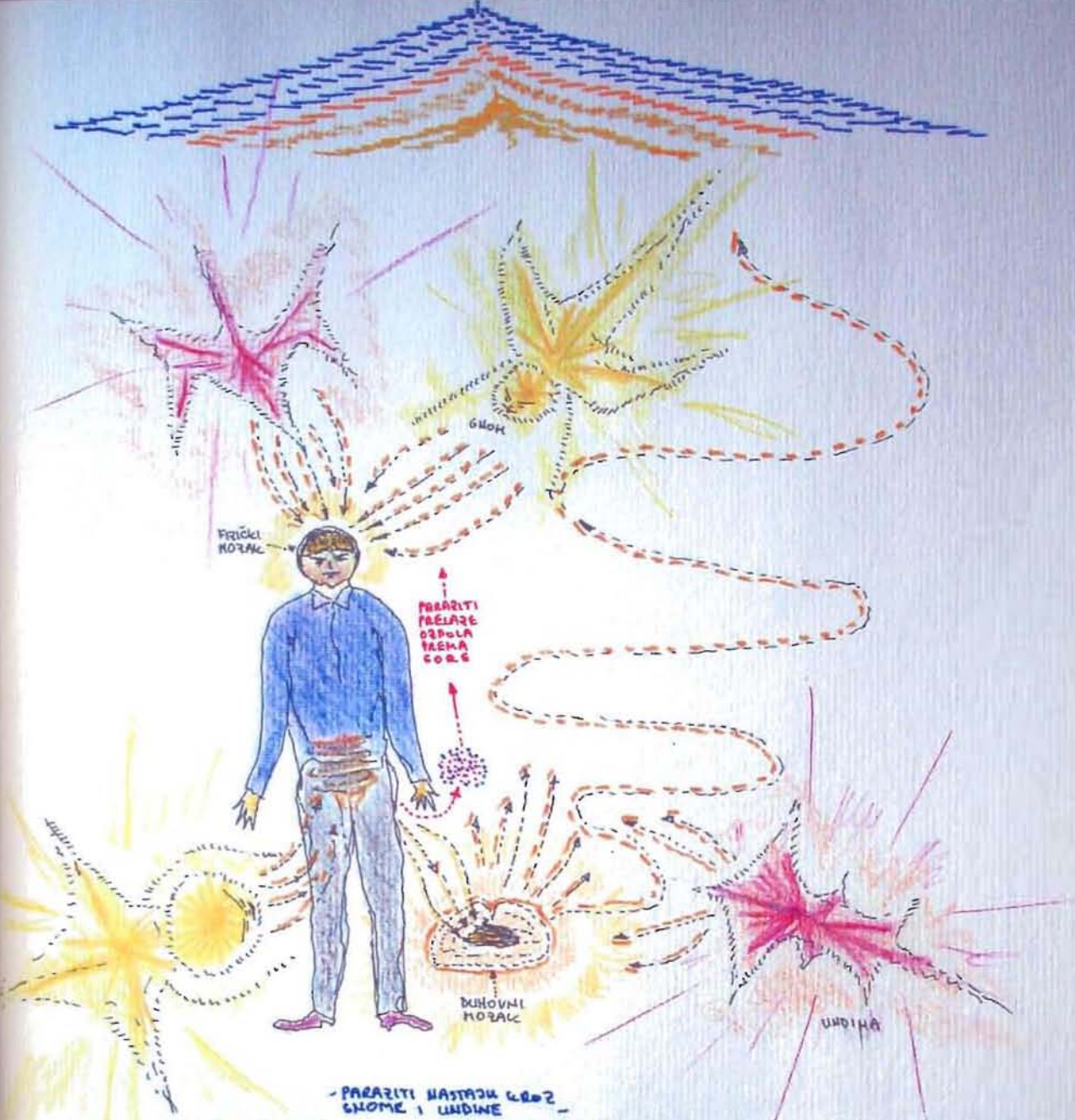
-ANTROPOLOGIJI ČETIŠ I VEŠI ZA T. DIMITRIJ B. FUGLANJA - KAMPET - 10. 8. 1954. -

• KAO ŠTO ČOVJEK MOŽE PROZRIJETI DUBOKI SAN, TAKO MOŽE PROZRIJETI I BUDAVI DNEVNI ŽIVOT.
 ONDA SE MOGA POKUSITI IZMJENITI TIJELOM - BUDNOVI VATRE SU U UNUTARNJEM SRODSTVU S UTO-
 BORITNOSTI U PUNOJ DNEVNOJ STIJEKTI, A PAKI TOJE (U ODREĐENOM SMISLU) ISTIJI CELO, DAKLE DA BUDE
 ČUJE KAKO BUDNOVI VATRE TUDJE U STIJEKU ONAJ ELEMENT, KOJI (AKO GA ZAPAZIMO) ČINI DA SE NA-
 ZE MISLI NACU ZAPAZATI I DRUGE STRANE. - ZAPAZANJE BUDNOVA VATRE BUDNOI ČOVJEKA DOJE, DA I
 SU NISU VIŠE TERANE UZ ČOVJEKA, ONE SE FOKUSIRAJU KAO MISLI SVEMIRA, ONE RADI I TERAJU KAO
 IMPULSI U SVIJEU (MATERIJA - MIND) TESLA JE TAKO MISAO DOKAZAO MISLI O OBSTOJANJU KAKOVIH POKU-
 ILUZIJA SE MISLITI DA SU MISLI ZATVORENE U LUDILUO ČLAVI, MISLI JE TU JAKO OBRATNAVAO (ME-
 KO POSEBNO PREGREBENOC FIZIKUCO INSTRUMENTA TI. MOZGA). MISU NUPABOJU SFERI BUDNOVA VA-
 TRE, AHO KADMO U SFERU BUDNOVA VATRE, ONDA VIDIMO U MISLIMA NE SAKO SEBE JAKE VRE
 SEBE TRABEMO POKAZUJE AHO MISLI SVEMIRA, KOJI JE UJEDNO I IMAGINATIVAN SADRŽAJ, ČUVKA DA IZ
 KUD TOJLA NEĆ IZ SFERE BUDNOVA VATRE (DOKLE SITUANSUJI BICA KODI ČILAZE NA ŽEMICU) IHO
 TAMO SE OPIŠANO DA SU MISLI MISAOI IZDRŽAJI KAKMASA IZ PERSPEKTIVE BUDNOVA VATRE.
 - ANTARPOFANU LUDILUO POKUŠAO NIEMA S. BICELU S. POKLAVAJA KNJIGE DR. BUDNOVA ŽEINERA
 - ČOVJEK KAO SARVUK ŽELOTIVORANU, STVARLAŽIČU, I OBLIKUOJUHIN INAGA ČOVJEKUCO BICECI -
 - MATER 20.5.1984. -

• OBISNA Ljudsija znjest se zaštitelija da ne vidi sioine i umnoine oni su z one strane praca - ta bica nisu
 umpek dobronakornija. ima ih i zivotinij. dobronakornija se bica pridržavaju više minierala i bica a kozidna
 imaraju životinoe i sioine a zos sora ne ostavljaju ni sioine ni minierale. u čovjeku sioine i umnoine ima takavih
 zivotinijih bica koja se počue na slobi i životinija umpe noma stvaraju na fizički način oko što bi trebali sta-
 vati kod njih životinija. zato u sioine i životinija žive nija životinija i bica bica → praziti. zivotinija bi-
 ce su zivotinijih praziti. ako bi praziti zalta uofee postoje zivotinijih sioini i umnoine uob izabivaju praz-
 zite. kada ta bica nubi postarala vija ljudi nubi postar zivotinijih praziti zinao da praziti postak
 -uz 3.300 v. poslavstva kraljeve v. zivotinija „zobnye umpe sioine“ martet 27. 5. 1974.

- PARAZITI NASTAJU KROZ GNOME I UNDIHE -

„Ako zamislimo čoveka s raznorodnom materijom glavom kao nervno i kore se razvijaju procesi (postavit ćemo ritmičkog čoveka) i čineći u kora se u običnom životu pokreću, a to su procesi izlučivanja kroz što je glupost, jer ne izlučiva se samo da bi se izlučivalo već u istoj mjeri u kojoj ymo sueno s fizičkim mozgom. To što se događa u donjem čoveku nešto što de duhovno, proces se završava kore. Tu se fizički tvorci ono što de dolje izba- ljostaje na pola puta u pogledu svog fizičkog razvoja, izbaciva se jer stvar para- gora imamo fizički mozak, dolje duhovni mozak, i kada bi ono što de dolje izba- ljuđu mozak de patiti razraden produkt izbacivanja, to de neobično ja- rno za medicinu - u izmetu de nalaziti kuma duna, mozak de dakle pada metamorfoza produkta izlučivanja, stoga postoji veza između bolesti mozga i bolesti crijeva te veza u ličecanju bolesti mozga i bolesti crijeva. Kuma čoveku prelaže produkte izlučivanja u mozak, čovek u sebi nebi imao na- bal (ti. u glav) kada svijet nebi bio tako uređen da postoji gnomi i undine. - ANTROPOMORFNI ČOVEK U VERI SIB. DIZION (M.) S. RADIČIĆA KNJIGE ČOVEK KAO SASTAV - 29.3. 1984.“

PORED DOBROČUDNIH SILFA POSTOJE I ZLOČUDNE. TE ZLOČUDNE SILFE PRENOSI DOLJE
 U REGIONE VODE I ZEMLJE ONO ŠTO BI TREBALO DA JE GORE. POGLEDajte BELADONU (VE-
 LESINJE), BELADONA JE BILJKA KOJU JE, KADA JE BILA CUPJET, POJUBILA SILFA (AKO SE
 TAJLO SMISLE IZARATI), TAKO JE ONO ŠTO JE TREBALO BITI DOBROČUDNI SOK POSTALO JAK
 OTROV U BELADONI. IDALJE KADA SE ASTRALNO SPUSTI U BILJKU ONA POSTAJE OTROVNA I
 ZNAKI AKO SE SILFE SPUSTE DOLJE I UOTREBE U ČASTIJU BILJKA ONO ŠTO JE GORE TREBALO, ON-
 DA U BILJKU NASTAJE JAK OTROV. OTROV NASTAJE KROZ SILFE A TO JE ZBILOŠKI NA ZEMLJU
 SUNIŠE IZUSTENO NEBESKO. AKO ŽOVDEL Ili ŽVOTINŠA JEDU BELADONU (KODA I ŽEVEDA KAO
 TRESHNA) ONI ONDA UHARU. ALI POGLEDajte KOSA Ili DROZDA, NJIMA JE BELADONA NAŠO-
 VA HRANA, JER BELADONA PRIPADA NJIHOVOM PODRUČJU, NEOBICAN JE FENOMEN DA JE ZA
 LUDE I ŽVOTINŠE (KOJI SU SVOJIM DONJIM ORGANIMA VEZANI ZA ZEMLJU) ONO ŠTO JE U BELA-
 DONI POVIŠENO (OTROV), A DA MIŠE KAO KOS I DROZD, A KOJI NA DUHOVAN NAČIN DOBIVAJU
 ONO ŠTO IM TREBA (OD SILFA) TO PDMOSU, EAK I KADA JE SPUSTENO IZ NJIHOVOG REGIONA
 DOLJE. ZA NJIH JE HRANA ONO ŠTO JE ZA BICA (VIŠE VESANA ZA ZEMLJU) - OTROV - TAKO VIDIMO
 KAKO S DOLJE STRANE KROZ ČOVJE I ČUVINE PARAZITI TEŠE SA ZEMLJE PREMA GORE, DRUGIM
 BIĆIMA, A DA OTROV KAPLJE ODZGOR NA DOLJE, POREDSTUOM ZLOČUDNIH SILFI.

"KADA SE DUHOVI VATRE PROŠU IMPULSIMA KOJI PRIPADAJU REGIONIMA
LEPTIRA I KOJI SU ZA RAZNOJ LEPTIRA VILIO KORISNI, KAD TO SALAMANDRI--
KUSTE NA PR. U PLOD BADEMA ONDA TAD BADEM POSTAJE OTROVAN BICA
VATRE UNOSE OTROV U PLOD BADEMA. - PLOD BADEMA NEBI MOGAO KOSTI-
TI, KAD BICA VATRE NEBI SPREGLA ONO ŠTO JE BIKO KOD NEKOG VOCA. A
GLEDATE BADEM, KOD DRUGOG VOCA IHAMO U SREDINI KOSTICU, A KAD
NJE MESO. KOD BADEMA NEMAMO "MESO" JER JE ONO ISCORDELO, TO SU
UŠIMLI DUHOVI VATRE, KAD DPELOVANJE VATRE PRADRE I KADRE KOSTICU
DO JEACRE, ONDA JE BADEM OTROVAN."

TE SVARI SU ISTOVRETNE S INDIJSKOM INTUICIJOM:
BRAHMA, VIŠNU I ŠIVA. BRAHMA PREDSTAVLJA DOELATNO BICE
I ZEMIRU, KAD SE SHIDE PRIBUŽITI KOVIKU, VIŠNU PRED-
STAVLJA ONU STREHISLU SFERU KAD SE SHIDE PRIBUŽITI
KOVIKU SAHO UNOLIKO ONO ŠTO ON IŠERABI OJET I OB-
NEŠI, UNOLIKO SE TO STALNO PEROBRATAVA. ŠIVA PRED-
STAVLJA ŠIR ONO ŠTO JE U VEZI S RAZAGADUJIM SILAMA
I ŠTO JE BABA ČUJETANJA INDIJSKE KULTURE GOVARILO
JE: BRAHMA JE SLOBAN SA SILFAMA, VIŠNU SA SILFAMA I
ŠIVANAMA, A ŠIVA S GNOHIMA I UMDHAMA."
KARTET 24.G. 24. - UČE KAD B. POKLAVUVA "KONIK KAO SARVUK."

BRAHMA

VIŠNU

ŠIVA

SILFA
BRAHMA

SILFA
VIŠNU

GNOH
UMDHA
ŠIVA

Deveto predavanje - 4. novembar 1923.

Kao što se bića čulnog sveta upoznaju samo kada se posmatraju u njihovom životu i dejstvima, tako je slučaj i kod onih bića o kojima sam vam govorio i o kojima vam govorim u ovim predavanjima, kod elementarnih bića prirode koja se nalaze nevidljivo, natčulno iza čulno-fizičkog i koja isto tako učestvuju u svim dešavanjima u svetu, čak zapravo učestvuju u njima u jednom višem smislu nego čulno-fizička bića.

No, možete već zamisliti, da za ta bića svet nešto drugačije izgleda, nego za bića čulnog sveta, jer ste videli: ta bića nemaju fizičko telo kao što ga imaju bića čulnog sveta. Sve što oni shvataju o svetu, opažaju u svetu, mora biti drugačije od onoga što, na primer, prodire u ljudsko oko. Čovek, recimo, oseća Zemlju kao kosmičko telo po kome se on kreće. On čak oseća kao malu neprijatnost kada se ovo kosmičko telo nakvasi, kao što je to s vremena na vreme slučaj zbog raznih dešavanja u atmosferi, pa čovek tek nešto malo utone u njega. On želi da ovo zemaljsko tlo oseća kao čvrsto, kao nešto u šta on ne tone.

Kod gnoma, na primer, ovaj način osećaja, ceo ovaj odnos prema Zemlji uopšte nije prisutan; oni svuda uronjavaju pošto je cela Zemljina kugla za njih najpre kao neka prohodna šupljina. Oni mogu svuda da uđu; za njih nisu stene, za njih nisu metali nešto što ih sprečava da sa svojim bićem, pa - treba li da kažem: idu okolo, ili treba da kažem: plivaju okolo? U našem jeziku nema reči koje izražavaju kretanje ovih gnoma unutar Zemljine kugle. Samo to da oni imaju unutrašnji osećaj, unutrašnji doživljaj o različitim sastojcima Zemlje; oni drugačije osećaju kada se kreću duž neke žile metala, nego kada uzimaju za svoj put neki sloj krečnjaka. A sve to gnomi osećaju na unutrašnji način; oni prodiru kroz sve to. Oni zapravo nikada nemaju

predstavu o tome da postoji zemlja; oni imaju predstavu da postoji jedan prostor u kome oni doživljavaju različite osećaje: osećaje zlata, osećaje žive, osećaje cinka, osećaje siljunkske i tako dalje. Ovo je rečeno jezikom ljudi, ne na jeziku gnoma. On je mnogo neposredniji; i oni dobijaju upravo kroz to što celog života obilaze sve žile, sve slojeve, uvek iznova i iznova prolaze kroz njih, onaj izraziti intelektualitet o kome sam vam govorio. Kroz to oni dobijaju svoje sveobuhvatno znanje, pošto se njima razotkriva u metalu i zemlji sve ono što je napolju u svemiru; kao u nekom ogledalu oni osećaju sve to što je napolju u svemiru. Ali samu zemlju gnomi ne opažaju, jedino njene različite sastojke, različite načine unutrašnjih doživljaja.

Nasuprot tome, gnomi su izuzetno nadareni za utiske koji dolaze od Meseca. Mesec je njima ono što oni ne prestano pažljivo osluškuju. U odnosu na to oni su - ne mogu da kažem rođeni, jer je upravo jako teško naći reči za to - ali, takoreći, nastajući neurastenici. Zar ne, što je kod nas bolest, to ja za ova bića gnoma zapravo njihov životni element. To kod njih nije bolest, to je nešto što se podrazumeva. To im daje onu unutrašnju osetljivost za sve ono o čemu sam vam govorio. A to im, takođe, daje i onu unutrašnju prijemčivost za pojave Mesečevih mena. Ove mene u pojavljivanju Meseca oni prate sa takvom pažnjom, da ova unutrašnja pažljivost - a ja sam vam opisao snagu njihove pažnje - menja sam njihov oblik. Tako da se uistinu, kada se prati život gnoma, ima sasvim drugi utisak pri punom Mesecu on onoga koji se ima kod mladog Meseca, a opet drugi kod Mesečevih faza koje se nalaze između.

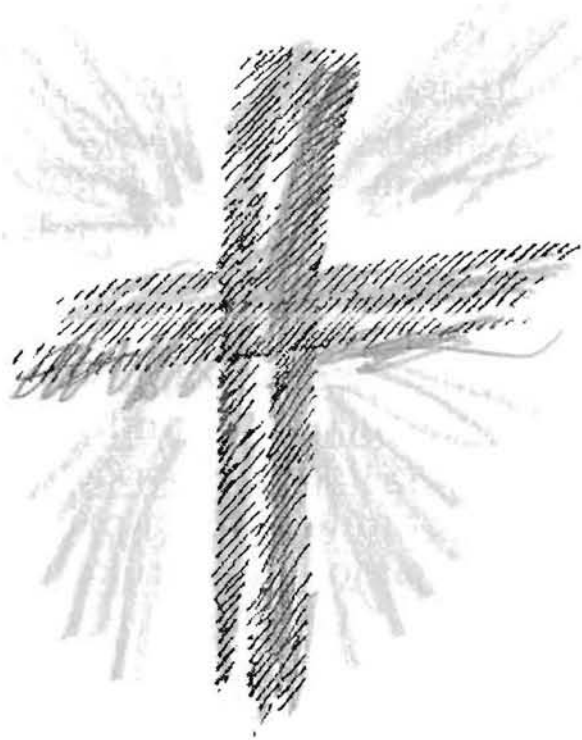
Prilikom punog Meseca gnomima postaje neprijatno. Fizička svetlost Meseca njima ne odgovara, stoga oni guraju napolje celo svoje osećajno biće. Oni oko sebe razapinju kao neku duhovnu kožu i potiskuju svoje osećajno biće na granicu svog tela, kada je pun Mesec. I oni se zatim nekome, ako se za te stvari ima imaginativni pogled, pojavljuju pri sjaju punog Meseca, rekao bih, kao svetleći, oklopljeni

mali vitezovi. Oni nose kao neki duhovni pancir oko sebe, a to je ono što izbija iz njihove kože napolje da bi ih sačuvalo od punog Meseca koji im je neprijatan. No, kada se Mesec približava mladom Mesecu, gnom postaje providan, čudesan; u njemu se vidi zračea, svetlucava igra svetlosti. Vidi se kako se u njemu dešava čitav jedan svet. To je kao kada bi neko gledao u čovekov mozak, ali ne kao anatom koji ispituje ćelijsko tkivo, već kao neko ko tu vidi misli kako se prelivaju i svetlucaju: tako se ovi gnomi nekome pojavljuju kao providni čovečuljci u kojima se vidi igra misli. Baš kada je mlad Mesec gnomi su naročito interesantni, jer svaki nosi u sebi čitav jedan svet i može se reći: unutra u tom svetu leži zapravo tajna Meseca.

Ako se razotkrije ta tajna Meseca, dolazi se do vrlo značajnih rezultata; onda se dolazi do toga, da se kaže, da je sadašnji Mesec u neprestanom približavanju - naravno ne morate to sebi bukvalno da predstavite, kao da bi on jurio ka Zemlji - ali on zapravo svake godine dolazi nešto bliže. I stvarno je Mesec svake godine nešto bliži Zemlji. To se poznaje po igri Mesečevih snaga koja u svetu gnoma postaje sve življa za vreme mladog Meseca. A na to približavanje ovi patuljci izuzetno paze, jer izvlačenje posledica iz toga što na njima radi Mesec, u tome oni vide zapravo svoju glavnu misiju u svemiru. Oni sa velikom napetošću očekuju čas kada će se Mesec opet ujediniti sa Zemljom i prikupljaju sve svoje snage da budu spremni za taj čas kada se Mesec sjedini sa Zemljom, jer će onda iskoristiti Mesečevu supstancu za to da Zemlja postepeno raseje po svemiru svoju supstancu. Supstanca mora otići.

Ali time što su sebi postavili ovaj zadatak, osećaju se ovi vilenjaci, ovi gnomi izuzetno važni, jer oni skupljaju iskustva celog zemaljskog postojanja i pripremaju se, kada sva supstanca Zemlje bude rasejana po svemiru, da svoj razvoj prenesu na Jupiter, pošto su sačuvali u strukturi Zemlje ono što je u toj strukturi dobro, da potom to utelotvore Jupiteru kao neku vrstu skeleta.

Vidite, kada se sagleda ovaj proces kod gnoma, tek kada se dobija podsticaj za to da se sebi jednom predstavi - to se potom i može - kako bi naša Zemlja izgledala kada se sa nje odstranila sva voda. Pomislite bar jednom kako na zapadnoj polulopti sve orijentisano od severa prema jugu, a na istočnoj polulopti sve od istoka ka zapadu. Kako dakle, ako bi otklonili vodu, dobili Ameriku sa njenim planinama i sa onim što je ispod mora kao nešto što se proteže od severa na jug; a ako pogledate Evropu, dobili primereno potezu Alpa, Karpata i tako dalje, ono što je na istočnoj polulopti u tom pravcu. Dobili bi nešto kao strukturu krsta u Zemlji.

I ako se pronikne u ovo, dobija se utisak da je to, u stvari, sjedinjeni svet gnoma sa starog Meseca. Tako da su oni koji su preteče naših zemaljskih gnoma, Mesečevi gnoma, sakupili iskustva sa Meseca i ovu strukturu, ovu čvrstu strukturu čvrstog tkiva Zemlje, čvrste zemaljske tvorevine izrazovali iz svog iskustva, tako da mi zapravo imamo čvrstu sliku Zemlje iz iskustava starih Mesečevih gnoma.

To su stvari koje proizilaze iz odnosa na svet gnoma. Kroz to gnomi dobijaju interesantan, izuzetno interesantan odnos prema celoj evoluciji svemira. Oni uvek prenose u izvesnoj meri ono čvrsto iz ranijeg u čvrsto kasnije. Oni su u razvoju čuvari kontinuiteta čvrste strukture. Tako oni čuvaju čvrstu strukturu od jednog svemirskog tela do drugog. Spada u nešto najinteresantnije prići tim duhovnim bićima natčulnog sveta i studirati njihove posebne zadatke jer se tek kroz to dobija utisak, kako sve što je prisutno običa u svetu saraduje na celokupnom oblikovanju sveta.

Sada ćemo opet od gnoma preći ka undinama, ka bićima vode. Tu se čoveku pruža vrlo čudnovata predstava. Ta bića nemaju potrebu za životom koju imaju ljudi, takođe ni onu potrebu za životom koju imaju, iako samo instinktivno, životinje, nego se može utvrditi da undine takođe i silfe, imaju pre potrebu za smrću. One su stvarno na jedan kosmički način kao mušice koje se bacaju u plamen. One imaju osećanje da zapravo tek onda kada umru imaju svoj pravi život. To je neobično interesantno: ovde na fizičkoj Zemlji sve hoće da živi i ceni se samo ono što u sebi ima životnu snagu; ceni se zapravo sve što živo klija u pupi. Ako li se pređe tu preko, onda sva ta bića govore umiranje, to je zapravo tek pravi početak života. I ta bića mogu to i da osećaju. Uzmite eto, na primer, undine. Verovatno već znate da, recimo, mornari koji mnogo plovo morima, nalaze da more ostavlja jedan specifičan utisak na Baltiku u julu, avgustu i septembru, a preko, zapadnije već u junu, i onda ovi ljudi kažu: more počinje da cveta. One zaudara u izvesnoj meri, ali zaudara pre svega ono što u moru truli. Truljenje mora tu dobija na važnosti; ono daje moru naročiti miris truleži.

Ali je za undine sve to nešto drugo. Undine pri tome ne osećaju ništa neprijatno, nego kada milioni i milioni tih vodenih životinja, koje tu u moru trunu, uđu u stanje raspadanja, onda za undine more svetlucajući postaje jedna od najdivnijih fosforescentnih igri boja. Sve sija i

svetluca u svim mogućim bojama. More za njih svetluca iznutra i spolja naročito u plavkastim, ljubičastim, zelenkastim bojama. Svo to raspadanja postaje u moru takvo jedno svetlucanje i zasijavanje u tamnijim bojama sve do zelene. A za undine su te boje realiteti, tako da se potom undine vide kako u ovoj igri boja u moru one u sebe same primaju ove boje. One uvlače ove boje u svoju telesnost. One postaju takve kakve su ove igre boja, one same postaju fosforescentne. A time što primaju u sebe ovu igru boja, time što i same postaju fosforoscentne, u njima nastaje nešto kao čežnja, kao neka neizmerna čežnja da idu naviše, da odlebde naviše. Ova čežnja ih vodi ka tome da odlebde naviše i one se sa ovom čežnjom nude kao zemaljska hrana bićima viših hijerarhija, Anđelima, Arhandelima i tako dalje; u tome one nalaze svoje blaženstvo. Potom žive one dalje unutar viših hijerarhija. Tako je čudesno to, kako se ova bića svakog ranog proleća razvijaju, reklo bi se, iz nedokučivih dubina. Ona učestvuju u životu Zemlje radeći na biljnom svetu na način koji sam vam opisao. A onda se razlivaju u izvesnoj meri po vodi, uzimaju kroz svoju sopstvenu telesnost fosforescentnost vode, ono što se raspalo, podižu to u neizmernoj čežnji naviše i vidi se u kolosalnoj, u grandioznoj slici sveta, kako te, iz zemaljske vode nastale, undinama nošene boje, koje su duhovno-supstancijalne, pružaju bićima viših hijerarhija njihovu hranu, kako Zemlja postaje izvor hrane za više hijerarhije, tako što se čežnja undina sastoji upravo u tome što puštaju da budu pojedene od viših bića. Tu one žive dalje, tu one ulaze u izvesnoj meri u svoju večnost. Tako zapravo svake godine ide neprestano strujanje naviše od tih bića, čija nutrina je izgrađena od Zemlje i koja čežnjivo zrače nudeći sebe kao hranu višim bićima.

Pređimo sada ka silfama. Mi nalazimo u toku godine ptice koje umiru. Predstavio sam vam kako ove umiruće ptice imaju svoju produhovljenu supstancu, kako one žele da svoju produhovljenu supstancu predaju višim svetovima

i da tako odlaze od Zemlje naviše. Ali, tu je potreban posrednik. Ti posrednici su silfe. Činjenica je da se zbog umirućeg ptičijeg sveta vazduh stalno puni astralitetom, sa nižim astralitetom, ali upravo sa astralitetom, sa astralnom supstancom. Ne mogu reći da u toj astralnoj supstanci silfe lepršaju, rekao bih - ako ta reč ne bi zvučala ružno - lebde, silfe lebde. One uzimaju ono što dolazi od ptica koje umiru, to nose dalje čežnjivo u visine i žele da budu disane od bića viših hijerarhija. One se nude kao ono što je biće disanja viših hijerarhija. Ponovo jedan grandiozan prizor! Dok se gleda to umiranje ptičijeg sveta, ova astralna, iznutra blistajuća supstanca prelazi u vazduh. Silfe sevaju kao munje kroz vazduh i preuzimaju u svoje plave munje, koje najpre pozelene, a onda pocrvene, ovaj astralitet koji dolazi od ptica i brzo uzleću uvis kao sevajuće munje. Ako se ovo prati i izvan prostora, vidi se kako one postaju ono što dišu bića viših hijerarhija.

Tako da se može reći: gnomi prenose strukturu jednog sveta u drugi. Oni nastavljaju da idu u izvesnoj meri - ali rečeno samo u poređenju - horizontalno sa evolucijom. Druga bića, undine i silfe nose naviše ono što one osećaju kao blaženstvo u sopstvenom umiranju, u postajanju onim u čemu se uživa, što se diše. Potom one tu nastavljaju da žive u višim hijerarhijama; u njima osećaju svoju večnost.

A kada se pređe ka bićima vatre, pa pomislite bar jednom, dragi moji prijatelji, kako se prah leptira sa leptirovih krila sa umirućim leptirima prividno rasplinjuje u ništa. To što spada kao prah sa leptirovih krila jeste visoko produhovljena materija. Sve to se utapa u toplotni eter koji obuhvata Zemlju kao majušne komete, svaka i najmanja trunčica ulazi kao malecna kometa u toplotni eter Zemlje. Kada se svet leptira približava svom kraju u toku godine trepereći i svetlucajući, sve postaje unutrašnje sevkanje i svetlucanje. I u to sevkanje i svetlucanje izlivaju se bića vatre, ona to dočekuju. To sevka i svetli u njima dalje, a i ona takođe postaju čežnjiva. Ona nose u visine to što su

tako dočekala. I vidi se - to sam već opisao sa jedne druge strane - kako sada to, što sa krila leptira nose napolje bića vatre, blista u svetskom prostoru. Ali, to ne samo da blista prema spolja, to i struji napolje i to je ono što se zapravo od Zemlje pruža pogledu duhova viših hijerarhija. Duhovi viših hijerarhija gledaju na Zemlju i vide od Zemlje prvenstveno ta bića leptira i insekata koja bića vatre iznose; a bića vatre nalaze svoje najviše uživanje u tome da osete kao su ona ta koja se postavljaju pred duhovne oči viših hijerarhija. Za njih je najveća milina da budu viđena, da budu, takoreći, podignuta pogledom, duhovnim pogledom viših hijerarhija. Ona streme ka ovim višim hijerarhijama i privode im znanje sa Zemlje.

Tako vidite, kako su ta elementarna bića posrednici između Zemlje i duhovnog kosmosa: taj igrokaz navise fosforescirajućih undina, koje iščezavaju u vazdušnom i plamenom moru viših hijerarhija kao hrana, navise sevajuće zelenkasto-crvenkaste munje silfi, koje se udišu tamo gde zemaljsko neprestano prelazi u večno, večno ostajanje bića vatre čije delo je dugog veka. Pošto se ovde na Zemlji umiranje ptica odigrava samo u određeno doba godine, ova bića vatre se brinu za to da se ono što je od njih za gledanje, takoreći, izliva cele godine u svemir. Tako Zemlja nosi oko sebe neku vrstu vatrenog mantila. Gledana spolja ona se pojavljuje kao zažarena. Ali, sve to prouzrokuju bića koja vide zemaljske stvari sasvim drugačije nego što ih vidi čovek. Za čoveka je, kao što je već rečeno, Zemlja nešto što se oseća kao tvrda supstanca na kojoj on može da stoji i hoda. Za gnome je ona providna kugla, šuplja kugla. Za undine je voda nešto u čemu one mogu i da opažaju i da u sebe prihvate i da dožive fosforesciranje. Za silfe je astralno vazduha, koje dolazi od umirućeg ptičijeg sveta, ono od čega one postaju još sjajnije munje nego što su bile; silfe su inače mat plavkaste munje. A opet, propadanje bića leptira je nešto što, takoreći, trajno obuhvata Zemlju kao sa vatrenom ljuskom. Za duhovni pogled je to tako, da je u

izvesnoj meri Zemlja okružena predivnom vatrenom slikom, a na onoj strani, kada se gleda od Zemlje prema gore, jesu ove sevajuće munje, ove fosforescentne i iščezavajuće undine. Sve je to tako, da bi se moralo reći: ovde na Zemlji tkaju i žive ovi elementarni duhovi; oni streme naviše i iščezavaju u ognjenom ogrtaču Zemlje. Ali, u stvarnosti oni zapravo ne iščezavaju, već tu nalaze svoj večni život tako što prelaze u bića viših hijerarhija.

A sve što se tu na kraju vidi kao veličanstvena slika sveta, izraz je onoga što se dešava na Zemlji, sve se to najpre u svom početnom stadijumu odigrava na Zemlji. Mi ljudi se uvek nalazimo u tome što se tu odigrava i stvarno je to tako, iako čovek svojom običnom svešću najpre nije sposoban da obuhvati ovo okruženje, da se čovek svake noći nalazi u tkanju i delanju ovih bića, da sam učestvuje kao Ja i kao astralno telo u tome što ova bića razvijaju.

Ali je naročito gnomima neka vrsta zabave da posmatraju čoveka koji spava; ne fizičko telo u krevetu, nego čoveka koji je van fizičkog tela kao Ja i kao astralno telo i da vide: taj čovek zapravo misli u duhu, a to ne zna. On ne zna da njegove misli žive u duhovnom. A i undinama je nejasno to što čovek tako malo poznaje samog sebe; silfama isto tako, bićima vatre isto tako.

Vidite, na fizičkom planu je često neprijatno kada nas uveče obleću komarci i njima slično. Ali, oko duhovnog čoveka, oko Ja i astalnog tela noću tkaju i žive ova elementarna bića i ovo okolno tkanje i okolni život su zapravo neprestano opominjanje na to da se čovek sa svojom svešću pomera napred, tako da o svetu sve više zna.

Tako da sada mogu da pokušam da vam dam neki pojam o tome kako ova bića: gnomi, undine, silfe i bića vatre tu okolo bruje i kako to biva kada čovek počne da čuje šta njih zapravo kod nekoga zabavlja, a šta od nekog hoće, tako što čoveka opominju da napreduje sa svojom svešću. Da, vidite, tu dolaze gnomi i kažu otprilike:

Ti sanjaš samog sebe
I izbegavaš buđenje.

Gnomi znaju da čovek ima svoje Ja zapravo kao u snu, da
on tek mora istinski da se probudi, da bi došao do svoga
pravog Ja. Oni to sasvim jasno uviđaju. Oni mu dok spava
govorikuju:

Ti sanjaš samog sebe

oni misle po danu -

I izbegavaš buđenje.

Zatim se ori od undina:

Ti misliš dela Anđela...

Čovek ne zna da su njegove misli zapravo kod Anđela.

Ti misliš dela Anđela
A ne znaš to.

A od silfi zvuči čoveku koji spava:

Tebi svetli moć Tvorca,
Ti to ne slutiš;
Ti osećaš njenu snagu

stvaralačka moć - snaga -

A ne živiš je.

To su otprilike reči silfi, reči undina, reči gnoma.

Reči bića vatre:

Tebe snaži volja Bogova,
Ti je ne prihvataš;
Ti hoćeš sa njenom snagom

- sa snagom volje Bogova -

A guraš je od sebe.

Sve su to opomenje da čovek treba da napreduje sa svojom svešću. Ova bića, koja ne dolaze u fizički život, žele da se čovek sa svojom svešću dalje pomera, da bi mogao da ima udela u njihovom svetu.

A ako se čovek tako uživi u ono što ova bića imaju, takoreći, da kažu ljudima, onda se takođe postepeno razume kako ona izražavaju sopstvenu suštinu. Gnomi, na primer, otprilike ovako:

Ja održavam snagu bića korena,
Ona mi stvara oblik tela.

Undine: Ja pokrećem vodenu snagu rasta,
Ona mi gradi životnu tvar.

Silfe: Ja srčem vazduha živu snagu,
Ona me ispunjava silinom postojanja.

A bića vatre - tu je vrlo teško naći bilo kakvu reč za ono što ona čine, jer ona stoje daleko od zemaljskog života i zemaljskog posla. Zbog toga sam je napravio od reči "väriti" (nemački: verdauen), ali ne da bi podsećala na varenje, jer je to jedno vatreno rastakanje: ja rastapam (nemački: ich däue). "Däuen" mora biti glagol, jer će samo tako biti izraženo ono što se ovde dešava:

Ja rastapam snagu vatrene težnje,
Ona me oslobađa u duhovnosti duše.

Ovde sam se potrudio, koliko je bilo moguće, da vam dam neki pojam, kako ova bića elementarnog carstva sama sebe karakterišu i šta ona donose ljudima najpre kao opomenu. Ali, ona nisu toliko osorna da bi čoveku došaptavala samo negativnosti, nego od njih dolaze u izvesnom smislu lapidarne rečenice. Ove lapidarne rečenice se osećaju kao nešto neizmerno gigantsko. Kod ovih stvari već morate u sebi da prisvojite osećaj za to, kako je drugačije ako se neka rečenica izgovara samo ljudskim rečima, pa ma kako ona bila lepa, ili pak ako neka takva rečenica kao kosmički odzvanja od cele moćne vojske gnoma. Upravo način postanka proizvodi razliku. A kada čovek osluškuje gnome, tada mu u susret odzvanja hor gnoma, pošto su mu dali opomenu koju sam opisao; tada mu se od hora gnoma zaori:

Trudi se da budeš budan!

Moćan je moralni utisak koji označavaju takve reči, koje struje kroz svemir spojene iz neizmerno mnogo pojedinačnih glasova.

A iz hora undina se razleže:

Misli u duhu!

Sa horom silfi nije tako jednostavno, jer upravo onda kada se, dakle, pri sjaju punog Meseca pojavljuju gnomi kao sjajni vitezovi u oklopu, tada zazvuči od njih kao iz dubina Zemlje: "Trudi se da budeš budan!" Kada se undine razlebde naviše u želji da budu pojedene, zazvuči u tom uzdizanju nazad ka Zemlji: "Misli u duhu!" Od silfi, tako što one gore puštaju da budu udahnute, iščezavajući u svetlosti sveta kao plavičasto-crvenkasto-zelenkaste munje, tako

što sevaju unutra u svetlosti i u njoj iščezavaju, tada zvuči od njih iz visina nadole:

Živi stvarajući život koji diše!

A kao, rekao bih, u vatrenom gnevu, ali u gnevu koji se ne oseća kao nešto poništavajuće, već kao nešto što čovek mora da ima od kosmosa, kao iz vatrenog a istovremeno entuzijastičkog gneva, odzvanja kada bića vatre unose njihovo u ognjeni ogrtač Zemlje. Tu se sada ne razleže kao iz zajedno skupljenih pojedinačnih glasova, nego iz celog okruženja dolazi kao glas groma:

Primi sa ljubavlju snagu volje Bogova!

Naravno, od svega toga se može odvratiti pažnja, tada se to ne čuje. Zavisi od same čovekove volje, da li će on takve stvari приметiti ili ne. Ali, time što ih primećuje, on zna da su one sastavni delovi postojanja sveta, da se činjenički nešto dešava time što se na opisani način razvijaju gnomi, undine, silfe, bića vatre. I gnomi nisu za čoveka tu samo u onakvom odnosu kao što sam ga već opisao, nego su tu da bi pustili da zazvuče od Zemlje njihove reči sveta, undine njihove svetske reči u strujanju naviše, silfe odozgo, bića vatre kao neki hor, kao slivanje moćnog razleganja glasova.

Da, to je premešteno u reči tako, kako bi se to nekome moglo prikazati. Ali, te reči pripadaju Reči sveta i mada ih sa običnom svešću ne možemo čuti, ipak te reči nisu bez značaja za ljude. Jer prastaro shvatanje, koje je proishodilo iz instinktivne vidovitosti, da je svet izgrađen iz Reči, jeste upravo duboka istina. Ali, Reč sveta nije ni najmanje neki spoj slogova, nego je Reč sveta ono što skupa zvuči iz nebrojenih i neizbrojivih bića. Bezbrojna i neizbrojiva bića imaju nešto da kažu u totalitetu sveta, a Reč sveta zvuči iz svih ovih bezbrojnih bića zajedno. Opšta

apstraktna istina, da je svet rođen iz Reči, ne može nam to potpuno predstaviti, već nam to može u potpunosti predstaviti jedino kada mi postepeno konkretno dođemo na to kako se iz glasova pojedinačnih bića sastavlja Reč sveta u svojim različitim nijansama, tako da te različite nijanse zvuče i govore u velikoj harmoniji sveta i u moćnoj melodiji sveta dok ona stvara.

Dok hor gnoma pušta da zazvuči njegovo "Trudi se da budeš budan", to je samo u jezik gnoma premešteno ono što deluje kao snaga, da bi se uspostavio čovekov košani sistem, uopšte sistem kretanja.

A dok undine pozivaju "Misli u duhu", one pozivaju, prevedeno na način undina, ono što se kao Reč sveta zvliva u čoveka, da bi se oblikovali organi izmene materija.

Dok silfe, time što postaju udahnute, puštaju da na stole struji njihovo "Živi stvarajući život koji diše", dotle čoveka prožima, potresa i protkiva snaga koja ga obdaruje sa organima ritmičkog sistema.

A šta na način bića vatre zvuči ovamo od vatrenog motača Zemlje kao gromkim glasom, ako se na to obrati pažnja, to je ono što se pojavljuje u odsjaju, u slici - pomislite, pa to sija ovamo od ognjenog ogrtača Zemlje! Tu trači snaga ove Reči na ovamo! I svaki nervno-čulni sistem čoveka, takoreći svaka glava, jeste mala, minijturna slika onoga što tu prevedeno na jezik bića vatre znači: "Primi s ljubavlju snagu volje Bogova". Ta Reč "Primi s ljubavlju snagu volje Bogova" je ono što deluje u najvišim supstancama sveta i što, kada čovek između smrti i novog rođenja prolazi kroz svoj razvoj, preoblikuje ono što on iznosi kroz tveri smrti u ono što zatim kasnije postaju nervno-čulni organi čoveka.

Sistem kretanja

Hor gnoma: Trudi se da budeš budan!

Organizacija izmene materija

Undine: Misli u duhu!

Ritmički sistem

Silfe: Živi stvarajući život koji diše!

Nervno-čulni sistem

Bića vatre: Primi sa ljubavlju snagu volje
Bogova!

Tako vidite, kako ono što leži sa one strane praga pripada našoj prirodi, kako nas to uvodi u stvaralačke snage Bogova, u ono što i u svemu drugom deluje i živi. Moglo bi se već reći, kada se čovek seti svega onoga što je jedno drugo vreme željno iščekivalo, a što leži u rečima - da ja

Delatnu silu i klice sagledam

Pa da po rečima više ne raspredam,¹² -

to se mora ostvariti u daljem toku razvoja čovečanstva. Inače, mi samo preturamo po celom tom znanju u rečima, ako nemamo uvid u semenske snage koje čoveka izgrađuju na najrazličitije načine.

Tako da možemo reći: sistem kretanja, sistem izmene materija, ritmički sistem, nervno-čulni sistem jesu jedno jedinstvo, koje struji skupa tako što odozdo naviše odzvanja: "Trudi se da budeš budan"; "Misli u duhu" - sa rečima koje streme naviše mešaju se odozgo nadole one druge: "Živi stvarajući život koji diše"; "Primi sa ljubavlju snagu volje Bogova".

Ovo "Primi sa ljubavlju snagu volje Bogova" je ono što mirno stvara u glavi. Naročito ono odozdo stre meći naviše "Misli u duhu", odozgo strujeći nadole "Živi stvarajući život koji diše" je ono što u zajedničkom dejst vovanju tako tka i živi da se stvara slika o načinu kako čo vekovo disanje prelazi, ritmički prelazi u čovekovo delo vanje u krvi. A ono što nam usađuje čulna oruđa, to je ono što odozgo struji nadole: "Primi sa ljubavlju snagu volje Bo gova". Ono, međutim, što deluje u našem hodu, u stajanju

pokretanju naših mišica i šaka, ono što čoveka uopšte
ovodi do ispoljavanja njegovog voljnog, to odzvanja u
Trudi se da budeš budan".

Tako vidite da je čovek sazvučje one Reči sveta,
koja može biti, dakle, interpretirana na svom najnižem stu-
pnju, kao što sam vam to predstavio. Ova Reč sveta se za-
m penje sve do viših hijerarhija, koje se moraju razvijati
š sasvim drugačije nego Reč sveta, time što se kosmos
aspostavlja i nastaje. A ono što su ova elementarna bića,
koreći, viknula u svet, to je poslednji odjek onoga što je
varalačka, gradilačka i oblikujuća Reč sveta, koja leži u
snovi svih delovanja i svakog postojanja.

gnomi Ti sanjaš samoga sebe
I izbegavaš buđenje.

Ja održavam snagu bića korena -
Ona mi stvara oblik tela

ndine Ti misliš dela Anđela
A ne znaš to.

Ja pokrećem vodenu snagu rasta -
Ona mi gradi životnu tvar

ilfe Tebi svetli moć Tvorca
Ti je ne slutiš;
Ti osećaš njenu snagu
A ne živiš je.

Ja srčem vazdušnu snagu života -
Ona me ispunjava silinom postojanja

ića vatre Tebi volja Bogova daje snagu,
Ti je ne prihvataš;
Ti hoćeš sa njenom snagom,
A guraš je od sebe.

Ja rastapam vatrenu snagu težnje,
Ona me oslobađa u duhovnosti duše.

Hor gnoma: Trudi se da budeš budan!

Undine: Misli u duhu!

Silfe: Živi stvarajući život koji diše!

Bića vatre: Primi s ljubavlju snagu volje Bogova!

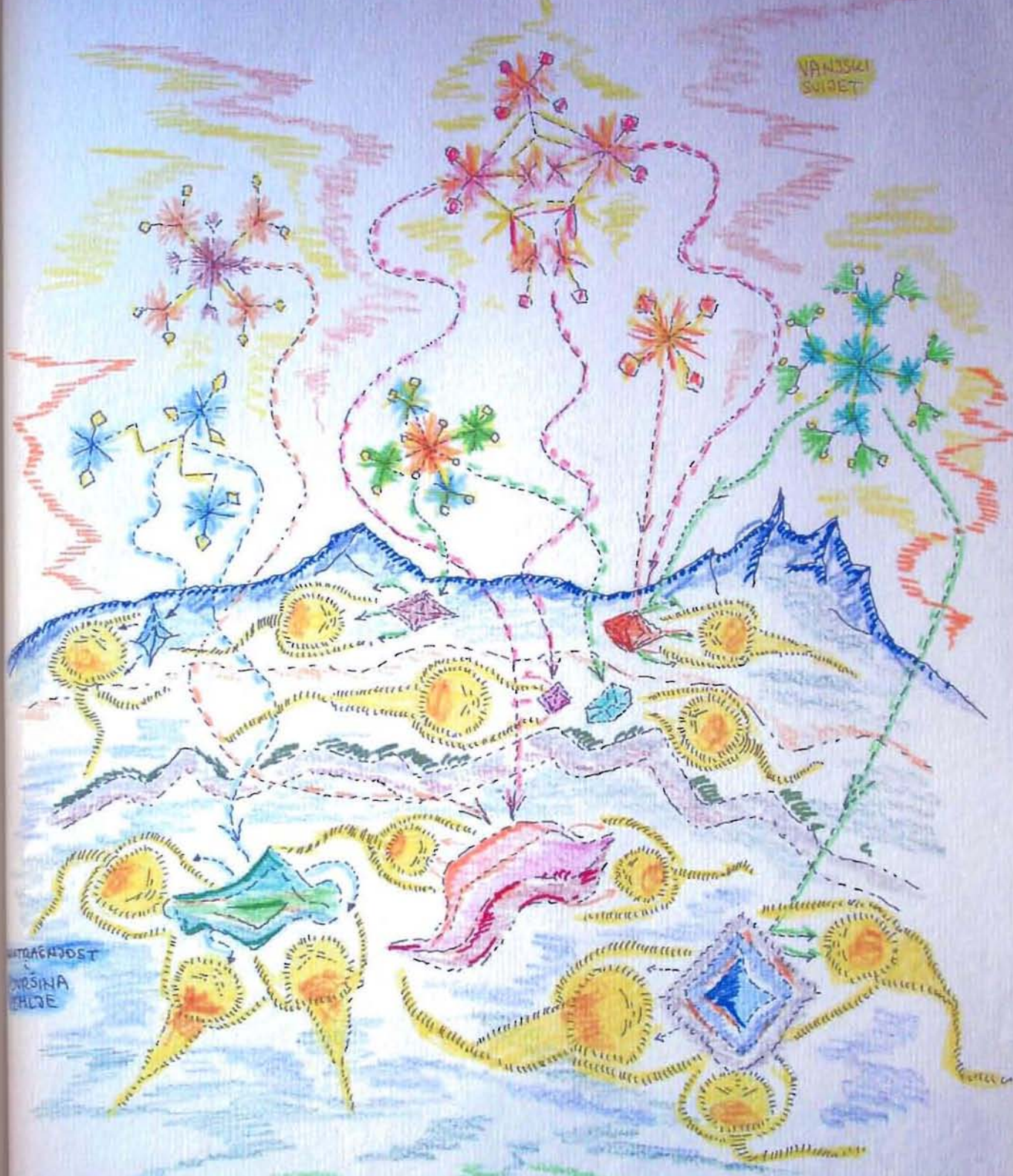
* 04.09.2009.*

KADA PTICE UCINU ONE JELE DA SVODU PRODUKOVANJE SUPTANCIJU FOSFICNU GORE TI. PREDATU VISIM
 ZIVOTNIMA, TO NE IDE BEZ POSREDNIKA. POSREDNICI SU SILFE. ZIVOTNICA DE DA JA BRAL STIMNO PUNI ATMA-
 LITETA (KEMALOM SUPTANCIJAMI) SVODU UNILIH PTICA. U TOJ VITAMINOZ SUPTANCIJI NALAZE SE SILFE.
 SILFE USTANAK OMO STO DOLAZI OD PTICA KOJE UHVA (UCINKU) OMOGO TO GORE I JELE DA IN VISE NIDRAANIDE
 UDHMMU U JELE. SILFE NADJE OMO STO SE VISE NIDRAANIDAMA NITRESKI DA BILANJE - PTICE UHVA. STANJA NITRA-
 NID SUPTANCIJA PRALEBI U BRAN. SILFE KOOD BRAL NITRESKI UHO FLAVS NITRESKI, BATA NITRESKI POKUSILO, KADA
 NITRA NITRESKI SUPTANCIJU POSTATU SAVENIASTE. UZINAKU NITRESKI PTICA U GORE I JELE NITRESKI GORE
 DA BI IN VISE NIDRAANIDE UDHMMU - S. D. B. POSREDNICA UHVA, GORE I NITRESKI - NITRESKI GORE.

- SILFE NALAZI SE U VISIM NIDRAANIDAMA, ZA NITRESKI DE, BILANJE TO STO SE NITRESKI DA IN NIDRAANIDE UHVA
 TO DE NITRESKI NITRESKI GORE I NIDRAANIDAMA

VANSKI SVIET

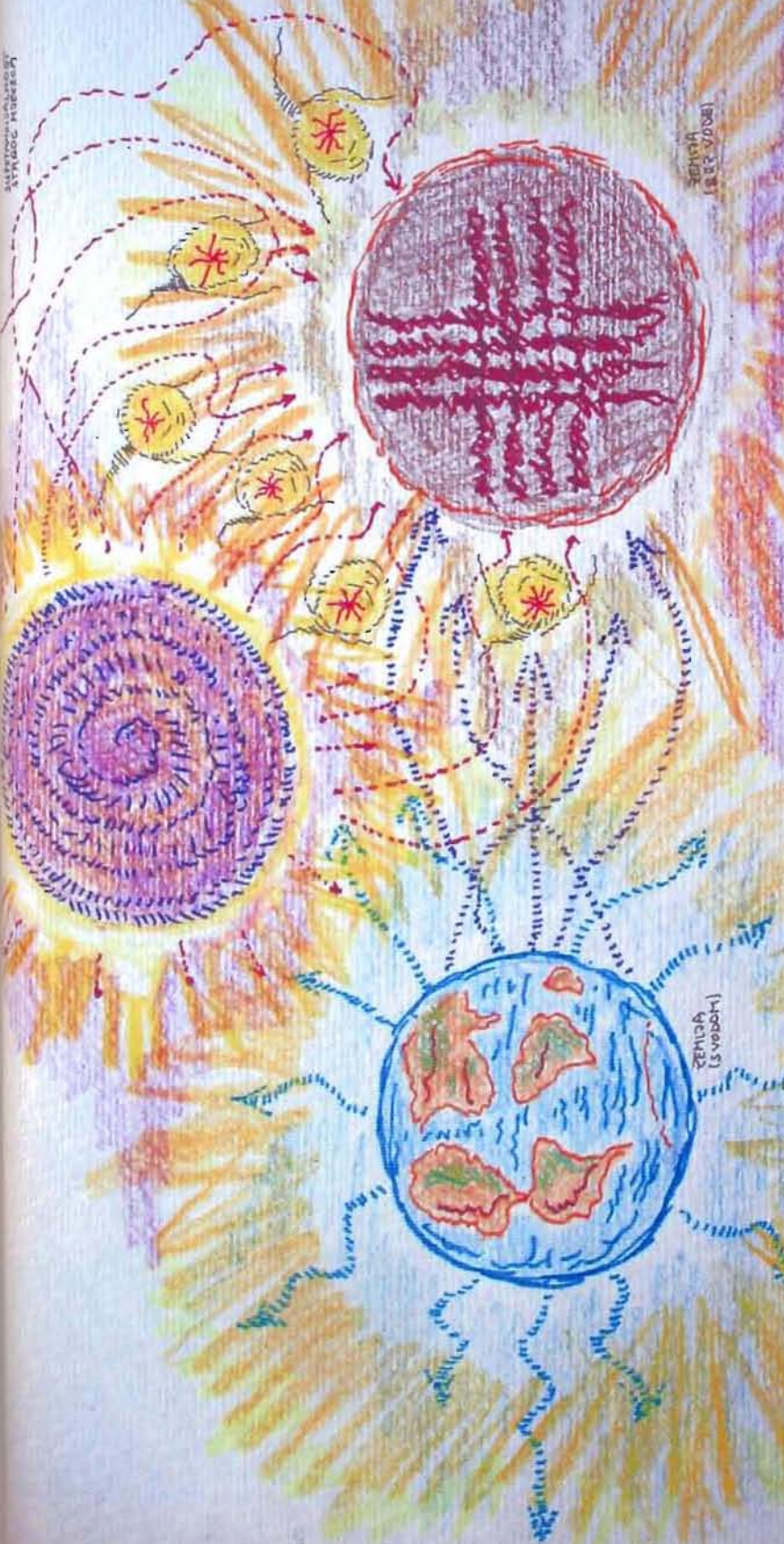
ANTARAKTIDST
SARSINA
KALJE

KOBOLE

ZA ČOVJE (PATURKE) FIZIČKI SVIET DOKOLJE ISCLEDA, NEKO ZA ČUDE, JER TA SVIA NEMAJU FIZIČKO TJELO
 IMAJU IMAJESIVAZU U FIZIČKOM SVIETU DOKOLJEJE JE OD ONOG ŠTO VIDI ČOVJEJE OKO. ČOVJEK BI ŽELIO DA SE ŽENIJA STA-
 MO ŽIVIJA I DA NE PROFANJE U NJU. TAKAV OČEVAČ NEMAJU ČOVMI. ZA NJIJE SE ČIJELA ZAHVALIJA KUGLA ŽUPALJ PRISTIA
 IMAJU ONI KOGU PRILAZITI NJIJE NE SPREČAVAZU NI STIŽENE NI METALI, ONI POKLAZE ILI POKLAZU. ČOVMI TO USTANJE
 IMAJU ŽENIJE OČEVAČU POKLAZITO, OČIŠUJE OD VASTE STIŽENA I METALA, ONI NEMAJU OČEVAČ DA POSTOZI ŽENIJA ONI
 IMAJU SAJMO OČEVAČU PRISTIA U KOGU DOKOLJEVAZU POKLAZITA OČEVAČU. TI, IMAJU OČEVAČ ŽENIJA KOGIJA
 ŽENIJA UREHENA IT.Š. TIME ŠTO NE STAJNO NALAZE U ŽENIJA METALA DOKOLJEVAZU ONI PRILAZITI INTELEKTU ŽENIJA.
 NI OČEVI I ONI VELIKO ŽIVAZE, JER NJIJA SE KROZ METALE U ŽENIJA OTKRIVA DUE ŠTO DE NANI U SVIETU. ONI
 ŽENIJA KAO U OČEVAČU ONO ŠTO SE ŽOGADA U VANSKOM SVIETU TI. NA PAVALNI ŽENIJE I ŽOGI NIE.

- ANTONIJEVIŠKI LIKOVNI (ŽENIJSKI) FOKUSAZ PRILAZA
 OPISA 4. ŽIJELA 9. POKLAZITA ŽIJELA DE. R. ŽIJEJEJA
 - ČOVJEK KAO ŽIJEJEJE... "KATJET 30. 9. 1984.

[Handwritten signature]

ZEMlja (s voboh)

ZEMlja (s voboh)

... HODJA SE UPIJATI KAKO BI ZEMJA KOLEBALA KADA BI SE NA NJE
 UPAJILA SVA VOJA ZANISITE ZARUBILI POLUJUGU IMA JE SVA USTREJENA OD JES-
 VEDA MEHA DUGU : ISTOMU POLUJUGU EDOE SE SVE USPORENO OD ISTOJA ME-
 MA ZARUBU. MESEJMA BI SA DUGIM PLANINAMA I SA VIM ETO JE SPON HODA N-
 I KASIVATA PRAVAC OD ZEMJGA MEHA DUGU. UVEDA BI JA DUGIM APANJA
 I KASIVATA PRAVAC OD ZEMJGA MEHA DUGU. UVEDA BI JA DUGIM APANJA
 SA NEVIM PREDSTAVICA KAJE. TO JE USTVORI POSVEDICA DOBELOVANJA SVE-
 TA GROMA SA STRANOG MESEJA. PRETECE ZEMAPDULIH GROMA SU VODNI SA
 STRANOG MESEJA KAJE SU SVA IZVATVA JUMICALI NA STAROH MESECU I
 DUGA SU SVA DUGUJU STRUKTURU (IZ STRANOG IZVATVA) USPOBILI U ZENOU.
 - GROMI PRAVO ZEMAPDULIH FUKUJOU U EVOLUCIJI ZEMLJE. OVI PRAKMOSE EV-
 ALDO STAJEJE JE RANIBEG STRANJA TO. RARBOJISA U KRAMISE. OVI STITE KONTI-
 NUIKET DUBITE STRUKTURE U DUGUVOU. OVI PRAKMOSE ZVATE STRUKTURE JA
 ZEMJES SVEHIPSVOE TOJELA NA DRUGO. - 4. PLO 3. PRAKMOSE - KAMETS. 6. 1984.

GROMI PRAKMOSE STRUKTURU DUGUOJE ZUMETA
 I DUGU. PRAKMOSE DUGUOJE. OVI IMA KASIVATA.
 IMA U EVOLUCIJI I DUGU.

*** UINDINE KAO KRAVA VIŠIH NICEARHIZIA ***

UINDINE (NIMFE) NEMAJU POTREBU ZA ŽIVOTOM ONE ODJEČAJU ŽELJU ZA EMACI, ONE ODJEČAJU DA SVA PRAVIM ŽIVOTOM TJE KADA
 OPAU, UINDINE NAMA GOVORE DA JE SMRT PRAVI POCETAK ŽIVOTA. - OD LIPCA DO KLUKVA SVEVERNO MORE. CVRSTA - ONE DONKILE
 LAUBARA OD OMOGA STO U NOMEJU TAJANE, BA UINDINE TO NIA NABOŠIT RANAZ, UINDINE TO NE ODJEČAJU KAO NEKURANO, KAD KIL-
 MAI I NILIONI MORSKIH BICIA POŠTU TRJUNUTI I SARPADATI SE ONDA MORE PAMINE ZA UINDINE ISATI TI, TREPERITI IMA MOŠUJA BO-
 JANA, TE SU BOZE ZA UINDINE REALNOST I UINDINE TE BOZE PRINADU TI, UNLAGE U SEBE, TADA ONE POSTAJU KAO I TE BOZE, ONE SM-
 JE ITAMO U UINDINAMA NASTAJE ŽENIJA DA JE URDIŠU ČORJE, TA ŽENIJA IH ODVODI DO BICIA VIŠIH NICEARHIZIA (NIBELA, REKANOŠ-
 IA, I T. D.), ONE IH SE DAVU KAO KRAVA ŽENICE I U TOKE UINDINE NALAZE SVAK BLAGIŠTVO I TAKO OSTAJU ŽIVETI U VIŠIH NICEARHI-
 JAMA, ŽIVNOVAŠE JE KAO JE TA BNA BOKLEŠ MOŠEJA POKANIVAZU IZ ŽEDONIVIH ŽOBIMA, ONDA SE DONKILE RAVIŠEVAŠU PAVOI,
 PRINADU U SVAKI TELESNOSTI POSTANESKINOM VODE - TRALEŠ, TO SE POŠTU BOZE U NEPOŠTUVAŠE TEMU, VIDIMO N VELIČANSTVENOŠ
 BICI KAO SE BOZE, KAD SE NASTAJE U VODI ŽENICE I KAD SE U SUŠTINI BUNOVNE, ČOVKE I DAVU BILINA VIŠIH NICEARHIZIA,
 KAD ŽENIJA UINDINA TI, KAD KRAVA, VIDIMO DA ŽENIJA POSTAJE IŠVAR ŽENICE VIŠIH NICEARHIZIAMA, DA SE ŽENIJA UINDINA SAŠTO
 BI U TOKE DA IH POTREBU BICIA VIŠIH NICEARHIZIA, ONE ONDA TI ŽIVE I DALJE I TAKO ŽELIŠE U NICEARHIZIAMA, UINDINE TIŠAŠE
 UINDINE NOSTI; NOSTI) POŠTUVAŠE SE U ČOVINE U ČOVINU, I TAKO IH ŽENIJA VODI DA SE DAVU KAO KRAVA VIŠIH NICEARHIZIA BICIA,
 - ANTROPOŽEŠUJI ČATJE U VERI I S. DAVELIOM S. BOŠLAVNA KADICE, ČOVINE KAO ŽENIJA - * 2. STENOVA - MATIŠE 12. 8. 1997.

IV DEO

TAJNE ČOVEKOVE ORGANIZACIJE

Deseto predavanje - 9. novembar 1923.

Videli ste da u ovim predavanjima, koja sam držao u poslednje vreme, sve navodi ka tome da se pojave u svetu tako obuhvate da iz toga na kraju proizađe stvarno, opsežno znanje o čoveku. Sve što smo posmatrali gura nas prema saznanju o čoveku. Saznanje o čoveku postaje moguće kada ono može početi od najnižih formi pojavnog sveta, od svega onoga što se čoveku otkriva kao materijalni svet. A to što počinje sa posmatranjem onoga što se otkriva kao materijalni svet, to mora završiti sa posmatranjem sveta hijerarhija. Od najnižih formi materijalnog postojanja pa naviše do najviših formi duhovnog postojanja, do sveta hijerarhija, mora se tražiti ono što zajedno može voditi ka stvarnom znanju o čoveku. U ovom trenutku ćemo nacrtati neku vrstu skice za takvo znanje o čoveku, u predavanjima koja sada mogu održati pred vama.

Mora nam biti jasno, da ono što danas pred nama stoji kao čovek jeste rezultat onog dugog kosmičkog razvoja, koji sam uvek obuhvatao kao *Saturnov, Sunčev, Mesečev* i *Zemljin* razvoj. Razvoj Zemlje još nije dovršen. Ali, neka nam bude jasno, šta zapravo čovek ima da zahvali Zemljinom razvoju u užem smislu, koji se, dakle, nadovezuje na Mesečev razvoj.

Vidite, kada vi širite i pokrećete vaše ruke, kada pokrećete svoje prste, kada izvodite bilo koji spoljni pokret: sve što je u vašem organizmu neophodno za to da vi možete da pokrećete ruke i noge, glavu, usne i tako dalje, - a snage za takva čovekova ispoljavanja ulaze u najunutrašnije delove ljudskog organizma - sve je to čoveku dodeljeno

kroz Zemljin razvoj u užem smislu. Pogledate li nasuprot tome u sve što je razvoj izmene materija, u prostor koji je zatvoren spoljnom čovekovom kožom, gledate li sve to što se odigrava tu u fizičko-telesnoj unutrašnjosti čoveka kao razvoj izmene materija, tada u tome imate sliku o onome što čovek ima da zahvali Mesečevom razvoju. A o onome što čovek zahvaljuje razvoju starog Sunca, imate sliku kada pogledate na ono što je u čoveku na bilo koji način ritmički proces. Proces disanja, procesi cirkulacije krvi najvažniji su ritmički procesi; za sve te ritmičke procese čovek ima da zahvali starom Sunčevom razvoju. A sve što je razvoj nerva i čula, koji su opet rašireni celim telom današnjeg čoveka, to čovek zahvaljuje starom Saturnovom razvoju.

Ali kod svega ovoga morate imati u vidu, da je čovek jedna celina i da je razvoj sveta jedna celina. Kada mi danas tako, kao što sam to uradio u mojoj "Tajnoj nauci u skici" ukazujemo na stari razvoj Saturna, onda mislimo na onaj razvoj koji je jednom, pre prastarih vremena prethodio Sunčevom, Mesečevom i Zemljinom razvoju. Ali, to je u osnovi uzevši samo jedan Saturnov razvoj, koji je doveden do Zemlje. Za vreme dok se Zemlja razvija, nastaje takođe i jedan Saturnov razvoj. Ovaj novi Saturnov razvoj je unutar Zemljinog razvoja; on je takoreći najmlađi Saturnov razvoj. Onaj koji je došao do Zemljinog razvoja je najstariji. Onaj koji se kao Saturnov razvoj nalazi smešten u starom Suncu je mlađi; onaj koji je smešten u Mesecu je još mlađi; a Saturn koji danas ispunjava Zemlju, koji u suštini polaže pravo na izvesne toplotne organizacije Zemlje, to je najmlađi Saturnov razvoj. A mi se sa našim čovekom nalazimo unutar tog Saturnovog razvoja.

Tako smo mi uvučeni u kosmički razvoj. Ali, mi se nalazimo takođe i u onome što nas na Zemlji prostorno okružuje. Uzmimo, na primer, mineralno carstvo. Mi stojimo sa mineralnim carstvom u interakciji. Mi preuzimamo mineralno kroz hranu. Mi ga primamo inače i kroz disanje i tako dalje. Mi prerađujemo to mineralno u nama.

Ali, svaki razvoj, svi svetski procesi drugačiji su u ovome dobu od onih izvan čoveka. Ja sam već napomenuo: čista hemijska reakcija kada mi danas u hemijskim laboratorijama studiramo hemijske procese i onda zamišljamo da se ovi hemijski procesi jednostavno, kada čovek jede neku namirnicu, nastavljaju u čovekovoju unutrašnjosti. Čovek nije nekakav spoj hemijskih dejstava; tu, unutar čoveka, sve se menja. I sa određene tačke gledišta se ova promena pojavljuje na sledeći način.

Pretpostavite da uzimamo mineralno. Sve što mi od mineralnog uzimamo, mora biti u čoveku dovedeno do nekog nivoa, da sledeće bude od važnosti. Vi znate da mi imamo sopstvenu toplotu; mi imamo u toploti naše krvi, kod zdravog čoveka, otprilike trideset i sedam stepeni. U toploti naše krvi mi imamo nešto što prevazilazi prosečnu spoljnu toplotu. Sve mineralno što primamo u sebe, mora se, međutim, u našem organizmu tako izmeniti, tako metamorfizirati, da ono što u toploti naše krvi prelazi preko srednje toplote spoljne okoline, što je više nego srednja toplota spoljne okoline, da to sa zadovoljstvom primi to mineralno. Kada pojedete makar mrvicu soli, onda ova so mora biti usisana od vaše sopstvene toplote, ne od toplote koju imate zajedno sa spoljnim svetom, nego mora biti usisana od vaše sopstvene toplote, mora sa zadovoljstvom biti primljena. Sve mineralno mora da se pretvori u toplotni eter. A onoga trenutka kada čovek u svom organizmu ima nešto što onmeta pretvaranje bilo kog minerala u toplotni eter, toga trenutka je on bolestan.

Idemo dalje, krenimo ka onom biljnom koje čovek uzima. Čovek uzima biljno; on sam pripada tom svetu time što on u sebi takođe razvija biljno. Čovek sadrži mineralno, ali ono teži, neprestano ima tendenciju da postane toplotni eter. Biljno u čoveku neprestano tendira da postane vazdušno, gasovito. Tako da čovek ima u sebi biljno kao carstvo vazduha. Sve što od biljnog dolazi u čoveka, ili što on sam razvija kao unutrašnju biljnu organizaciju, mora postati

vazdušno, mora u njemu imati mogućnost da poprimi vazdušni oblik. Ako to ne poprima vazdušni oblik, ako je njegova organizacija takva da ga sprečava da sve ono što u njemu hoće da bude biljno pređe u vazdušni oblik, onda je on bolestan. Sve životinjsko što čovek uzima, ili što on sam u sebi obrazuje kao životinjsko, sve to mora u čoveku kad-tad poprimiti tečnu, vodenu formu. Čovek ne sme u sebi da ima ništa od životinjskog, ništa od unutrašnje proizvedenog životinjskog, ništa od uzetog životinjskog, što u njemu nije prošlo proces kroz koji će u njemu jednom postati tečno. Ako čovek nije u stanju da svoje sopstveno životinjsko, ili tuđe životinjsko učini tečnim, da bi zatim ponovo prešlo u čvrsto, onda je on bolestan. Samo ono što u čoveku rađa čisto ljudske forme, što kod čoveka dolazi od toga da je on biće koje uspravno hoda, da on ima u sebi impulse za govor i mišljenje, samo ono što ga zapravo čini čovekom, što ga izdiže iznad životinje, to sme u čvrsto zemaljsko, - a to čini najviše deset procenata njegove ukupne organizacije - to sme da uđe u čvrsto, u čvrsto oblikovano, u formu. Ako bilo šta od životinjskog ili biljnog ulazi u čovekovu čvrstu formu, onda je čovek bolestan.

Sve mineralno mora jednom u čoveku postati toplotni eter. Sve biljno mora u čoveku proći kroz vazdušni prolazni stadijum. Sve životinjsko mora u čoveku proći vodeni prolazni stadijum. Jedino sve ono što je ljudsko sme u njemu da zadrži zemaljsko-čvrst oblik. To je jedna od tajni ljudske organizacije.

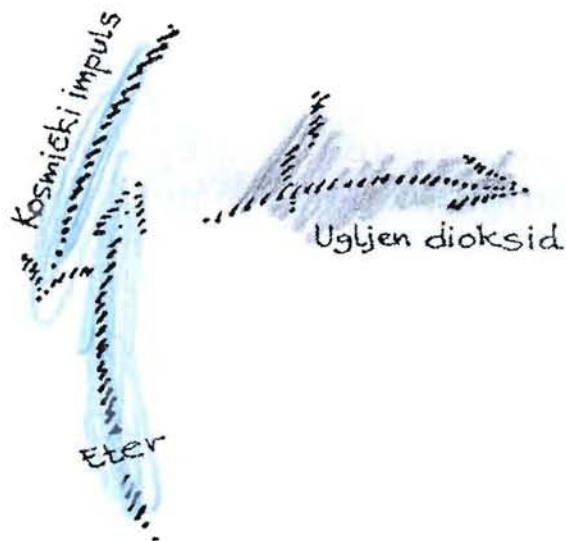
Sada ostavimo najpre po strani ono - kasnije posmatranje će to učiniti tim izdašnije - šta čovek ima od Zemlje; uzmimo ono što je u čoveku organizacija razmene materija, što on svakako za vreme zemaljske organizacije preinačuje, ali što u klici ima iz vremena starog Meseca. Ako uzmemo, dakle, ono što se kao razmena materija u užem smislu izvršava u okviru ljudske kože, pri čemu izlučivanja treba u potpunosti da uračunamo u razmenu materija, onda se sve ovo, rekao bih, neprestano menja uzimanjem

hranljivih materija. Hranljive tvari, koje su prvo van čoveka, ulaze u čoveka i najpre se učlanjuju u ovaj sistem izmene materija.

Ovaj sistem izmene materija prerađuje ono što je čovekova okolina u ljudsko. Sve mineralno počinje da se približava toplotnom eteru, sve biljno da se približava gasovito-vazdušasto-prozračnom, sve što je životinjsko počinje, posebno što je stvoreno od samog životinjskog, da se približava vodenastom i obrazuje, kao jedno organizovano oblikovanje forme, ono pravo ljudsko u čvrsto. Sve to kao tendencija leži u izmeni materija. I izmena materija je u odnosu na to nešto izvanredno interesantno.

Kada pratimo izmenu materija naviše do disanja, onda nalazimo da čovek iz sebe izdvaja ugljenik koji se nalazi svuda u čoveku. Njega traži kiseonik, preobražava se u ugljenu kiselinu, koju onda čovek izdiše. Ugljena kiselina je spoj ugljenika i kiseonika. Kiseonik, koji se usisa disanjem, navali na ugljenik i uzima ga u sebe; čovek izdiše ugljenu kiselinu, jedinjenje u koje je kiseonik ušao sa ugljenikom. Ali, pre nego što se desi izdisaj, ugljenik postaje, takoreći, još i dobrotvor ljudske prirode. Jer ovaj ugljenik, time što se spaja sa kiseonikom, time što u izvesnoj meri spaja ono što učini cirkulacija krvi sa onim što zatim napravi disanje iz cirkulacije krvi, time ovaj ugljenik postaje dobrotvor ljudske organizacije; jer pre nego što napusti čovekov organizam, on u celom tom organizmu širi strujanje iz etera. Fizička nauka jedino kaže: ugljenik se izdiše sa ugljenom kiselinom. Ali, to je samo jedna strana celog procesa. Čovek izdiše ugljenu kiselinu, ali kroz izdisaj u njegovom celom organizmu ugljenik, na koji polaže pravo kiseonik, ostavlja iza sebe eter. Taj eter prodire u etersko telo čoveka. I taj eter, koji se uvek stvara od ugljenika, jeste ono što čini čovekovu organizaciju podobnom da se otvori duhovnim uticajima, ono što prima astalno-eterska dejstva iz kosmosa. Tu taj eter, koga ugljenik ostavlja iza sebe, privlači kosmičke impulse, one kosmičke impulse koji

opet deluju oblikujuće na čoveka, koji, na primer, njegov nervni sistem pripremaju tako da on može da postane nosilac misli. Ovaj eter mora neprestano da prožima naša čula, na primer naše oči, da bi oči mogle da vide, da bi oči mogle da prime spoljni svetlosni eter. Dakle, zahvaljujući ugljeniku mi u sebi imamo pripremanje etera koji može da ide u susret svetlu.

Sve se to priprema već u sistemu izmene materija. Ali, sistem izmene materija, kao ljudski sistem, tako je postavljen u celokupnom kosmosu da sam po sebi ne bi mogao da opstojava. Sistem izmene materija ne bi mogao da se održava sam za sebe. Zato je on bio u klici u čoveku obrazovan tek kao treće. Prva klica za nervno-čulni sistem bila je obrazovana za vreme perioda starog Saturna, druga klica za ritmički sistem za vreme perioda starog Sunca i tek pošto su ti drugi sistemi bili tu, mogao je u čoveku biti izrađen sistem izmene materija, jer sistem izmene materija ne bi mogao da postoji za sebe. Sistem izmene materija je u kosmičkom odnosu, ako najpre izostavimo voljne pokrete, sračunat za ljude za ishranu. Ali, ta ishrana ne može postojati za sebe. Ta ishrana je potrebna čoveku, ali ona

ne može postojati za sebe. Jer kada se studira sistem izmene materija po sebi kod čoveka - vi ćete videti u narednim predavanjima, koliko je to opet neophodno za čitavu organizaciju čoveka - onda se vidi kako tu neprestano prodiru sve moguće tendencije koje hoće čoveka da učine bolesnim. Uzrok unutrašnjih bolesti, dakle onih koje ne nastaju od spoljnih povreda, moramo uvek tražiti u sistemu izmene materija. Odatle, ko stvarno hoće da postavi jedno racionalno posmatranje bolesti, mora poći od sistema izmene materija i mora, u stvari, tamo u sistemu izmene materija svaku pojedinačnu pojavu da pita: na kakvom si ti zapravo putu? - Kada sve pojave od uzimanja hrane u usta, od prerade hrane, tako što izvesne tvari pretvaramo u nama u skrob i šećer i tako dalje, kada uzmemo jelo obavijeno ptijalinom, pa kada idemo dalje i kada uzmemo rad pepsina u želucu, kada idemo dalje i uzmemo ponovo preradu produkata izmene materija u sistemu varenja kod njihovog prelaza u limfne sudove, kod njihovog prelaza u krv, onda moramo potražiti svaki pojedni proces, a procesi koji tu dolaze u obzir su bezbrojni. Mešanje produkata izmene materija sa sekretom gušterače, koje potom još pridolazi, mešanje tvari sa lučenjem žuči i tako dalje, svaki pojedinačni proces moramo da pitamo: šta ti zapravo hoćeš? - I on će nam odgovoriti: ako bih bio sam, onda bih bio takav proces koji bi uvek razboljevao čoveka. - Nijedan proces izmene materija ne sme u čovekovoј prirodi doći do kraja, jer svaki proces izmene materija, ako dođe do kraja, čini čoveka bolesnim. Čovekova priroda je zdrava samo kada se procesi izmene materija obustavljaju na određenom stupnju.

Mi ćemo ovo, što bi možda u početku moglo izgledati kao ludost u organizaciji sveta, mi ćemo to u narednim predavanjima upoznati kao nešto najmudrije: da tu u čoveku započinje nešto što bi čoveka razbolelo, ako ne bi bilo zadržano na pola puta. Ali, sada hoćemo jedno vreme da posmatramo činjenice i hoćemo da uzmemo u obzir, da

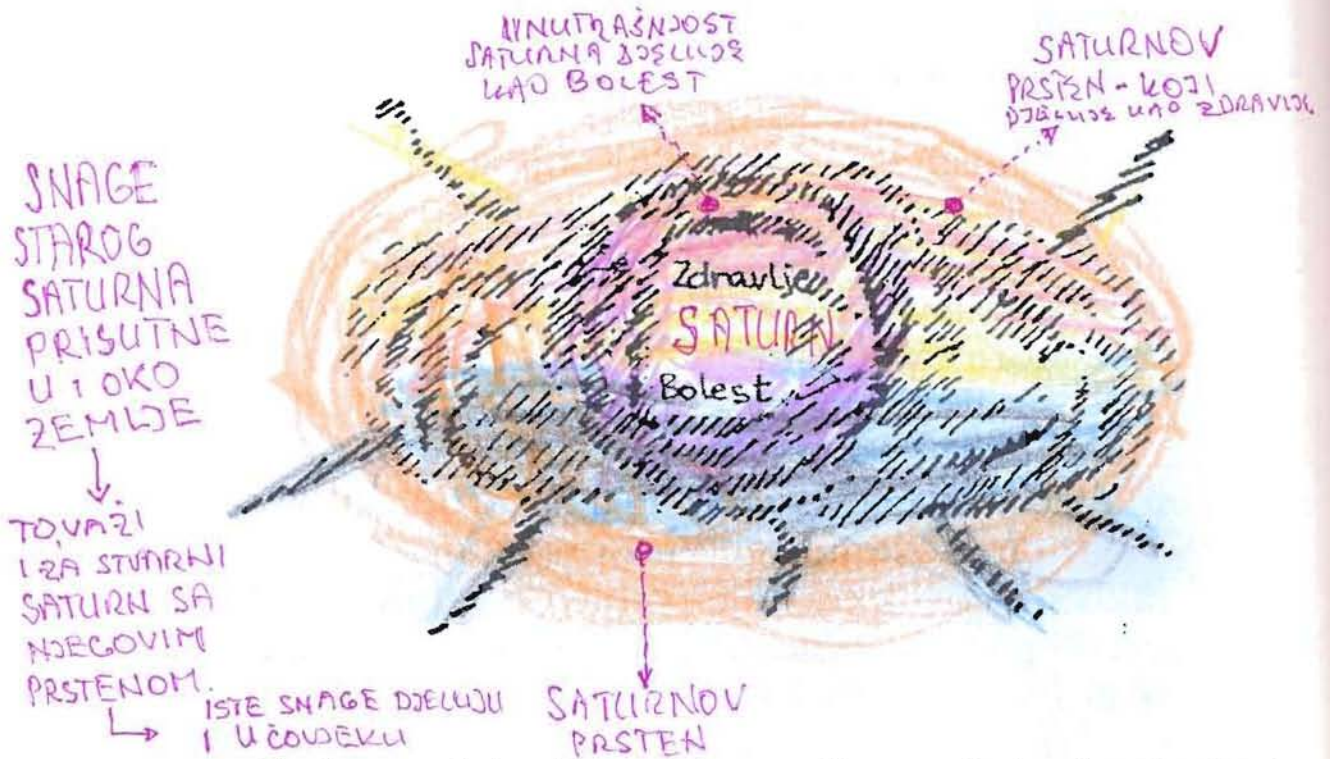
bi nam pojedinosti u procesu izmene materija, kada bi ih studirali po njihovom unutrašnjem biću, dale odgovor: mi smo na putu da čitav organizam učinimo bolesnim. Svaki nastavljen proces izmene materija izaziva bolest organizma. I moraju upravo zato, ako uopšte u čoveku treba da bude izmene materija, tu da budu drugi procesi koji su ranije morali da budu razvijeni u svojim začecima, a to su procesi koji se nalaze u cirkulaciji, to su procesi cirkulacije. Procesu cirkulacije naprestano sadrže izlečujuće procese. Tako da čovek na osnovu činjenica može biti opisan i time što se kaže: čovek je za vreme starog razvoja *Meseca* bio rođen kao pacijent, a prethodno mu je bio poslat, u njegovoj sopstvenoj prirodi za vreme starog *Sunčevog* razvoja - lekar. Za vreme starog Sunčevog razvoja čovek je bio rođen kao lekar u odnosu na njegovu sopstvenu prirodu. Bilo je to vrlo uviđavno od razvoja sveta, što je lekar nastao pre pacijenta, pošto je za vreme starog razvoja *Meseca* pacijent pridošao čoveku. Kada hoćemo pravi opis čoveka, mora se napraviti pomak naviše od procesa izmene materija prema procesima cirkulacije, naravno ka svemu onome što leži u osnovi procesa cirkulacije kao impulsi. Neka tvar stvara bržu, druga sporiju cirkulaciju u najširem smislu. Mi u nama takođe imamo sasvim male cirkulacione procese. Uzmite bilo koju mineralnu tvar, uzmite zlato, uzmite bakar, sve je to kada se u čoveka unese na ovaj ili onaj način, unutrašnje ili injekcijom ili bilo kako, povod da se bilo šta u cirkulaciji oblikuje, menja, deluje ozdravljujuće i tako dalje. I ono što se mora znati, da bi se imao uvid u stvarne procese izlečenja kod ljudi, to je: šta svaka pojedinačna tvar iz sveta čovekove okoline oslobađa u čoveku u odnosu na promene u cirkulaciji. Tako da možemo reći: cirkulacija je neprestani proces lečenja.

To možete, rekao bih, da izračunate ako hoćete. Setite se šta sam vam rekao: u proseku čovek ima osamnaest udisaja u minutu. To daje u izvanredno pravilnom uklapanju sa kosmosom za vreme dana onoliko udisaja, koliko

se izvrši cirkulacionih ritmova Sunca pri prolazu kroz Sunčevu godinu. Ali, tu Sunce prođe ceo krug, sa svojom prolećnom tačkom izlaska, za 25 920 godina. Čovek ima u svom srednjem dobu danju prosečno 25 920 udisaja. Otkucaja pulsa ima četiri puta više. Druga cirkulacija, više ka unutra koncentrisana cirkulacija, pod uticajem je izmene materija. Cirkulacija disanja je ono što odgovara spoljašnjem saobraćaju čoveka sa spoljnim svetom, što je uzajamni odnos sa spoljnim svetom. Ovaj ritam disanja mora neprestano da obuzdava ritam cirkulacije, da bi on ostao kod svoje četvorke, inače čovek ulazi sa svojim ritmom cirkulacije u sasvim nepravilan ritam, ne u broj 103 608. To je nešto čemu u kosmosu ništa ne parira. Tu je čovek sasvim istrgnut iz kosmosa. Njegova izmena materija ga čupa iz kosmosa, otuđuje ga od kosmosa, a ritam disanja ga neprestano uvlači u kosmos. U tom dividiranju i u tom kroćenju cirkulacionog ritma kroz ritam disanja vidite prazlečujući proces, koji se u čoveku izvodi bez prestanka. Ali, na izvestan finiji način se mora sa svakim unutrašnjim lečenjem priteći u pomoć procesu disanja, koji se na određeni način nastavlja u celom telu, tako da on svuda u čoveku može da ukroti proces cirkulacije, da ga vodi natrag u opšte odnose kosmosa.

Tako da možemo reći: mi prelazimo od ishrane u lečenje tako što čovek od dole pa naviše zapravo uvek ima tendenciju da postane bolestan, a u svom središnjem organizmu, u cirkulacionom organizmu mora neprestano da razvija tendenciju da ostane zdrav. Pošto tako u našem središnjem organizmu neprestano nastaju impulsi zdravlja, oni ostavljaju ponešto iza sebe upravo prema sistemu glave, nerava i čula; i mi onda dolazimo do nervno-čulnog sistema kao trećeg. Kakve snage onda nalazimo u nervno-čulnom sistemu? U nervno-čulnom sistemu nalazimo one snage koje je, takoreći, ostavio iza sebe lekar u nama. On deluje sa jedne strane ozdravljajuće dole na procese izmene materija. Ali, time što on deluje izlečujuće na proces izmene materija, on čini nešto što u celom kosmosu podleže

ocenjivanju. I ne govorim vam nešto što je fantazija, nego vam govorim nešto što je u potpunosti realnost: ovaj proces, neprestano dešavanje procesa ozdravljenja prema dole, on stvara uživanje višim hijerarhijama. To je radovanje viših hijerarhija zemaljskom svetu. One gledaju nadole i neprestano osećaju uspinjanje bolesti u ljudima iz onoga što struji naviše od zemaljskog, što tu ostaje od zemaljskih osobina stvari. One vide kako impulsi onih snaga koje deluju iz zemaljskog, a koji se nalaze u okolnom vazduhu i tako dalje, jesu neprestani procesi ozdravljenja. To višim hijerarhijama pričinjava zadovoljstvo.

Sada predstavite sebi ono što možete da studirate na onom svemirskom telu koje je, u izvesnoj meri kao naj-dostojanstveniji duhovni studijski objekat, postavljeno na granicu našeg planetarnog sistema. Tu u sredini stoji ono što u sebi skriva snage koje su razboljevajuće snage, ako ih zamislimo kao koncentrisane na Zemlji, a okolo se pokazuju kružeće snage ozdravljenja. I ko za takve stvari ima prijemčivosti, taj vidi u Saturnovom prstenu, u jednom takvom otisku kakav se ne može opažati u onome što okružuje

Zemlju, jer se u tome stoji, ono što je zdravlje koje kruži. Ovaj Saturnov prsten je još nešto suštinski drugačije nego što astronomi o njemu kažu. Ovaj Saturnov prsten je zdravlje koje kruži, a unutrašnjost Saturna je obolelost, razboljevanje gledano u najčistijoj koncentraciji.

I tako se vidi na Saturnu, koji je postavljen na najspoljašnjem kraju našeg planetarnog sistema, kako se odigrava isti onaj proces koji mi u sebi neprestano nosimo kroz našu izmenu materija i kroz naš cirkulacioni organizam. Ali, mi takođe vidimo, kada na to gledamo, kako je naš duhovni pogled upravljen pogotovo na svet druge hijerarhije i onaj prve hijerarhije; onaj druge hijerarhije: kiriotete, diname, eksusiae; prve hijerarhije: serafime, heruvime, trone. Kada sa duhovnim okom obratimo pažnju na Saturn i njegov prsten, bićemo upućeni na ove više hijerarhije, na to kako one, rekao bih, milo gledaju na ovo što razboljeva i ozdravljuje.

Ovo "sviđanje" je sad jedna snaga u svemiru. Ovo uživanje viših hijerarhija prostrujava zatim naš nervno-čulni sistem i gradi u njemu snage čovekovog duhovnog razvoja. To su snage koje se u izvesnoj meri rascvetavaju iz lečenja koje se neprestano dešava u čoveku. Tako da kao treće imamo duhovni razvoj.

1. izmena materija	ishrana - RARBOVEMN3E
2. cirkulacija	lečenje
3. nervno-čulna organizacija	duhovni razvoj

Ako sada opisujemo čoveka kroz vreme *Saturna*, *Sunca i Meseca*, onda moramo da kažemo: čovek je najpre iz kosmosa rođen duh koji u sebi razvija iscelitelja i koji stoga potom može da primi kosmičkog pacijenta. A zatim je kroz zajedničko dejstvo svega ovoga uspostavljeno ono što je na Zemlji čovek koji postoji u voljnom kretanju.

Svaki pojedinačni član saznanja o čoveku mora, rekao bih, da bude inspirisan na izvestan način onim što leži

u osnovi ovoga što sam ovde izneo. Uzmite da neko hoće da uspostavi medicinski sistem, zaista racionalan sistem nauke lečenja. Šta će onda on morati da sadrži? Naravno, uglavnom procese lečenja. A procesi lečenja, odakle će onda oni morati da krenu? Oni će morati da pođu od procesa izmene materija, a ostalo može biti najviše pretpostavka i o tome ćemo tek govoriti; ono anatomsko, pogotovo finije anatomsko, ono može jedino da bude, pošto je utvrđeno, polazna tačka. To se već samo čini ljudskim. Ali, procesi izmene materija se moraju najpre proučavati od strane racionalnog sistema medicine tako što se u njima uvek opaža tendencija da vode ka oboljevanju. Dakle, danas može biti postavljen sistem medicine koji treba da počne apsolutno sa sistemom izmene materija, tj. najpre sa normalnim procesima izmene materija, a onda se odatle moraju crpeti saznanja o mogućnostima, kako unutrašnje bolesti mogu da nastaju iz izmene materija u najširem smislu. Zatim mora odatle, intimnim poznavanjem onoga što čine ritmički procesi, sledovati ono što je stvarna terapija. Tako se kod nekog današnjeg sistema medicine mora početi sa studijem procesa izmene materija, a onda odatle mora biti učinjen prelaz ka svemu onome što se može događati u ritmičkim procesima u čoveku. A onda će, rekao bih, sve to moći da bude krunisano tako što će se pokazati kako zdrav razvoj duhovnih klica čoveka pretpostavlja saznanje o onome što dolazi iz izlečujućih snaga. Danas uopšte ne možete naći pedagogiju, tj. umetnost zdravog razvoja duhovne prirode čoveka, ako ne počete od procesa izlečenja; jer izlečujući procesi nisu ništa drugo nego primenjivanje na središnju prirodu čoveka onoga što već mora biti primenjeno u čistom mišljenju pri obrazovanju duhovnih procesa čoveka.

Umetnik pedagogije mora na duhovan način u potpunosti da radi sa snagama koje su, zgusnute u fizičko ili zgusnute u etersko, procesi izlečenja. Činim li bilo šta nekome detetu kroz pedagošku umetnost, to je onda proces

kome u osnovi leži nešto duhovno. Kada taj proces prenesem tako da ono što izvodim tu u duhu, sada izvodim kroz primenu bilo nečeg tvarnog, bilo procesualnog, onda je ovaj proces, ili ta tvar - jedan lek. Moglo bi se takođe reći: medicina je metamorfoziranje čovekovih duhovnih postupaka nadole ka tvarnom. Ako se setite kako sam te stvari nagovestio u kursu za učitelje, koji je tada bio održan za engleske posetioce, onda ćete videti kako sam svuda skretao pažnju na to, kako se u tome što čini učitelj počinje sa jednom vrstom opšte terapije čoveka, kako ova ili ona pedagoška mera može prouzrokovati, u kasnijem životnom dobu, nezdrava taloženja izmene materija ili uvlačenje nepravilnosti u izmenu materija. Tako da to što čini pedagog, nastavljeno na dole, daje terapiju. A kontra-slika terapije, ono što teži od dole na gore, to su procesi izmene materija.

Dakle, tako vidite, kako danas mora biti pronađen jedan sistem medicine iz opšteg poznavanja čoveka. To se može. To mnogi osećaju. Ali, nešto će biti postignuto tek kada je takav sistem medicine činjenički izgrađen. A to već danas spada u ono najneophodnije. Kada danas pogledate u medicinske priručnike, videćete da se po pravilu ne počinje, sem u vrlo retkim slučajevima, sa sistemom izmene materija. Ali odatle se mora krenuti, inače čovek ne uči da sazna u čemu je uopšte priroda bolesti.

Vidite, cela ova stvar je opet takva da zaista procesi ishrane mogu da pređu u izlečujuće procese, procesi izlečenja u duhovne procese i opet, unatrag, duhovni procesi u procese izlečenja; ili kada duhovni procesi direktno izazivaju poremećaje u izmeni materija, onda opet prelaze duhovni procesi u jedan stadijum, gde kroz središnji organizam čoveka moraju biti izlečeni. Sve ove stvari prelaze u čoveku jedna u drugu i cela čovekova organizacija je neprestano jedna čudesna metamorfoza. Uzmite, na primer, procese koji se nalaze u celoj toj čudesnoj cirkulaciji ljudske krvi. Kakvi su to procesi?

Zamislite sada krv najpre kao sasvim odvojenu od ostalog čovečijeg organizma, kako struji kroz krvne sudove,

zamislite ljudski oblik, dakle, recimo sistem krvnih sudova i ono što se priključuje kao muskulatorni sistem, sistem kostiju i tako dalje, dakle ono što je čvrsta građa i ono što tu prostrujava kao tečno. Zastanimo kod tečnog stanja, kod krvi; tu su takođe i druge tečnosti, ali zadržimo se kod krvi. Pa šta se tu unutra neprestano dešava, kakvi su procesi u toj strujećoj tečnosti? Proces se odigravaju bez prestanka. Isti procesi koji se odigravaju u krvi koja teče, koji mogu da zahvate na bilo koju stranu ono što je samo pregrada, ili skelet, ili bilo šta što može biti čvrsto izgrađeno, uobličeno u čoveku, onda je to, što pripada krvi, unutra u zidovima sudova, ili mišićima, ili bilo gde u kostima, ili u omotaču nekog organa. I šta će onda tu biti? Tu će biti impuls za pojave zapaljenja. Ono što nalazimo tu i tamo kao pojave zapaljenja, to neprestano nalazimo u krvi koja teče kao normalno dešavanje. Šta se tu pojavljuje kao zapaljenje, to su procesi koji su prodrli na pogrešna mesta, tj. na čvrsto uobličena mesta, a koji se inače neprestano moraju dešavati u strujećoj krvi. Jedan apsolutno normalan, zdrav proces, kada se dislocira, stavi na neko drugo mesto kome ne pripada, jeste razboljevajući proces. I izvesne bolesti nervnog sistema nastaju upravo tako što nervni sistem, koji je polarno suprotstavljen celom svojom organizacijom sistemu krvi, mora da pretrpi useljavanje procesa koji su u krvi normalni. Kada ti procesi, koji su normalni procesi u krvotoku, prodru preko u nervne puteve, tada nervni putevi, a to se dešava i kod najlaganijeg prodiranja, bivaju zahvaćeni upalama, koje stoje na samom početku zapaljivosti, i mi iz toga dobijamo različite forme bolesnog nervnog sistema.

Rekao sam, da su u nervima sasvim drugačiji procesi nego u krvi, oni su suprotstavljeni procesi. U krvi su procesi koji prodiru ka fosfornom, procesi koji upravo kada kao fosforni procesi zahvate ono što okružuje krv, ili ono što se nalazi u susedstvu krvi, vode ka zapaljenju. Kada pratite procese u nervnim putevima i oni se presele u druge

NASTANAK TUMORA

ne organe ili u krv, tada nastaju impulsi za stvaranje otoka (tumora) kod ljudi. Kada se to prenese u krv, da krv zatim snabdeva na nezdrav način ostale organe, a nastaje obrazovanje oteklina. Tako da možemo reći: to obrazovanje otoka je neki metamorfozirani nervni proces na pogrešnom mestu u čovekovom organizmu.

Vidite, ono što prolazi nervima, mora ostati u nervima, ono što protiče u krvi, mora ostati u krvi. Prelazi li ono što pripada krvi preko u susedstvo, nastaju upale. Prelazi li ono što pripada nervima u susedstvo, onda nastaju nekojake tvorevine koje se mogu grupisati pod trivijalnim imenom kao tumori. Ali se upravo između procesa u nervnom sistemu i procesa u krvnom sistemu mora odigravati pravilan ritam.

Mi nemamo samo uopšteno ritam disanja u kontrastu sa ritmom krvi, nego imamo u krvi koja cirkuliše fine procese koji kada izađu iz krvi postaju zapaljenski procesi. Ovi fini procesi moraju da budu povezani određenim ritmom sa onim što se dešava u susednom nervu, isto tako kao što disanje mora da stoji u vezi sa cirkulacijom krvi. I u onom momentu kada je to između ritma krvi i nervnog ritma ometeno, mora to biti ponovo uspostavljeno.

Vidite, tu ponovo dolazimo u područje terapije ili procesa lečenja. Sve vam to pokazuje kako u čoveku sve mora biti prisutno: najčešće ono bolesno mora biti tu, zato što to na nekom drugom mestu može biti zdravo; ono je samo kroz jedan nepravilan proces dospelo na pogrešno mesto, jer kada ga uopšte ne bi bilo, čovek ne bi mogao da postoji. Čovek ne bi mogao da postoji kada ne bi mogao da dobija upale, jer snage koje izazivaju upalu moraju biti preprekane u krvi. Na to se mislilo, kada sam često govorio: iz jednog istinskog saznanja o čoveku mora nastati sve ono što čovek zapravo od saznanja stiže. Tu vidite u čemu su izlozi, zbog kojih je zapravo pedagogija, koja se tako odzgo, rekao bih, apstraktno sprovodi, prilična besmišlica. Pedagogija bi se morala sprovoditi tako, da se svuda

* polazi od izvesnog patološkog procesa u čoveku i od mogućnosti njegovog izlečenja.

* Kada se poznaje neka bolest mozga i mogućnost lečenja bolesti mozga, onda se u grubom ima - to je opet na drugi način fino, to se podrazumeva, ali s obzirom da je to fizički proces, rekao sam "grubo" - u lečenju mozga tačno to što mora biti izvedeno u pedagoškoj umetnosti. Odatle je to tako, da kada se jednom organizuje pravi pedagoški seminar, morali bi se učitelji zapravo sa jedne strane uputiti u patološko-terapeutsko: tu bi oni prvo na očiglednom školovali svoje mišljenje, jer je to ono što ima više korena u materijalnom, za ono što treba da shvate u pravoj pedagogiji. I opet nema ničeg korisnijeg za terapiju, pogotovo za terapiju unutrašnjih bolesti, nego kada se zna kako ovo ili ono deluje u pedagoški umetničkom postupanju. Jer, ako se nađu mostovi ka stvarnom, onda se nalazi, upravo na taj način na koji treba da se postupa u pedagoškom, takođe i lek.

* Kada se, na primer, nađe ispravno pedagoško sredstvo da bi se izvesne pojave tromosti kod dece pedagoški predupredile, a koje potiču od smetnji u sistemu probave, onda se dobijaju sasvim čudnovate unutrašnje tendencije; onda kada čovek zaista živi u pedagogiji, naravno ne tako kao kada uči spoljašnje i kada zapravo radije, kada je gotovo sa školom, uveče sedi u kafeu i zaboravlja šta se dešava u školi. Sa načinom postupanja, koji se pruža nekom takvom detetu, dobija se tendencija da se sagleda, rekao bih, celokupno delovanje procesa glave, cela veza procesa glave i procesa stomaka. A kada se onda opet u mineralogiji studiraju, na primer, procesi koji se dešavaju u bakru, tako što bakar u zemaljskom carstvu obrazuje ovo ili ono: onda je to skoro tako da u svemu ovome što izvodi bakar, time što postaje ova ili ona ruda bakra, da u tome dok ruda postaje bakarna ruda ili neka druga ruda, nekome to tako izgleda, da se kaže: snaga bakra tu u zemlji čini ono što ti kao pedagog činiš sa onim dečakom ili onom

devojkicom! Čovek vidi u procesima bakra bukvalno sliku onoga što sam čini. I izuzetno je uzbudljivo da se sebi kao pedagogu stvori intuitivna, osećajna i instinktivna jasnost o tome šta se čini, da bi se potom sa ushićenjem izašlo u prirodu i videlo kako priroda zapravo tu napolju na veliko postupa pedagoški; kako se svuda tamo gde bi kroz bilo koji krečnjački proces moglo da se desi nešto loše, priključuje na bilo kakav način bakarni proces. Da, u ovim bakarnim procesima, u ovim procesima obrazovanja ruda unutar ostalih procesa u zemlji, nalaze se neprestano takođe izlečenja. I oduševljava, kada se nađe negde ruda pirita ili bilo šta drugo, pa se kaže: to je upravo tako kao kada se sa čovekom postupa na pravilan način. Tu postupaju duhovi prirode, počev od hijerarhija pa nadole do onih duhova elemenata, o kojima sam vam govorio, kao iscelitelji onih smetajućih, razboljevajućih procesa koji bi upravo i u životu mogli da nastupe. To onda nije više ništa drugo nego iščitavanje. Jer, kada se vidi to što se napolju dešava, kada se onda ova ili ona supstanca traži kao lek ili obrađuje kao lek, onda čovek stane i prosto se pita: gde se pojavljuje gvožđe? Gde se pojavljuje ovaj ili onaj metal u žilama? - Onda se proučava okolina i uvek se potom nađe, kada se bilo šta metalno tu ili tamo pojavljuje, u ovoj ili onoj obradi prirode: tu unutra je proces lečenja; samo ga uzmi, nastavi ga unutar čovekovog organizma, tada stvaraš terapiju koju ti je napolju prethodno pokazala priroda.

Da, svaki hod kroz svet je u stvarnosti tačno proučavanje onoga što hrani, onoga što leči, onoga što je duhovno, jer priroda neprestano oboljeva i neprestano se leči. Tu napolju su ti veliki procesi lečenja. Samo ih moramo primeniti na ljude. To je to, divno sadejstvo makrokosmosa sa mikrokosmosom. I stvarno je duboka istina ono što sam rekao mnogima od vas u ovoj ili onoj formi:

Hoćeš li da upoznaš samoga sebe,
Gledaj u svet sa svih strana.
Hoćeš li da upoznaš svet,
Gledaj u dubine sebe sama.

A to možete primeniti na sve: ako hoćeš da lečiš čoveka, gledaj u svet sa svih strana, pogledaj na to kako svet na sve strane razvija lečenje. Ako hoćeš da saznaješ tajne sveta kao procese razboljevanja i izlečenja, onda pogledaj dole u svu dubinu čovekove prirode. - Možete to da primenite na sve ono što je biće čoveka. Ali morate usmeriti pogled na veliku prirodu i čoveka videti u živoj vezi sa ovom velikom prirodom.

Čovek je danas navikao na nešto drugo. On odlazi od prirode, najdalje što može; čovek radi nešto što njemu samom zatvara pogled na prirodu, pošto ono što želi da istražuje stavlja ispod nekog stakla, dole na neki mali stočić; oko ne gleda napolje u prirodu, nego gleda tu unutra. Sam pogled je već odrešen od prirode. To se naziva mikroskopom. U određenom smislu bi se to isto tako dobro moglo nazvati nuloskop, jer se čovek odvajava od velike prirode. I čovek ne zna, kada je tu dole to uveličao, da se za duhovno saznanje zaista ima isto ono što se bi desilo kada bi se taj proces odigravao u prirodi. Zamislite makar samo jednom, kada bilo koji majušni delić čoveka tu unutra uveličate, da bi mogli da ga posmatrate, onda ste sa tim sićušnim delom čoveka izvršili isto to što bi izvršili na čoveku kada bi ga jako razvukli i rastrgli! Bili bi nešto mnogo strašnije od Prokrusta¹³, kada bi čoveka tako rastezali i raskidali i time ga tako uvećali, kao što je tu dole ispod cevi mikroskopa uvećana ta malecna stvarčica. Ali, da li bi verovali da tu još uvek imate čoveka? Naravno da nema ni govora o tome da tu još imate čoveka. Isto tako malo imate istinu tu dole ispod mikroskopa. Uveličana istina nije više istina, to je slika privida. Ne sme se otići od prirode i još samome sebi staviti pogled u zatvor. Jasno je da sve to za druge stvari može da bude od koristi, ali za ono što je stvarno saznanje čoveka, to je pre svega nešto što uveliko odvlači od ovog istinskog saznanja o čoveku.

Istinsko saznanje čoveka mora da se traži onako kako smo to naznačili. Ono mora da vodi od procesa ishrane

kroz procese lečenja ka procesima pedagogije čoveka i sveta u najširem smislu; možemo reći: od ishrane kroz lečenje ka civilizaciji i kulturi. Jer, sve je to kao jedna podloga fizičkih procesa, koji su kod čoveka koncentrisani u ishrani, procesa izlečenja koji proizilaze iz onoga što uvek okolo kruži, što je u čoveku koncentrisano u ritmičkim procesima, i onoga što dolazi odozgo, što je u čoveku koncentrisano kroz nervno-čulni sistem. Tako se svet podiže kroz tri stupnja.

To sam hteo da vam dam najpre kao neku vrstu osnove. Na tome ćemo zatim graditi dalje. Želimo da vidimo kako stvarno možemo da se popnemo sa takvih polazišta do nečega što je, takoreći, postupanje sa tim stvarima u praktičnom životu i što potom može da vodi preko ka onome što je saznanje hijerarhija.

08.09.2009.

Iz dosadašnjih izlaganja mogli ste da uvidite, da su odnosi okolnog sveta čoveka prema samom čoveku ipak drugačiji, nego što se često slikaju na osnovu današnjih pojmova. Misli se tako olako: ono što živi u čovekovoj okolini, što pripada mineralnom, biljnom, životinjskom carstvu i što zatim ljudi uzimaju, to nastavlja u samom čoveku u izvesnoj meri svoje procese, svoje spoljne tvarne procese, koje istražuje fizičar, hemičar i tako dalje. Ali, o tome uopšte ne može biti govora, već mora biti jasno, da je kod procesa unutar čovekove kože sve drugačije nego izvan te iste, da se u procesima unutar ove kože nalazi jedan sasvim drugačiji svet nego napolju. Sve dok se ovo ne uvidi, čovek će uvek iznova razmišljati o tome kako se ovo ili ono, što se istražuje u retorti ili pak bilo gde, nastavlja u čovekovom organizmu, a na sam ljudski organizam će se gledati kao na jedan komplikovan sistem procesa u retorti.

Setite se samo onoga što sam u jučerašnjem predavanju već rekao: sve mineralno mora u čoveku biti pretvoreno u toplotni eter. To znači, sve što prodire u čovekov organizam od mineralnog, mora biti toliko metamorfozirano, preinačeno, da je makar kroz izvesno vreme čista toplota, i čak jedno sa toplotom koju čovek razvija kao svoju sopstvenu toplotu mimo toplote svoje okoline. Bilo da uzmemo neku so, bilo da unesemo ma šta drugo mineralno u naš organizam, to mora poprimiti bilo kako toplotno-etersku formu, i čak je mora poprimiti pre nego što to u samom čovekovom organizmu bude upotrebljeno za njegovu izgradnju, za njegovo oblikovanje.

Kada, dakle, imamo bilo koji mineral izvan ljudskog organizma i sebi predstavljamo: ovaj mineral jednostavno ulazi tu i gradi bilo koji deo njegovih kostiju, zuba i tako dalje, to je čista besmislica; nego: ono što se tu ponovo

pojavljuje u ljudskom obliku, mora najpre da pređe u čistu lebdeću toplotno-etersku formu i da onda bude preobraženo nazad u ono što stupa potom u živo oblikovanje u ljudskom organizmu.

Ali, sa tim je povezano još i nešto sasvim drugo; sa tim je povezano da, na primer, nešto što ima čvrstu formu i što se još u ustima pretvara u vodenasto, a onda se dalje preobražava do toplotnog etera, da to polako u čoveku, time što prvo prelazi u vodenastu formu, gubi na težini, da to postaje otuđeno od zemaljskog; i dok se to popne do toplotno-eterske forme, potpuno je spremno da u sebe preuzme duhovno koje dolazi iz daljina sveta.

Dakle, ako hoćete sebi da predstavite kako se u čoveku upotrebljava mineralno, onda morate sebi reći sledeće: tu je mineralno i to mineralo ulazi u čoveka. U čoveku se ono preobražava kroz tečno i tako dalje, do toplotnog etera; tu je toplotni eter. Ovaj toplotni eter ima izuzetno jaku sklonost da u sebe primi ono što od snaga iz svetskih daljina ovamo zrači, ustrujava. On preuzima, dakle, snage svemira. Ove snage svemira se sada obrazuju kao duhovne snage koje ovde toplotno-eterizovanu zemaljsku materiju produhovljavaju. I tek onda odavde prodire, uz pomoć toplotno-eterizovane zemaljske supstance, u telo ono što je telu potrebno za njegovo uobličavanje.

Dakle, pomislite, ako označimo toplotu na stari način kao vatru, onda možemo da kažemo: mineralno koje čovek uzima, u čoveku se uzdiže do prirode vatrene. Ova vatrena priroda je sklona da u sebe primi uticaje viših hijerarhija, a tek potom ova vatra struji ponovo u sve čovekove unutrašnje regione i gradi, time što ponovo stvrđnjava, ono što je u čoveku supstancijalna osnova pojedinačnih organa. Ništa što čovek uzima u sebe ne ostaje tako kako je; ništa ne ostaje zemaljsko. Sve se pretvara, pogotovo iz mineralnog carstva, toliko daleko da može u sebe da primi duhovno-kosmičko i tek uz pomoć duhovno-kosmičkog se to ponovo stvrđnjava nazad ka zemaljskom.

Uzmete li, dakle, iz neke kosti bilo kakav komad fosfornog krečnjaka, onda to nije nešto kao fosforni krečnjak koji nalazite napolju u prirodi, ili koji pravite u laboratoriji, nego je to fosforni krečnjak koji je nastao iz onoga što je bilo uzeto spolja, uz pomoć snaga koje su tek onda, kada je spolja uzeto prešlo u toplotno-etersko stanje, prodrle i zahvatile u izgradnju čoveka.

Vidite, zato su čoveku u toku njegovog života potrebne različite supstance, da bi, već prema tome kako je organizovan s obzirom na svoje životno doba, ono neživo mogao da preobrazi u toplotno-etersko. Dete ne bi uopšte još moglo da preobrazi neživo u toplotno-etersko; ono još nema dovoljno snage u svom organizmu. Ono još mora da uzima samoj čovekovo organizaciji tako blisko mleko, da bi ovo dovelo do toplotno-eterskog i da bi moglo da primeni svoje snage za to da istinski može da izvede razvijeno plastično uobličavanje, koje je neophodno za vreme dečijeg uzrasta u odnosu na telesni sklop. U prirodu čoveka se zagleda tek kada se zna, da sve što je uzeto od spolja, mora biti temeljno prerađeno. Odatle, ako uzmete neku spoljašnju tvar i hoćete da ispitajte njenu vrednost za čovekov život, onda to, kao prvo, sa običnom hemijom ne možete nikako da uradite, jer morate znati koliko snage mora da primeni čovekov organizam da bi neku spoljašnju mineralnu tvar doveo do lebdećeg toplotnog etera. Ako on to ne može, onda se u njemu taloži ova spoljašnja mineralna tvar, postaje teža zemaljska tvar pre nego što je prešla u toplotu i prožima čovekova tkiva kao neorganska tvar koja je ostala strana ljudskom organizmu.

Nešto tako može da nastupi, na primer, kada čovek nije u stanju da ono što u njega stupa mineralizovano kao šećer - to je prvobitno organsko, ali mineralizovano - dovede do isparljivosti toplotnog etera. Tada se to odvaja u organizmu pre onog stanja u koje mora da dođe, ako ceo organizam treba da učestvuje u svemu onome što je tu u

njemu, i nastaje ona tako loša šećerna bolest, diabetes mellitus. Mora se, dakle, kod svake stvari imati u vidu, koliko čovekov organizam može biti u stanju ono neživo, koje ili već gradi stvarno, kao kada jedemo, na primer, kuhinjsku so, ili će to tek biti, kao kod šećera, da privede do toplotne materije, gde potom organizam koji je ukorenjen na Zemlji nalazi svoje priključenje na duhovni kosmos.

Svako takvo taloženje u čoveku, koje onda ostaje neprerađeno kao ono koje nastupa kod diabetisa, znači da čovek ne nalazi priključenje na duhovni kosmos za stvari koje su prisutne u njemu. To je samo, rekao bih, pojedinačna primena opšte norme, da ono što stupa u čoveka mora biti potpuno prorađeno u unutrašnjosti čoveka. Ako hoće da se vodi briga o zdravlju nekog čoveka, moramo se pre svega pobrinuti za to da u čoveka ne ulazi ništa što ostaje tako kakvo je, što čovekov organizam nije mogao da obradi do najmanjeg atoma. To se ne odnosi samo na stvari, to se odnosi, na primer, takođe i na snage.

Spoljašnja toplota, toplota koju osećamo kada uhvatimo stvari, spoljašnja toplota koju ima vazduh, ona mora kada se primi u čovekov organizam da bude preinačena tako da se u čoveku ta sama toplota stvarno nalazi, ako smem tako da se izrazim, na jednom drugom nivou nego izvan njega. Ako je tu toplotni nivo koji ima spoljašnja toplota, onda ona mora biti, kada je primimo u sebe, unutrašnje unekoliko preinačena, tako da svuda, u čemu mi nismo, organizam zahvata spoljašnju toplotu. Organizam, takođe, mora da zahvati u svaki i najmanji toplotni kvantum.

Sada zamislite da idem kroz hladnoću, i pošto je suviše hladno, ili pošto je hladnoća u vetru ili promaji, ja nisam u stanju da svetsku toplotu pretvorim u svoju sopstvenu toplotu tako brzo kao što bi to bilo nužno. Pri tome dolazim u opasnost da budem zagrejan od svetske toplote kao neki komad drveta ili čak kao neki kamen, koji se spolja zagrevaju. To ne sme biti. Ne smem biti izložen opasnosti, da pustim da se spoljašnja toplota preliva u mene kao u

NASTANAK PREHLADE

neki predmet. Moram u svakom trenutku biti u stanju da odmah zahvatim toplotu, počev od mesta koje zauzima moja koža, i da je učinim svojom sopstvenom. Ako to nisam u stanju, onda nastupa prehlada.

To je unutrašnji proces kod prehlade. Prehlada je trovanje spoljašnjom toplotom, kojom organizam nije ovladao.

Vidite, sve to što je napolju u svetu jeste otrov za čoveka, pravi otrov, a za čoveka postaje nešto upotrebljivo tek time, što čovek uzima od njega posed sopstvenim snagama. Jer, samo od čoveka idu potom snage naviše na ljudski način ka višim hijerarhijama, dok napolju one ostaju kod elementarnih bića prirode, kod duhova elemenata. Kod ljudi se mora dešavati ovaj čudesni preobražaj, da duhovi elemenata u čovečijoj organizaciji mogu svoj rad da predaju višim hijerarhijama. To za mineralno može biti slučaj samo kada je mineralno potpuno pretvoreno u toplotno-etersko.

Zagledajmo se u biljni svet. Ovaj biljni svet ima za čoveka nešto istinski i na raznolike načine očaravajuće, kada on sa okom duha počne da posmatra biljni pokrivač Zemlje. Izađimo na livadu ili bilo gde u šumu. Iskopajmo, recimo, neku biljku sa korenom. Ako pogledamo sa duhovnim okom to što smo iskopali, onda imamo zapravo jedan divan, očaravajući sklop. Koren se ukazuje kao nešto pred čim se jednostavno može reći: to u potpunosti nalazi sebe u zemaljskom. Ah, koren biljke je zapravo nešto tako strašno zemaljsko, tim više što se pred nama brutalnije postavlja. Nekoga koren biljke podseća, pogotovo recimo koren repe, zapravo na nekog sitog bankara. Da, to je tako: biljnom korenu je tako neizmerno ugodno, tako je zadovoljan sa sobom. On je primio u sebe soli zemlje i oseća se tako divno u tom osećanju, što u sebi ima posisanu zemlju. Ne postoji među svim zemaljskim stvarima zapravo ništa zadovoljnije od takvog nekog korena repe, koja je predstavnik korenskog.

BILJNI SVIJET JE OGLEDALO NAŠE SAVJESTI

Pogledajmo nasuprot tome cvet. Mi zapravo ne možemo ništa drugo kada stojimo naspram njega sa duhovnim okom, nego da ga osetimo kao našu sopstvenu dušu, kada ona gaji u sebi najnežnije želje. Pogledajte tako samo jednom neki pravi prolećni cvet: on je u suštini jedan dah želje, on je utelovljenje čežnje. I vidimo da se preko sveta cveća koji nas okružuje, ako za to imamo dovoljno nežno duševno čulo, izliva nešto predivno.

Mi gledamo u proleće ljubičice, ili martovsko cveće, ili đurđevak, ili neke biljčice koje imaju žute cvetove i dirnuti smo, kao da nam svo to prolećno cvetanje bilja hoće da kaže: ah, čoveče, kako čisto i nevino možeš zapravo da usmeriš tvoje želje prema duhu! - Duhovna priroda želja, rekao bih, u pobožnost uronjena priroda želja klija i niče iz svakog prolećnog cveta.

Kada zatim dođe kasnije cveće - uzmimo odmah ekstrem, uzmimo mrazovac - da, može li se onda sa duševnim čulom posmatrati mrazovac, a da se nema laki osećaj stida? Pa zar nas on ne opominje na to, da naše želje mogu postati nečiste, da se kroz naše želje mogu provući raznovrsne nepročišćenosti? Može se reći da nam mrazovac sa svih strana govori tako, kao da hoće neprestano da nam došaptava: pogledaj na svoj svet želja, o čoveče, kako lako možeš da postaneš grešnik.

I tako je zapravo biljni svet spoljašnje prirodno ogledalo čovekove savesti. Čovek ne može sebi ništa poetičnije da zamisli, nego da ovo zamišlja u nutrini kao glasove savesti koji dolaze iz jedne tačke razdeljeni na raznolike forme cvetova biljki, koji tako govore našoj duši kroz godišnja doba, govore duši na najraznolikije načine. Biljni svet je najrasprostranjenije ogledalo savesti, samo kada znamo da gledamo biljni svet na pravi način.

Kada ovo imamo pred očima, onda će nam postati naročito važno da gledamo na cvetove biljki i da upoređujemo kako je zapravo cvet čežnja prema svetlosnim daljinama svemira, kako cvet raste izričito naviše da bi želje

Zemlje strujale u susret svetlosnim daljinama svemira, a kako na drugoj strani koren, kome je sve potaman, čini biljku okovanu zemljom; kako je koren ono što biljku neprestano otima od njenih nebeskih želja i premeće ih u zemaljsku ugodnost.

Mi učimo da shvatamo zašto je to tako, kada u istoriji evolucije Zemlje dođemo na to, da je ono što se uvek nalazi u korenu biljke bilo postavljeno u ono vreme kada je Mesec još bio kod Zemlje. U to vreme kada je Mesec još bio kod Zemlje, delovale su u Mesecu usidrene snage unutar Zemlje tako jako da su one puštale da biljke nastanu bezmalo samo do korena. Dok je Mesec još bio kod Zemlje, a Zemlja još imala sasvim drugačiju supstancu, tada se korensko moćno širilo prema dole. I to se može tako predstaviti, da se kaže: na dole se moćno rasprostiralo biljno-korensko, a prema gore su biljke tek gvirile u svemir. Rekao bih, kao fina vlakanca su isterivale biljke svoje čežnje naviše ka svemiru. Tako da se ima osećaj: dok je Mesec još bio kod Zemlje, vezivao je taj Mesec, zakivale su te Mesečeve snage, koje su bile sadržina samog tela Zemlje, biljno za zemaljsko. I ono što se tada smestilo u biljno, to je potom ostalo dalje u korenskom kao podloga.

Ali, od onog vremena kada je Mesec napustio Zemlju, od tada se razvija čežnja u ranije samo malim, sićušnim izdancima, koji su izvirivali prema svemiru, razvijala se čežnja za daljinama, za svetlosnim daljinama svemira i nastalo je cvetoliko. Tako da je u izvesnoj meri izlaženje Meseca za biljno carstvo bila jedna vrsta osobađanja, istinskog oslobađanja.

No, moramo pri tom imati u vidu, kako sve što je zemaljsko ima poreklo u duhu. Za vreme starog Saturnovog vremena - uzmite samo opis koji sam dao u mojoj "Tajnoj nauci u obrisima" - Zemlja je bila potpuno duhovna, živela je samo u toplotno-eterskom elementu, bila je cela duhovna. Tek iz ovog duhovnog se gradilo zemaljsko.

VAŽNOST BILJNE PREHRANE

Pogledajmo sada biljku. Ona u svom obliku nosi sa sobom živo sećanje na evoluciju. Ona nosi sa sobom u svom korenskom nastajanju zemljastog, nastajanje fizičko-tvarnog. Pogledamo li koren biljke, nalazimo nadalje da nam on govori, da je bilo jedino moguće da nastane time što se polazeći od duhovnog razvijalo zemaljsko-tvarno. A tek što se Zemlja rasteretila od onoga što je bilo Mesečevo, ponovo biljka teži natrag ka svetlosnim daljinama.

Kada se uživa biljno kao hrana, onda se biljci daje prilika da to, što je ona napolju u prirodi već počela, ispravno nastavi dalje, ne samo da teži natrag ka svetlosnim daljinama, nego i za duhovnim daljinama kosmosa. Odatle dolazi da mi moramo biljno, kao što sam rekao juče, da teramo do vazdušnog, do gasovitog, tako da biljno može da prati svoju čežnju prema svetlosno-duhovnim daljinama.

Izlazim na livadu. Razgledam cvetove cveća, cvetove bilja i vidim kako teže ka svetlosti. Čovek jede biljke. On u sebi ima sasvim drugi svet od onoga napolju u okolini. On može to što biljka napolju u cvetu izražava kao čežnju u sebi da dovede do ispunjenja. Mi u prirodi vidimo rasprostranjeni svet čežnje biljki. Mi jedemo biljke. Mi u nama teramo ovu čežnju u susret duhovnom svetu. Zbog toga moramo da uzdignemo biljke u vazdušno carstvo, tako da one u lakšem carstvu vazduha imaju mogućnost da streme u susret duhovnom.

Tu biljka prolazi kroz izuzetan proces. Kada čovek jede biljno dešava se sledeće: ako ovde, na primer, imamo korenasto, a ovde ono što teži kroz list ka cvetu, onda proživljavamo, kod ovog postajanja biljnog vazdušnim, unutrašnje potpuno obrtanje bića biljke. Koren koji je upravo time što živi u zemlji zemljom okovan, teži naviše; on naj-silovitije stremi naviše ka duhovnom i ostavlja iza sebe stremljenje cveta. To je stvarno tako, kao kada bi biljku na ovaj način sebi predstavili razvijenu nadole i to donje mogli ovde unutra da proturite, tako da je gornje dole, a donje

gore (pokazuje se sa uvrtnjem maramice). Biljka se potpuno obrće. U samoj sebi se uobličava tako, da je donje gore i gornje dole. Ono što je već uznapredovalo do cveta, to je takoreći u materijalnom stremljenju već uživalo svetlost, iznelo je materiju do svetlosti. Zato mora za kaznu da ispašta tako što sada ono mora da ostane dole. Koren je bio rob zemaljskog; ali, to vidite već iz Geteovog učenja o metamorfozama biljaka¹, on nosi u sebi istovremeno sveukupnu prirodu biljke. On stremi naviše.

Da, a kada je čovek jednom tvrdoglavi grešnik, onda on to hoće i da ostane. Koren biljke koji, sve dok je okovan zemljom, na nekoga ostavlja utisak dobro uhranjenog bankara, preinačava se odmah pošto ga čovek pojede i teži naviše, dok ono što je materiju donelo u svetlost, cvet, mora da ostane dole. Tako da mi od onoga što je u biljci korenasto imamo nešto što kada se pojede zapravo kroz svoju sopstvenu suštinu stremi prema glavi čoveka, dok ono što se nalazi kod cveta ostaje u donjim regionima; to ne dopire u ukupnoj razmeni materija do izgradnje glave.

I tako mi imamo čudnovat, divan prizor, da kada čovek jede biljno - nije naravno potrebno da jede celu biljku, jer svaki pojedini deo biljke sadrži celu biljku; kao što je rečeno, pogledajte tu Geteovo učenje o metamorfozi biljaka - kada čovek jede biljku, ona se preobražava u njemu u vazduh, u vazduh koji odozgo nadole napreduje na biljni način, koji u izvesnoj meri cveta odozgo prema dole.

U vremenima u kojima su se takve stvari znale kroz staru instinktivnu vidovitost, gledalo se kod biljki, po njihovim spoljnim svojstvima, na to da li su one takve da mogu biti nešto za glavu čoveka, da li su već po korenu pokazale jaku čežnju za duhovnim. Zatim ono što mi od njih pojedemo, a pri punom varenju, pronalazi u izvesnoj meri glavu čoveka i prodire u glavu, da bi tu stremilo naviše ka duhovnom kosmosu i sa njim ulazilo u nužno sjedinjenje.

PROBLEMI SA GRAHOM- - PASULJEM -

Kod biljaka kod kojih je već prisutna jaka prožetost astralnim, kao na primer kod mahunarki, gde sam plod ostaje u donjim regionima, ne želi naviše do glave, od njih nastaje mutan san, a time i mutna glava kada se čovek probudi. Pitagorejci su hteli da ostanu čisti mislioci, nisu hteli da funkcije glave potpomognu probavom; zato su zabranjivali pasulj.

Na taj način se može iz ovoga, što je tu u prirodi, naslutiti odnos prema ljudskom i prema onome što se dešava u čoveku. Uopšte se ne zna, kada se poznaje nauka inicijacije, kako zapravo materijalistička nauka izlazi na kraj sa ljudskom probavom - izvesno, kod kravlje probave je to drugačije, o tome ćemo takođe još govoriti - tako što misli da se biljno jednostavno uzima. Ono se ne uzima samo tako, ono se totalno produhovljava. U samom sebi se tako oblikuje da se najniže obrće u najviše, a najviše u najniže. Ne može se zamisliti veće preinačenje. A čovek će se odmah razboleti, ako pojede makar i najmanji kvantum neke biljke kod koje se najniže nije obrnulo u najviše i najviše u najniže.

A iz ovoga sagledavate, da čovek u sebi ne nosi ništa što nije rad duha, jer čovek mora onome što on uzima od tvarnog prvo dati jednu formu, tako da duh može na to da vrši uticaj.

Kada dolazimo na životinjsko, onda nam mora najpre biti jasno da životinjsko ima probavu, da životinjsko prvo uzima biljno. Pogledajte na biljoždere. Životinjsko uzima u sebe biljno. To je opet vrlo komplikovan proces, jer time što životinja uzima u sebe biljno, ona biljnom ne može nasuprot postaviti čovečiji oblik. Zato se u životinji biljno ne može obrnuti odozdo naviše i odozgo nadole. Životinja ima kičmu paralelnu sa površinom zemlje. Zato je ono što tu hoće da se dešava kod probave u životinjama potpuno dovedeno u nered. Tu donje hoće naviše i gornje hoće naniže, i stvar se nagomilava, pravi zastoj u samoj sebi, tako da je životinjska probava suštinski nešto drugo nego ljudska

ŽIVOTINJSKO MESO (sisavci) PROŽETO JE STRAHOM I UŽASOM,

probava. Kod životinjske probave se nagomilava ono što živi u biljci. Posledica toga je da je kod životinje biću biljke dato obećanje: ti smeš da zadovoljiš svoju čežnju ka daljinama sveta - ali se do tog obećanja ne drži. Biljka se ponovo vraća ka zemlji.

Ali time što se u životinjskom organizmu biljka odbacuje nazad ka zemlji, u biljku kod životinje odmah prodiru izvesni elementarni duhovi, umesto da kao kod čoveka, kada se desi obrtanje, odozgo prodiru duhovi sveta sa svojim snagama. A ti elementarni duhovi su duhovi straha, nosioci straha. Ovo čudo se za duhovno gledanje odvija na sledeći način: sama životinja jede hranu, uživa u unutrašnjoj prijatnosti; i dok struja hrane ide na jednu stranu, sa druge strane ide struja straha od elementarnih duhova straha. Neprestano struji u pravcu probave kroz probavni kanal životinje zadovoljstvo uzimanja hrane, a nasuprot probavi struji jedna užasavajuća struja elementarno duhovnog straha.

To je takođe ono što životinje ostavljaju iza sebe kada uginu. U trenutku kada životinje, dakle ne one koje pripadaju vrsti koju sam već na drugi način opisao, već one koje, na primer, pripadaju četvoronožnim sisarima, u trenutku kada ove životinje umiru, uvek umire, može se zapravo reći, oživljava u njihovom umiranju jedno biće, koje je celo sastavljeno od straha. Sa životinjom umire strah, tj. oživljava strah. Mesožder koji rastrže svoj plen, jede sa zadovoljstvom meso. A tom uživanju u mesu struji u susret strah, užas, koje biljožder odaje tek kod uginuća, a koje mesožder istrujava već za vreme svog života. Zato su takve životinje, kao što su lav, tigar, u svom astralnom telu prožete strahom, koji one najpre ne osećaju za vreme njihovog života, ali koji ove životinje posle njihove smrti, jer ide upravo nasuprot uživanju, tera nazad; tako da mesojedne životinje čak imaju još jedan život posle u njihovoj grupnoj duši, kasniji život koji predstavlja mnogo užasniju kamaloku, moglo bi se reći, nego što bi čovek ikad mogao da proživi,

ANTROPOZOFIJA TREBA DA PREDSTAVLJA SAMO ISTINU ONDA NE DAJE ODREDBE, VEĆ ISTINU

jednostavno time što mesožderi imaju ovu prirodu koju
onda imaju još jednom.

Naravno, kod ovakvih stvari morate sebi predstaviti, da je to doživljeno u jednoj drugačijoj svesti. Dakle, ako vi odmah postanete ponovo materijalisti i počnete da mislite o tome šta mora da doživi ta zver, tako što se postavite na njeno mesto, pa sada zamišljate: kakva mora biti za mene takva kamaloka? - i onda počnete da prosuđujete o mesožderima po tome kakva bi mogla biti kamaloka za vas, tada ste vi naravno materijalista, zapravo animalista, jer sebe premeštate u životinjsku prirodu. Naravno, ove stvari se moraju razumeti, kada čovek hoće da razume svet, ali se ne smemo, takoreći, preneti u ove stvari tako kako materijalista sebi ceo cvet premešta u neživu materiju.

Ovde počinje jedno poglavlje o kome ne govorim drugačije no duševno, jer antroposofija nikada ne treba da nastupa agitatorski, ne treba da zastupa jedno, a drugo ne, nego treba jedino da predstavlja istinu. Šta potom čovek izvlači kao konsenkvence za svoj način života, to je njegova stvar, jer antroposofija ne daje odredbe, nego iznosi istine. Zato nikada neću za fanatike lično ni u izvesnoj meri postaviti zapovesti, koje slede iz toga šta neka životinja oblikuje iz biljne hrane. Neću, dakle, sa tog stanovišta na zapovedni način govoriti o vegetarijanizmu, o jedenju mesa i tome sličnom, jer te stvari već moraju biti apsolutno u sferi sopstvenog rasuđivanja i zapravo jedino i imaju vrednost kada se nalaze u sferi sopstvenog doživljaja. Ovo spominjem upravo zato, da se ne bi stvorilo mišljenje, da antroposofija znači zastupanje ovog ili onog načina ishrane i tome slično, dok ona zapravo jedino čini da svaka vrsta načina ishrane bude shvatljiva.

A ono što sam hteo da pokažem bilo je upravo da mi moramo terati mineralno do toplotno-eterskog, tako da ono može da primi duhovno; zatim se od mineralnog, posle primanja duhovnog, izgrađuje čovek. Kada je čovek još sasvim mlad, rekao bih, onda on još nema snage da sve mineralno dotera do toplotno-eterskog. To mu se prethodno

VAŽNOST MAJČINOG MLEKA KOD BEBE - ALI ŠTETNOST U STARIJOJ DOBI ČOVEKA

preradi na taj način što je on primio u sebe mleko, u kome se već desio jedan preobražaj, i onda usled toga može biti lakše preobraženo ono što se mora preobraziti u toplotno-etersko, tako da se kod deteta popijeno mleko sa svojim snagama brzo izliva prema glavi i od glave može da razvija one oblikotvorne impulse kakvi su kod deteta neophodni. Jer cela oranizacija deteta polazi od glave.

Ako čovek hoće da održi ove oblikotvorne snage u kasnijim godinama, onda ne radi dobro kada ih podupire uživanjem mleka, jer ono što kod deteta ide ka glavi i što je kroz one snage glave, koje su prisutne do promene zuba, u stanju da oblikujući zrači u celo telo, to kasnije kod starijih ljudi nije više prisutno. Tu svi ostali delovi organizma moraju zračiti oblikujuće snage. A te oblikujuće snage za ostale delove organizma mogu biti u njihovom impulsivitetu sasvim naročito potpomognute tako da se uzima nešto što deluje drugačije od glave.

Vidite, glava je unaokolo zatvorena. U toj glavi su dečiji impulsi za oblikovanje tela. U ostalom telu imamo tu unutra kosti, one oblikujuće snage su spolja. Tu mora ono što su oblikujuće snage biti podstaknuto od spolja. Kada unesemo mleko u čoveka, onda se pokreću ove oblikujuće snage u glavi, sve dok smo dete. Kada više nismo dete, ni one nisu više tu. Šta treba onda zapravo da radimo, da bismo mogli više spolja da podstaknemo ove oblikujuće snage?

Tu bi očigledno bilo dobro, ako bi se bilo u stanju da ono što tu čini glava, time što je zatvorena lobanjom, što ona čini tu sasvim unutra, ako bi se to moglo imati u spoljnoj formi; ako bi se napolju bilo gde radilo ono što glava radi tu unutra. Snage koje su tu unutra, one su dobre kod uzimanja mleka; kada je tu unutra mleko u svom eterskom preinačenju, onda ono daje dobru osnovu za razvoj ovih snaga glave. Mi bismo morali da imamo tako nešto kao što je, na primer, mleko, ali što se ne proizvodi unutar čoveka, nego se proizvodi napolju.

STARI LJUDI UMESTO MLEKA
MORAJU UZIMATI PČELINJI MED
DA BI IM MOZAK FUNKCIONIRAO

Tu u prirodi postoji nešto što je glava bez lobanje, gde, dakle, spolja deluju iste snage koje deluju unutra u glavi, gde im je potrebno mleko, čak ponovo prave mleko, jer dete mora mleko prvo da prevede u toplotno-etersko stanje i potom da ga ponovo proizvede. - Glava koja je otvorena na sve strane jeste pčelinja košnica. Ono čime se bave pčele je zapravo isto, samo u spoljnom svetu - najviše što im dajemo kao potporu je košnica - što radi glava unutra, samo to nije tu zatvoreno, nego deluje spolja. Imamo onda unutra u pčelinjoj košnici, pod duhovnim uticajem koji je već spoljašni, isto što imamo ovde u glavi pod duhovnim uticajem. Imamo tu unutra u pčelinjoj košnici med, i kada uzimamo med i uživamo ga kao stariji čovek, onda nam on daje za ono što sada više spolja mora da daje oblikujuće snage, istu moć i silu, koju nam daje mleko za glavu za vreme dečijeg uzrasta.

Dakle, dok smo deca, podstičemo počev od glave modelujuće snage kroz uživanje mleka; ako su nam u kasnijim godinama još potrebne modelujuće snage, onda moramo da jedemo med, no nije potrebno da ga jedemo u ogromnim količinama, jer se radi samo o tome da imamo njegove snage.

Dakle, od spoljašnje prirode se vidi, kada se ova spoljašnja priroda potpuno razume, na koji način se čovekovom životu mora privesti pomažući impuls. I kada bi htela da se zamisli neka zemlja, gde su deca lepa i gde su stari ljudi lepi, kakva bi to morala da bude zemlja? To bi morala da bude zemlja, gde "teče mleko i med"! Vidite, dakle, staro instinktivno gledanje nije uopšte neopravdano govoreći o takvim zemljama, za kojima se čeznulo: da su to one "gde teče med i mleko".

Često takva jednostavna reč otkriva neizmerno duboke istine, i nema zapravo lepšeg doživljaja, nego kada se prvo sa najvećim naporom istražuje istina i onda se negde nađe neka prastara sveta izreka, prepuna duboke istine,

kao što je ta o zemlji gde "teku med i mleko". Jer, to je zaista neka retka zemlja: tu su samo lepa deca i samo lepi starci.

Vidite, razumeti čoveka pretpostavlja razumeti prirodu. Razumevanje prirode daje osnovu za razumevanje čoveka. To uvek vodi ono najniže materijalno uvis do najvišeg duhovnog: carstva prirode, mineralno, životinjsko, biljno carstvo na jednom, donjem polu, do hijerarhija na drugom, gornjem polu.

* 09.09.2009.*

DA BI U NEKOJ ZEMLJI
BILI LIPEPI I ZDRAVI, MLADI
I STARI, U TOJ ZEMLJI
SE MORA KORISTITI MLJEKO
(ZA MLADU), A MED ZA STARE

Dvanaesto predavanje - 11. novembar 1923.

Kada se vidi kako se u čovekovom organizmu preinačuje spoljno-prirodno, tako radikalno kao na primer mineralno, koje mora da dođe do toplotno-eterskog, onda se takođe nalazi, kako se ono što živi u prirodnom, organskom čoveku pripaja na duhovno. Kada čovek sebi predstavi, kao što često i ima na umu na osnovu ilustracija koje se nalaze u uobičajenim priručnicima o anatomiji i fiziologiji, da je čovek čvrsta tvorevina i da uzima spoljne prirodne sastojke, drži ih u sebi skoro nepromenjene, onda nam naravno nedostaje most koji mora biti sagrađen između onoga što je u prirodnom čoveku i onoga sa čime je čovek povezan po liniji svoje istinske duševnosti.

Najpre se ne može naći povezanost, na primer koštanog sistema i mišićnog sistema, koji se pokazuju kao čvrsta tela, sa moralnim poretkom sveta. Kaže se: jedno je upravo priroda, drugo je nešto što se radikalno razlikuje od prirode. Ali, kada je jasno da se u čoveku nalaze sve vrste supstancijalnog i da sve takođe mora da prođe kroz nepostojanije vrste supstance, nego što su mišići i kosti, onda se nalazi da ono što je nepostojano, eterično, svakako može da uđe u spoj sa onim što su impulsi moralnog poretka u svetu.

Na te misli mora čovek da se nadoveže kada ona posmatranja koja smo već napravili hoćemo da dovedemo u vezu koju čovek ima sa gornjim, sa duhovnim kosmosom, sa onim bićima koja smo označili kao bića viših hijerarhija. I tako danas želimo da krenemo, recimo, od onoga što deluje duhovno-moralno u čoveku, dok smo u proteklim predavanjima više polazili od onog prirodnog.

Duhovno, moralno: to su zapravo za modernu civilizaciju manje ili više već postali pojmovi koji predstavljaju nešto konvencionalno. Sve više i više je nazadovalo iskonsko

elementarno osećanje moralno-duhovnog u čovekovom biću. Moderna civilizacija upućuje čoveka, na primer već sa celim njegovim vaspitanjem, da sve više i više pita: šta je uobičajeno? šta je konvencionalno određeno? šta je zapovedeno? šta je po zakonu? i tako dalje. - Ono (vaspitanje) manje ide ka onome šta upravo iz čoveka izlazi kroz impulse koji su ukorenjeni na onom mestu, na primer, gde je položena, često na neodređeni način, savest. To unutrašnje sebi-samom-postaviti-pravac-i-cilj, to je nešto što u modernoj civilizaciji sve više i više biva unazađeno. Iz tog razloga je konačno ovo duhovno-moralno postalo nešto što živi manje ili više u konvencionalno-tradicionalnom.

Stariji pogledi na svet, posebno oni koji su nošeni instinktivnom vidovitošću, oni su moralne impulse, zrele moralne impulse, iznosili iz dubina čovekove duše. Ovi moralni impulsi su tu. Ali, danas su postali tradicionalni. Mora, dakle, biti jasno, koliko jako je moralno postalo, na primer, tradicionalno. Podrazumeva se da se ovim ništa ne kaže protiv tradicionalnog u moralnom, ali pomislite samo kolika je starost "Deset zapovesti"? O njima se uči kao o nečemu što je zapisano u stara vremena. Možemo li mi reći, da je danas uobičajeno, da iz iskonske elementarne ljudske prirode izvire nešto što je istovetno sa onim što je jednom bio Dekalog, sa onim što su deset zapovesti? Pa iz čega onda izvire moralno-duhovno, koje socijalno povezuje ljude, koje među ljudima iskiva socijalne niti od ličnosti do ličnosti?

*** U čovečanstvu postoji, kao jedini istinski izvori moralno-duhovnog, ono što se može nazvati ljudsko razumevanje, uzajamno ljudsko razumevanje, i na tom razumevanju ljudi stvarana ljubav ljudi. Možemo mi i te kako tražiti oko sebe nastajanje moralno-duhovnih impulsa ljudi, ukoliko isti igraju ulogu u socijalnom životu, svuda ćemo naći da tu, gde su ti impulsi elementarno izvicali iz čovečanstva, da su oni proizašli iz razumevanja ljudi i ljubavi za ljude. To su istinski pokretači socijalnog duhovno-moralnog

u čovečanstvu. I u osnovi uzevši, čovek živi, ukoliko je on jedno duhovno biće, među drugim ljudima samo tako što on razvija razumevanje za ljude i ljubav za ljude.

No, možete pokrenuti jedno značajno pitanje, jedno pitanje koje se istina ne postavlja uvek, ali koje bi zapravo svakome moralo biti na vrh jezika upravo u odnosu na rečeno: ako su razumevanje ljudi i čovekova ljubav pravi impulsi zajedničkog života ljudi, odakle onda dolazi da se suprotnost, ljudsko nerazumevanje i ljudska mržnja, pojavljuju unutar našeg društvenog poretka?

To je pitanje sa kojim se bavi više od svih drugih ljudi upravo inicirani. Nauka inicijacije je posmatrala u svim vremenima, kada je bila izvorna, upravo ovo kao jedno od njenih važnijih pitanja. Ali, ova je nauka inicijacije, kada je bila izvorna, imala takođe još i izvesna sredstva da dođe do rešenja ovog pitanja. Kada se danas gleda obična nauka, onda se zapravo, kada se posmatra čovek - pa od Boga stvorena duša je zapravo predodređena za razumevanje ljudi i ljubav prema ljudima - dolazi do toga da se pita: zašto to onda ne deluje unutar socijalnog poretka kao nešto što se podrazumeva? Odakle dolazi ljudska mržnja i nerazumevanje ljudi? I ako mi ne možemo da ih tražimo u duhovnom, u duševnom, ovu ljudsku nerazumnost i ljudsku mržnju, onda ih naravno moramo tražiti u fizičko-telesnom.

Da, ali današnja obična nauka nam odgovara, šta je to fizičko-telesno čoveka: krv, nervi, mišići, kosti. Neka kost se može još kako dugo gledati, ako se gleda samo okom današnje prirodne nauke, pa ipak neće moći da se kaže: ova kost - ona navodi čoveka na to da mrzi. - Ili se krv može i te kako istraživati, po principima po kojima se danas istražuje, opet na taj način neće moći da se utvrdi: ova krv zavodi čoveka u nerazumnost.

To je svakako bilo sasvim drugačije u ono vreme u kome je nauka inicijacije bila izvorna. Tada se gladalo na fizičko-telesno čoveka i videla se kroz instinktivnu vidovitost slika onoga što je bilo u duhovnom. Kada čovek danas

govori o duhovnom, onda on govori najviše o apstraktnim mislima; one su mu to duhovno. A kada su mu te misli suviše tanke, onda mu jedino još preostaju reči i on piše "Kritiku jezika", kao što je to uradio Fric Mautner¹⁵. Takvom kritikom jezika postaje moguće da se duh, koji je i bez toga postao dovoljno tanak, pusti da potpuno ispari u gole apstraktne misli. Nauka inicijacije, prožeta instinktivnom vidovitošću, nije videla duhovno u apstraktnim mislima. Ona je videla duhovno u oblicima, u onome što je bilo slikovito, što je samo moglo da govori, da zvuči. Ona je videla duhovno u (njegovoj) živosti. Time što je duhovno bilo gledano uživo, moglo se u duhovnom još gledati takođe i fizičko - kosti, krv. U toj nauci inicijacije nije bilo ovih misli, ovih predstava o skeletu, koje se danas imaju. Skelet se danas posmatra kao nešto što je izgradio neki proračunati arhitekta za anatomske ili za fiziologe. Ali, on nije to. Ovaj skelet je, kao što ste videli, oblikovan tako, što je mineralno terano naviše do toplotnog etera, što u toplotni eter zahvataju snage duhovnih hijerarhija, a onda iz toga bivaju izgrađene forme kostiju.

*** Ko, dakle, može ispravno da vidi skelet, tome on otkriva duhovno poreklo. I zaista je to tako, da onaj koji gleda skelet u današnjoj formi, mislim u onoj formi u kojoj ga vidi današnja nauka, liči na nekog čoveka koji pritom kaže: ovde imam jednu odštampanu stranu, tu su forme slova. - On opisuje ove forme slova, ali ne čita, jer on ne zna da čita. On ne dovodi u vezu ono što se tu izražava u formama slova sa onim što im leži u osnovi; on samo opisuje forme slova. Tako opisuje kosti današnji anatom, današnji istraživač prirode, kao da one ni na šta ne ukazuju; ali one ukazuju na to, da je njihovo poreklo u duhovnom.

Tako je sa svim onim što su fizički prirodni zakoni, što su eterički prirodni zakoni. Sve su to slova rukopisa o onome što je duhovni svet. I tek onda se razumeju ove stvari, kada se shvate kao slova pisma iz duhovnih svetova. A tada, kada se tako može gledati na ljudski fizički organizam, tada

se opaža šta spada u onu oblast o kojoj su inicirani svih vremena - tj. oni koji su to stvarno bili - kazivali: pređe li se preko praga u duhovni svet, tada se prvo ugleda nešto što je zastrašujuće, što najpre uopšte nije lako podneti. Ljudi većinom hoće da im ono što im izgleda dostojno truda bude i prijatno. No, to je ipak tako, da se mora proći kroz užasnutost, kada čovek hoće da upozna duhovnu stvarnost, odnosno uopšte istinsku stvarnost. Tada se primećuje u odnosu na čovekov sklop, onakav kakav anatomsko-fiziološki stoji pred našim očima, da je on izgrađen od strane duhovnog sveta iz dva elementa, a to su moralna hladnoća i mržnja.

Mi stvarno nosimo u duši klicu ljudske ljubavi i one topline, one moralne topline koja razume druge ljude. Ali mi nosimo u čvrstim sastavnim delovima našeg organizma moralnu hladnoću. To je ona snaga koja iz duhovnog sveta u izvesnoj meri kuje našu fizičku organizaciju. Mi nosimo u nama i impulse mržnje. Ona je ono što iz duhovnog sveta izaziva cirkulaciju krvi. I dok mi, možda, idemo kroz svet sa dušom koja mnogo voli, sa dušom koja je žedna ljudskog razumevanja, moramo opaziti da dole u podsvesti, tu gde duša ustrojava i impulsira u telesno, tako da mi uopšte možemo da nosimo na sebi jedno telo, da tu sedi hladnoća. Ja ću govoriti o hladnoći uvek misleći na moralnu hladnoću, međutim, ona svakako može na zaobilaznom putu kroz toplotni eter da pređe u fizičku hladnoću. Tu dole u nama, u podsvesnom sedi moralna hladnoća i mržnja i čovek lako unosi u svoju dušu ono što sedi u njegovom telu, tako da njegova duša u izvesnoj meri može biti zaražena nerazumevanjem ljudi; a to je ipak rezultat moralne hladnoće i čovekove mržnje. Pošto je to tako, čovek mora moralnu toplinu, što znači razumevanje ljudi i ljubav tek da odgaja, jer oni moraju da pobede ono što dolazi iz telesnog.

No, ne može se poricati - to se duhovnom oku predstavlja u punoj jasnosti - da je sa našim vremenom, sa našom

civilizacijom, koja je počela sa XV vekom i koja je postala na jednoj strani intelektualistička, a na drugoj strani materijalistička, povezano to da se u osnovi duše nalazi mnogo od ljudskog nerazumevanja i ljudske mržnje. Toga ima više, nego što se veruje. Jer se, zapravo, tek kada čovek kroči kroz dveri smrti opaža koliko se u čovekovom nesvesnom nalazi nerazumevanja ljudi i mržnje prema ljudima. Tu on izvlači svoje duševno-duhovno iz fizičko-telesnog. On svlači fizičko-telesno. Impulsi hladnoće, impulsi mržnje se onda pokazuju kao gole prirodne snage; to su onda gole prirodne snage.

Pogledajmo taj leš. Pogledajmo sa samim duhovnim okom eterski leš. Tu gledamo na nešto, što više ne izaziva neki moralni sud, isto tako malo kao biljka, kao kamen. Šta se tu unutra nalazilo od moralnog, to se preobrati u prirodne snage. Ali je čovek za vreme svog života odatle mnogo isisao i to on odnosi sa sobom kroz dveri smrti. I tako se povlače nazad Ja i astralno telo i uzimaju sa sobom, tako što to izvlače, ono što je za vreme života ostalo neprimećeno, jer je uvek iznova sasvim uranjalo u fizičko i etersko telo. Ovo Ja i astralno telo unose sa sobom u duhovni svet sve impulse čovekove mržnje i hladnoće prema ljudima, koji su upravo u duši pustili korena. Rekao sam, tek onda se primeti koliko je u ljudima posađeno ljudske nerazumnosti i ljudske mržnje upravo u našoj civilizaciji kroz razne stvari, o kojima ćemo još govoriti, kada se vide ljudi kako idu kroz dveri smrti. Jer današnji čovek nosi mnogo od oba ta impulsa kroz dveri smrti, neizmerno mnogo.

Ali to što on tu nosi sa sobom je duhovni ostatak onoga što treba da bude u fizičkom, što treba da čini fizičko i etersko telo. Čovek nosi u duhovni svet sa tim ljudskim bezumljem i ljudskom mržnjom ostatke onoga što zapravo pripada fizičkom svetu; i on to unosi na jedan duhovan način. Nikada čoveku ne bi moglo biti od koristi da to nosi dalje tokom vremena između smrti i nekog novog

rođenja, jer uopšte ne bi mogao da napreduje, on bi posrtao kod svakog novog koraka svog daljeg razvoja između smrti i novog rođenja, ako bi tu ljudsku nerazumnost i tu ljudsku mržnju morao da nosi dalje. U natčulnom svetu, u koji stupaju takozvani mrtvi, danas se zapravo neprestano vide samo struje koje bi, ako bi neposredno delovale takve kakve su, zaustavljale napredovanje ljudi. A te struje, odakle one potiču?

Ako hoće da se zna odakle one potiču, potrebno je samo videti današnji život. Ljudi prolaze jedan pored drugog, malo gledaju na to kakva svojstva ima taj drugi. Pa zar nisu ljudi danas najčešće takvi, da svaki smatra da je ispravno i dobro ono kakav je on sam? I kada je taj drugi drugačiji, onda on ovog drugog ne prihvata sa ljubavlju, nego jedino dolazi do suda da bi taj trebalo da bude drugačiji, pri čemu je u pozadini najčešće konačno to da on sebi kaže: on bi trebao da bude kao ja. - Čovek to ne dovodi sebi uvek do svesti, ali se to nalazi upravo u okviru društvenog saobraćanja, u socijalnim vezama ljudi. U onome što danas isplivava na površinu, recimo u formi govora ljudi, živi tako malo od onoga što je razumevanje drugog čoveka. Ljudi izvikuju okolo po svetu, kako su to oni sebi zamislili da bi čovek trebao da bude, pri čemu iza toga ne stoji najčešće ništa drugo, nego: kakav sam ja sâm, takvi treba da budu svi ljudi. I kada potom dođe nekò ko je sasvim drugačiji, onda je on odmah neprijatelj, iako to čovek ne dovodi potpuno do svesti. Onda je on čovek prema kome se razvija antipatija. Tu nedostaje ljudsko razumevanje, moralna toplina, tu nema ljubavi. I u istoj meri u kojoj to nedostaje, sa čovekom kroz dveri smrti idu moralna hladnoća, mržnja prema ljudima i tamo ga zadržavaju.

Ali tu čovek najpre nalazi, pošto njegov dalji razvoj nije samo njegov sopstveni cilj, nego je njegov dalji razvoj cilj celog uređenja sveta, mudrošću ispunjenog uređenja sveta, on tu najpre nalazi bića treće hijerarhije, Anđele, Arhandele, Arhaje. U prvo vreme posle čovekovog prolaska

3. HIJERARHIJA, NAKON NAŠE SMRTI, PREUZIMA NA SEBE NAŠU "HLADNOĆU" I NAŠU NERAZUMNOST

NAŠU
MRŽNJU
UZIMA-MILOŠĆU.
2. HIJERARHIJA

kroz dveri smrti u svet koji leži između smrti i novog rođenja, ona se naginju prema čoveku i puna milosti uzimaju od njega hladnoću koja dolazi od čovekove nerazumnosti. I mi vidimo kako se bića treće hijerarhije opterećuju sa tim što im čovek, prolazeći kroz dveri smrti, na opisani način unosi u duhovni svet.

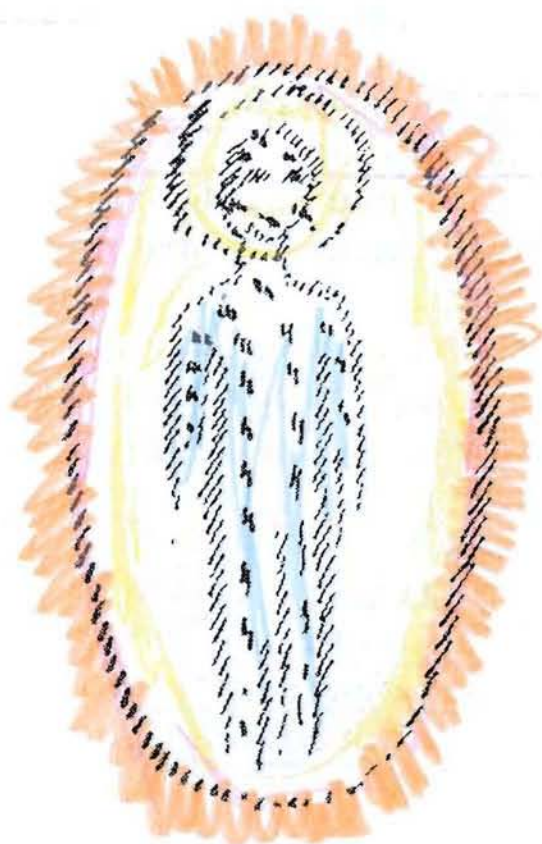
Ostatke svoje mržnje mora čovek duže da nosi dalje, jer oni mu mogu biti oduzeti samo milošću druge hijerarhije - Eksusiaja, Kirioteta, Dinama. Oni tada preuzimaju sve što je ostalo od čovekove mržnje.

U međuvremenu je čovek stigao otprilike u onaj region između smrti i novog rođenja u kome svoje prebivalište imaju bića prve hijerarhije - Serafimi, Heruvimi, Troni: ono što sam nazvao u mojim Misterijama¹⁶ ponoćnim časom duhovnog postojanja. Čovek uopšte ne bi mogao da prođe kroz ovaj region Serafima, Heruvima i Trona, a da pri tome ne bude uništen, odnosno ugašen, da pre toga nije olakšan i sačuvan, milošću bića treće i druge hijerarhije, od svog nerazumevanja ljudi, odnosno od moralne hladnoće i mržnje prema ljudima. Tako dakle vidite, kako čovek, da bi našao priključenje na one impulse koji mogu doprineti njegovom daljem razvoju, najpre mora da optereći bića viših hijerarhija sa onim, što on iz sebe nosi naviše u duhovne svetove, a što pripada njegovoj fizičkoj i eteričkoj prirodi.

Svakako, kada se sve to vidi i zna, kada se sada vidi kako ova moralna hladnoća deluje u duhovnom svetu, onda čovek zna da prosudi o srodnosti ove duhovne hladnoće sa onim što je ovde dole fizička hladnoća. Ova fizička hladnoća, koja je u snegu i ledu, samo je fizički odraz te moralno-duhovne hladnoće, koja je tamo gore. Kada se obe imaju pred sobom, onda mogu da se uporede. Dok se čovek na taj način održava oslobođen ljudske nerazumnosti i mržnje prema ljudima, može se propratiti duhovnim okom, kako on kao da postepeno, takoreći, gubi svoj oblik, kako se taj oblik manje ili više, reklo bi se, rastapa.

OBLIK ČOVJEKA JE
DUHOVAN, I ON DRŽI NA
OKUPU FIZIČKE ČESTICE
VIDLJIVOG TIJELA

Duhovnom pogledu imaginacije izgleda čovek, kada je već prošao kroz dveri smrti, zapravo još sličan onome kakav je bio ovde na Zemlji. Jer ono što čovek nosi u sebi ovde na Zemlji, to su supstance koje se u njemu u više-manje zrnastoj formi, recimo u formi atoma, ali oblik čoveka - on je duhovan. Mora nam biti jasno: jednostavno je besmislica predstaviti sebi oblik čoveka kao fizički; oblik čoveka moramo predstaviti duhovno. Fizičko koje je unutra, ono je u izvesnoj meri svuda unutra u malim delićima. Oblik, koji je samo jedno telo snage, drži konstitutivno zajedno ono što bi se inače raspalo u jednu gomilu. Kada bi vas neko uhvatio za pramen kose i sa njim mogao da izvuče oblik, onda bi se fizičko, takođe i eteričko, prosuli kao gomila peska. Što to nije gomila peska, što je to izdiferencirano i što poprima oblik, to ne potiče od ničeg fizičkog, to potiče od duhovnog. Čovek ide okolo po fizičkom svetu kao duhovno (biće). Besmislica je (smatrati), da je čovek samo neko fizičko biće; njegov oblik je čisto duhovan. Ono fizičko je, ako se približno izrazimo, gomila mrvica.

*** A taj oblik čovek ima i onda kada prođe kroz dveri smrti. On se vidi kako svetluca, kako sija prelivajući se u bojama. Jedino što čovek najpre gubi je ono što je oblik njegove glave, zatim se polako rastapa i drugo. I čovek je potpuno metamorfoziran, postavši kao neka vrsta slike kosmosa, u vreme u kome on između smrti i novog rođenja dolazi u region Serafima, Heruvima i Trona.

Tako se vidi, kada se čovek prati između smrti i novog rođenja, kako se, rekao bih, dalje kreće, gubeći postepeno odozgo nadole svoj oblik. Ali, time što se, tako reći, poslednje donje izgubilo, već se nešto i izgradilo, a to je jedan divan duhovni oblik, koji je u sebi kao neki odraz cele sfere svetova i istovremeno je nagoveštaj buduće glave, koju će čovek nositi na sebi. Tu je čovek utkan u delatnost u kojoj učestvuju ne samo bića donjih hijerarhija, već i bića najviše hijerarhije, Serafimi, Heruvimi i Troni.

Šta se tu dešava? Tu se zapravo dešava nešto najdivnije što čovek sebi uopšte može da predstavi. Tu prelazi ono što je čovek postao kao donji čovek ovde u životu - u izgradnju glave. Dok hodamo ovde po Zemlji, mi imamo samo našu jadnu glavu kao organ predstava, kao organ koji nosi misli. Ali, misli su takođe pratioci naših grudi, misli su naročito pratioci naših ruku i nogu. I u tom trenutku u kome mi ne mislimo samo glavom, nego, na primer, počinjemo da mislimo nogama, u tom trenutku se uzdiže pred nama sva realnost karme. Mi ništa ne znamo o našoj karmi, jer uvek mislimo sa tim, u stvari, najpovršnijim organom, sa mozgom. U trenutku kada počnemo da mislimo prstima, - a može se mnogo jasnije misliti upravo prstima, nožnim prstima, ako se čovek uzvine do toga, nego nervima glave - u trenutku kada počnemo da mislimo onim što nije postalo sasvim materija, sa donjim čovekom, naše misli su misli naše karme. Kada rukom ne samo da hvatamo, nego i mislimo, onda misleći rukom pratimo našu karmu. A naročito sa stopalima, ako nogama ne samo da idemo, nego i mislimo, onda sledimo sa posebnom jasnošću našu karmu.

Što je čovek na Zemlji tako ograničen - izvinite, ne pada mi na pamet neka druga reč - to dolazi odatle što on svo svoje mišljenje ograničava na oblast glave. Ali, može se misliti celim čovekom. I kada se misli celim čovekom, onda je ovde u središnjem delu cela jedna kosmologija, divna mudrost sveta naša svojina. I za donje delove i za udove uopšte, karma je nešto što je naše.

Mi već puno činimo, kada ovde, na Zemlji posmatramo nekog čoveka kako ide, a nismo sasvim otupeli, pa pratimo lepotu koraka, ono što je karakteristično u koraku, ili kada, na primer, pustimo da na nas deluju njegove ruke i kada interpretiramo te ruke i nađemo da se u svakom pokretu tih prstiju nalaze najdivnija svedočenja o čovekovoju duši. Ali, to je najmanji deo onoga što se kreće zajedno sa čovekom koji hoda, koji hvata, kome su prsti u pokretu. Tu se zajedno sa njim kreće ceo njegov moralni čovek, tu se zajedno sa njim kreće njegova sudbina, tu se zajedno sa njim kreće sve što je on duhovno. A kada možemo da pratimo, posle čovekovog prolaza kroz dveri smrti, kako se oblik tu rastapa, - rastapa se prvo ono što podseća na fizički oblik - onda se pojavljuje ono što je svakako sličnije fizičkom obliku, ali kroz svoju unutrašnju prirodu, kroz svoje unutrašnje biće oglašava da je, u stvari, oblik moralnog. Takav, dakle, postaje čovek kada se približava ponoćnom času postojanja, kada dolazi u sferu Serafima, Heruvima i Trona. Zatim vidimo kako se tu odvija čudesna metamorfoza, kao se tu, mogu reći, oblik rastapa. Ali, to nije ono što je stvarno važno. Izgleda kao da bi on hteo da se rastopi, ali tu, u stvarnosti, duhovna bića viših hijerarhija izrađuju zajedno sa ljudima, sa onim ljudima koji rade sami na sebi, ali takođe i sa onima koji su karmički povezani - jedan čovek radi na drugome - iz ranijeg čovekovog oblika, iz oblika prethodnog zemaljskog života ono, što zatim postaje, najpre duhovno, oblik sledeće inkarnacije.

Ovaj oblik se tek zatim povezuje sa onim što se u fizičkom životu daje čoveku kao embrion. A tu gore, u duhovnom svetu, pretvaraju se stopalo i noga u vilicu glave.

"KAKO JE DOLE
TAKO JE GORE - I OBRATNO"

Tu se ruka i šaka pretvaraju u jagodičnu kost glave. Tu se menja čitav donji čovek u ono što sada postaje duhovna podloga za ono što će kasnije biti glava. To je, kažem, ono najčudesnije što se od sveta sazajno može doživeti, to kako se tu odigrava ova metamorfoza: kako se u izvesnoj meri prvo stvara slika celog sveta i kako se ona diferencira u oblik za koji se drži sve moralno - ali, pošto je sve to bilo oduzeto, kao što sam rekao - i kako se preobražava ono što je tu bilo u ono što će tu biti. A potom se vidi čovek kako kao duhovni oblik ide dalje, ponovo natrag u region druge hijerarhije, u region treće hijerarhije. Sada mora ovom preobraženom duhovnom obliku, u izvesnoj meri, da bude prineseno ono - jer je u osnovi on samo zametak za buduću glavu - što će biti organi grudi, organi udova, organi razmene materija. To mora biti dodato. Odakle dolaze duhovni impulsi za ovo dodavanje? ***

Da, njih su sakupila milosrdna bića druge i treće hijerarhije, kada je čovek bio na prvoj polovini puta. Ona su njih oduzela od njegovog moralnog; sada ih ponovo nose dole i formiraju iz njih začetke ritmičkog čoveka i čoveka razmene materija i udova. Zatim čovek dobija, u tom kasnijem periodu postojanja između smrti i novog rođenja, sastojke, duhovne sastojke za fizički organizam. Ovaj duhovni oblik ulazi u embrionalno i u njega unosi ono što sada postaju fizičke i eterske snage, koje su samo odraz onoga što nosimo sa sobom iz ranijeg života kao nerazumevanje ljudi i mržnju prema ljudima, iz čega su naši udovi duhovno izgrađeni.

Ako čovek hoće da ima ovakve poglede, mora zapravo da usvoji jedan sasvim drugačiji način osećanja od onoga koji mu je potreban za fizički svet. Jer moramo znati da gledamo na ono što je na čoveku, na označeni način, postalo iz duha i čovek mora biti u stanju da podnese to, da u fizičkoj slici kostiju živi hladnoća, moralna hladnoća, da u krvi kao fizičkoj slici živi, moralno gledajući, mržnja. Čovek mora u izvesnom smislu ponovo da uči da sasvim objektivno gleda na ove stvari.

Svakako, kada se u ove stvari ovako pogleda, tek onda se u osnovi primećuje razlika između unutrašnjeg čoveka i onoga što je spoljašnja priroda.

Pomislite ipak na činjenicu, koju sam spomenuo, da mi u cvetovima biljnog carstva uočavamo nešto što je kao izložena savest čoveka. To što je tu napolju, jeste u izvesnoj meri slika našeg duševnog. Ono što mi prvo imamo u sebi, to su snage koje samo izgledaju da nisu srodne spoljašnjoj prirodi. Kost može biti kost samo tako što mrzi ugljenu i fosfornu kiselinu kreča kada one mineralno nastupe, povlači se pred njima, skuplja se u samoj sebi i postaje nešto drugo, nego što su ugljena i fosforna kiselina kreča napolju u prirodi. Moramo moći da se uzvinemo do pogleda da u čovekovom fizičkom moraju biti mržnja i hladnoća, da bi on mogao da ima svoj fizički oblik.

Naše reči ovde dobijaju, rekao bih, dublje unutrašnje značenje. Ako naše kosti imaju određenu tvrdoću, to je dobro za njih; one imaju tu tvrdoću kao fizički odraz duhovne hladnoće. Ako naša duša ima izvesnu tvrdoću, to nije dobro za socijalni život. Fizičko biće čoveka mora da bude upravo drugačije nego njegovo duševno. U tome se baš nalazi mogućnost za to da čovek bude čovek, što je njegovo fizičko biće drugačije nego njegovo duševno-duhovno. To fizičko biće čoveka je takođe drugačije od okolne prirode. Na tome počiva neophodnost preobražaja, o kome sam vam govorio.

No, vidite, morali smo jednom da izložimo ovu vašu dopunu za ono što sam jednom rekao na kursu, na čemu se radilo o kosmologiji, filosofiji i religiji¹⁷, ovu vašu dopunu za povezivanje čoveka sa hijerarhijama. A mogli smo da je izložimo pošto smo stekli upravo takve lazne tačke, kao što su ove iz poslednjih predavanja. I upravo onako kako se sa duhovnim pogledom vidi šta su jedinačna bića mineralnog, životinjskog, biljnog carstva i na Zemlji, tako se gleda i u rad duhovnih hijerarhija, koje se odvija kroz vremenske periode, isto kao što se ovde

dole odvijaju kroz vremenske periode procesi u prirodi i u ljudskom radu.

Kada se tako posmatra život između smrti i novog rođenja, odnosno život u duhovnom svetu, onda se pojedinosti onoga što prolazi čovek između smrti i novog rođenja mogu opisati na isti takav način kao što se može biografski opisati ono što on proživljava ovde na Zemlji između rođenja i smrti. I tako se moramo zapravo nadati, da će sve ono što ljudi nose u duhovni svet od svoje nerazumnosti i svoje mržnje, kada prolaze kroz dveri smrti, da će to ponovo biti vraćeno sa ljudima, odnosno da će iz toga, ali oplemenjenog, biti stvarani ljudski oblici.

Ali, tokom dugih stoleća pridošlo je nešto vrlo čudnovato za sadašnji razvoj čovečanstva na Zemlji. U duhovnom svetu nisu mogle da budu potrošene sve snage ljudskog nerazumevanja i ljudske mržnje za novo izgrađivanje ljudi, za nove ljudske oblike. Nakupio se ostatak. Taj ostatak se u toku poslednjeg veka struajući spustio na Zemlju, tako da se u duhovnoj atmosferi Zemlje, rekao bih u astralnoj svetlosti Zemlje, nalazi u vidu omotača jedan broj impulsa koji su van čoveka prisutni kao ljudska mržnja i ljudski prezir. Oni nisu postali ljudski oblici; oni struje u astralnoj svetlosti oko Zemlje. Oni deluju u ljudima, ali sada ne u onome što je pojedinačni čovek; oni deluju u onome što ljudi formiraju među sobom. Oni deluju unutar civilizacije. I unutar civilizacije su pripremili ono što se ispostavilo kao nešto o čemu sam morao neizostavno da govorim, u proleće 1914. godine u Beču¹⁸: da je naša savremena civilizacija prožeta duhovnim karcinomom, da je duhovno bolesna od raka, od duhovnih čireva.

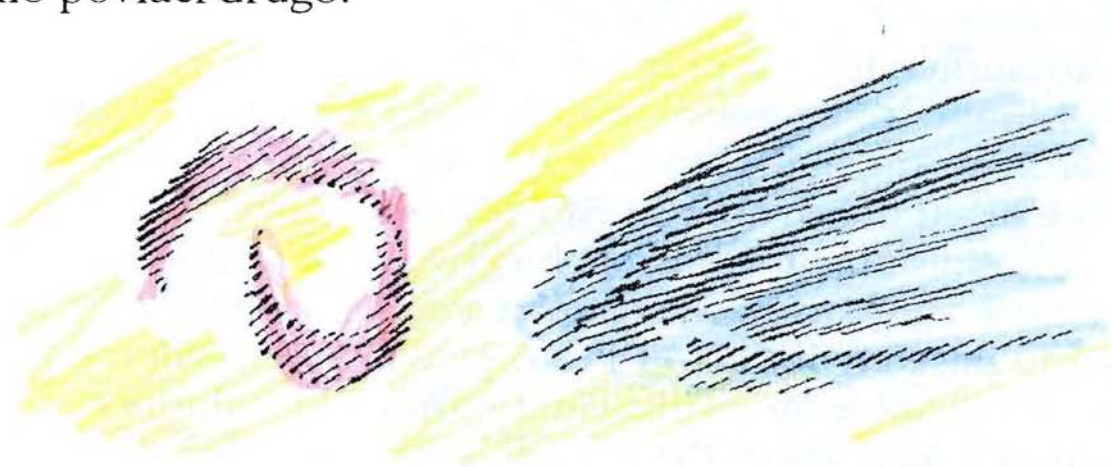
Tada se nije rado slušalo ovo što je bilo izgovoreno u Beču, u ciklusu koji je raspravljao o pojavama između smrti i novog rođenja. Ali, od tada su ljudi već doživeli nešto od onoga što je bila istina u tada izrečenom. Tada su ljudi živeli a da nisu mislili o onome što struji civilizacijom. Nisu videli da su se tu obrazovali stvarni čirevi civilizacije,

koji su 1914. samo provalili. Danas se pokazuju kao sasvim ukvarene duhovne supstance. Ono što živi u civilizaciji svakako da se može posmatrati i kao jedinstvena duhovna tvorevina. Da, onda se ispostavlja upravo za ovu modernu civilizaciju, u koju su ustrujavale struje ljudske mržnje i ljudske hladnoće, koje nisu bile primenjene kod izgradnje ljudi: to, što tu ustrujava, ispoljava se kao ono parazitsko u modernoj civilizaciji.

Moderna civilizacija ima nešto duboko parazitsko; ona je kao deo nekog organizma kroz koji se provlače paraziti, bacili. Tu je ono što su ljudi nagomilali od misli, a što nije u živoj povezanosti sa čovekom. Pomislite makar jednom, kako to izlazi na videlo u najsvakodnevnijim pojavama. Čovek koji nešto mora da uči, jer je sadržaj toga što se uči i onako već tu, ali koji ne uči sa entuzijazmom, nego mora da sedne i mora da uči ni zbog čega drugog nego da bi položio ispit, ili da bi predstavljao ispravnog službenika, ili već nešto slično: da, za njega nema elementarne povezanosti između onoga što on tu usvaja i onoga što istinski živi u njegovoj duši kao moć žudnje za usvajanjem duhovnog. To je upravo tako kao kada neki čovek, koji nije ni blizu toga da oseća glad, neprestano trpa u sebe namirnice. One ne prolaze kroz preobražaj o kome sam govorio, postaju balast u njegovom biću i na kraju postaju nešto što upravo priziva parazite.

Mnogo toga u našoj modernoj civilizaciji što ostaje kao odvojeno od ljudi, što živi od onoga, rekao bih kao prava imela - u duhovnom smislu - što se u čoveku rađa iz izvornih impulsa njegovog srca, njegove duše, mnogo toga živi na taj način, što iživljava sebe kao ono parazitsko u postojanju naše civilizacije. I ko to gleda sa duhovnim pogledom, ko gleda našu civilizaciju takoreći u astalnom svetlu, za njega je upravo 1914. godine već bilo prisutno u visokom stepenu nastajanje raka, karcinoma, za njega je cela civilizacija bila prožeta nečim parazitskim. Ali, tome parazitskom se pridružuje još i nešto drugo.

Ja sam vam, takoreći duhovno-fiziološki, predstavio kako iz prirode gnoma i undina, koji deluju odozdo prema gore, u čoveku nastaje organska mogućnost da ima parazitske impulse. Onda nastaje, rekao sam, suprotna slika. Onda se odozgo nadole, sa silfama i elementarnim bićima toplote, spušta ono otrovno. I tako u jednoj civilizaciji koja nosi parazitski karakter, kao što je naša, ono što struji odozgo, tj. što ustružava kao spiritualna istina, to se preobražava u otrov, ne kroz sebe, nego u čoveku, tako da on to, kao što sam opisao u "Geteanumu"¹⁹ u strahu odbija i pronalazi svakojake razloge da bi to odbijao. Ove dve stvari idu zajedno: dole parazitska kultura, koja ne izvire iz elementarnih zakona i zato sadrži u sebi parazite, i otrov koji se spušta, spiritualnost koja se spušta odozgo, koja time što prodire u civilizaciju od ljudi biva primljena tako da postaje otrov. Tako imate, ako o tome promislite, najvažnije simptome za našu sadašnju civilizaciju. Odatle izlazi, kada se te stvari potpuno sagledaju, jednostavno sasvim samo po sebi ono što kulturno-pedagoški mora tome da se suprotstavi kao lek. Kao što iz stvarne dijagnoze, stvarne patologije sleduje racionalna terapija, tako i iz dijagnoze bolesti kulture sleduje terapija, budući da jedno povlači drugo.

Sasvim je jasno, da je čovečanstvu danas opet potrebno nešto od civilizacije koja je sasvim blizu ljudskoj

duši i ljudskom srcu, koja izlazi neposredno iz čovekove duše i čovekovog srca. Kada dete danas, polazeći u osnovnu školu, nailazi na oblike slova, koji pak pripadaju visoko razvijenoj civilizaciji, koje ono sada treba da uči kao A, B, C, tada u njegovom srcu, u njegovoj duši nema ničeg što je u vezi sa tim. Ono uopšte nema odnos prema tome. To što ono pri tome razvija u svojoj glavi, u svojoj duši, morajući da uči A, B, C - to je parazit u čovekovoј prirodi, u duhovno-duševnom smislu.

I tako je u toku celog perioda našeg obrazovanja mnogo toga što danas iz civilizacije parazitski nadire u čoveka. Zato moramo za dete koje ide u školu da razvijamo takvu pedagošku umetnost, koja stvara polazeći od duše deteta. Moramo pustiti dete da formira boje i da onda te boje, koje nastaju iz radosti, razočarenja, iz svih mogućih osećanja, stavi na papir: radost - bol! To što dete tu stavlja na papir, tako što jednostavno pušta da se razvijori njegova duševnost, povezano je sa čovekom i to ne daje ništa parazitsko. To daje nešto što izrasta iz čoveka kao njegovi prsti, kao njegov nos, dok u parazitsko vodi ono što čovek prima tako što se vodi kroz slova do rezultata jedne visoke civilizacije.

I u trenutku kada imamo spajanje pedagoške umetnosti sa onim što se nalazi sasvim blizu čovekove duše i čovekovog srca, prinosimo čoveku takođe i spiritualno tako, da ono u njemu ne postaje otrov. Tu, dakle, imate prvo dijagnozu, koja nalazi da je naša civilizacija zahvaćena karcinomom, a onda terapiju - pedagogiju Valdorf-škole!

Pedagogija Valdorf-škole nije sagrađena, dragi moji prijatelji, na neki drugi način. Ovde se mislilo o kulturi, polazeći od potpuno istog načina mišljenja kao kada se misli medicinski. I tako vidite ovde, primenjeno na specijalnom slučaju, ono što sam rekao pre par dana: da biće čoveka zapravo odozdo, od ishrane kroz lečenje, ide naviše u duhovni razvoj i da se pedagogija posmatra kao medicina

premeštena u duhovno. A to nam se pojavljuje naročito jasno, kada hoćemo da nađemo terapiju za kulturu, jer ovu terapiju kulture možemo da zamislimo jedino kao pedagogiju Valdorf-škola.

Možete naravno zamisliti, kako je nekome na duši, kada se ova veza ne samo uviđa, nego kada čovek kroz ovu vezu pokušava praktično da izgradi pedagogiju Valdorf-škola i kada zbog posledica opšteg civilizacijskog karcinoma u Srednjoj Evropi sada nastupaju okolnosti koje će verovatno, kao što ćete sigurno i sami moći danas da shvatite, zaista ugroziti, ako ne i sasvim onemogućiti ono što je praktična pedagogija Valdorf-škola.

Ovakve misli ne bi trebalo da odbijamo od sebe. Trebalo bi da ih upravo kao impulse pustimo da budu u nama, svuda gde još možemo da sarađujemo na terapiji naše kulture. Danas je to, međutim, često zapravo ovako: polazeći od izvesnog duhovnog saznanja, izjavio sam za vreme mog Helsinki-ciklusa 1913. godine²⁰ nešto o inferiornosti Vudrou Vilsona²¹, koji je potom za mnoge civilizovane ljude postao neka vrsta svetskog malog boga i o kome ljudi tek sada imaju nešto jasnije predstave, jer ništa drugo im više ni ne preostaje - kako se to odvijalo, tako je takođe bilo i sa ovim što je tada rečeno o civilizacijskom karcinomu. Dakle, tada su se te stvari tako odvijale; danas je sa stvarima koje važe za naše vreme isto tako: spava se. No, nama ipak dolikuje buđenje. A antroposofija ima u sebi sve impulse za pravo probuđenje kulture, za pravo buđenje kulture čoveka!

To je ono što sam hteo da vam kažem u poslednjem od ovih predavanja.

* 11.09.2009. *

NAPOMENE

¹ Vidi Rudolf Štajner: "Sadoživljavanje godišnjih doba u četiri kosmičke imaginacije" - šest predavanja održanih u Dornahu od 3.-13. oktobra i u Štutgartu 15. oktobra 1923. - GA 229

² Predavanje održano u Dornahu, 10. septembra 1923. - GA 288

³ Homer govori o brzini feničanskih brodova sledeće: "njini su brodovi brzi k'o krilo ili k'o mis'o." - Odiseja, VII 36

⁴ Mohandas Karamchand (Mahatma) Gandhi, 1869-1948, bio na čelu indijskog pokreta za nezavisnost.

⁵ Kromleh, dolmen (keltski - krom, lech) - preistorijski keltski kameni oltar, druidski nadgrobni spomenik (prim.prev.)

⁶ Albert Švajcer: "Filosofija kulture. Propast i obnova kulture" - Bern, 1923. Rasprava Rudolfa Štajnera pod naslovom "Prividne i stvarne perspektive kulture" objavljena je u okviru sabranih izdanja "Misao Geteanuma u kulturnoj krizi današnjeg vremena". Sabrani članci 1921-1925 iz nedeljnika "Geteanum" - GA 36, st.100

⁷ Predavanje održano 27. jula 1923. u Dornahu - GA 228

⁸ Vidi reči iskušenika u 8. slici Misterijske drame "Probuđenje duše" Rudolfa Štajnera

⁹ Guenther Wachsmut (1893-1963), studirao prirodne nauke, pravo i nacionalnu ekonomiju. Promovisan u pravnim naukama. Od strane Rudolfa Štajnera bio je pozvan 1923. u upravu Opšteg antroposofskog društva. Tu je vodio blagajnu i prirodno-naučnu sekciju. Pogledati njegov spis "Die aeterische Bildkraefte in Kosmos, Erde und Mensch", Stutgart 1924.

¹⁰ Johann Paul Friedrich Richter (1763-1825), nemački pisac, poznatiji pod pseudonimom Jean Paul

¹¹ Rudolf Štajner "O životu duše", GA 36.

¹² Gete: "Faust" - I deo, prevod B.Živojinovića

¹³ Prokrust: po grčkoj mitologiji sin Posejdonov, koji je svoje goste polagao na jedan krevet i ako bi se taj krevet pokazao kao kratak, on bi odsecao gostu "prekomeerne" delove tela, a u suprotnom slučaju bi iste teglio.

¹⁴ Pogledati kod Getea "Metamorfoza biljaka" u J.W.Goethe: "Naturwissenschaftliche Schriften"

¹⁵ Fritz Mauthner (1849-1923), pisac i filosof, pogledati "Beitraege zu einer Kritik der Sprache" - Štutgart, 1901.

¹⁶ Pogledati: Rudolf Štajner "Četiri misterijske drame", Probuđenje duše, 5. i 6. slika

¹⁷ Pogledati: Rudolf Štajner "Filosofija, kosmologija i religija u antroposofiji", deset predavanja održanih u Dornahu od 6. do 15. septembra 1922. - GA 215. Dalje, Rudolf Štajner "Kosmologija, religija i filosofija", deset auto-referata za "francuski kurs" na Geteanumu od 6. do 15. septembra 1922. - GA 25.

¹⁸ Pogledati: Rudolf Štajner "Unutrašnje biće čoveka i život između smrti i novog rođenja", šest predavanja održanih u Beču u aprilu 1914. - GA 153.

¹⁹ Pogledati: Rudolf Štajner "O duševnom životu. IV. Biće duše u duševnoj hrabrosti i duševnoj muci", prvi put objavljeno u nedeljniku "Geteanum" 11. novembra 1923. - Nalazi se u okviru sabranih dela u GA 36.

²⁰ Pogledati: Rudolf Štajner "Okultni osnovi Bagavad-gite", devet predavanja održanih u Helsinkiju od 28. maja do 5. juna 1913. - GA 146.

²¹ Woodrow Wilson (1856-1924), predsednik SAD-a od 1913-1921.

Naslov originala

" Der Mensch Zusammenklang des schaffenden,
bildenden und gestaltenden Weltenwortes "

Autor: Rudolf Steiner

Bibliografski broj: GA 230

© 2003. Beograd

Sva prava umnožavanja, štampanja i izdavanja zadržava
ANTROPOSOFSKI KULTURNI CENTAR

Dvanaest predavanja održanih u Dornahu, u Švajcarskoj
od 19. oktobra do 11. novembra 1923.

PREVOD
ANICA MILOVIĆ

ANTROPOSOFSKA BIBLIOTEKA

"Čovek kao sazvučje
delotvorne, stvaralačke i oblikujuće vaseljenske reči"

Autor: Rudolf Štajner

Izdavač:

ANTROPOSOFSKI KULTURNI CENTAR

Prevod:

Anica Milović

Korektura:

Nada Škondrić

Vojislav Kecman

Priprema za štampu:

Vojislav Kecman